DÖNEM : 17 CİLT : 30 YASAMA YILI : 3

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

116 ncı Birleşim

5 . 6 . 1986 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	370
II. — BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ	372
III. — GELEN KÂĞITLAR	372
IV. — YOKLAMA	372
V. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	372
A) Tezkereler ve Önergeler	*373*
1. — Kuzey Atlantik Assamblesi ve Parlamentolararası Birliği'nde SHP Grubunca aday olarak gösterilen Kuzey Atlantik Assabmlesi Türk Grubu yedek ve Parlamentolararası Birliği Türk Grubu asıl üyelere ilişkin Başkanlık tezkeresi (5/108)	373
VI. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	373
1. — Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/776) (S. Sayısı : 463)	373:380
2. — 1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/757) (S. Sayısı : 462)	380:383,408,429:432
3. — Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı ile Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın; Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler; Millî Eğitim; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/770; 2/16) (S. Sayısı : 458)	383:426,433:436
VII. — SORULAR VE CEVAPLAR	426
A) Yazılı Sorular ve Cevapları	*426*
1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum İline bağlı bazı köylerin elektrik sorununa ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel'in yazılı cevabı (7/1137)	426:427
2. — Ankara Milletvekili M. Seyfi Oktay'ın, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünde görevli bekçilere fazla mesai ücretlerinin ödenmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel'in yazılı cevabı (7/1140)	427:428

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açıldı.

Birinci Oturum

Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar, Ankara dahilinde, merkeze bağlı kız meslek liseleri ve pratik sanat okulları ile, bakanlık teşkilatı arasındaki huzursuzluk konusunda gündem dışı bir konuşma yaptı; Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz bu konuşmaya cevap verdi.

Afyon Milletvekili M. Şükrü Yüzbaşıoğlu, 110 uncu birleşimde Anayasa ile ilgili olarak yaptığı konuşmaya açıklık getirmek maksadıyla gündem dışı bir konuşma yaptı.

Görüşmelerde bulunmak üzere :

Kanada'ya gidecek olan Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy'un dönüşüne kadar, Ulaştırma Bakanlığına, Devlet Bakanı Ahmet Karaevli'nin,

Hollanda ve Avusturya'ya gidecek olan Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Mükerrem Taşçıoğlu'nun dönüşüne kadar, Kültür ve Turizm Bakanlığına, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Metin Emiroğlu'nun,

Macaristan'a gidecek olan Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı H. Hüsnü Doğan'ın dönüşüne kadar Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığına, İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'un;

Cenevre'de düzenlenecek 72 nci Uluslararası Çalışma Konferansına katılmak üzere İsviçre'ye gidecek olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli'nin dönüşüne kadar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Devlet Bakanı M. Vehbi Dinçerler'in;

Avrupa Adalet Bakanları Konferansına katılmak üzere Norveç'e gidecek olan Adalet Bakanı M. Necat Eldem'in dönüşüne kadar, Adalet Bakanlığına Devlet Bakanı Kâzım Oksay'ın;

Vekillik etmelerinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, öğretim üyeliğine yükseltilme istekleri reddedilen öğretim görevlilerinin durumuna ilişkin (6/747) sözlü sorusunu geri aldığına dair önergesi Genel Kurulun bilgisine sunuldu; soru önergesinin Başkanlıkça geri verildiği bildirildi.

Gündemin, «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle, Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» kısmının sırasının yeniden düzenlenmesine,

Yeni düzenlemeye göre, 8 inci sıraya kadar olan tasarı ve tekliflerin görüşülebilmesi amacıyla Genel Kurulun 6 Haziran 1986 Cuma günü de 14.00 - 19.00 ve 21.30 - 02.30 saatleri arasında çalışmasına ve

Türkiye Büyük Millet Meclisinin, 12 Haziran 1986 Perşembe gününden başlamak üzere tatile girmesine ilişkin ANAP Grubu önerileri kabul edildi.

5 ilde 4 ay süre ile uzatılması TBMM'nce 13.3.1986 tarihinde onaylanmış bulunan sıkıyönetimin, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin, Siirt ve Van illerinde, 19.7.1986 günü saat 17.00'den itibaren 4 ay süre ile uzatılmasına;

10 ilde uzatılması ve 4 ilde ilan edilmesi TBMM'nce 13.3.1986 tarihinde onaylanmış bulunan olağanüstü halin,

1. İçel, Ordu ve Sivas illerinden 19.7.1986 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere kaldırılmasına,

2. Adana, Ağrı, Ankara, Bingöl, Elazığ, Hatay, İstanbul, İzmir, Kars, Şanlıurfa ve Tunceli illerinde 19.7.1986 günü saat 17.00'den itibaren 4 ay süre ile uzatılmasına;

Dair Başbakanlık tezkereleri birlikte görüşülerek kabul edildi.

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, uygulanan ekonomik modele ilişkin (6/678) Başbakandan sözlü sorusuna Devlet Bakanı Abdullah Tenekeci cevap verdi; soru sahibi de cevaba karşı görüşlerini açıkladı.

İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın (6/596),

Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in(6/598), (6/610),

Samsun Milletvekili Hasan Altay'ın (6/614),

Trabzon Milletvekili Osman Bahadır'ın (6/702),

İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in (6/669),

Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in (6/705),

Konya Milletvekili Salim Erel'in (6/752), (6/753),

Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un (6/754),

Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in (6/763),

Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın (6/764),

Sözlü soruları, ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından;

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın (6/675), (6/689), (6/690), (6/691), (6/692), (6/698), (6/703), (6/704),

İzmir Milletvekili A. Aşkın Toktaş'ın (6/746),

Adana Milletvekili Nuri Korkmaz'ın (6/688), (6/624), (6/773),

Adana Milletvekili Metin Üstünel'in (6/607),

Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in (6/616), (6/709), (6/710), (6/711), (6/712), (6/714), (6/715), (6/750), (6/751),

Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin'in (6/621), (6/749),

Tokat Milletvekili Enver Özcan'ın (6/631),

Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in (6/632),

İstanbul Milletvekili Yılmaz İhsan Hastürk'ün (6/726),

Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un (6/666),

Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in (6/667),

Kars Milletvekili Halis Soylu'nun (6/757),

Muğla Milletvekili İdris Gürpınar'ın (6/695), (6/716),

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in (6/696),

Ordu Milletvekili Hüseyin Avni Sağesen'in (6/770),

Sinop Milletvekili H. Barış Can'ın (6/771), (6/772)),

Kahramanmaraş Milletvekili M. Turan Bayezit' in (6/719), (6/720),

Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın (6/739),

Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu' nun (6/741), (6/761), (6/762), (6/765) ve

İstanbul Milletvekili İbrahim Ural'ın (6/742),

Sözlü soruları, soru sahipleri ve ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından;

İçel Milletvekilleri :

Durmuş Fikri Sağlar'ın (6/761), (6/686), (6/693), Ali İhsan Elgin'in (6/748),

Sözlü soruları, soru sahipleri izinli olduklarından;

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbanoğlu'nun (6/679), (6/680), (6/681), (6/682), (6/699), (6/700), (6/701), (6/755), (6/758), (6/760) sözlü soruları, soru sahibinin aynı birleşimde görüşülmüş başka sorusu bulunduğundan;

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın (6/672), (6/673), (6/674), (6/676), (6/677) sözlü soruları, soru sahibi Genel Kurulda hazır bulunmadığından bir defaya mahsus olmak üzere;

Ertelendiler.

Hatay Milletvekili Abdurahman Demirtaş'ın (6/721) sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi Genel Kurulun bilgisine sunuldu; sorunun Başkanlıkça geri verildiği bildirildi.

31.8.1956 Tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının (1/773) (S. Sayısı : 452) hükümet metnindeki 1 inci maddesi metinden çıkartılarak yeni 1 inci maddesi üzerinde bir süre görüşüldü.

21.30'da toplanılmak üzere birleşime saat 18.55'te ara verildi.

Başkan
Başkanvekili
Arif. Ş. Bilgin

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Adıyaman	Tokat
Arif Ağaoğlu	*Mehmet Zeki Uzun*

İkinci Oturum

31.8.1956 Tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının (1/737) (S. Sayısı : 452) maddeleri kabul edilerek, tümü açık oya sunuldu; oyların ayrımı sonucunda, tasarının kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı.

Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun Tasarısı (1/759; 2/329; 2/343) (S. Sayısı : 453),

20.11.1981 Tarihli ve 2560 Sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna İki Ek Madde ile Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair (2/346) (S. Sayısı : 464)

Kanun teklifleri ile,

2521 Sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanuna Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının (1/763) (S. Sayısı : 442);

Kabul edildikleri ve kanunlaştıkları açıklandı.

5 Haziran 1986 Perşembe günü saat 14.00'te toplanılmak üzere birleşime saat 02.20'de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Özer Gürbüz

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Giresun	Kırklareli
Yavuz Köymen	*Cemal Özbilen*

Kâtip Üye
Samsun
Süleyman Yağcıoğlu

II. — BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açıldı.

Kuzey Atlantik Assamblesi ve Parlamentolararası Birliği'nde Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek Türk Grubu için SHP Grubunca aday olarak gösterilen Kuzey Atlantik Assamblesi Türk Grubu yedek ve Parlamentolararası Birliği Türk Grubu asıl üyelere ilişkin Başkanlık tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısının (1/776) (S. Sayısı : 463) maddeleri ve tümü kabul edildi ve kanunlaştığı bildirildi.

1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı (1/757) (S. Sayısı : 462) ile

Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı (1/770; 2/16) (S. Sayısı : 458);

Üzerindeki görüşmeler tamamlanarak, tümleri açık oya sunuldu; oyların ayrımı sonucunda tasarıların kabul edildikleri ve kanunlaştıkları açıklandı.

Alınan karar gereğince 1 Eylül 1986 Pazartesi günü saat 15.00'te toplanılmak üzere birleşime saat 19.15'te son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Abdulhalim Aras

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Kayseri	Giresun
Mehmet Üner	*Yavuz Köymen*

III. — GELEN KÂĞITLAR

5 . 6 . 1986 Perşembe

Tezkereler

1. — İçel Milletvekili Mehmet Kocabaş'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/1070) Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1986)

2. — İçel Milletvekili Mehmet Kocabaş'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/1071) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1986)

3. — İzmir Milletvekili Işılay Saygın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/1072) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1986)

Önerge

1. — İstanbul Milletvekili Ahmet Memduh Yaşa ve 15 Arkadaşının, Milletvekili Ara Seçimlerinin Yapılmasına İlişkin Önergesi (4/220) (Anayasa Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 5.6.1986)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

BAŞKAN : Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : Mehmet Üner (Kayseri), Yavuz Köymen (Giresun)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 116 ncı Birleşimini açıyorum.

IV. — YOKLAMA

BAŞKAN — Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Bursa Milletvekili Ahmet Sabahattin Özbek'e kadar yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Toplantı için yetersayımız vardır.

V. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — Kuzey Atlantik Assamblesi ve Parlamentolararası Birliği'nde SHP Grubunca aday olarak gösterilen Kuzey Atlantik Assamblesi Türk Grubu yedek ve Parlamentolararası Birliği Türk Grubu asıl üyelere ilişkin Başkanlık tezkeresi (5/108)

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

Gündemin sunuşlar kısmında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Kuzey Atlantik Assamblesi ve Parlamentolararası Birliği'nde, Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek Türk Grubu için Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubunca aday olarak gösterilen Kuzey Atlantik Assamblesi Türk Grubu yedek ve Parlamentolararası Birliği Türk Grubu asıl üyelerinin isimleri aşağıda belirtilmiştir.

Yasama Meclislerinin Dış Münasebetlerinin Düzenlenmesi Hakkında 1599 sayılı Kanun ile değiştirilen 378 sayılı Kanunun 1 inci maddesi uyarınca yüce Meclisin bilgilerine sunulur.

Özer Gürbüz
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı Vekili

Kuzey Atlantik Assamblesi Türk Grubu yedek üyeleri :

H. Yılmaz Önen (İzmir)

İsa Vardal (Zonguldak)

Parlamentolararası Birliği Türk Grubu asıl üyeleri :

Coşkun Bayram (Adana),

Mustafa Kemal Palaoğlu (Sivas)

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

VI. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/776) (S. Sayısı : 463) (1)

BAŞKAN — Gündemin «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» kısmına geçiyoruz.

Gündemin birinci sırasındaki, Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporunun müzakeresine başlıyoruz.

Komisyon ve hükümet yerlerini aldılar.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım. Komisyon raporunun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Komisyon raporunun okunmaması kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki müzakerelere geçiyoruz.

Tümü üzerinde söz isteyen?..

COŞKUN BAYRAM (Adana) — Grup adına efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

SHP GRUBU ADINA COŞKUN BAYRAM (Adana) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 463 sıra sayılı kanun tasarısı hakkında grubumun görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum. Grubum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hemen belirtmek isterim ki, Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkındaki Kanun Tasarısını esas itibariyle olumlu buluyoruz. Yeni ilçelerin Adanalılara, yöre halkına hayırlı, uğurlu olmasını diliyoruz.

Bu arada, bir hususu belirtmeden geçemeyeceğim. Daha önceki yasama yılında SHP Adana milletvekilleri olarak aynı yönde verdiğimiz bir kanun teklifi vardı. Bu teklifimiz, her ne hikmetse, İçişleri Komisyonunda gerekçesi dahi okunmadan reddedilmişti. Şimdi hükümet bu teklife sahip çıkıyor. Temennimiz, bu konuda olduğu gibi, bundan sonraki tekliflerimize de sahip çıkmasıdır. Biz, bundan şikâyetçi olmayacağız ve telif hakkı da talep etmeyeceğiz.

Değerli Milletvekilleri, taşra sistemine katılan iki ilçemiz vesilesiyle mülkî idare taksimatı hakkında birkaç söz söylemek istiyorum. Mülkî idare taksimatının temel birimi ilçelerdir. Ülkemizde, ilçe sisteminin çok eski bir tarihi vardır. İlçe birimleri, kamu hizmetlerinin halka götürülmesinde ve yurt ölçüsünde sosyal ve ekonomik şartların geliştirilmesinde çok önemli roller oynamışlardır. Ayrıca, ilçeler genç ve idaelist idareciler için daima bir hizmet ve yetişme

(1) *463 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.*

yeri olmuştur. İlçeler, gerçekten idareyi halka yaklaştıran kuruluşlardır.

Burada, hükümetin dikkat etmesi gereken noktalara ilginizi çekmek istiyorum. Örneğin; gereğinden küçük ya da büyük ve teşkilat olarak yeter derecede teçhiz edilmemiş ilçeler, işlevsiz kalmaktadırlar. Buna hükümetin özellikle dikkat etmesi gerekir.

Bir başka nokta da, ilçe kurulmasında siyasî faktörlere yer verilmemesidir. Eğer şu veya bu partiye oy vermiş olma, ilçe olmanın ya da olmamanın bir gerekçesi olursa, bundan ülke zarar görür. Geçmişte bunun acı örnekleri yaşanmıştır.

Bir diğer nokta da, merkez ilçe kaymakamlıklarının kurulmasıdır. Valinin il ölçüsünde görevlerini yerine getirebilmesi ve özellikle kalkınma ve gelişme problemleriyle daha fazla meşgul olabilmesi bakımından, merkez ilçelerde kaymakam bulundurulması uygun olur düşüncesindeyiz.

Öte yandan, Anayasanın ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun, illerin kurulmasında aradığı kıstaslar açısından, mevcut il sisteminin yeniden gözden geçirilmesinin de zorunlu olduğu kanaatindeyiz. Bunu zorunlu görmekteyiz.

Son bir nokta da, hükümetin bölge kuruluşlarının oluşturulmasında izlediği politikayla ilgilidir. Hükümet, bölge kuruluşlarını teşvik etmektedir. Oysa, bakanlık ve bağlı kuruluşların bölge teşkilatları, il sistemini parçalamakta, vali ve kaymakamların etkinliğini azatmakta, yetkilerini aşındırmaktadır. Bu konuya çözüm bulunması en içten dileğimizdir.

Bu duygu ve düşüncelerle yeni ilçelerin Adana'ya ve bütün ülkemize hayırlı, uğurlu olmasını diliyor, yüce Meclise saygılar sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Tasarının tümü üzerinde başka söz isteyen?..

Hür Demokrat Parti Grubu adına, buyurun Sayın Şengün.

HDP GRUBU ADINA İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) —Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; 463 sıra sayılı ve Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı İçişleri Komisyonumuzda müzakere edilirken, Seyhan'ın yanı sıra Yüreğir adında (eski Karataş'ın yerine) yeni bir ilçe kurulmasına komisyonumuzca karar verilmiş ve bu şekilde hükümet tasarısı, bir ilçe yerine iki ilçenin Genel Kurulda konuşulması şeklinde buraya indirilmiştir.

Hükümet tasarısının gerekçesinde, yeni bir ilçe teşkili konusunda başta gelen faktörün nüfus olduğu ifade edilmektedir ve 1985 genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusu 854 bine yakın olan Adana Merkez İlçesinde bir yeni ilçe teşkili suretiyle bu nüfus büyüklüğünün küçültülmesi esas alınmıştır.

Değerli arkadaşlarım, hemen işaret edeyim : 1985 yılı nüfus sayımı sonuçları henüz kesin değildir. Hükümetin gerekçesinde ise bu, kesin bir rakam gibi gösterilmiştir. Sanıyorum bu nüfus sayımının kesin sonuçlarının alınması uzunca bir süreyi de gerektirecektir. Gerekçenin o kısmının geçici olarak ifade edildiği...

AHMET REMZİ ÇERÇİ (Adana) — Nüfus sayımına Adana'dan itiraz yok.

İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Sadece bilgilerinize sunmak istiyorum sayın Adanalı arkadaşım.

Değerli milletvekilleri, şimdi Türkiye'de ilçe olmak isteyen pek çok kasaba, ünite mevcuttur. İlçe olmak isteyen bu yerleşim birimlerinin sayısı hakkında mahallî idarelerimizden, İçişleri Bakanlığımızdan bugüne kadar kesin bir bilgi alamadık. Mahallî idarelerimiz, belki de işin spekülasyona müsait olduğu gerekçesiyle, ilçe olmak isteyen birimler hakkında bilgi vermekten kaçınmış olabilir; ama her birimiz muhtelif illerden gelen milletvekilleri olarak biliyoruz ki, her birimizin vilayetinde, ilçe statüsünü almak isteyen, yıllardan beri bu konuda çalışan birkaç yerleşim birimi mutlak surette vardır. Şimdi Adana, bütün bu ilçe olmak isteyen grupların içinde, vilayetlerden gelen bu baskıların içinde temayüz etmiş ve yeni bir ilçe kazanma şerefine kavuşmuş başta gelen ilimiz olacaktır. Bunun nedeni üzerinde fazla durmayacağım. «Siyasî» deniyor; bilmiyoruz... (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Şengün.

Sayın milletvekili arkadaşlarım, bugün müzakerelerin selametle cereyanı ve Meclisimizin iyi bir şekilde tatile girebilmesi arkadaşlarımızın müzakereleri sükûnetle takibine bağlıdır. Hiç gerek olmadığı halde sayın hatibe, sataşmalar vesilesiyle iki dakikasını kaybettirdiniz. O nedenle, dikkatinizi bu noktaya celbetmek istiyorum. (Alkışlar)

İSMAİL ŞENGÜN (Devamla) — Sayın Başkanım, gösterdiğiniz hassasiyete müteşekkirim. Umarım kendi söz salabetimi temin bakımından arkadaşlarımın gereksiz müdahalelerine maruz kalmayacağım bu ikazınızdan sonra.

Değerli arkadaşlarım, şimdi ben, eğer mümkünse sayın İçişleri Bakanımızdan ilçe olmak isteyen, bu konuda talepte bulunan yerleşim birimlerinin en azından, isimlerini değil; ama -ben kendi ilim için biliyorum- sayısı itibariyle hangi noktaya ulaştığını sormak istiyorum. Çünkü, bu belirli bir şekilde yıllardan beri birikmiştir, yoğunlaşmıştır ve sanıyorum Adanamızın açtığı bu yoldan, değerli Adana milletvekillerimizin hükümet üzerindeki belki de yaklaşımlarıyla açılmış olan bu yoldan, bu kapıdan geçmek isteyecek başka yerleşim birimleri de olacaktır. Biz önümüze gelecek işin vüsatî yönünden sayın İçişleri Bakanımızdan bu konuda genel bir aydınlatma, açıklama beklemekteyiz, kendilerinden istirham etmekteyiz.

İlçe olmanın çeşitli faktörleri vardır. Tabiî, gerekçeye baktığımız zaman bunun başında nüfus geldiği ifade ediliyor. Eğer bu faktörden hareket edilirse, o zaman aklımıza ister istemez bu 854 bin nüfusun da üzerinde birim halinde Türkiye'de birtakım mahallî yerleşim ünitelerinin mevcut olduğunu bilmekteyiz. Örneğin, başta Bakırköy geliyor; 1 milyon 300 bin nüfusa yakın bir yerleşim yeri.

O halde, aynı gerekçeden hareket edersek, Bakırköy için de bir süre sonra belki yeni bir ilçe olma meselesi ortaya çıkabilecektir. Demek ki -bizim anladığımıza göre- nüfus başlıbaşına bir faktör değildir; nüfusun yanında başka faktörler de vardır. Şu anda görüşmekte olduğumuz tasarı üzerine eğildiğimiz takdirde, nüfusun da, gerekçede belirtilenin aksine, başlıbakına bir faktör olmadığını görüyoruz ve biraz önce de ifade ettiğim gibi, ister istemez, bu işte siyasî bir tercih var, demek durumunda kalıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, mahallî idarelerde, belediye olabilmenin asgarî şartının 2 bin civarında nüfus olduğunu biliyoruz. Şu halde, hızla gelişen ve nüfus patlaması olan Türkiye gibi bir ülkede acaba belediye olmanın azamî sınırı nedir? Daha doğrusu, 2 bin kişi ile belediye olunabildiğine göre, hangi nüfusa yaklaşıldığı takdirde ikinci bir belediye olma ihtiyacı ortaya çıkacaktır? Sanıyorum bu nokta üzerinde de değerli bakanlığımız ve hükümetimiz, yakın bir gelecekte bir karara varmak zorunda kalacaktır ve mesela, nüfusu 500 binin üzerinde yerleşme birimi olamaz; çünkü bunun idaresi, altyapıları, su, elektrik, yol ihtiyaçlarının bir tek birim tarafından yerine getirilmesi zorluk yaratacaktır, diyebilecektir, düşünebilecektir.

Değerli arkadaşlarım, değinmek istediğimiz bir diğer nokta şudur : Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkındaki Kanuna göre, merkez ilçeler bu kanunun uygulanması bakımından ayrı bir ilçe sayılır. Kanun, bu ilçenin büyük şehir belediyesi içinde kalan kısmında merkez ilçe belediyesi adıyla bir belediye kurulur» demektedir. Önümüzdeki tasarıda merkez ilçe belediyesi sanki söz konusu değil, bunun yerine bir sıfat, bir isim konulmuş; «Seyhan» adı altında... Buna niçin ihtiyaç duyulduğunu ben bilmiyorum. Belki de daha önceden «Seyhan» adı altında yeni bir ilçe düşünülmüştü, işe Yüreğir de katılınca, sadece «Merkez ilçe» sıfatı yanında «Merkez ilçe Seyhan» veyahut da «Seyhan merkez ilçe» gibi bir sıfatla mı bundan sonra burada kurulan belediye isimlendirilecektir? Onu da merak etmekteyim. Niçin bu sıfata lüzum görülmüştür? Ya komisyonumuzun değerli başkanı, ya da Sayın İçişleri Bakanımız, bize izahat verirlerse, memnun oluruz.

Çok değerli arkadaşlarım, bu konu, daha doğrusu mahallî idarelerde belediye veya ilçe olması konusu, sanıyorum bir süre sonra, eğer bu kanun kabul edilirse -ki, yüce kurulunuzun tasvibine mazhar olacağını ümit ediyorum- birtakım harcamaları gerektirecektir. Sayın Başkan, bu nedenle biz, HDP Grubu adına bütçeden birtakım yeni sarfları gerektirecek böyle bir kanun tasarısının İçişleri Komisyonu yanı sıra Plan ve Bütçe Komisyonundan da mutlak suretle geçmesi gerektiği kanısındayız.

Bu duygu ve düşüncelerle ve bazı arkadaşlarımın sabırlarını daha fazla tüketmemek için, yüce kurula grubum adına derin saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Grupları adına başkaca söz talebi yok.

Sayın Salim Erel şahsı adına söz istemişlerdi; buyurun.

Sayın Erel, sadece konu çerçevesi içerisinde konuşmanızı özellikle rica edeceğim.

SALİM EREL (Konya) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın arkadaşlar, şu anda müzakeresini yapmakta olduğumuz Adana İlinde Seyhan adıyla yeni bir ilçe kurulması konusuna ait kanun tasarısını, içeriği itibariyle, esası itibariyle olumlu karşılıyoruz. Siyasal olduğu kadar toplumsal bakımdan da daha iyi imkânlarla, daha sağlıklı yönetimlerle ülkemizin ve toplumumuzun yönetilmesi, tartışmasız hepimizin kabul edeceği bir olaydır.

Sayın arkadaşlarım, sayın hükümetin bu konuyla ilgili olarak getirdiği tasarı gerekçesinde «Merkez ilçeye bağlı köylerin çok oluşu nedeniyle, altyapı sorunlarının çözümlenmesinde, planlama, uygulama ve izleme aşamalarında zorluklarla karşılaşılmakta ve çeşitli yönetim güçlükleri ortaya çıkmaktadır» deniliyor.

Sayın arkadaşlarım, bildiğiniz gibi, köy hizmetleriyle belediye hizmetleri ayrı ayrı konulardır. Köye götürülecek hizmetler ve köylerin sorunları daha ziyade merkezî idareyi ilgilendirir. Bunun; yani köye götürülecek hizmetlerin ve köyün sorunlarının çözümünün belediye hizmetleriyle, yasal olarak, görünürde pek ilgisi yoktur.

Bunun dışında, «Bu gelişmenin yarattığı, diğer önemli bir sorun da belediye hizmetlerinde görülmektedir. Yeni bir ilçe kurulması halinde Adana Belediyesi, 3030 sayılı Kanun kapsamına girecek ve Büyük Şehir Belediyesi statüsüne kavuşacaktır. Büyük Şehir bünyesindeki Seyhan İlçe Belediyesi bu bölgede belediye hizmetlerini daha etkin bir şekilde halka götürme fırsatını bulacaktır» deniliyor. Ancak, şu anda müzakeresini yaptığımız kanun tasarısının geçici maddesinde ise, «Seyhan İlçesindeki belediye seçimleri, Türkiye çapındaki ilk genel mahallî idareler seçimleriyle birlikte yapılır. Bu süre içinde buradaki belediye hizmetleri Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülür» denilmektedir.

Sayın arkadaşlarım, yerel yönetim seçimleri genel seçimlerden sonra yapılacağına göre, tahminime göre, bu seçimlere asgarî üç yıl vardır. Hal böyle iken ve bugün kurulması düşünülen Seyhan İlçesinde belediye teşkilatı kurulmayacağına göre ve fakat kanunun gerekçesinde de «Belediye hizmetlerinin, kurulacak belediye ile yerine getirilmesi zorunludur» denildiği halde, burada kanun tasarısının geçici maddesiyle gerekçesi arasında çelişki vardır.

Kurulması düşünülen Seyhan İlçesinde belediye teşkilatı, yapılacak ilk genel belediye seçimleriyle birlikte oluşacağına göre, bu kanun tasarısını ben şu anda vakitsiz gelmiş bir tasarı olarak kabul ediyorum. Şayet belediye şimdi kurulacaksa, gerekçede belirtilen durumu saygıyla karşılarım.

Bugüne kadar bazı arkadaşlarımız tarafından ilçe veya il bazında çok öneriler oldu. Hatta Kütahya'ya bağlı Eski Gediz yerleşim bölgesinde de belediye kurulması talep edilmişti; fakat bilmediğimiz bir gerekçe ile konu hükümetçe geri alındı. Böyle tekliflerin Türkiye genelinde düşünülüp, kriterleri, gerekçeleri hazırlanarak; ilçe veya illerin oluşumunun müzakeresini yapmak daha isabetli olacaktır.

Az önce arz ettiğim gibi, böyle bir ilçenin kurulmasına esasta karşı değiliz; ancak, önemli görülen konu, belediye hizmetleri olarak öneriliyor. Yeni kurulacak Seyhan İlçesinin belediye hizmetlerinin de üç yıl sonra kurulacak belediye tarafından yapılacağı ileri sürülmektedir. Bu yeni ilçenin hizmetleri Adana Merkez Belediyesi tarafından karşılanacağına göre, ilçenin kurulmasının daha ileri bir tarihte düşünülmesinin gerektiği kanısındayım.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerinde başkaca söz isteyen?.. Yok.

RIFAT BAYAZIT (Kahramanmaraş) — Bir sorum var.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

RIFAT BAYAZIT (Kahramanmaraş) — 1987 yılı sonbaharında acaba bu yeni kurulacak ilçelerde belediye seçimlerinin yapılması hükümetçe düşünülmez mi?

BAŞKAN — Yalnız, sayın milletvekillerine şunu hatırlatayım : Bu konuda verilmiş önergeler de vardır. Soruları sorarken rahatlatmak ve soruları ona göre yöneltmek bakımından arz ediyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, henüz 1987 yılı sonbaharında böyle bir seçimin yapılması hususunda düşüncemiz yoktur; ama o zamana kadarki gelişmeler bizi hangi safhaya götürür, ne karar almaya götürür, onu şimdiden tespit edemiyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Başka soru soracak sayın üye?.. Buyurun Sayın Şengün.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, yeni kurulacak olan Seyhan ve Yüreğir ilçelerimizin nüfusları ne olacaktır?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Benim şimdi bunu söylemem mümkün değil efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Ekli 1, 2 ve 3 sayılı listelerde adları yazılı kasaba ve köylerle, Adana Belediyesinin Seyhan Nehrinin doğusunda kalan bölümünü içine almak ve Merkezî Karşıyaka semti olmak üzere, Adana İlinde Yüreğir adıyla bir ilçe kurulmuştur.

Yeni kurulan Yüreğir ilçesi dışında kalan Merkez ilçenin adı «Seyhan» olarak değiştirilmiştir. Bağlı köyler ek listede gösterilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Verilmiş önergeler vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülmekte olan «Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı» nın 1 inci maddesinin sonuna üçüncü fıkra olarak;

«Belediye sınırları içinde birden fazla ilçesi bulunan Adana İli hakkında 3030 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.»

Fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ledin Barlas Adana	Pertev Aşçıoğlu Zonguldak
M. Erdal Durukan Adana	Kâzım Oksay Bolu
Nurettin Yağanoğlu Adana	Cengiz Tuncer Kayseri
Rüştü Kâzım Yücelen İçel	A. Şevket Gedik Adana

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

LEDİN BARLAS (Adana) — Sayın Başkan, madde ile ilgili maddî bir hata vardır, işaret etmek istiyorum efendim.

BAŞKAN — Efendim oraya da geleceğiz; düzeltmenizi göz önüne alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 463 sıra sayılı Kanun Tasarısının 1 inci maddesine üçüncü fıkra olarak aşağıdaki hükmün eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Fenni İslimyeli Balıkesir	Faik Tarımcıoğlu Bitlis
Bülent Öncel Şanlıurfa	Sedat Turan Kayseri

İsmail Şengün
Denizli

Madde 1. — 3 :

Bitlis Merkez Güroymak Bucağı Güroymak adı altında ilçe haline getirilmiştir.

BAŞKAN — Bu önergeyi işleme koymamız imkânsızdır; zira, kanun tasarısı sadece Adana İlindeki bu iki ilçe ile ilgilidir ve komisyonun raporu da bu istikamettedir. Önerge yeni bir teklif mahiyetindedir. Bu itibarla, yeni bir teklif mahiyetinde olduğu için işleme koyamıyorum.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Bravo Sayın Başkan, her zaman böyle uygulama istiyoruz efendim.

FAİK TARIMCIOĞLU (Bitlis) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Ledin Barlas ve arkadaşlarının önergesini tekrar okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülmekte olan «Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkındaki Kanun Tasarısı»nın 1 inci maddesinin sonuna üçüncü fıkra olarak;

«Belediye sınırları içinde birden fazla ilçesi bulunan Adana İli hakkında 3030 sayılı Kanun hükümleri uygulanır»

Fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Adana Milletvekili Ledin Barlas ve arkadaşları

BAŞKAN — Komisyon ve hükümet önergeye katılıyorlar mı?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI OSMAN DOĞAN (Şanlıurfa) — Katılmıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmıyor, hükümet katılıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

FAİK TARIMCIOĞLU (Bitlis) — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum; önergemizi işleme koymadınız...

BAŞKAN — Efendim, önergenin işleme konması imkân dahilinde değildir. Sebebi şu : Birincisi, takdir edersiniz ki, teknik sebeplerle bu önergeyi işleme koyamayızı çünkü her milletvekili kendi vilayeti kendi ilçesi için yüze yakın önerge verdiği takdirde, bunun müzakeresi mümkün olabilir mi, kanun tekniğine uygun olabilir mi?

İkincisi, komisyondan böyle bir talep gelmemiştir, hükümetten böyle bir teklif gelmemiştir, komisyon raporunu müzakere ediyoruz. Komisyon raporu-

nu müzakere ettiğimize göre, komisyon raporunun dışında, kanun tekniğine aykırı bir önergeyi işleme koyamıyorum.

FAİK TARIMCIOĞLU (Bitlis) — Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, hangi köyler bağlanacak, nüfusu ne olacak, statüsü ne olacak; bunlar komisyonca belirtilmeden, bakanlıkça talep edilmeden, tetkik edilmeden, burada her vilayetten gelen önergeyi işleme koyamayız. Bir de Denizli milletvekillerinden bir önerge geldi; şimdi ben aşağıya arkadaşlarıma haber göndereyim; farz edelim bir de Kocaeli'den Yarımca için önerge gelsin... Bu mümkün değil.

Bu itibarla, bu önergeleri işleme koyamıyorum.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, önergemi okuyun lütfen.

BAŞKAN — Önergenizi okuyalım efendim.

Sayın Başkanlığa

1 inci maddeye üçüncü fıkra olarak aşağıdaki hükmün eklenmesini arz ederiz.

«Denizli İlinde İl'e bağlı Kızılhisar Bucağında Kızılhisar İlçesi kurulmuştur.»

İsmail Şengün Denizli	Bülent Öncel Şanlıurfa
Faik Tarımcıoğlu Bitlis	Sedat Turan Kayseri

Fenni İslimyeli
Balıkesir

BAŞKAN — Aynı sebeple işleme koymamız imkân dahilinde olmamıştır.

Sayın Barlas, maddî hata neydi efendim?

LEDİN BARLAS (Adana) — 3 numaralı ek listenin 21 inci sırasındaki köyün ismi «Koyuncular» olarak yazılmış; «Kuyumcular» olacak efendim.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI OSMAN DOĞAN (Şanlıurfa) — Sayın Başkanım, şimdi 1 inci maddeyi biraz sonra burada oylayacaksınız; ama esas olarak bir maddî hata daha vardır. Ben onun da düzeltilmesini istiyorum. Maddede, «Ekli 1, 2 ve 3 sayılı listelerde» demek gerekiyor. Burada sadece...

BAŞKAN — Efendim, Sayın Barlas, «Buradaki Koyuncular Köyü yanlış yazılmış» dediler.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI OSMAN DOĞAN (Şanlıurfa) — İsim değil efendim; buradaki 1 inci maddenin başında...

BAŞKAN — Efendim ben size şimdi bunu soruyorum. Dediğiniz konuya da daha sonra geleceğim efendim.

Sayın Barlas'ın dediklerine katılıyor musunuz?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI OSMAN DOĞAN (Şanlıurfa) — Katılıyoruz efendim

BAŞKAN — Komisyon katılıyor.

Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Komisyonda, Sayın Ledin Barlas'ın talebine uygun olarak 21 inci sırada bulunan «Koyuncular» köyünün «Kuyumcular» şeklinde düzeltilmesini talep etmişlerdir. Oylama da bu istikamette yapılacaktır.

Şimdi, komisyonun diğer talebini rica edeyim efendim.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI OSMAN DOĞAN (Şanlıurfa) — Maddenin başlangıç kısmında «Ekli 1 ve 2 listelerde» denmiş. Halbuki bu, «Ekli 1, 2 ve 3 sayılı listelerde» olacak.

BAŞKAN — Efendim biz, dediğiniz şekilde okuduk.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz bir usulî konuya temas etmek istiyorum?

BAŞKAN — Efendim mümkün değil; çünkü önergeyi işleme koyamadığıma göre, önerge üzerinde de söz vermem, usul hükümlerine göre mümkün değildir.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, sizin davranışınızla ilgili usulî bir konuya temas etmek istiyorum efendim.

BAŞKAN — Oylama yapayım, ondan sonra davranışım hakkında size söz vereceğim efendim.

1 inci maddeyi, kabul edilen önergedeki değişikliklerle, bahsedilmiş maddî hatanın düzeltilmiş şekli ve ekli listeyle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanunla kurulan Seyhan ve Yüreğir ilçelerinde merkezî idare tarafından oluşturulacak teşkilata ait kadroları ihdas etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Efendim, tutumumuzda bir yanlışlık yoktur. Başkanlık, içtüzük hükümlerini tatbik etmektedir. Bu itibarla, Başkanlığın tutumuyla ilgili söz konusu bir usul hatası yoktur.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, müsaade edin ifade edeyim; siz yine aynı şeyi söyleyin.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, bazı önergeleri oylamaya koymama veya üzerlerinde müzakere açmama ile ilgili kararınıza saygı duyuyorum; bu sizin takdirinizdir. Ancak, yüce Mecliste daha birkaç gün önce bazı belirli konular konuşulurken, bu konularla ilgisi olmayan önergeler göz önüne alınmış, zatı âliniz veya diğer başkanvekilleri tarafından müzakereye açılmış ve o kanunlara da monte edilmiştir.

Şu anda, önergelerin konusu, ilçe meselesidir ve Seyhan, Yüreğir'in yanı sıra milletvekillerinden de gelen teklifleri, komisyonumuzun, hükümetimizin -tabiî zatı âlinizin müsaadesiyle- en azından göz önüne alması gerekir; reddetmek veya kabul etmek, onların bileceği bir şeydir.

Sayın Başkan, bu nedenle tutumunuzu tasvip etmediğimizi arz ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, geçen birleşimlerdeki müzakerenin seyri hakkında bir bilgim yok; fakat şu anda kanun tekniği bakımından imkânsızlığını görüyorum. Her milletvekili arkadaşım yarışa girip böyle bir teklif yaptığı takdirde, bunun incelemesinin komisyon tarafından yapılmasının imkânsızlığını nazarı itibara alarak önergeleri işleme koymamış bulunuyorum.

2 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

Geçici Maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE — Seyhan ve Yüreğir ilçelerindeki belediye seçimleri Türkiye düzeyinde yapılacak ilk genel mahallî idareler seçimleriyle birlikte yapılır.

Bu süre içinde 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanunda yazılı büyük şehir ve ilçe belediyelerine ait yetki ve görevlerin tümü Adana Belediyesi tarafından yürütülür.

Adana Belediyesinde halen görevde bulunan Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve Belediye Encümeni, ilk genel mahallî idare seçimine kadar Büyük Şehir Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve Belediye Encümeni olarak 3030 sayılı Kanunda yazılı görev ve yetkilere sahiptirler.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu Kanun 1.1.1987 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Madde üzerinde verilmiş bir önerge vardır okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 463 sıra sayılı, Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkındaki Kanun Tasarısının 3 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Pertev Aşçıoğlu Zonguldak	Rüştü Kâzım Yücelen İçel
Ledin Barlas Adana	Erdal Durukan Adana
Nurettin Yağanoğlu Adana	Cengiz Tuncer Kayseri
Kâzım Oksay Bolu	A. Şevket Gedik Adana

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, bir teknik hata olmaması bakımından arz etmek istiyorum : Sayın Devlet Bakanımızın da imzasını taşıyan bu önergede, tasarının isminin, «Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı» şeklinde düzeltilmesi gerekir. Halbuki, kendileri önergelerinde tasarının başlığını hükümetten gelen şekliyle ifade etmişlerdir. Yüreğir için de, hemen kanun yayımlanır yayımlanmaz, yürürlüğe girmesiyle ilgili düşüncelerinin var olduğunu zannediyorum. Eğer, yürürlük maddesi Seyhan şeklinde olursa, sadece Seyhan için uygulanacaktır.

BAŞKAN — Sizin söylediğiniz soru mahiyetindedir; tabiatıyla önerge safhasında mümkün değildir.

Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI OSMAN DOĞAN (Şanlıurfa) — Katılmıyoruz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmıyor, hükümet katılıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi, kabul edilen önerge istikametindeki değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 4 üncü madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarının tümü kabul edilerek, kanunlaşmıştır.

Seyhan ve Yüreğir ilçelerine hayırlı olması dileğiyle... (Alkışlar)

2. — 1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/757) (S. Sayısı : 462) (1)

BAŞKAN — Gündemin ikinci sırasındaki 1.9.1956 tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun müzakeresine geçiyoruz.

Komisyon ve hükümet yerini aldı.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım : Komisyon raporunun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Komisyon raporunun okunmaması kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Cafer Tayyar Sadıklar; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Sayın Başkan, yüce Meclisin çok değerli üyeleri; Milletlerarası Finansman Kurumuna katılma konusundaki kanun tasarısı üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına görüşlerimizi arz edeceğiz.

Bu konu, bürokrasi dönemimde ilk göz ağrılarımdan bir olduğu için, özellikle grup adına söz alma talebinde bulundum.

Bilindiği üzere, IFC denilen Milletlerarası Finansman Kurumuna 1956 yıllarında üye olmuşuz. 1965 yılından itibaren de önemli ölçülerde kredi almaya başlamışız. Bu krediler, daha çok özel sektöre sağlanan kredilerdir. Bugüne kadar 230 milyon dolar civarında alınan kredinin, katkının 211 milyon doları kredi şeklinde olmuş; sadece 20 milyon doları sermaye iştiraki şeklinde olmuştur. Bunun hemen hemen tamamı, özel sektöre verilmiş krediler ve katkılardır. Bu krediler, genellikle Türkiye Sınaî Kalkınma Bankası tarafından özel sektöre açılmış ve onların yatırımlarında kullandırılmıştır.

Bu münasebetle özel sektörün yatırım konusundaki karşılaşmış olduğu güçlüklerin bir kısmını sergilemek istiyorum. Sadece IFC tarafından sağlanan krediler, Özal Hükümetinin veya Özal ekonomi politikasının uygulamasına girildiği zamana kadar alınan kredilerin ödenmesi zamanı geldiğinde; mesela, dolar 25 lira iken alınan bir kredi, dolar 600-700 liraya yükseldiğinde ödenmek durumunda kalınmıştır. Şüphesiz bunda, uygulanan ekonomik politikanın izleri çok derindir. Böyle olunca, yatırımları için aldıkları kredileri, dolar başına, 25 lira yerine, 600 liradan ödemek durumunda kalmışlar ve ödeme sırasında yatırımcılar büyük güçlüklerle karşılaşmışlardır. Bunun etkisiyle de IFC'den kredi talepleri süratle düşmüştür. Bu kaynak bu sebeple uzun süre kullanılamamıştır. Nitekim, 230 milyon dolarlık kredinin çok büyük bir kısmı, Özal Hükümetinin ekonomik programının uygulamasından öncedir.

Nihayet, bu konudaki sıkıntı teşhis edilmiş ve Dış Krediler Kur Farkı Fonu ihdas edilmiştir. Bir anlamda, böylece dışarıdan özel sektör için alınan kredilere, sabit faiz, sabit kur uygulanmasına başlanmış oluyor. Ondan sonradır ki, bazı özel sektör, bu kredilere talepte bulunmaya başlamıştır.

Çok değerli milletvekilleri, burada, özel sektörümüzün niçin yatırım yapamadığının cevabı yatmaktadır. Özel sektör, yaptığı yatırımların gerekli finansmanını dışarıdan sağlamaya kalksa, kur riskleri dolayısıyla büyük yükler altına girecektir ve girmektedir. Bunun için dış krediden kaçmıştır. İç kredi sağlamaya gelindiği zaman, krediler yüzde 60, yüzde 70, yüzde 80'lere varan faizlere mal olmaktadır. Onun

(1) 462 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.

için, yatırımcılar iç krediden de kaçmak durumunda veya çekinerek almak durumunda kalmıştır.

Bu kurumdaki özel sektöre, kalkınmanın temelinde özel sektör olduğuna inanan sayın hükümetin bazı imkânlar yaratması beklenirken, sadece, «Villalarınızı satın» öğüdünde bulunulmuştur. Şüphesiz bu da bir yoldur; ama emlak değerlerinin füze gibi yükseldiği bir ortamda, bu villarara nereden alıcı bulabileceklerdi? Nitekim bulamamışlardır.

Diğer bir yol kalıyordu; o da, sermaye tezyidine gitmek... Evet, hisse senedi satmak suretiyle yatırım yapmak veyahut çalışmakta olan fabrikalarını kapasitelerine ulaştırabilmek yolu vardı; bunu da yapamadılar. Sebebi yine uygulanan o ekonomik politikadır. Şayet bir yatırımcı, bir tasarrufcu elindeki, cebindeki parayı yüzde 50 net faizli devlet tahviline veyahut devletin net gelir sağladığı garantili yatırımlara, Hazine bonosuna yatırabilirse, gidip de ne getireceği belli olmayan hisse senedine yatırmaz. Nitekim, yatırmamış da...

Bu sebeplerden dolayı, özel sektör yatırım yapmakta geri kalmıştır ve bugün eğer kalkınma yolunda bu hükümet ilerleyemiyorsa, Türkiye'yi kalkındıramıyorsa, asıl sebep burada yatmaktadır. Bunun üzerine eğilmek mecburiyetindesiniz.

Bunun çareleri bizler tarafından elbette iyice bilinmektedir ve iktidar olduğumuzda bunun çareleri de, tedbirleri de gösterilecektir.

İBRAHİM TURAN (Gümüşhane) — Desene göstermeyeceğiz...

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Devamla) — Bunu zaman gösterecek değerli milletvekili. Çok kısa bir zaman sonra bunu göreceksiniz.

Değerli arkadaşlarım, IFC'nin sermayesi 600 milyon dolardan 1 milyar 300 milyon dolara çıkarılıyor; aşağı yukarı iki misli artırılıyor. Buna paralel olarak Türkiye'nin hissesi de 3 milyon 600 bin dolardan 6 milyon 800 bin dolara yükseltiliyor. Bu normaldir ve aradaki farkın ödenmesi zarurîdir, zorunlu bir işlemdir. O itibarla, hükümetin zorunlu olarak getirdiği bu tasarıya biz de olumlu gözle bakmaktayız. Bu konuda gerektiğinde artırma yetkisi hükümete verilmektedir. Bir rahatlık sağlanıyor. Bu, çok zaman önce de düşünülmüştür; şimdi getirilmektedir. Pratik olarak bunun faydalı olabileceği düşünülebilir; ancak, hükümetten bir sualimiz olacak : Çok yakın bir süre içinde veyahut belirli bir dönem içinde IFC'nin sermaye tezyidi planlaması diye bir konu var mıdır? Bu konuda eger sayın hükümetin bilgisi varsa, lütfedip bizlere verirlerse, biz de değerlendirmiş oluruz.

Sayın milletvekilleri, dün de arz ettiğim gibi, sayın hükümetin, doğru istikamette ve doğru yolda getirmiş olduğu bu şekildeki bütün kanun tasarılarının yanında olduğumuzu Doğru Yol Partisi Grubu adına arz eder, derin saygılarımı sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Hür Demokrat Parti Grubu adına Sayın Bülent Öncel; buyurun efendim.

HDP GRUBU ADINA A. BÜLENT ÖNCEL (Şanlıurfa) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair 6850 sayılı Kanunun, 2146 sayılı ve 21 Nisan 1978 tarihli Kanunla değiştirilen 2 nci maddesinin, bu defa yeniden değiştirilmesi hakkındaki Kanun Tasarısı üzerinde Hür Demokrat Parti Grubunun görüşlerini arz edeceğim. Bu vesileyle, yüce Meclise, şahsım ve grubum adına saygılar sunarım.

Bilindiği üzere, Milletlerarası Finansman Kurumu, Dünya Bankasına üye ülkelerde özel sektörü teşvik için kredi sağlayan bir müessesedir. Tasarının gerekçesinde, bu kurumdan 1964 yılından bugüne kadar ülkemize yaklaşık 200 milyon dolarlık kaynak sağlandığı ifade edilmektedir. Ayrıca aynı kurumdan, önümüzdeki üç yılda 110 milyon dolarlık kredi sağlanacağı ve bu kredilerin turizm, cam ve otomotiv sanayi projeleri için kullanılacağı belirtilmektedir. Nihayet, Milletlerarası Finansman Kurumunun İstanbul'da bir bürosunun açılacağı ve bu büro kanalıyla özel sektörümüzün, kurumun Washington'daki merkeziyle sürekli temasta bulunacağı ifade edilmektedir.

Sayın milletvekilleri, Milletlerarası Finansman Kurumunun sermayesi zaman zaman artırılmakta ve kuruma üye ülkeler bu artırma dolayısıyla sermayeye katılma paylarını çoğaltmaktadırlar. Nitekim, ülkemizin hissesi 1978 yılında 3 milyon 63 bin dolara yükselmiştir. 1985 yılı sonuna doğru kurum sermayesi yeniden bir misli artırılınca, sermaye payımızın 6 milyon 720 bin dolara ulaşması gerekli olmuştur.

İşte bu kanun tasarısıyla Milletlerarası Finansman Kurumuna, beş yılda eşit taksitler halinde 3 milyon 658 bin Amerikan Dolarının ödenmesi sağlanacaktır. Bu miktarın 730 bin doları ise, ağustos ayı başına kadar ödenecektir.

Tasarı ile aynı zamanda önümüzdeki yıllarda, Milletlerarası Finansman Kurumu sermayesi tekrar

artırıldığı takdirde, yeni bir kanuna ihtiyaç duyulmaması ve muhtemel sermaye payımızın derhal ödenmesi için Bakanlar Kuruluna, şimdiki sermaye payımızın iki katı kadar bir ödemede bulunabilme yetkisi tanınmaktadır.

Sayın milletvekilleri, tasarıya genelde grup olarak katılmakla birlikte, söz konusu kurumun, Türkiye'de özel sektöre açtığı kredilerin hangi alanlarda kullanıldığını genel çizelgeleriyle ve miktarlarıyla bilmek isteriz. Ayrıca, kredi kullanılan alanlarda tekel ve oligopol yaratılıp yaratılmadığını da öğrenmek isteriz.

Bugüne kadar kullanılan kredilerin faizleriyle, o tarihlerde Türkiye'de cari faizlerin ne olduğunu da sormaktayız. Bir diğer ifadeyle, kurumun kredi şartlarının vade, faiz ve diğer yönlerden ne olduğunun hükümetçe açıklanmasını talep ediyoruz.

Nihayet, Milletlerarası Finansman Kurumunun 1964 yılından bugüne kadar ülkemiz özel sektörüne açtığı 200 milyon dolarlık krediyle Türk ekonomisine neler sağlandığının genel bir değerlendirmesini yapmasını hükümetten talep ediyoruz.

Bu vesileyle yüce kurula şahsım ve grubum adına en derin saygılarımı sunarım. (HDP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Öncel.

Tasarının tümü üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1.9.1956 tarihli ve 6850 sayılı Kanunun 21.4.1978 tarihli ve 2146 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 2. — Milletlerarası Finansman Kurumuna yapılması gereken ödemeler, gelecek yıllar bütçelerine konulacak ödeneklerden mahsup edilmek üzere, avans olarak yerine getirilebilir. Ancak, bu avansların toplamı 6 721 000 ABD doları karşılığını geçemez.

Bakanlar Kurulu, bu miktarı gerektiğinde, iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkanım...

BAŞKAN — Sorunuz mu var?

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkanım, biraz önce tasarının geneli üzerinde konuşan arkadaşlarımız, sayın hükümete bazı sualler tevcih ettiler. Eğer sayın hükümet kendiliğinden bu suallere cevap verecekse, sormamıza gerek yok; aksi halde soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim; hükümet söz istemediğine göre, demek ki, cevap vermeyecek. Siz sorunuzu buyurun sorun efendim.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, Türkiye'de, Milletlerarası Finansman Kurumundan özel sektörce kullanılan kredilerin, bugüne kadar başlıca hangi alanlarda kullanıldığı soruldu sayın komisyondan; aynı suali tekrar ediyorum.

BAŞKAN — Evet, başka sualiniz var mı?

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Genel çizgileriyle ve sektörler itibariyle ne miktardadır bu kullanılan krediler?

Ayrıca, bu kullanılan kredilerin Türk piyasasında tekel ve oligopol yaratma yönünde etkileri ve tesirleri olmuş mudur; hükümetin bu konudaki değerlendirmesi nedir? Bunu soruyorum.

Nihayet; 1964 yılından beri, 200 milyon dolar olduğu söylenen kullanılan bu kredilerin, mevcut kullanılma süreleri içinde, Türkiye'deki faizlerle bu kredilerin faizleri ve kredi şartları arasında bir mukayese imkânı var mıdır? Çünkü, dış kredi olduğuna göre, iç kredilerle arasındaki kredi şartlarının bilinmesinde yarar vardır. Bunların hükümetçe veya komisyonca açıklanmasını istirham ediyorum.

BAŞKAN — Buyursunlar Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI KÂZIM OKSAY (Bolu) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kredilerin vadeleri genellikle 7 ile 10 yıl arasındadır, faizi de yüzde 8 civarındadır; ödeme tarihindeki dolar bazına göre.

Bu konuda, krediyi kullanan firmaların isimlerini yukarıdan aşağıya saydığım zaman, bunların hangi sektörlerde değerlendirildiği konusunda bir fikir vermiş olacağım inancındayım :

Türkiye Sınaî Kalkınma Bankası 60 milyon dolar, Viking Kâğıt ve Selüloz Sanayii 2,5 milyon dolar, Anadolu Cam 10 milyon dolar, Nasaş Alüminyum 8,5 milyon dolar, Döktaş Dökümcülük Ticaret ve Sanayii 7,5 milyon dolar, Asil Çelik 12 milyon dolar, Egemosan Motorlu Araçlar Sanayii ve Ticaret 2 milyon 150 bin dolar, İstanbul Segman ve Gömlek Sanayii Ticaret A.Ş. 8 milyon 850 bin dolar, Trakya Cam Sanayii 33 milyon 150 bin dolar, Mensucat Sanayii Ti-

caret 4 milyon dolar, Kırklareli Cam Sanayii 13 milyon dolar, Man Motor Sanayii ve Ticaret 8 milyon dolar, Pınar Entegre Et ve Yem Sanayii 4 milyon dolar, Man Kamyon ve Otobüs Sanayii (MANAŞ) 6 milyon 470 bin dolar, İstanbul Segman ve Gömlek Sanayii Ticaret, Mönşınbank (Mönschenbank) Cam Elyaf Sanayii, Silka Turizm Anonim Şirketi, Eska Turizm, Güney Sanayii, toplam 211 milyon 130 bin dolar.

Arz ediyorum.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarısı açık oylamaya tabidir. Açık oylamanın, sıralar arasında kupaların dolaştırılması suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kupalar sıralar arasında dolaştırılacak ve oy pusulaları kupalara atılacaktır.

(Oyların toplanmasına başlandı.)

3. — Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı ile Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın; Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler; Millî Eğitim; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/770; 2/16) (S. Sayısı : 458) (1)

BAŞKAN — Gündemin 3 üncü sırasındaki, «Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı ile Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın; Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler; Millî Eğitim; Plan ve Bütçe komisyonları raporları» nın müzakeresine geçiyoruz.

Sayın komisyon ve sayın hükümet yerlerini almışlardır.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun okunup okunmamasını oylarınıza sunuyorum. Okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerindeki müzakerelere geçiyoruz.

Tasarının tümü üzerinde, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Mehmet Üner konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Üner.

SHP GRUBU ADINA MEHMET ÜNER (Kayseri) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı hakkında Sosyaldemokrat Halkçı Partinin görüş ve düşüncelerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Grubum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlarım.

Meslekî eğitim, bireylerin, toplumların ve bunlara bağlı olarak iş alanlarının eğitilmiş teknik eleman ihtiyacını dengeli bir biçimde karşılamayı amaçlar. Kalkınmakta ve gelişmekte olan ülkemizde mevcut kaynaklarımızın iyi değerlendirilmesi, kalitenin yükseltilmesi, üretimin artırılması, iş alanlarının ihtiyacı olan bilgili, becerili insan ihtiyacının karşılanabilmesi günümüzde uygulanan ileri teknolojiye insanların uyum sağlayabilmeleri, günden güne artan işsizlik sorununa çözüm getirilebilmesi gibi nedenlerle, toplumların temel eğitim olarak kabul ettiği meslekî teknik eğitime ve buna bağlı olarak da, çıraklık eğitimine de ağırlık vermek zorunluluğumuz vardır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 14 üncü maddesinde, «Millî eğitimin gelişmesi, iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim -insangücü- istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak meslekî ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir» hükmü yer almaktadır.

Meslekî eğitim uygulamasında eğitim -eğitilmiş insangücü- istihdam ilişkilerinde dengesizlik giderek büyümüş ve bir denge kurulamamıştır. Ülkelerin kalkınması ve muasır medeniyet seviyesine ulaşmasında etkin olan insangücü giderek yurdumuzda artmakta; ancak bu güçten, bugüne kadar uyguladığımız millî eğitim politikalarının, meslekî eğitim politikalarının yetersizliği nedeniyle, yeterince yararlanamamışızdır. 1960'lı yılları düşünüyorum; içinde bizzat yaşadığım, teknik eğitim gördüğüm yıllar, gerçekten kaliteli bir eğitim sunmuştu; Türk insanına yakışır

(1) *458 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.*

bir biçimde teknik eğitim tahsili yapmıştık. O yıllarda, meslekî eğitim yapan okullarda öğrenci sayısı oldukça azdı ve kaliteli bir teknik öğretim yapılırdı. Ne zaman ki klasik liselerden yüksek tahsil yapma şansı azaldı, nüfus artışı fazlalaştı; ondan sonra meslekî eğitime yönelme oldukça fazlalaştı. Tabiî, talep artınca mevcut imkânlar cevap veremez oldu. Daha sonraları, buralarda yapılan eğitimler, klasik liselerdeki eğitime benzetilmeye başlandı. Hal böyle olunca da, eğitimin kalitesi oldukça düştü.

Sayın milletvekilleri, meslekî eğitimde yönetim, planlama, mevcut sanayimizdeki iş alanları ile işbirliği, finansman, yatırım, eğitim araç ve gereçleri, döner sermaye uygulaması ve özellikle, altını çizerek belirtiyorum, öğretmen yetiştirme konularına ağırlık verilmeli ve bu konu ile ilgili maddî, manevî her türlü tedbir alınmalı, kaliteli meslekî eğitim ve öğretim elemanı yetiştirilmelidir.

Meslekî eğitimin kendine özgü değer yargıları geliştirilerek, planlama, teşkilat, uygulama, denetleme gibi konularda etkinliği artırılarak, kendini yenileyen, esnek, dinamik bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Meslekî eğitimde başarılı olan ülkeler eğitimlerini, çıraklık sistemi (yarı zamanlı bir sistemi), okul sistemi (tam zamanlı bir sistem) olmak üzere, karma bir sistem ile gerçekleştirmektedirler. Bize gelince; bizdeki meslekî eğitim karma sistemle yapılmaktadır.

Meslek liseleri gibi tam zamanlı okul sisteminde hem genel bilgi ve teorik konulu dersler, hem de beceri kazandıran pratik dersler okul içerisinde yapılmaktadır. Böyle bir eğitimle yetişen kişi, konusunun ehli olmamakta ve aldığı pratik bilgiler alanında başarılı olmasını engellemektedir. Hal böyle olunca da, burada bir değişiklik yapılması ortaya çıkmaktadır. Karma eğitim sistemi ile yeterli bilgi ve beceriyi veremediğimiz insanımız, bu kez piyasada pratikten yetişen kişiler karşısında, teoriği olmasına rağmen, pratikte başarıyı zor elde etmektedir.

Sayın milletvekilleri, çıraklık eğitim sistemi ise, yarı zamanlı meslekî eğitim programlarının uygulandığı, yani teorik eğitimin çıraklık eğitimi merkezlerinde, pratik eğitimin, meslekle ilgili iş yerlerinde işin ehli kimselerin yanında yapılması özelliği nedeniyle de, devlete daha az yük getiren meslekî bir eğitim sistemidir.

İş alanlarında meslek çeşitlerinin çok fazla olması ve bunların eğitimlerini okulda yapma olanağı bulunmaması, okullaşmada, bütçe, yatırım gibi yeterli kaynakların sağlanamaması, okullarda gerçek iş hayatına uygun ortamın yaratılamaması gibi nedenlerle, meslekî eğitim ihtiyacının ülke düzeyinde karşılanabilmesi, yaygın ve etkin bir çıraklık eğitimi sisteminin işletilmesine bağlıdır.

Teklifdeki Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kuruluna, ilgili bakanlığın yanı sıra, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı, Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Federasyonu, Sanayi, Ticaret, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi, İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi, Meslekî ve Teknik Yüksek Öğretim Kurulu temsilcisinin katılmasıyla oluşturulan kurul olumludur. Ancak, bu kurulun başkanlığına, ilgili bakanlığın müsteşarının getirilmesinin daha uygun olacağı kanaatindeyiz. Zira burada, bir hiyerarşik düzenin tam oturması, ancak bu şekilde sağlanabilir.

Çırakların, kalfaların ve ustaların yetiştirilebilmeleri, sınavlarının yapılması, eğitim giderlerine katkı konularında istihdam alanlarında görev ve sorumluluk alması, eğitim -insangücü- istihdam ilişkisi böylece bir ölçüde gerçekleştirilmiş oluyor. Günümüzün çağdaş ve modern imkânlarını bu eğitim sistemi emrine tam anlamıyla verebilirsek, çağdaş bir eğitim sistemine kavuşmuş oluruz.

Sayın milletvekilleri, toplumumuzda usta - kalfa - çırak ilişkileri oldukça eskidir. Ahi gelenekleriyle bu ilişkiler toplumda yerini almış, uzun yıllar sürdürülmüştür. 1977 yılında 2081 sayılı Yasayla, ustalık, kalfalık ve çıraklık bir yasal düzenlemeye kavuşmuştur; ancak, uygulamada bazı aksaklıklar olmuştur. Bütün bu aksaklıklara rağmen, bu konuda küçümsenmeyecek mesafe alınmıştır. Uzun ve yorucu bir çalışmanın ürünü olduğunu bildiğimiz bu tasarının, aksayan taraflarının bulunmadığını söylemek mümkün değildir. Bizce, tasarının «Çıraklık ve Meslek Eğitimi» diye adlandırılması, bir sistemin yanlış isimlendirilmesi anlamına gelmektedir.

Çıraklıkla başlayan çalışma hayatı, kalfalıkla devam edip, ustalıkla doruk noktasına ulaşmaktadır. bu kademelerden birbirlerine geçişleri, bunların istihdam alanlarındaki durumları; meslek standardı ücret, sigorta, işyeri açmada tarafların görev ve yükümlülükleri gibi çeşitli konuları içeren bir sistemin bütünlüğünü belirtmesi bakımından, kanunun adının «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Sistemi Kanunu» şeklinde değiştirilmesinin daha doğru olacağı kanaatindeyiz.

Tasarının «Tanımlar» bölümünde, işyerinin tanımının da bulunmasının gerekli olduğu kanaatindeyiz. Çıraklık, kalfalık ve ustalık işlevi, tamamen bir işyerine bağlı olarak ortaya çıkmaktadır.

Yasada, birçok konu yönetmeliklere bırakılmıştır. Konulan kurallarda, çalışma ve sekreterya hizmetlerinde bir açıklık, bir berraklık yoktur.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri belirtilirken, kuruma sorumluluğun yüklenmediği görülmektedir. Bizce bu kurul, direkt sorumluluk üstlenmelidir.

Bir diğer madde de, bakanlığa bağlı Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun giderlerinin nasıl karşılanacağı göz ardı edilmiştir. 41 inci maddede belirtilen asgari ücretin açıklığa kavuşturulmasının yararlı olacağı kanaatindeyiz.

Bu kanunla, 3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun değiştirilebilir mi; ilgilenilmesi gerekir. Değiştirilemezse, 3423 sayılı Kanununun kendisini değiştirmek suretiyle, daha yararlı bir hüküm getirilebilir.

43 üncü maddenin lafzını, konuyu yeterince çözmeyeceği için yeterli bulmamaktayız.

Geçici madde 1'de, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 16 yaşını doldurmuş olanlar, kapsam ve süreleri bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra, eğitim seviyesi aranmaksızın imtihana alınmaktadır. Tarafımızdan bu da doğru bir uygulama olarak bulunmamaktadır. Bu aşamada en az ilkokul mezunu olma şartının aranmasının yerinde olacağı kanaatindeyiz.

Sayın milletvekilleri, bu kanunun 30 uncu maddesine göre, ustalık belgesi alamayanların işyeri açamayacakları hükmü getirilmektedir. Geçici 2 nci maddede ise, «Kanun kapsamına alınmamış il ve mesleklerin Bakanlıkça kanun kapsamına alınması halinde alınma tarihinden itibaren bu il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgeleri bu Kanunun geçici 1 inci madde hükümlerine göre verilir» denilmektedir. Buna göre, kanun kapsamına alınmayan il ve meslek alanlarında işyeri açmak isteyenlerin mağduriyetleri söz konusu olmaktadır. Bu gibiler, Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Konfederasyonunun hazırlayacağı ve meslek kuruluşlarınca verilecek geçici ustalık belgeleriyle işyeri açabilmelidirler. Sonra, o il ve meslek alanı kanun kapsamına alındığında, geçici ustalık belgesi, esas ustalık belgesi ile değiştirilmelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 458 sıra sayılı Kanun Tasarısının maddelerine geçildiğinde, belirttiğim görüşler doğrultusunda muhtelif maddelerde, yasa teklifini daha da yararlı hale getirecek şekilde değişiklik önergelerimiz olacaktır. Bu önergelerimizin tarafından tasvip görmesini diliyor, sistemin oturması ve etkinliği bakımından, yanında yasal çırak çalıştıran işyerlerinde teşvik tedbirlerinin de getirilmesi temennisiyle, şahsım ve Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Üner.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Mahmud Altunakar; buyurun.

DYP GRUBU ADINA MAHMUD ALTUNAKAR (Diyarbakır) — Muhterem Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli milletvekilleri; müzakeresi yapılmakta olan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısına mütedair, Doğru Yol Partisinin mülahaza ve temennilerini arz ve ifade etmeden evvel, heyeti âlinizi hürmetlerimle selamlarım.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı, memleketimizde büyük bir ihtiyaca cevap vereceği cihetiyle, tarafımızdan umumi hatlarıyla müspet karşılanmaktadır. Ancak, hemen ilave etmek mecburiyetindeyiz; bu kanun layihası, problemin halli açısından yeni bir unsur getirmediği gibi, bu tasarı ile meselenin ele alınması hususunda vaki teşebbüsün yeni olduğu da iddia edilmemelidir. Zira, çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile ilgili kanun 1977 yılında meriyete girmiştir. Maamafih, 2089 sayılı bu Kanun, kanun hükmüyle mütenakız, lüzumsuz tafsilatı ihtiva etmekteydi Şimdi ise hazırlanan yeni tasarının, umumiyetle ve prensipte bir evvelki kanunla bir farkı görülmemektedir; lâkin meslekî ve teknik okul öğrencilerinin iş yerlerindeki pratik eğitimlerini de şümulüne almak suretiyle bir genişlik kazanmıştır. Doğru Yol Partisi olarak, bahis mevzuu kanuna muarız değiliz ve zıt bir istikâmeti düşünmemekteyiz; çünkü, mevzuun tanzim esasıyla mutabıkız, fakat şu hususların tashih edilmesini ve mümkün olduğu takdirde bunların telafi edilmesinde fayda mülahaza ederiz :

1. Çırakların eğitimi, mevzuun cevherini veya özünü teşkil eden noktadır. İşyerlerinde tatbik edilecek amelî eğitim ile işyeri haricinde nazarî olarak yapılacak eğitimin nasıl ve ne şekilde olacağı iyi tarif edilmemiştir. Çırağa işyerinde tatbik edilecek ye-

tirme programı, fevkalâde değişken ve çeşitlidir: çünkü, memleketimizde çalıştırılan çıraklar, müteaddit işçi çalıştıran iş mahallerinde değil, daha ziyade esnafın küçük çaptaki dükkanında, atölyesinde tekâsüf etmektedir. Yüzlerce değişik branşın mevcut olduğu bir yerde, buradaki çocukların pratik ve teorik eğitimi için öngörülen müessesevari bünye, kanun tasarısı ile kafi derecede tarif edilmemiş ve akla yakın hal tarzı tavsiye edilmemiştir.

2. Tasarının çıraklık şartlarını tanzim eden 10 uncu maddesinde, çırak olabilmek için ilkokul mezunu olmak şartı da getirilmektedir. Halbuki, memleketimizde şu anda ilkokul çağı nüfusu içinde türlü sebeplerle bu öğrenimi görememiş yüzbinlerce çocuğumuz vardır. İlk öğretimde okullaşmanın yüzde 100'e ulaşmadığı, müstakbel senelerde bu nispete ulaşılsa bile sistemin dışında kalabileceklerin varolacağı dikkate alınmalıdır. Bu durumda bulunan çocuklarımıza ekmek kapılarının kapatılması yanlış olacaktır,

3. Tasarının 17 nci maddesinde yer alan «Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar» hükmü, fevkalâde mahzurludur; tatbikatta büyük problemler ve haksızlıklar meydana getirecektir. Bu, işçinin adeta bir kölelik belgesidir.

4. «Meslekî eğitime katılma payı» olarak, lahiyanın 24 üncü maddesinde, beceri eğitimi yaptırmayan işletmelerin teşkil edilecek fona yatıracağı ifade edilen miktar hem çok yüksek ve hem de çeşitli istismarlara açıktır.

5. İktidarın, bütçe dışı yollarla ve fonlar marifetiyle iş yürütme itiyadı bu tasarıda da ortaya konmuştur. Biz, işin sıhhatle tatbik edilmesi için malî kaynak teminine muhalif değiliz. Bilakis, daha da geniş kaynakların seferber edilmesi arzu ve temennimizdir; fakat bu işlerin meçhul ellere bırakılmasını tehlikeli buluruz. Çırakları kâfi derecede himaye ve sıvanetten mahrum bırakan tasarının, bu cihetiyle de ileride ihtilaflara sebebiyet vereceği kanaatindeyiz.

Serdedilen mülahaza ve temennilerimiz istikametinde tasarıya bir muhteva verilmesi hususunu heyeti âlinizin takdirine arz eder, şahsım ve grubum namına hürmetlerimizi arz ederiz efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Hür Demokrat Parti Grubu adına Sayın Tarımcıoğlu; buyurun efendim.

HDP GRUBU ADINA FAİK TARIMCIOĞLU (Bitlis) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; peşin olarak arz edeyim ki, huzurlarınızdaki tasarı çok önemli bir toplumsal meselemize parmak basıyor ve bu tasarıyı getirenleri de peşinden kutluyorum.

Geçen gün, başka bir tasarı sebebiyle ağır tenkitlerde, min gayri haddin bulunmuştum, biraz öfkeli bir şey gördüm; Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek, bizim muhalefet anlayışımıza uygundur. O bakımdan, gerçekten bu kanunu hazırlayanları tebrik ediyorum.

Şimdi, Birinci ve İkinci Dünya Savaşında yerle bir olmuş bir Almanya, enkaz haline gelmiş bir Almanya, çok kısa bir süre içerisinde mucizevî bir şekilde, her bakımdan birinci sınıf devlet haline nasıl gelmiştir? Bu kadar kısa bir süre içerisinde, havsalanın alamayacağı bir şekilde, bu mümkün olamayanı, bunlar nasıl mümkün hale getirmişlerdir? Bunun sihirli formülü nedir? Bunun cevabı, hem zor, hem kolaydır. Kendisinin yetiştirdiği teknik insangücü sayesindedir. Bunun cevabı budur. Japon mucizesinin aslı da budur. Bir ülkeyi yakıp yıkarsınız, fabrikalarını söküp götürürsünüz; ama yetişmiş insanları varsa, o milleti yıkamazsınız. Bilgili, hünerli, zeki, yaratıcı, üretici genç çıraklar, genç kalfalar, genç ustalar o ülkeyi eskisinden daha güzel imar eder, yaşatır ve yükseltir. İşte, meselenin özü budur. Osmanlı'nın kalem efendisi tipi artık tarihe karışmıştır. O tipten hayır gelmez. O tipin kendine de hayrı yoktur. O tip, taklitçi, yoz ve asalaktır. Onun işi bitmiştir; ama çarklar, biraz evvel saydığım bu hünerli genç ustalar tarafından döndürülmektedir veya döndürülmek zorundadır. Türkiye'nin geri kalmışlıktan kurtulması buna bağlıdır.

Şimdi, nereye geliyoruz... Eğitimimizin klasik liseler tuzağından kurtulmasıyla beraber, çağdaş teknolojiye hakim, yaratan ve yaşatan genç insanların alın teri ve imanlı çabalarıyla daha da ilerleyeceğimizi unutmamalıyız; kurtuluşumuz buradadır. Bakıyoruz, mimarlar, mühendisler, ziraat mühendisleri masa başında habire evrak havale ediyorlar ve imza atıyorlar. İşte bu olmaz...

Elbette, lüzumsuz, faydasız ve ne idüğü belirsiz bilgi kırıntıları ile tıkış tıkış doldurulan genç dimağlar, sağlıksız bir yapılama içerisinde bir yarış atı gibi yarınlara hazırlanır ve üst üste yığılarak, beceriksiz, üretimsiz nesiller doğurursa, eğitim sisteminden şimdikinde olduğu gibi, hayır gelmez. Elbette Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal yapısında meydana gelen değişiklikler, eğitim sistemimizi de etkileyecektir; hatta kökünden sarsıp, söküp atacak ve mumyalar müzesine kaldıracaktır.

Şimdi, klasik eğitim sistemimiz acaba mumyalar müzesine kaldırılacak cinsten midir?; yani hiç mi umut yoktur? Hayır, hiç umut yoktur. Klasik liseler, Türk eğitim sisteminin kronikleşmiş hastalığıdır; bundan ne kadar uzaklaşılırsa o kadar büyük bir bela defedilmiş olacaktır. İşte bu tasarı, bu mantık ve bu bakış açısıyla hazırlanmıştır.

Değerli arkadaşlarım, iş isteyen yüzlerce lise mezunu önümüze geliyor, sizler de şahitsiniz, ben de buna defalarca şahit oldum. Tabiî, imtihanların stadyumlarda yapıldığı bir ülkede yaşıyoruz; bu malum. Bunlar, her bakımdan, hakikaten utanç verici tablolardır. Bu günahsız eğitim kurbanları; yani klasik lise mezunları gelip iş istiyorlar. Biz de onlara soruyoruz :

Ne iş yaparsın?

«Efendim her işi yaparım» diyorlar. İşte o zaman soruyoruz :

Kardeşim, daktilo biliyor musun?

«Hayır, bilmiyorum.»

Steno biliyor musun?

«Hayır, bilmiyorum.»

Lisan biliyor musun, İngilizce falan?

«Hayır yok.»

Peki muhasebe var mı?

«Hayır, o da yok»

Peki kardeşim, şoför ehliyetin var mı? «Hayır, o da yok.»

Peki kompitür, bilgisayar falan?

«O da yok.»

Peki kardeşim, sen ne iş yapacaksın?

«Her işi yaparım efendim»

İşte, eğitim çıkmazı ve klasik liseler çıkmazı buradadır. Bu diyaloglar hergün tekrarlanıp duruyor. Şimdi buna hayırlı, faydalı ve millî eğitim diyebilir misiniz? Ben diyemem, diyemiyorum ve güçlük çekiyorum.

İşte, gene tebarüz ettirmek istiyorum ki, bu kanun bu gerçeği görerek hazırlanmış. Eksiklikleri var, onlara geleceğim; ama bu ihtiyaca cevap vermek için güzel şeyler getirmiş.

Şimdi, Şuppiluliuma'yı, karınca asidinin formülünü, mürekkepbalığının dolaşım sistemini bilmeyen sınıfını geçemez. Bunlar ne işe yarar; bence malum değil. Bunları bilmeyenler de, niçin bilmediklerini bilmezler. «Ne faydası var?» diye sorduğumuzda da, cevabı yoktur. İşte televizyon, hem de yakında birkaç kanallı olacak; renklisi var, bilmem nesi var; işte renkli ansiklopediler... Bu bilgileri öğrenmek istiyorsa, gitsin öğrensin mürekkepbalığının dolaşım sistemini; ama bunlarla kafasını doldurduğumuz bu çocuklara biz hayat kapısında iş imkânı, iş yapabilme, üretime imkânı veremezsek, buna eğitim sistemi demek mümkün değildir. Pırıl pırıl yaratıcı zekâları heba edip üniversitelerin kapısına yığıyoruz.

Ortaokul ve lise çağında olup da okula gidemeyen nüfus, okula gidenden fazla ise, o toplumda zaten sosyal adaletten, fırsat eşitliğinden, eğitim özgürlüğünden ve çağdaş devletten bahsetmek de mümkün değildir. İşte, eğitim sorunlarımız bunun için dağlar gibi önümüzdedir.

Pahalı da olsa meslekî eğitime muhakkak önem vereceğiz ve varımızı yoğumuzu orada harcayacağız. Kaynaklar yetersiz de olsa, akıllı kullanacağız, israfa gitmeyeceğiz ve bunun için bir seferberlik yaparak bu işi behemehal çözeceğiz. Başka çaremiz yoktur.

Eskiler şöyle diyor : «Bir yıl sonrasını düşünmek istiyorsan ekin ek, on yıl sonrasını düşünmek istiyorsan ağaç dik, bin yıl sonrasını düşünmek istiyorsan insan yetiştir.»

Şimdi gelelim, çıraklara, kalfalara ve o elleri öpülesi ustalara :

Hani her zaman görürüz; arabamızı tamire götürdüğümüz zaman kirli, pasaklı afacan çocukları görürüz ve onları görünce hakikaten içim yanar. Yıllardır zayıf ve nahif omuzlarına inanılmaz sorumluluklar alarak, üretime elinden geldiğince temiz yürekleriyle katkıda bulunan, o tatlı uykusundan uyanarak sabahın köründe yollara düşen, hep en aza kanaat ederek, hiçbir şey talep etmeden ve hiçbir güvencesi de olmadan çalışan o kir pas içindeki çocukların perişan ve içler acısı halleri, sosyal bünyemizin nasıl da kötü bir tablosunu çizer. Sağlıksız şartlarda yırtınan ve bir şey öğrenebilmek için dayanılmaz fedakârlıklara katlanan yavrularımızın halleri, nasıl gayri adil bir yapıya sahip olduğumuzu bize gösterir.

Bu çileli ve minnetli yollardan geçen ve geçtikçe olgunlaşan, ustalaşan esnaf ve sanatkârların bitmeyen çilelerine, dertlerine çare aramak ve bulmak gerekir. Bunların dertleri çoktur. Oysa, Türk toplumunun hakikaten temeli işte bunlardır; esnaf ve sanatkâr...

Bunların bankayla dertleri vardır, para ve kredi sıkıntıları çoktur, doğru dürüst işyerleri açamazlar, kiralar çok yüksektir, hammadde noksanlığı çekmek-

tedirler; çalışma şartları sağlıksız, sorunları artırıcı, hastalık ve iş kazası doğurucu niteliktedir, girdi fiyatları sürekli artmaktadır ve yine sürekli olarak kepenklerini kapatan esnaflar çoğunluğa geçmektedir, elektrik fiyatları altından kalkılamayacak kadar çok yüksektir ve daha kötüsü, binlerce esnaf ya mahkemelerde ya da icra kapılarında sürünmektedirler. Eskiden esnaf sözü senetti; yani esnafın verdiği söz delinmez bir senetti; ama şimdi esnaf senetleri işportaya düşmüştür, protestolardan, hacizlerden göz açamaz haldedirler. Protestoların, hukukî sonuçları baki kalmak üzere, işlemden kaldırılması konusunda Sayın Fenni İslimyeli'nin kanun teklifi komisyonlarda aylarca bekletildikten sonra, kendi şahsî çabasıyla Meclise inmiş; fakat geriye alınarak, tekrar komisyonda meçhul bir zamana bırakılmıştır. Bu, büyük bir ihtiyaçtır.

Esnaf kefalet kooperatifleri senet yenileme yapmıyorlar; ama bankalar ve diğer özel bankalar bunu yapıyorlar. O zaman bakıyorsunuz ki, esnaf kefalet kooperatifleri aracılığı ile kredi alan esnaflar, bir ödememezlik durumunda, derhal icra takibi ile karşılaşıyorlar. Bir vesileyle daha evvel huzurlarınızda arz etmiştim, Sayın Başkanım da hatırlarlar, çünkü o zaman bana, «Ne ilgisi var ki, bunu okuyorsunuz?» diye tarizde bulunmuşlardı; Bitlis Esnaf Kefalet Kooperatifine üye olan - sayın milletvekilleri, arzu ederseniz derhal takdim edebilirim - 10 bin lira, 25 bin lira, 50 bin lira borçlandığı halde bunu ödeyemeyen esnafın listesini yüksek huzurlarınızda buradan takdim etmiştim. Bu liste, esnafa ve sanatkâra verilen değeri göstermektedir ve tabiî her zaman tekrar ediyorum; az gelişmiş bir ülkede yaşıyoruz, o az gelişmiş ülkemizin çok az gelişmiş bir şehrinde esnafın, bir facia, bir dram yaşamakta olduğunu gösteren en bariz misaldir. Bu listeyi şimdi okumayacağım; ama kusura bakmayın, şunu dile getirmekten kendimi alıkoyamadım : Hayali ihracata milyarlar ödenmektedir; borçlanarak banka batıran milyarlara, batık kredilere değil de, bunlara dönüp bakmamız, bunlara çözüm bulmamız gerekmektedir. Eğer borcunuz küçükse, mahkemelerde, icralarda sürünürsünüz; borcunuz büyükse, siz de büyürsünüz, baş köşelere davet edilirsiniz ve protokolla Singapur'a gidersiniz. Bu, sosyal adalet midir?

Şimdi, «Çıraklık ve Kalfalık Kanun tasarısı, bazı yeni ve güzel esaslar getirmiş» dedim; doğrudur. Geniş bir çerçeve çizmektedir, çıraklık sözleşmesini esasa bağlamaktadır, ustalık ve kalfalık belgesi düzenlemektedir. Tabiî, bu tür düzenlemeler olunca, işin içine biraz kırtasiye de girecektir; yani işler biraz uzayacaktır, bu yüzden zorlanacaktır.

Çıraklık ve meslekî eğitim kurullarına sendika temsilcilerinin alınması, Yükseköğretim Kurulu temsilcilerinin alınması uygundur; iyi olmuştur. Çırak okullarının öngörülmesi (Ki, tasarının en güzel unsurlarından birisidir) olumludur; artık oto tamircisi, boyacısı, pastacı çırağı, aşçı yamağı meslekî okullara gidecektir, bu okullardan mezun olup diploma alacaktır; kurumlar, KİT'ler, kendi bünyelerinde çıraklık okulları açacaklardır. Bu, fevkalade sevindirici bir şeydir. Çırakların ve meslekî eğitim gören öğrencilerin sigortalı hale getirilmesi öngörülmüştür; fevkalade güzel bir maddedir. Bunlar, güzel ve gerçekten olumlu şeyler; ama çıraklar için bir esas unutulmuştur ve biz, hep böyle esaslı şeyleri unutmakta biraz mahiriz zannediyorum. Çıraklar için, baştan özendirici tedbirler alınmamıştır; onları kanun tasarısında göremedik.

BAŞKAN — Sayın Tarımcıoğlu, toparlayınız lütfen.

FAİK TARIMCIOĞLU (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Bunlar yeterli midir? Yani, dükkân açma, iş kurma, alet getirme imkânları nerede? Bunları kanun tasarısında göremiyoruz. Çırak belgesi alınca iş ne olacak? «Aferin sana, bak ne güzel çırak, kalfa, usta belgesi almışsın; maşallah» dedik ve sırtını tıpışladık... İş bitti mi? Asıl o zaman başlıyor. Kanun tasarısı, Millî Eğitim Bakanlığı zaviyesinden hazırlandığı için, belki bu eksiklikler gözükmektedir.

Onun için, çırak, kalfa ve ustaların yarınlarını güvenceye almak ve özendirmek şarttır. Çırak okuluna gidenler, «Ne yapalım, kader bana bunu çizdi ama, benim altın bileziğim kolumda, işim de hazır, yarın kredi alabilirim, dükkân açabilirim ve maişetimi temin ederim» düşüncesinde olurlarsa, o zaman belki aşağılık kompleksine kapılmayacak; o liselerdeki lüzumsuz yığılmaya sebebiyet vermeyecek ve mutlu olacak, üretici olacaklar.

Şu anda Almanya'da ve Avrupa'da deneyimli, eğitici ustalar vardır; bunlar, kanun tasarısında öngörülen eğiticiliği yapabilirler. Hem pratik bir gelişme sağlar, hem de görgü ve bilgisi aktarılmış olur. Zannediyorum Alman makamlarının da görüşü budur. Buna da eğilmek lazımdır; ama kanun tasarısı, bu çok yönlü ve girift meseleyi bütünüyle götürmüş Millî Eğitim Bakanlığının sırtına atmış. Anayasa böyle diyor; ama millî eğitim kadroları bunu kaldırır mı? Bunun cevabını kanun tasarısında bulamadım. Yani, yeterli ele-

manı var mı, pratik bilgileri nedir? Bunu bilmek gerekir.

Sayın Başkanım, bağlıyorum efendim.

Gelelim son kısma... Anlaşılıyor ki, sayın hükümet, fonsuz yapamıyor. Hükümet, bu kadar kanun furyası içerisinde, ne diye iki satırlık bir önergeyle huzurlarınıza gelmiyor diye merak ediyorum. Onun için benim naçizane bir teklifim olacak, mesela şöyle :

«Madde 1. — Tüm bütçe sistemini kaldırıyorum.

Madde 2. — Bu kanunu Sayın Özel yürütür.»

Böyle bir kanun gelse daha iyi olmaz mı? Biz de rahat ederiz, Anayasa da rahat eder. Ne dersiniz?..

Efendim bir kötü alışkanlık daha var; her kanun tasarı veya teklifi gelişinde, fonlarla birlikte bir de vergi ihdas ediliyor. Bu, çok kötü bir alışkanlıktır. İlgisiz bir kanunla vergi gelince, garip bir hukuk anlayışı ortaya çıkıyor ve mükelleflerin aklı karışıyor. Ayrıca mükellefler, nasıl, nereden ve ne kadar vergi verecekler; bunların hesaplarını nasıl yapacaklarını bilemez oldular. Her çıkan vergi kanununda da, «Ne kadar vergi vereceğiz?» diye hesap yapacaklarsa, işleri zor; kendilerine Allah kolaylık versin.

Tasarının tümüne olumlu oy vereceğimizi grup adına arz eder, saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Faik Tarımcıoğlu.

Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Saffet Sert; buyurunuz efendim.

ANAP GRUBU ADINA SAFFET SERT (Konya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı hakkında grubumuzun görüşlerini açıklamak üzere huzurlarınızdayım. Sözlerime başlamadan önce, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Yatırımların en değerlisi, insana yapılan yatırımdır. Ülkemizde de kalkınmanın ancak meslek eğitimine verilecek değer ve bu alanda yapılacak yatırımlarla sağlanacağı, kalkınma planlarında ve hükümet programında da ifade edilmiştir.

Türkiye'de nüfus hızla artmaktadır. Kalkınabilmemiz için, sanayileşmenin kaçınılmaz bir gerçek olduğu da ortadadır. Bütün bunların yanında, devlet imkânları ile arzu edilen sayı ve nitelikte meslek kazandırabilmek mümkün görünmemektedir. Bugün, ilkokuldan sonra, 18 yaşına kadar eğitimden yararlanabilen gençlerimizin sayısı, yararlanamayanlardan daha azdır. Eğitimden şu veya bu şekilde yararlanamayan bu gençlerimizi, kısa sürede iş hayatına yönlendirebilmek; hem de kısa eğitimle kalifiye insangücü olarak memleket ekonomisine katkıda bulunmalarını teminen, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun çıkarılmasında zaruret vardır. Bu önemli problemin çözümünde geç bile kalınmıştır.

Endüstri inkılabına kadar Osmanlı İmparatorluğunda çıraklık eğitimi - 19 uncu yüzyılın yarılarında - becerili insangücünün yetiştirilmesinde başarıyla uygulanmıştır. Gelişmiş Avrupa ülkeleri, değişen ve gelişen ilim ve teknolojiye göre, geleneksel çıraklık eğitiminde günün şartlarına göre düzenlemeler yaparak, bu eğitim sistemini geliştirmişlerdir.

Kalkınma ile becerili işgücü arasındaki ilişkiyi gören Atatürk, Cumhuriyetimizin kuruluş aşamalarından itibaren uygulamalı eğitime önem verilmesini istemiştir. Bugüne kadar Devletimiz, meslekî ve teknik eğitimin gelişmesi için büyük çaba göstermiş ve önemli yatırımlar da gerçekleştirmiştir. Kalkınma planlarının hepsi, meslekî ve teknik eğitimin, eğitim sistemimiz içerisinde ağırlığının artmasını temel bir ilke olarak benimsemiştir.

Uzun dönemli kalkınma stratejisi, ortaöğretim seviyesinde meslekî ve teknik öğretim ağırlıklı bir sistem geliştirilmesini kabul etmiştir. Bu hedefe, büyük gayretlere karşılık, ulaşılabilmiş değildir.

Ülkemizin mevcut şartları, okula dayalı bir meslekî eğitim modeli yerine, okul ve düzenli çıraklık eğitiminden meydana gelen bir meslek eğitim sisteminin geliştirilmesini gerektirmektedir. Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı, bu modelin geliştirilmesine imkân vermektedir.

Değerli milletvekilleri, çıkarılmakta olan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunuyla, hem mevcut çıraklık ve meslekî eğitimdeki darboğazlar aşılacak, hem de bu alanda eğitimin, iş hayatının ihtiyaç ve isteklerine göre gelişmesi ve yaygınlaşması sağlanacaktır.

Bu kanunla getirilen yenilikleri şöyle özetleyebiliriz :

Çıraklık ve meslekî eğitim kurulları, meslekî ve teknik öğretimin ülkemiz ihtiyaçlarına göre planlanması ve geliştirilmesi konularında, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına görüş ve tavsiyeler bildirecektir.

Eğitimle, iş hayatı arasında daha düzenli bir işbirliği kurulacaktır.

Çeşitli sebeplerle örgün eğitim sistemini terk etmiş gençlerimize, düzenli çıraklık eğitimiyle, nitelikli işgücünde aranan davranışlar kazandırılacaktır. Gayretli ve istekli gençlerimiz kazandıkları tecrübeleri,

örgün eğitim kurumları diplomalarını almada değerlendirilecek, ilerleme imkânları bulacaklardır.

Meslek liselerindeki öğrencilerimizin bir bölümü, temel beceri eğitiminden sonra, becerilerini işletmelerde geliştireceklerdir. Bu yaklaşım, meslek okullarına üç kata kadar varan fazla öğrenci alınmasına imkân verecektir. İşletmelerde beceri eğitimi görecek öğrenciler, bir miktar para da kazanacaklardır.

Meslekî ve teknik eğitimin gelişmesi için gerekli olan kaynaklar, Meslekî ve Teknik Eğitim Fonuyla güçlendirilecektir.

Meslekî ve teknik eğitimin, bilim, teknoloji ve iş hayatındaki gelişmeleri takip etmesı ve sürekli yenilenip, geliştirilmesı gerekir. Tasarıyla, kurulmakta olan Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi bu ihtiyacı karşılayacaktır.

Meslekî ve teknik eğitimin başarısı, eğitim ortamının iş hayatı ortamına uygunluğuyla yakından ilgilidir. 3423 sayılı Kanunla kurulmuş olan meslekî ve teknik öğretim kurumları döner sermayelerinin günün ihtiyaçlarına göre geliştirilmesi mecburiyeti vardır. Tasarıyla, bu döner sermaye işletmelerinin sermayesi artırılmaktadır.

İstihdam için gerekli bilgi ve beceriye sahip olmayan yetişkinlerimizi, bir işe hazırlayabilmek için, özel meslek kursları açılması tasarıyla desteklenmektedir.

Meslekî ve teknik eğitimin geliştirilmesine, gerek millî, gerekse il seviyesinde işçi, işveren, esnaf ve diğer iş hayatıyla ilgili unsurların katılması sağlanmaktadır. Bu konuda, okul içinde ve işyerinde yapılmakta olan meslek eğitimi bir sistem bütünlüğüne kavuşturulmakta, ülke ihtiyaçlarının karşılanmasında ülke imkânları en iyi bir şekilde kullanılmaktadır.

Bugüne kadar çıkardığı yasalarla, milletimizin acil çözüm bekleyen birçok problemlerinin çözümüne yardımcı olan bu yüce Meclis, bu kanunu da, muhalefet grubu arkadaşlarımızın da hoşgörüsüyle çıkaracaktır. Ümit ediyoruz ki, bu kanunun getirdiği ilkeler yerleştiğinde, üniversite önündeki yığılmadan, kaliteli ve yeterli mal üretimine kadar birçok problemin çözümü de gerçekleşmiş olacaktır. Böyle bir kanunu Meclise getirdiği için, hükümete huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Ayrıca, kanun hazırlanmasında emeği geçen bütün arkadaşlarımıza şükranlarımızı bildirir, memleket için hayırlı, uğurlu olması dileğiyle, saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sert.

Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısını bugün Yüce Meclisin huzuruna getirebilmiş olmaktan dolayı büyük bir mutluluk duymaktayım.

Gerçekten, muhtelif gruplara mensup milletvekillerimiz, bu tasarı üzerindeki görüşlerini dile getirirken, tasarıyı daha mütekamil hale getirmek için bazı noktalara temas ettiler; ancak, tasarının ana yapısı üzerinde bir fikir birliği olduğu da ortaya çıkmış olmaktadır.

Yine, Yüce Meclisten geçmiş bulunan ve halen ilk dilimi uygulamada bulunan Beşinci Beş Yıllık Planın 143 üncü sayfasındaki, genel, meslekî ve teknik liselerle ilgili tedbirlere bakıldığı zaman, bu tedbirlerin ana hatlarıyla bu yasa tasarısının içerisinde olduğu ortaya çıkmaktadır. 546 nolu tedbirde :

«V. Plan döneminde örgün ve yaygın meslekî ve teknik liseler, yükseköğretim önünde yığılmayı önlemek, ihtiyaç duyulan insan gücünü yetiştirmek, çalışma hayatına kısa yoldan atılmayı sağlamak için genel liselere tercih edilen öğretim türü olacaktır. Bu sebeple, Beşinci Beş Yıllık Plan döneminde liselerde amaç, kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikteki ara insan gücünü, diğer bir ifadeyle, nitelikli işçi, usta ve teknisyeni yetiştirmek, gençleri hayata ve yükseköğretime hazırlamak için gerekli program ve yapı değişikliğini gerçekleştirmektir» diye devam etmektedir. Beşinci Beş Yıllık Plan, meslekî ve teknik eğitimde gerekli yapı değişikliğinin gerçekleştirilmesini amir bulunmaktadır ve bu tasarı, bu yapı değişikliğini gerçekleştirecek unsurlar ihtiva etmektedir.

548 inci tedbirde, «Ara insan gücünün plan hedeflerine uygun yetiştirilmesi için endüstri meslek liselerinde gerekli düzenlemeler, planın ilk yılında programlanıp, ikinci yılında başlatılacaktır» denilmektedir ve hükümetimiz, Yüce Meclisimizin tatile girmeden önce yaptığı bu oturumunda - eğer Yüce Meclisin ittifakına, uygun görüşüne, iradesine mazhar olursa - bu 548 nolu tedbiri de bu şekilde planın ilk diliminde ara insan gücünü yetiştirecek hedefleri gerçekleştirmek üzere, endüstri meslek liselerindeki gerekli düzenlemeyi yapma imkânına kavuşacaktır.

549 nolu tedbirin ilk cümlesi aynen şöyledir : «Yaygın ve örgün eğitim, aynı eğitim kurumları tarafından paralel ve içiçe programlarla yürütülecektir.» Yani,

bir değerli konuşmacımız da bahsetti, neden kanunumuzun ismi, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısıdır? Çünkü, çıraklık eğitimi, bir yaygın eğitim türüdür, meslekî eğitim bir örgün eğitim türüdür. Beşinci Beş Yıllık Planın 549 nolu tedbiri uyarınca, bu iki eğitim türünün, meslekî ve teknik eğitimde iç içe ve yan yana olma zarureti vardır. O bakımdan, Türkiye'de ara insan gücünü yetiştirecek bir kanun gündeme geldiğinde, bunun, yaygın ve örgün eğitimi içerisine alacak bir Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı olması uygun görülmüştür.

«Yaygın ve örgün eğitim, piyasanın gerektirdiği yeni iş sahalarına göre, eşit meslekî muhtevada planlanacak ve yürütülecektir. Yaygın ve örgün eğitimde meslekî konularda eşit müfredat uygulanarak, yaygın ve örgün eğitimin aynı seviyesinde mezun olanlar eşdeğer meslek sertifikalarına hak kazanacaktır» tedbiri vardır.

Şimdi, bu kanunla getirilen esaslarla her iki eğitim türünden; yani çıraklık eğitiminden, çırak, kalfa, usta olarak veyahutta endüstri meslek liselerinden, bir kısmı işletmelerde ve bizzat fabrikalardan, bir kısmı da okullarda yürütülecek örgün eğitim kurumlarından mezun olanlar, neticede usta sertifikasına, yine kanunda getirilen esaslar dairesinde hak kazanmaktadırlar. Böylece Beşinci Beş Yıllık Planın 549 nolu tedbirindeki «eşdeğer meslek sertifikaları» tedbiri de yine bu kanun içerisinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

550 nolu tedbire geliyorum : «Çoğunluğu 12 - 25 yaş grubunda bulunduğu halde okula devam etmeyen ilkokul, ortaokul veya lise mezunu olup da iktisaden faal olmayan kişilerden, 150 bini endüstiri ile ilgili dallarda olmak üzere, 650 binine iş bulma imkânlarını artıracak meslekler kazandırılacaktır.»

551 nolu tedbir : «Devlet - işçi - işverenin katılacağı hem yaygın eğitim, hem hizmetiçi eğitim maksadıyla Meslekî Yaygın Eğitim Fonu kurulacaktır.»

Değerli arkadaşlarım, bu, «Meslekî Teknik Eğitim Fonu kurulacaktır» tedbiri, Üçüncü Beş Yıllık Plandan beri yürürlüktedir ve bir tedbir olarak Yüce Meclislerden geçmiştir; ancak bugüne kadar realize edilememiştir. Yani, Meslekî ve teknik eğitimi, kurulacak bir fon marifetiyle geliştirme düşüncesi, yaklaşık 10 sene evvel yürürlüğe konulmuş; ancak gerçekleştirilememiştir. Bu yasa, bu tedbirin de gerçekleşmesine imkân tanımaktadır.

Tedbir 552 : «Eğitim sisteminde, döner sermaye ıslah edilecek, fiili üretim içinde eğitimin yapılmasına plan döneminde başlanacaktır.»

Yine, yasa tasarısıyla getirilen hükümlerle, meslekî ve teknik eğitimde bugün bulunan döner sermayelerin yaklaşık 5 milyar liralık bir fonla altı misline kadar desteklenmesi, ayrıca, öğretmenlerimizin, teknik öğretmenlerimizin, bu fonun gelirlerinden maaşlarının bir katına kadar ve fonun gelirinin üçte biriyle sınırlı olmak suretiyle istifade etmeleri imkân dahiline girecektir. Bu şekilde, teknik öğretmenlerimizin sanayi kesimine olan intikallerinin önüne geçilerek, millî eğitim camiamız içerisinde, meslekî ve teknik eğitimde faal olarak etkili bir şekilde çalışmaları imkân dahiline girecektir.

Şimdi, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan bu tedbirler, yasamıza tam manasıyla yansımış bulunmaktadır ve bu tedbirler sayesinde ülkede, etkili bir meslek eğitimi ve çıraklık eğitimi yapılması imkânı dahiline girecektir.

Bu zaruret, değerli konuşmacıların da dile getirdikleri gibi, bugün ülkemizin her geçen yıl artan 1 milyon 200 bin civarındaki insangücü karşısında, artan nüfusumuzun eğitim ihtiyaçlarına cevap vermekten ileri gelmektedir.

Bu yasa tasarısının ehemmiyeti, ilkokulu bitirip de, ortaokula gitme imkânı bulamayan gençlerimize, ortaokulu bitirip de ileri seviyede okuma imkânı bulamayan gençlerimize veya tahsil yapma imkânı bulamamış, belli bir yaşa gelmiş olan yetişkinlerimize, meslek sahibi olma imkânı veren bir yasa olmasından ileri gelmektedir.

Bu yasanın ehemmiyeti, ülkemizde artan nüfus karşısında her geçen gün büyüdüğü dile getirilen, büyük bir sosyal yara olduğu ifade edilen; sayısı üzerinde belki müzakereler yapılıyor ama, mevcut olduğu bir vakıa olan işsizlik hadisesine çözüm bulması bakımından ehemmiyetlidir.

Bu yasa tasarısı, ülkemizde okuma imkânı bulamayan gençlerimize kısa yoldan meslek sahibi olma imkânı vermesi bakımından ehemmiyetlidir. Çünkü, bu yönüyle hem eğitimde fırsat eşitliğini ve hem de bunun bir sonucu olarak, sosyal adalete hizmet etme prensiplerini getirmektedir.

Kanunun, çıraklık ve meslek eğitimi yönüyle iki ana yapısı vardır değerli milletvekilleri. Birinci yapıda, çıraklar, 13 ilâ 19 yaş arasında çıraklık eğitim sistemine girmekte ve burada, branşına göre üç veya dört sene çıraklık eğitimi, arkasından üç sene kalfalık eğitimi ve ustalık sertifikasıyla sonuçlanan bir eğitim disiplini olmaktadır. Bir de eski yasada olmayan aday çıraklık müessesesi, ilkokulu bitirip te henüz

13 yaşına gelmemiş gençlerimizin sisteme dahil edilmesine imkân sağlayacak tarzda düzenlenmiş bulunmaktadır.

Böylece, çıraklık eğitimine giren bir gencin hedefi, ilk etapta kalfalık ve daha sonra ustalık sertifikası almak suretiyle, kendisine müstakil bir işyeri açma imkânını elde etmek olmaktadır. Çünkü, ustalık sertifikasını alamayanlar - 2089 sayılı eski Yasadaki hüküm bu yasada yeniden düzenlenmiştir, artık işyeri açma imkânına sahip olamayacaklardır; velevki, kendi yanında, ustalık sertifikasına sahip olan bir ustayı istihdam eden bir sermayedar bulunsun.

Bu sistemde, çırakların sosyal güvenliği devlet tarafından karşılanacak, çırakların izin hakları, çalışma saatleri, alacakları sertifikalar, imtihan usul ve esasları yine bu yasa içerisinde; yani çıraklık eğitim sisteminin statüsünü tanzim eder mahiyetteki bu yasa içerisinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Böylece ilkokulu bitirip de daha fazla okuma veya meslek edinme imkânını bulamamış gençlerimize, çıraklık sistemiyle yeni iş imkânları sağlanmış ve toplumumuzun geleneksel kültür yapısı içerisinde çok geniş yeri ve derin izleri bulunan çıraklık müessesesi, bu yasayla günün şartlarına göre ıslah edilmiş olacaktır.

Sayın Altunakar, «Neden ilkokul mezunu olma şartı kondu? Okuryazar olma veyahut ilkokul mezunu olma şartı konmasaydı daha iyi olmazmıydı acaba?» şeklinde bir düşünce ileri sürdüler. Aslında çıraklık eğitim sistemi, disipline edilmiş, belli programlara bağlanmış, belli branşlar itibariyle standartları tespit edilmiş ve mutlaka belli bir tahsil şartını zarurî kılan bir sistemdir.

Bu bakımdan ülkemizdeki - bugünkü yüzdeler itibariyle - okuryazar oranı gittikçe yükselmektedir. Nitekim bu oran, açtığımız son kurslar sonucunda yüzde 82'nin üzerinde bir noktaya ulaşmıştır. Bu kurslara iştirak edenlerin çoğu, belli bir yaş sınırına gelmiş vatandaşlarımızdır. İlköğretimin mecburî olduğu ülkemizde, ilkokul çağına gelip de ilkokul öğretimi görmeyenlerin oranı artık yüzde 1'in altındadır; o da, dağınık yerleşim birimlerinde bulunan vatandaşlarımıza devletin ulaşma güçlüklerinden ileri gelmektedir.

Bu bakımdan, sistematik olarak belli prensiplere bağlanan çıraklık eğitim düzeninde, belli bir asgarî tahsil şartının aranmasını daha uygun gördüğümüzden, 2089 sayılı Kanundan farklı olarak çıraklık sistemine girişte ilkokul mezunu olma esasını uygun görmüş bulunmaktayız.

Kanunun, meslek eğitimi yapısında neler getirdiğinden kısaca bahsetmek isterim. Beşinci Beş Yıllık Planlar meslekî ve teknik eğitim çağına gelmiş gençlerimizin, meslekî ve teknik eğitimdeki ağırlığının yüzde 65, genel eğitimdeki ağırlığının ise yüzde 35 olmasını hedef olarak göstermiştir; fakat bugünkü tabloya baktığımız zaman, bunun tersini görüyoruz. Bugün ortaöğretimde meslekî eğitimin ağırlığı yüzde 35, genel eğitimin ağırlığı ise yüzde 65'tir.

Bu tablonun tersine çevrilmesinin kolay bir mesele olmadığına değinmek isterim. Çünkü bu değişikliği gerçekleştirmek çok pahalı bir olaydır. Bugünkü standartlarla ülkemizde bir endüstri meslek lisesi yapabilmek, yaklaşık 1,5 milyar liraya malolmaktadır. Mevcut bütçe imkânlarımızla, toplumun ihtiyacına dönük, planlarda öngörülen ağırlıkta bir meslekî ve teknik eğitim yapısının oluşturulması mümkün değildir.

O halde ne yapmak lazım? Bizim bugün uygulamakta olduğumuz sistem, endüstri meslek liselerimizde işyeri şartlarını meydana getirme çabasıdır. Yani, mevcut okulumuzun yanına bir fabrika ilave ediyoruz, içerisine makineler ve teçhizat koyuyor, ona göre teknik probramlar hazırlıyor ve okullarda işletme şartlarını tahakkuk ettirmek suretiyle, meslekî ve teknik eğitim yapma çabası içerisinde bulunuyoruz. Ancak bunun uygun olmadığı, bugüne kadar bu konuda aldığımız hedeflerle bellidir. Bütçe imkânlarımızla, gittikçe pahalılaşan bu eğitim türü karşısında, bu eğitim türünü yeni bir yapıya kavuşturmadan planın öngördüğü hedefleri gerçekleştirmemizin oldukça güç olacağını kabul etmek gerekir.

O halde, okullarda işletme şartlarını meydana getirmek değil, sanayileşen ülkemizin her geçen gün artan sanayi hizmetleri ve ticaret sektörleri altyapısında okul şartlarını meydana getirmek çok daha akılcı bir yaklaşım olacaktır; sadece akılcı bir yaklaşım olmak değil, bir yerde bir zaruret olarak gündemde bulunmaktadır.

İşte, bu yasada «meslekî eğitim» adı altında örgün eğitim kurumlarımızda yapılan meslekî eğitim tatbikatını, planın öngördüğü hedefler doğrultusunda haftada 1,5 gün okulda, 3,5 gün işletmede, fabrikada öğrencilerin çalışmasını temin etmek suretiyle gerçekleştirmeyi hedef almış bulunmaktayız. Böylece, çok pahalı olan bu yatırım türünde ilave yatırıma ihtiyaç duymaksızın, haftada 5 gün okula giden öğrencileri 1,5 gün göndermek suretiyle birdenbire 3 misline yaklaşan bir kapasiteyi meydana

getirmek imkânı doğmaktadır. Bu, kısa yoldan meslekî ve teknik eğitime girerek meslek sahibi olmak isteyen gençlerimiz bakımından, kendilerine devletin tanıyacağı eğitimde fırsat eşitliği manası taşımaktadır. 3 misli artan bir teknik eğitim kapasitesine, ortaokulu bitirmiş; fakat türlü nedenlerden dolayı okuma imkânı bulamayan gençlerimiz girme imkânı bulacaklar, aynı zamanda fabrikalarda işletme şartlarında çalışarak, yine bu Kanunda düzenlenen esaslara göre, asgarî ücretin 1/3'i oranında bir ücret alma imkânına kavuşacaklar. Buna, «ücret» diyorum; ama geniş manada ücret olduğunu kabul etmemek gerekir. Çünkü, aradaki akit, bir hizmet akti değildir; bir öğrencinin işverenle olan ilişkisi, hizmetin karşılığı, oradaki çalışması karşılığı kendisine verilen bir harçlık mahiyetindedir.

Demek oluyor ki, öğrencimiz hem okuyacağı bir okul, hem çalışacağı bir işyeri, hem belli bir harçlık elde edeceği bir imkâna kavuşmuş olacaktır. Öğrencimizin sosyal güvenliği de devlet tarafından sağlanmış olacaktır. İki senelik tahsilden sonra, bir senesi de full-time okulda olmak üzere -ortaokuldan sonra- üç senelik tahsilden sonra, bu öğrencimiz programı tamamladığında meslek lisesi mezunu olacak, cebine diplomasını koyacak, isterse üniversiteye gidebilecektir. Ancak, sistem tabiî bir eliminasyon esası getirdiğinden, üniversiteye gitmek isteyenlerin oranı, genel liselere göre çok düşük olacağından, üniversite önündeki yığılmayı önleyen bir sistem olarak da bu getirilen esaslar büyük bir değer ifade etmektedir.

Bu sisteme giren öğrenciler sosyal güvenliğe kavuşacak, belli bir ücret alacak, bitirdiğinde diploma sahibi olacak ve en önemlisi, bitirdiğinde o işletmede işi de hazır olacaktır. Bir nevi işsizlik sigortasının, bu sistem görevini yapacaktır. Sadece ülkenin ihtiyaç duyduğu meslekî ve teknik eğitime ara insangücü yetiştirmek değil, okumak isteyen ve maddî imkânları dolayısıyla okuma imkânı bulamayan, devletin örgün eğitim kapasitesi dolayısıyla okuma imkânı bulamayan ortaokulu bitirmiş binlerce gencimize, bu sistem sayesinde hem okuma, hem tahsil yapma, hem sosyal güvenliğini temin etme, hem bir miktar harçlık temin etme, en önemlisi iş temin etme imkânı ortaya çıkacaktır.

Bu sistem, getirdiği çok yönlü faydalarıyla sosyal politikamız bakımından, sadece eğitim meselemizi düzenleyen bir sistem değildir. Sosyal politikada, sosyal adaleti gerçekleştiren yönleriyle dikkate alınması gereken bir sistemdir.

Bugün Batı ülkelerinde partiler seçimden önce vatandaşlarına, «Eğer bizi seçerseniz size şu kadar çıraklık yeri bulmayı, şu kadar meslekî eğitim yapılacak kadro kurmayı vaat ediyoruz» diyorlar. O bakımdan, bu sistemin getireceği neticeler sadece eğitim sistemimizde bir yapı değişikliğini değil; fakat onun yanında sosyal politikada sosyal adaleti gerçekleştirecek, gelir dağılımını gerçekleştirecek son derece adaletli ve etkin bir sosyal politika aracı olarak da bu sistemin değerlendirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN — Sayın Bakan, süreniz dolmuştur, bağlayınız.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Devamla) — Bağlıyorum efendim.

Sistem nasıl işleyecek? Detayları var, maddeler geldiğinde teker teker ele alacağız. Ancak, fon meselesine kıymetli konuşmacılar değindiler. Hemen ifade etmek isterim ki, fon konusu uzun senelerden beri her iki beş yıllık planın programı ve tedbirleri içerisinde yer almıştır. Bir meslekî ve yaygın eğitim fonu kurulması arzu edilmiştir. Bu fona, işçi - işveren ve devletin katkıda bulunması arzu edilmiştir. Böylece prensipler içerisinde bugün bu fonu temin etmiş bulunmaktayız. Şüphesiz ilk ve ortaokulu bitirmiş olan öğrencilerimize eğitim imkânı veren bu fonun kaynakları dengeli olarak temin edilmiştir ve bir nevi, 938 tarihli 3457 sayılı Kanun ülkede çıraklık eğitimini tanzim eden bir kanundur, bu tasarıyla bu kanun da ortadan kalkmaktadır. O kanunda yer alan müeyyidelerin dışında biz, bu eğitimi bir teşvik esasına bağlamış bulunmaktayız. Eğitim yaptıran yarı külfetle kurtuluyor; ama 50 işçiden fazla işçi çalıştırdığı halde eğitim yapmayan müesseselerin külfeti, yapanlara göre iki misli olmaktadır. Öyle zannediyorum ki, bu kanundaki teşvik edici prensipler, bu eğitim sisteminin ülkemizde kısa süre içerisinde yayılmasına imkân verecektir ve arz ettiğim faydaları yönüyle de, memleketimizde uygulanmakta bulunan - eğitim başta bulunmak üzere - sosyal politika tedbirleri bakımından ferahlatıcı neticeler doğuracaktır.

Bu vesileyle bu kanun tasarısının yüce Meclisin iradesinden geçmesini ve memleketimize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

En derin saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Üzel, buyurun.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, teklif ve tasarı halinde komisyona gelen, daha sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda birleştirilen Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı üzerinde ben de, karınca kararınca, bu hususta emeği geçmiş bir arkadaşınız olarak görüşlerimi arz etmek istiyorum.

Her şeyden evvel, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısının Türkiye'de, oluşum şekli itibariyle bugüne kadar halledilmemiş olmasının pek çok sebepleri süregelmiştir. 3008 sayılı İş Kanununun tatbik edildiği 1936 yıllarından beri Çalışma Bakanlığının, Çalışma Genel Müdürlüklerinin ve çalışma dairelerinin üzerinde durduğu, dolayısıyla Millî Eğitim Bakanlığının da o zamandan beri üzerinde durduğu ve memleketimizin çalışma hayatında çırakların ve özellikle de meslekî eğitimin büyük bir önem taşıması açısından, halledilmesi lazım gelen bir konu olarak sürüncemede kalmış olması, tüm çalışanları, temsilcilerini rencide edegelmekte ve ümitsizliğe sevk etmekte idi.

Bugüne kadar çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Özellikle 1960 - 1970 senelerinden sonra ve o zaman görevde bulunmam sebebiyle iştirak ettiğim komisyonlarda görüşlerimizi arz etmişizdir. Ne yapalım ki, o zaman bakanlıklar arasındaki - biraz manasız diyebileceğim - bir tutumla tesisleri itibariyle eğitim bakanlığı olması ve meslekî eğitimin kendisine bağlı olması itibariyle en uygun bakanlığın Millî Eğitim Bakanlığı mı, yoksa asıl çalışma hayatına müessir bir bakanlık olarak Çalışma Bakanlığı mı olması, şeklindeki uzun müzakerelerden maalesef olumlu netice alınamamıştı.

O zaman idarecilik görevindeyken, şu bakanlığın veya bu bakanlığın ağır basması şeklinde bazı şahsî görüşlerimiz olmuştu. Fakat, memnuniyetle ifade ediyorum ki, o zamandan beri, bir hastalık halinde süregelen bu konuyu, bu defa Anavatan Hükümetinin ve değerli bakanının ele alıp, nihayet tasarı halinde Meclise getirmiş olmasında büyük bir isabet olmuştur, bu büyük bir muvaffakiyettir.

Tasarı bu konuda memleketimizdeki büyük bir boşluğu doldurması, konuyu derleyip toparlaması ve bir sistem içerisinde götürebilmesi bakımından yerindedir. Mesleğin içinden gelen bir kişi olarak bunu söylemek cesaretinde bulunuyorum. Tasarı ile getirilen sistem ve görüş itibariyle, bunun başka türlü yapılabileceğini, bugünkü şartlar altında başka türlü düşünülebileceğini tahmin etmiyorum. Bu hususta Sayın Millî Eğitim Bakanını gönülden tebrik ederim.

Yalnız, bir - iki küçük nokta üzerinde görüşlerimi arz etmek istiyorum. Konunun genelliği ve çıraklık gibi bir müessesenin çalışma hayatına oturtulması ve geliştirilmesi itibariyle ilgili kesimlerin seslerinin, o kesimlerin düşüncelerinin ve katkılarının sağlanmasına daha fazla ağırlık verilmesi uygun olurdu. Çalışma hayatında reform karakterinde kanunların getirilmesi güçtür. Bu çalışma hayatının gelişen ilerlemesine göre, zaman zaman yapılan enjeksiyonlarla iyileştirmeye götürülür. Geçen gün burada vergi konusunda yaptığım bir konuşmada, vergi reformundan bahsedilemeyeceğini bildirmiştim ve vergi reformu için parça parça kanunlar getirilmez, verginin bütünü ile ilgili bir vergi reformu getirilebilir; getirilen vergi kanunları vergi reformu mahiyetinde değildi demiştim. Burada konu öyle değildir. Çalışma hayatının gelişmesine göre, ileride varılması lazım gelen düşüncenin sonradan reform mahiyetinde olması düşünülerek, bu şekilde kanunların getirilmesinde büyük yarar ve isabet vardır. O itibarla bu, ileriye doğru giden çalışma hayatı reformunun temel taşlarından birisi olmaktadır.

Bu geniş kesimin temsilinde tereddütle karşıladığım iki konu var. Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurumu 11 üyeden oluşuyor. Bu 11 üyenin 8'i kamu kesimindeki idarecilerden teşekkül ediyor, çırakları esasta temsil edenlerin sayısı ise sadece 3 oluyor; burada bir denge yok. O kesimin temsilcilerini ve düşüncelerini bu kurullarda fazlalaştırmak daha iyi olur. Çünkü memuriyet hayatımızdan ve idare hayatımızdan biliriz ki, bizler ne kadar çalışma hayatının içerisine girersek girelim, işçilik hayatının içinden gelmedikçe, bürokrat olarak çalışma hayatının içindeki meselelere, kendi iç bünyelerinin meselelerine fazla nüfuz edemiyoruz. Bunu kendi hayatımda da denedim ve zayıf kaldığım noktalar pek çok oldu, O itibarla, bu kurulların kuruluşlarında, onların esas meselelerini özlü olarak daha iyi bir şekilde ifade edebilmelerini sağlamak üzere, kurulun sayısını mı artırmak gerekir, yoksa, kamu kesiminden gelen kişiler arasında bazı tasfiyeler yapmak suretiyle, sayı bakımından daha iyi denge kurabilecek şekilde; fakat her halükârda onların temsilcisi olması bakımından, daha başka bir düzenleme mi yapılması lazımdır diye bu açıdan bir düşüncem oluyor.

Aynı şekilde, il çıraklık ve meslekî eğitim kurullarında da bu görülüyor. Bu kurullar 12 üyeden teşek-

kül ediyor. Burada bir denge kurulmuş; üyelerin 6'sı kamu kesiminden geliyor, 6'sı da asıl konuyla ilgili çıraklık ve meslekî eğitim sahasındaki temsilcilerden oluşuyor.

Şimdi, bu güzel tasarıyla, muvaffakiyeti üzerinde hep birlikte ümidimiz olan bu uygulamanın arkasından gelecek olan başka bir konu var; bu konu Millî Eğitim Bakanlığını ilgilendirmiyor, daha ziyade Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını ilgilendiriyor, o da şudur : Bu getirilen sistem içerisinde çırakların ve meslekî eğitimden geçenlerin, meslekî eğitim ve çıraklık statüsü içerisinde; gerek bunun devamı içinde, gerekse kalfa, usta olarak belgelerini aldıktan sonra, çıraklıkla ilgili iş şartlarının geliştirilmesi için İş Kanununda bazı yeni değerlendirmelerin, yeni değişikliklerin yapılması lazım geliyor. Bunların neler olabileceğini burada uzun boylu izah etmeye zaman yok, bunlar daha çok teknik meseleler; fakat her halükârda şu güzel tasarının, yürütülmesi sırasında da büyük muvaffakiyetler olacağına kani olduğum, düşüncemin bu olduğunu bildiğim bu tasarının kanunlaşmasından sonra, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bu tasarıyı etraflıca tetkik edip, çırakların konularıyla ilgili iş şartlarını geliştirmek üzere, İş Kanununda da bazı değişiklikler yapması lazım geleceği kanaatindeyim. Bu kanaatimi acaba Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı da paylaşır ve bu konuda gerekli düzeltmeleri yaparak, bu çıraklık ve meslek eğitimine yeni bir iyileştirme ve mükemmelleştirme katkısını da hükümet olarak acaba getirirler mi? Getirirlerse çok iyi olur.

Diğer bir konu, burada gördüğümüz fon konusu. Gerçi birçok fonların oluşturulmasına karşı çıkmaktayız; yani, fonların kullanılış şekilleri itibariyle olduğu kadar, bütçe içi, bütçe dışı ve bütçe ilişkili fonların tasnifi içerisinde tasvip edemeyeceğimiz fonlar olmakla birlikte, bu defa getirilen bu fonda tamamiyle mutabık olduğumu, bu işin içinde olan bir kişi olarak ifade etmek istiyorum. Çünkü, şimdiye kadarki uygulamalarda görmekteyiz ki, hakikaten bu konuda kurulacak bir fon son derece yararlı ve faydalı olacaktır. İşleyiş şekilleri için esaslar getirilmiştir. Yalnız, diğer Devlet Bakanı Sayın Titiz tarafından, kendilerinin uygun gördüğü şekilleriyle, Türkiye'de işsizlikle mücadele konusunda, pek tabiîdir ki, yararlı ve faydalı hizmetler yapabilelim endişesiyle bir işsizlik fonu kurulmuştur. Bu işsizlik fonu bir vakıf halinde de mütalaa edilebiliyor.

Muhterem arkadaşlarım, iş hayatında, herhalde özellikle işsizlik sahasında kurulamayacak yegâne fon işsizliğe ait olan fondur. Bu işsizlik fonu, açıkça ifade ediyorum, maalesef yanlış kurulmuştur, isabetli olmamıştır. Bu işsizlik fonu bir nevi menfaat dağıtmak, bir nevi yararlanmak şeklinden ileri gidemez ve işsizlik meselesi gibi bu kadar geniş kapsamlı olan bir konuda fon kurmak uygun değil. O fon yerine, işte bu Çıraklık Kanunu tasarısından getirilen ve isabetli olduğu yüzde yüz görünen bu fonla birleştirilmesinde asıl büyük yarar vardır. İşsizliğin başı çıraklıktır, işsizliğin başı meslekî eğitimsizliktir. Binaenaleyh, meslekî eğitimi yapacak olan fonu takviye etmek lazımdır. Yoksa, işsizlik fonu olarak çarçur edilecek bir fon halinde bunu görmek, sureti katiyede yanlış olmuştur.

Sayın Titiz arkadaşım kusura bakmasın, pek tabiî kendisinin de uzun, derin çalışmaları olmuştur, o çalışmaları büyük kıymet taşımaktadır, bunu açıkça ifade ediyorum, tetkik ettim; fakat neticesini bir işsizlik fonuna bağlaması yanlış ve isabetsiz olmuştur. O itibarla, daha önceden, bu Çıraklık Kanunu tasarısının Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından hazırlanmasıyla birlikte, müşterek bir çalışma yapılsaydı da, gayet kıymetli bu tetkiklerinin neticelerini, meslekî eğitim açısından Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığıyla birleştirip, işsizlik sigortası fonu olarak değil de, burada getirildiği gibi, meslekî eğitim fonu halinde getirilmiş olsaydı, naçizane kanaatimce bu memleket için, işsizlerimiz için, çalışanlarımız için çok daha faydalı neticeler verebilecekti. Zannediyorum ki, bu fonun kurulmasından sonra - öteki fon da kurulmuştur - iki bakan arkadaşımız gayet değerli çalışmalarını birleştirmek suretiyle, bu fonlardan birisini nasıl birbiriyle takviye edebilirler; bunun çalışmalarını yapmaları gerekir. Kurulduktan sonra artık onu da tasfiye etmek imkânı belki kalmayacaktır, belki başka şeyler çıkacaktır. O itibarla, bunu işsizlik fonu, işsizlik vakfı halinde; geçen gün vakıfların kurulması dolayısıyla burada çıkan birtakım müzakereler, münakaşalar dolayısıyla, politik safhalara da dökmeksizin, asıl işin teknik ve ihtiyaca cevap verecek bir fon mu, bir vakıf mı şeklinde mütalaa edilmesinde fayda var. Herhalde Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının getirdiği bu tasarıdaki fon esas olmalı; çünkü Türkiye'ye gerekli olan fon, meslekî eğitimsizliği karşılayacak olan fon olmak lazım gelmektedir.

Bu suretle, bu tasarının uygulamasında bakanlığa, hükümete başarılar diler, iktidar ve muhalefet kesi-

mindeki bütün arkadaşların bu tasarıyı canı gönülden desteklemelerini diler ve tasarının hayırlı olmasını temenni ederim.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

DEVLET BAKANI MUSTAFA TINAZ TİTİZ (İstanbul) — Efendim, bir konuyu çok kısa olarak açıklamak istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, İçtüzüğün 70 inci maddesine göre açıklama talebinde mi bulunuyorsunuz? Buyurun efendim.

DEVLET BAKANI MUSTAFA TINAZ TİTİZ (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın milletvekilinin açıklamaları sırasındaki iltifatlarına teşekkür ederim. Ancak, zannederim ki, bir kavram karışıklığı oldu, bu yüzden tavzih edip düzeltmek ihtiyacını duyuyorum.

Bilindiği gibi, henüz bir «İşsizlik Sigortası» veya «İşsizlik Fonu» adı altında bir fon ihdas edilmemiştir. Ancak, bugüne kadar yapılan girişim, «İş Vakfı» adında bir vakıf kurulması olmuştur. Tamamen ayrı konularda çalışacak olan bir vakıftır ve vakif içinde de herhangi bir fon teşkili söz konusu değildir. Ancak ileride, konuların gelişmesine göre, belki «İstihdam Fonu» adı altında bir başka fon düşünülebilir; ancak şu anda böyle bir girişim yoktur. Bunu tavzihen arz ederim.

Saygılar sunarım.

FAİK TARIMCIOĞLU (Bitlis) — O fon da gelecek mi?

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, yeterli sayı yok.

BAŞKAN — Tasarının 1 inci maddesini okutuyorum.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, dinler misiniz lütfen : Anayasayı ve İçtüzüğü hatırlatırım; yeterli sayı yoktur ve sizin müdahale etmeniz gerekir.

BAŞKAN — Efendim, ekseriyeti bulur, yoklama istersiniz. Bu konudaki..

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Efendim, Başkanlık Divanının görevidir; dört milletvekiliyle çıkaramazsınız efendim.

BAŞKAN — Lütfen, oturun efendim, Zatı âlinize söz vermedim, lütfen oturun efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Ben hatırlatıyorum size Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen oturun efendim, zatı âlinize söz vermedim efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Görevinizi hatırlatıyorum size.

BAŞKAN — 10 kişiyi bulur, yoklama istersiniz efendim; lütfen oturun.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Ben size görevinizi hatırlatıyorum, kullanın yetkilerinizi Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen oturun efendim. Ben size görevinizi hatırlatıyorum, lütfen oturun. Milletvekili söz istiyorsa kalkar söz ister; ben size söz vermedim.

TEVFİK BİLAL (Hatay) — Sayın Başkan, hakaret ediyorsunuz arkadaşa.

BAŞKAN — Lütfen oturun efendim.

1 inci maddeyi okutuyorum :

Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, kanunlar dört tane milletvekiliyle çıkarılmaz.

KEMAL İĞREK (Bursa) — Sen grubunu topla.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Siz rahatsız oluncaya kadar arkadaşlarınızı davet edin, arkadaşlarınızı...

KEMAL İĞREK (Bursa) — Siz önce grubunuzu toplayın.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Siz rahatsız oluncaya kadar, iktidarsınız, arkadaşlarınızı davet edin de gelsinler; iktidar olmak kolay değil.

BAŞKAN — Lütfen efendim, Sayın Kuşhan, zannediyorum bugün...

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Oraya söyleyin Sayın Başkan, bana değil.

BAŞKAN — Lütfen, Sayın Kuşhan; zannediyorum bugün konuşmasanız herhalde evde rahat uyuyamayacaksınız.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, ne zaman istersem konuşurum; ne zaman, ne konuşacağımı bilirim ben, lütfen arkadaşlarınıza müdahale ediniz.

BAŞKAN — Bugün bu şekilde konuşmasanız rahat uyuyamayacaksınız; lütfen efendim, lütfen...

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Lütfen Sayın Başkan, mahalle muhtarı gibi konuşmayın, siz önce arkadaşlarınıza müdahale edin.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen...

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Benim ne zaman konuşacağımı ben bilirim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Senin konuşacağını ben tayin ederim, Başkan tayin eder.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Hayır efendim, o kadar değil, o kadar değil.

BAŞKAN — Burası gelişigüzel konuşulacak yer değildir, lütfen oturun efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Ben ne zaman oturacağımı bilirim.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen...

MUSTAFA ŞAHİN (Kayseri) — Dışarı atın Başkan.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Yetkinizi kullanın o zaman.

BAŞKAN — Size gelişigüzel konuşma imkânını İçtüzük vermez, ben de vermem.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, ben ne konuşacağımı çok iyi bilirim, gelişigüzel konuşma değil.

BAŞKAN — Her gün âdet halindesiniz; ileride zabıtları tetkik ettiğiniz zaman, bu hareketlerinize kendiniz güleceksiniz.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Hayır efendim, benim gülünecek halim yok, siz kendi halinize gülün.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun;

a) 17 Temmuz 1964 tarih ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu ve bu kanunda değişiklik yapan 3153 sayılı Kanun ile, 8 Mart 1950 tarih ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu ve bu Kanunda değişiklik yapan 2567 sayılı Kanuna göre kurulmuş meslekî kuruluşlar ile bu kuruluşlara üye işyerlerini, mal ve hizmet üreten kamu kuruluşlarını; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bağlı işyerleri ile Dışişleri Bakanlığına bağlı Devlet Konukevleri hariç olmak üzere döner sermayeli işyerlerini; bu işyerlerinde çalışan çırak, kalfa ve ustaları;

b) Bu maddenin (a) fıkrasında yazılı işyerlerinde, meslekî ve teknik liselerde eğitim gören öğrencileri;

Kapsar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen;

a) «Bakanlık», Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığını;

b) «Aday çırak», çıraklığa başlama yaşını doldurmamış ve çıraklık döneminden önce kendisine işyeri ortamı tanıtılan, sanat ve mesleğinin ön bilgileri verilen kişiyi;

c) «Çırak», çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştirilen kişiyi;

d) «Öğrenci», işletmelerde, meslekî ve teknik liselerde eğitim görenleri;

e) «Kalfa», bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bu meslekle ilgili iş ve işlemleri ustanın gözetimi altında kabul edilebilir standartlarda yapabilen kişiyi;

f) «Usta», bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılayabilecek problemleri çözümleyebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişiyi;

g) «Usta öğretici», ustalık yeterliğini kazanmış; aday çırak, çırak, kalfa ile meslek lisesi öğrencilerinin işyerindeki eğitiminden sorumlu, meslek eğitimi tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi;

h) «İşletmelerde Meslek Eğitimi», meslekî ve teknik öğretim kurumu öğrencilerinin beceri eğitimlerinin işletmelerde, teorik eğitimlerinin ise meslekî ve teknik eğitim kurumlarında veya işletme veya kurumlarca tesis edilen eğitim merkezlerinde yapılan eğitim uygulamalarını;

ı) «Fon», Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonunu;

İfade eder.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

İKİNCİ KISIM

Kurullar

BİRİNCİ BÖLÜM

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 4. — Çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin; planlaması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında tavsiye kararları almak ve görüş bildirmek üzere bir «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur. Bu kurulun kararları Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanının onayı ile uygulanır.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu Bakanlık meslekî ve teknik eğitimle görevli Müsteşar Yardımcısının başkanlığında,

a) Bakanlıkça görevlendirilecek ilgili Genel Müdür;

b) Maliye ve Gümrük Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;

c) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;

d) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;

e) Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanı;

f) Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârları Konfederasyonu temsilcisi;

g) Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcisi;

h) En çok işvereni temsil eden İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi;

i) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi;

j) Meslekî ve Teknik Eğitim alanından görevlendirilecek Yükseköğretim Kurulu temsilcisinden;

Teşekkül eder.

Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda meslekî ve teknik eğitimle ilgili Genel Müdür ve Daire Başkanlarını toplantıya davet eder.

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı gerekli gördüğü durumlarda kurul toplantılarına başkanlık eder.

Kurulun sekreterya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önergeler vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 458 sıra sayılı Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu, Bakanlık Müsteşarının Başkanlığında»

Mehmet Üner Kayseri	Fikri Sağlar İçel
Hayrettin Ozansoy Diyarbakır	Ali Rıza Akaydın Çorum
H. Avni Güler İstanbul	Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının 4 üncü maddesinin (j) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Arıkan Edirne	Kemal Gökçora Bursa
S. Hüsamettin Konuksever Edirne	Nuri Üzel Eskişehir
Rıfat Bayazıt Kahramanmaraş	Turgut Kunter Rize

«j) Meslekî ve Teknik Eğitim alanından görevlendirilecek 2 Yükseköğretim Kurulu temsilcisinden;»

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık derecesine göre tekrar okutuyorum :

Kayseri Milletvekili Mehmet Üner ve arkadaşlarının önergesi :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 458 sıra sayılı Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu, Bakanlık Müsteşarının Başkanlığında,»

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ FAHRETTİN KURT (Trabzon) — Katılmıyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmıyorlar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan ve arkadaşlarının önergesi :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının 4 üncü maddesinin (j) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«j) Meslekî ve Teknik Eğitim alanından görevlendirilecek 2 Yükseköğretim Kurulu temsilcisinden;»

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ FAHRETTİN KURT (Trabzon) — Katılmıyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmıyorlar.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, söz almak istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Arıkan.

Açık oylamaya katılmayan var mı?..

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kurulun oluşumuna baktığımız zaman, genellikle çeşitli bakanlıkların müsteşarlarından ve Millî Eğitim Bakanlığının meslek eğitimiyle ilgili müsteşar yardımcısından oluştuğunu görüyoruz, bu arada konfederasyonların temsilcileri de var. Ancak, Yükseköğretim Kurulundan, meslekî ve teknik eğitim alanından sadece bir kişi görevlendirilmiş. Konu eğitimle ilgili olduğu için, Yükseköğretim Kurulundan iki temsilcinin bulunmasında biz yarar gördük; eğitime katkısı ve gelişmelerin izlenmesi bakımından bunun yararlı olacağını düşündük. Yüce Meclisin takdirlerine sunuyoruz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4 üncü madde kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum :

Görevleri

MADDE 5. — Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Gerek bu Kanun ve gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını takip etmek ve değerlendirmesini sağlamak.

b) Muhtelif sektör ve branşda çıraklık eğitimi ile meslek eğitimi konusunda eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek ve Bakanlığa bildirmek.

c) Çıraklık ve meslekî eğitim programlarının esasları ve süreleri hakkında Bakanlığa görüş bildirmek.

d) Çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitim imtihan komisyonlarının kurulması ve çalışması ile imtihanların yapılış usullerine ilişkin yönetmelik taslaklarını hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

e) Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler için sözleşme modellerini hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

f) Lüzumu halinde çıraklık ve meslekî eğitim ile ilgili konuların incelenmesi için ihtisas komisyonları kurmak.

g) Çıraklık ve meslekî eğitimle ilgili Bakanlıkça gönderilecek konuları incelemek ve görüş bildirmek.

h) Bu Kanuna göre yapılacak çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitimde; uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak yer ve meslekleri belirlemek ve Bakanlığa görüş bildirmek.

i) İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurullarının yıllık çalışma raporlarını değerlendirmek.

j) Teknolojik gelişmelerin ve iş hayatındaki değişmelerin meslek eğitimine etkilerini izlemek ve Bakanlığa bildirmek.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

5 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 5 inci madde kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

İKİNCİ BÖLÜM

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 6. — İllerde çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak

meslekî eğitimin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında valiliğe görüş ve tavsiyeler bildirmek üzere «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur.

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu;

a) İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürü;

b) İl İş ve İşçi Bulma Kurumu Şube Müdürü;

c) İl Sanayi ve Ticaret Müdürü;

d) İl Esnaf ve Küçük Sanatkârları Dernekleri Birliği Başkanı ve Çıraklık ve Meslekî Eğitimin yapıldığı mesleklerle ilgili olarak Esnaf ve Sanatkârlar Dernekleri Birliği Başkanlığınca seçilecek 3 üye;

e) İl Ticaret Odası Başkanı;

f) İl Sanayi Odası Başkanı;

g) İlin çıraklık ve meslekî teknik eğitimden sorumlu Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdür Yardımcısı;

h) Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürü;

i) Valilikçe görevlendirilecek bir melsek lisesi müdürü;

j) En fazla işçiyi temsil eden konfederasyonun o il için göstereceği işçi sendikası temsilcisinden;

Teşekkül eder.

Gerekirse kurul toplantılarına başkanın isteği üzerine müşavir üyeler de alınabilir.

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

Kurulun Başkanı İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürüdür.

Kurulun kararları valinin onayı ile uygulanır. Vali gerekli gördüğü hallerde kurula başkanlık eder.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının 6 ncı maddesinin (i) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan Edirne	Mehmet Kemal Gökçora Bursa
Seyit Hüsamettin Konuksever Edirne	M. Nuri Üzel Eskişehir
Rıfat Bayazıt Kahramanmaraş	Turgut Halit Kunter Rize

«i) Valilikçe görevlendirilecek, yönetmelikte belirlenecek büyük illerde 2, diğer illerde 1 meslek lisesi müdürü;»

BAŞKAN — Önergeye hükümet ve komisyon katılıyor mu efendim?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz efendim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ FAHRETTİN KURT (Trabzon) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye hükümet katılıyor, komisyon katılmıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi, kabul edilen önergeyle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 6 ncı madde kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

Görevleri

MADDE 7. — İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Muhtelif sektör ve branşdaki çıraklık ve meslekî eğitim ihtiyacını il seviyesinde tespit etmek ve Bakanlığa sunmak.

b) Bakanlıkça gönderilen çıraklık ve meslekî eğitim çerçeve programlarının il ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi için Bakanlığa görüş bildirmek.

c) Çıraklık ve meslekî eğitim uygulamalarında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak.

d) Bu Kanun hükümlerinin il seviyesinde eksiksiz yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri almak.

e) Çıraklık ve Meslekî Eğitim konularında Valilikçe gönderilecek konuları incelemek ve sonuçlandırmak.

f) İldeki çıraklık ve meslekî eğitim uygulamalarını takip etmek ve değerlendirmek. Bu konu ile ilgili yıllık çalışma raporunu hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

Kapsama alma

MADDE 8. — İlin Bakanlıkça Kanun kapsamına alınma kararının yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Sayın Başkan, Genel Kurul salonunda memur var.

BAŞKAN — Efendim, o, Meclisimizde vazifeli Doğru Yol Partisi Sekreteridir. İçtüzüğümüzde hüküm vardır, gerek bakanlık temsilcileri ve gerekse görevli kişiler zorunlu hallerde vazifelerini yapmak için girebilirler.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

ÜÇÜNCÜ KISIM

Çıraklık, Kalfalık ve İşletmelerde Meslekî Eğitim

BİRİNCİ BÖLÜM

Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi

Aday çırak

MADDE 9. — İlkokulu bitirmiş olanlar, bir mesleğe hazırlık amacı ile çıraklık dönemine kadar işyerlerinde aday çırak olarak eğitilirler.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum :

Çıraklık şartları

MADDE 10. — Çırak olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

a) 13 yaşını doldurmuş, 19 yaşından gün almamış olmak.

b) En az ilkokul mezunu olmak.

c) Bünyesi ve sağlık durumu gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olmak.

Ağır, tehlikeli veya özellik arz eden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 458 sıra sıyılı Kanun tasarısının 10 uncu maddesinin son paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Ağır, tehlikeli veya özellik arz eden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunca belirlenir.»

Mehmet Üner	Fikri Sağlar
Kayseri	İçel
Ali Rıza Akaydın	Hüseyin Avni Güler
Çorum	İstanbul
Hayrettin Ozansoy	Muhteşem Vasif Yücel
Diyarbakır	Zonguldak

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ FAHRETTİN KURT (Trabzon) — Katılmıyoruz efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 10 uncu madde kabul edilmiştir.

Sayın Ağagil, İçtüzüğümüzün 142 nci maddesi; «Genel Kurul salonu ile komisyon odalarına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden, Meclis memur ve hizmetlilerinden, Hükümetin iş için gönderdiği memurlardan ve çağırılan uzmanlardan başka kimselerin girmesi yasaktır» demektedir. Bu madde gereğince, vazifesi icabı kısa müddetle memurların salona girmelerine izin veriliyor efendim.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Sayın Başkan, sizden izin alarak mı giriyorlar, otomatikman mı giriyorlar?

BAŞKAN — İzin alırlar efendim.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Şimdi de izin aldılar mı?

BAŞKAN — Onu da her an size ifade etmek mecburiyetimiz yok zannediyorum.

11 inci maddeyi okutuyorum :

Aday çırak ve çırakların statüleri

MADDE 11. — Aday çırak ve çırak, öğrenci statüsünde olup, öğrencilik haklarından yararlanır. Bunlar işyerinde çalışan işçi sayısına dahil edilmezler.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 11 inci madde kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum :

Eğitim ve çalışma

MADDE 12. — Aday çırak ve çıraklar, mesleğine göre haftada 8 saatten az olmamak üzere 10 saate kadar genel ve meslekî eğitim görürler. Bu eğitime katılmaları için aday çırak ve çıraklara ücretli izin verilir.

Aday çırak ve çıraklar pratik eğitimlerini işyerlerinde veya çıraklık eğitimi merkezlerinde; teorik

eğitimlerini ise eğitim kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen eğitime elverişli işyerlerindeki eğitim ünitelerinde yaparlar. Bu iki eğitim birbirlerini tamamlayacak şekilde planlanır ve yürütülür.

Pratik eğitim, hazırlanmış eğitim programlarına göre, işyerinin ve mesleğin özelliklerine uygun olarak usta öğreticinin gözetiminde yapılır. Pratik eğitimde 1475 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesi hükmü göz önünde bulundurulur.

Çıraklık eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — 12 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 12 nci madde kabul edilmiştir.

13 üncü madeyi okutuyorum :

Sözleşme yapılması

MADDE 13. — 507 Sayılı Kanuna tabi işyerleri, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 19 yaşından gün almamış kimseleri çıraklık sözleşmesi yapmadan çalıştıramazlar.

İşyeri sahibi, aday çırağı ve çırağı çalıştırmaya başlamadan önce bunların velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi ile yazılı çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır.

Çıraklık sözleşmesi; çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çırağın rızasıyla, işyeri sahibinin değişmesi halinde yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla devam eder, aynı mesleği sürdürmüyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çırağın önceki çalışmaları geçerli olup; yeni yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.

Bu Kanunun uygulandığı yer ve meslek dallarında Borçlar Kanununun çıraklık sözleşmesine dair hükümleri ile onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar hakkında 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanmaz.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 13 üncü madde kabul edilmiştir.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, nelerle kanun çıkarıyorsunuz; Anayasanın 96 ncı maddesine bir bakar mısınız?..

BAŞKAN — Efendim, bunu, her celse, her oturum yüz kere, ikiyüz kere tarifle mümkün olmaz. Bunun tartışmasını yaptık. Her defasında temcit pilavı gibi ortaya sermenizde ve Başkanlıktan izin almadan söylenmenizde bir fayda yoktur.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Affedersiniz Sayın Başkan, kendinizi ifadenizden tenzih ederim.

BAŞKAN — Efendim, söylediklerimi aynen yapıyorsunuz; söz istemiyorsunuz, daima söyleniyor veya kendi kendinize konuşuyorsunuz. O anlamda söylüyorum.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Aynen Başkanlığa iade ediyorum.

9 milletvekiliyle kanun çıkarırsanız, tabiî, ben de söylenirim. Çünkü, Anayasanın 96 ncı maddesi gayet açık.

BAŞKAN — Anayasanın 96 ncı maddesini okuduk, biliyoruz efendim.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Anlamamışsınız demek ki...

BAŞKAN — 14 üncü maddeyi okutuyorum :

Çıraklığa başlama ve çıraklık süresi

MADDE 14. — Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanır. Bu dönem mesleğin özelliğine göre bir aydan az, üç aydan fazla olamaz. Bu süre Başkanlıkça tespit edilir. Deneme döneminden sonra taraflar 10 gün içinde ilgili çıraklık eğitimi merkezî müdürlüğüne başvurmadığı taktirde çıraklık sözleşmesi kesinleşir ve bu dönem çıraklık süresinden sayılır. Deneme döneminde ücret ödenir. Aday çıraklıktan çıraklığa geçenler deneme dönemini yapmış sayılırlar.

Çıraklık süresi 3 - 4 yıldır. Bu süre mesleklerin özelliğine göre ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir. Bu süre kesintisiz olarak devam eder, yıllık izin dışındaki devamsızlıklar çıraklık süresine eklenir.

BAŞKAN — 14 üncü madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Verilmiş önerge vardır; okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının 14 üncü maddesinin son paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımla arz ederim.

«Çıraklık süresi en az 3 yıl, en fazla 5 yıldır. Bu süre mesleklerin özelliğine göre ilgili kuruluşların görüşü alınarak, Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu tarafından belirlenir. Bu süre kesintisiz olarak devam eder, yıllık izin dışındaki devamsızlıklar çıraklık süresine eklenir.

Mehmet Üner	Fikri Sağlar
Kayseri	İçel
Hayrettin Ozansoy	H. Avni Güler
Diyarbakır	İstanbul
A. Rıza Akaydın	Muhteşem Vasıf Yücel
Çorum	Zonguldak

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

14 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 14 üncü madde kabul edilmiştir.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Sayın Başkan, usul hakkında bir şey söylemek istiyorum : Dün geceki oturumda, oturumu yöneten Başkanvekili, Anayasanın 96 ncı maddesini uyguladı. Bu kanunda böyle, bir başkasında öyle şeklinde farklı uygulamanız olması sebebiyle sizin bu uygulamanıza katılamıyorum; lütfen 96 ncı maddeyi uygulayınız.

METİN GÜRDERE (Tokat) — Dün akşamki uygulama yanlış.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Ona da itiraz etmediniz.

BAŞKAN — Evet, 15 inci maddeyi okutuyorum efendim.

Usta öğretici bulundurma şartı

MADDE 15. — Aday çırak ve çırak almak için işyerinde usta öğretici bulunması şarttır.

BAŞKAN — 15 inci madde üzerinde söz isteyen;.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 15 inci madde kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum :

Kalfalık imtihanı

MADDE 16. — Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık imtihanı ile tespit edilir.

Çıraklar kabul edilebilir mazeretleri dışında çıraklık eğitimi süresi sonunda açılacak ilk kalfalık imtihanına girmek zorundadırlar.

Bir işyerinde mesleği ile ilgili çıraklık süresinin birbuçuk katı kadar çalıştıklarını belgelendirenler doğrudan kalfalık imtihanına girebilirler.

İmtihan komisyonunun teşkili ile imtihanın esasları ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Çıraklık sözleşmesi ilk kalfalık imtihanını izleyen ikinci kalfalık imtihanının tamamlanması ile sona erer. Sözleşmenin sona ermesini takip eden aybaşından itibaren Bakanlıkça çıraklar için ödenen her türlü sigorta primlerinin ödenmesine son verilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun tasarısının 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası olan «Bir işyerinde mesleği ile ilgili çıraklık süresinin birbuçuk katı kadar çalıştıklarını belgelendirenler doğrudan kalfalık imtihanına girebilirler» ifadesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Doğan Şanlıurfa	Birsel Sönmez Niğde
Nadir Pazarbaşı Çanakkale	Mahmut Karabulut Sivas

Ali Babaoğlu
Nevşehir

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmıyor, hükümet katılıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi, kabul edilen önergeyle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum :

Kalfa unvanını kullanma ve işyeri değiştirme

MADDE 17. — Bu Kanuna göre kalfalık hakkını elde edenlere kalfalık belgesi verilir. Kalfalık belgesi bulunmayanlar kalfa unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılamazlar. Bu belgeye sahip olanlar, kalfalık unvanı kullanılmayan işyerlerinde dengi işlerde çalıştırılırlar.

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamındaki işyerlerinde çalışarak kalfa olanlar en az bir yıl o işyerinde çalışırlar.

Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar.

Kalfaların işten ayrılmalarını gerektiren hususlar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok. Önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasından sonra aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Fenni İslimyeli Balıkesir	Faik Tarımcıoğlu Bitlis
Ferit Melen Van	İsmail Şengün Denizli

Osman Bahadır
Trabzon

«MADDE 17. — (Fıkra 3) İşyerini değiştirmek isteyen kalfaya üç ay önce başvurmak kaydıyla, o işyeri çıkma izni verir»

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı, efendim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Efendim, biz, bu önergenin başına, «Bu sürenin sonunda» kelimelerinin ilavesiyle katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi bu şekilde düzeltiyor musunuz, efendim?

FAİK TARIMCIOĞLU (Bitlis) — Evet, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Bakan, önergenin başına ne yazılacak?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — «Bu sürenin sonunda işyerini değiştirmek isteyen kalfaya...» ifadesi yazılacak.

BAŞKAN — Sayın Tarımcıoğlu'nun önergesini, düzelttiği şekliyle okutuyorum :

MADDE 17. — (Fıkra 3) Bu sürenin sonunda işyeri değiştirmek isteyen kalfaya üç ay önce başvurmak kaydıyla, o işyeri çıkma izni verir.»

BAŞKAN — Önergeye hükümet katılıyor, komisyon katılmıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi, kabul edilen önergeyle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Sayın Başkan, yoklama istiyoruz.

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Sayın Başkan, talandan mal mı kaçırıyorsunuz? Arkadaşımız «Yoklama istiyoruz» diye ayağa kalktı.

BAŞKAN — Çok affedersiniz; tahammülü aşacak sözler söylüyorsunuz. Arkadaşlarınız ayağa kalktı da ben saymadım mı, vazifemi yapmadım mı?

ÖMER KUŞHAN (Kars) — Gerçeği ifade ediyorum.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Ayağa 8 kişi kalktığından, yoklama yapamıyoruz efendim.

18 inci maddeyi okutuyorum :

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Meslek Eğitimi

MADDE 18. — 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları işçi sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere, meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptırırlar.

Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tama iblağ olunur.

Bu Kanun kapsamına giren illerde 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürlüğünce her yıl Şubat ayı içerisinde İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kuruluna bildirilir.

İşletmelerdeki işçi sayısının tespitinde her yılın Ocak ayı esas alınır. Beceri eğitimi uygulamasına da öğretim yılı başından başlanır.

Hangi iş kollarında ve hangi illerde işletmelerin bu eğitim uygulaması kapsamına alınacağı, Bakanlıkça tespit edilir.

Meslek lisesi öğrencisine beceri eğitimi yaptıracak işletmeler, ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi görmüş usta öğreticileri beceri eğitimi için görevlendirirler.

BAŞKAN — Sayın Kutay, lütfen yerinize geçin efendim lütfen; münakaşa etmeyin.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Nereye oturacağımıza siz mi karar vereceksiniz?.

BAŞKAN — Ben Sayın Kutay'a söylüyorum efendim.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Siz çok sinirli davranıyorsunuz.

BAŞKAN — Efendim, ben Sayın Kutay'a diyorum; başkalarının avukatlığını, müdafaasını üzerinize almayınız lütfen.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Siz kimseyi azarlayamazsınız.

BAŞKAN — Ben Sayın Kutay'a söylüyorum. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi binasıdır, Lütfen efendim...

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Siz de Başkanlığa yakışır şekilde davranın.

BAŞKAN — Efendim, orada sohbete dalamazsınız. Münakaşalarınız buraya kadar geliyor ve sizi ikaz ediyorum.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Sebebi siz oluyorsunuz. Biz yoklama istiyoruz, siz yoklama yapmıyorsunuz.

BAŞKAN — Efendim, siz yoklama istiyorsunuz; fakat 8 kişi ayağa kalkıyor; ne yapabilirim?..

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Bakmıyorsunuz ki, siz buraya.

BAŞKAN — Ne diyeceğim?..

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Baksaydınız sayardınız.

BAŞKAN — Burada iki tane kâtip üye vardır ve bir tanesi de, zatı âlinizin mensup olduğu partiye mensuptur; beraber saydılar.

EROL AĞAGİL (Kırklareli) — Oradakiler tarafsızdır, bizimki tarafsızdır, onlara inanırım; ama siz taraflısınız.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen efendim...

Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sorum var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, maddenin son fıkrasında, «Meslek lisesi öğrencisine beceri eğitimi yaptıracak işletmeler, ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi görmüş usta öğreticileri beceri eğitimi için görevlendirirler» denmektedir.

Acaba halihazırda ülkemizdeki usta öğreticisi sayısı ne kadardır, yeterli midir? Bakanlığın eğitim programlarıyla bu eksik kısa sürede karşılanabilecek durumda mıdır?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Efendim, son derece önemli bir sual. Gerçekten bu sistemin işleyebilmesi için, usta öğreticilerin yeterli derecede olması gereklir. Biz bu maddeyi yazarken, acaba fazla mı zorunluyoruz diye biraz tereddüt ettik. Fakat usta öğretici olmadan da bu sistemin sıhhatli olarak işlemesini kabul etmek mümkün değildir. Bu bakımdan belki başlangıçta yeteri kadar usta öğretici bulamayacağız.

Kanunun uygulanmasında kademeler mevcuttur. Bu kademelerin hangi illerde ve hangi branşlarda uygulanacağına bakanlıkça karar verilecektir. Yeteri kadar usta öğreticinin eğitilebilmesi için pedagojik eğitim kursları açmayı planlamış bulunmaktayız. Bunu bir program dahilinde yapacağız.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Madde üzerinde verilmiş önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısının 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci ve ikinci satırında yer alan «İl Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürlüğünce» ifadesinin, «Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğünce» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Osman Doğan Şanlıurfa	Ali Babaoğlu Nevşehir
Birsel Sönmez Niğde	Nadir Pazarbaşı Çanakkale

Mahmut Karabulut
Sivas

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmıyor, hükümet katılıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi, kabul edilen önerge ile birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19 uncu maddeyi okutuyorum :

Eğitim programları

MADDE 19. — İşletmelerde uygulanacak ağır ve tehlikeli işlerde yapılacak eğitim dahil meslek eğitimi programları Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

19 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum :

Teorik eğitim

MADDE 20. — İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi Bakanlığın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında veya işletmelerin eğitim merkezlerinde yapılır. İşletmeler teorik eğitim için öğrencilere çalışma saatleri içinde izin vermek zorundadırlar. Çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitim haftada 12 saatten az 16 saatten fazla olamaz. Bu eğitim yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir.

Meslek liselerinde ve işletmelerde yapılan eğitime ilişkin esas ve usuller ile imtihanların yapılış şekilleri yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok.

20 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 20 nci madde kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi okutuyorum :

İşyeri şartlarına uyma

MADDE 21. — İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciler, işyerlerinin şartlarına ve çalışma düzenine uyarlar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Arıkan, bir dakikanızı rica ediyorum.

460 sıra sayılı kanun tasarısına oyunu kullanmayan sayın üye var mı efendim? Yok.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Kupalar kaldırılsın.

(Oyların ayrımına başlandı)

BAŞKAN — Sayın Arıkan, buyurun efendim.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu madde üzerinde söz almamın nedeni, 1970'li yıllarda Bursa'da ortaya çıkan birtakım olayları hatırlamamdır. O dönemde Bursa'daki sanayi odasıyla, sanayi kuruluşları işbirliği yaparak Osanar Projesi dedikleri bir proje ile birtakım öğrencilere fabrikalarda staj yaptırmak istemişlerdi. Bu stajı yaparken, o dönemin şartlarından doğan bir olay ortaya çıkmıştı. Kursa gelen öğrenciler fabrikanın içinde hem çalışmaları durdurmuşlar, hem de birtakım ideolojik faaliyetlerde bulunmuşlardı.

Maddede beni endişeye düşüren iki nokta var : Bir tanesi «uyarlar» kelimesidir. Burada bir nevi ihtiyarî durum getirilmiş. Acaba bunu «uymak zorundadırlar» diye kesin bir hale getirmek mümkün mü?

İkinci hususu : Eğer öğrenciler bu şartlara uymazlarsa; yani burada çalışanlar şartlara uymadıkları takdirde bunun ne gibi müeyyideleri olacaktır? Bunun için yönetmelikte tedbir alınacak mıdır? Bu konu açıklanırsa memnun olurum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Kısa bir açıklama rica ediyorum Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Efendim «uymak zorundadırlar» kelimesini, bir önerge verilirse, redaksiyon hatası olarak kabul eder ve düzeltiriz.

Eğer uyulmazsa, öğrenci oldukları için idare tarafından disiplin hükümlerine göre cezalandırılırlar.

BAŞKAN — Önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının 21 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Turgut Arıkan Edirne	Hayrullah Olca İzmir
Orhan Otağ Kocaeli	Mehmet Sait Erol Hakkâri
Seyit Hüsamettin Konuksever Edirne	

«Madde 21. — İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciler, işyerlerinin şartlarına ve çalışma düzenine uymak zorundadırlar»

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Komisyon katılmıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye hükümet katılıyor, komisyon katılmıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi, kabul edilen önergeyle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 21 inci madde kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum :

Eğitimin devamı

MADDE 22. — İşletmelerde grev ve lokavt uygulamaları halinde eğitimin devamı için işyeri gerekli tedbirleri alır. İşletmelerdeki meslek eğitimi gören öğrenciler toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kapsamı dışında kalırlar. Eğitici personel grev ve lokavt kapsamı dışındadır.

İşletmeler beceri eğitimi başladıktan sonra işçi sayısında azalma olması halinde de, eğitime alınan öğrenciler okuldan mezun oluncaya kadar eğitim devam ettirirler.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?. Yok

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 22 nci madde kabul edilmiştir.

23 üncü maddeyi okutuyorum :

Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler

MADDE 23. — Bakanlıkça «işletmelerde meslek eğitimi» kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın 50 den az işçi çalıştıran işletmeler de, teknik lise ve meslek lisesi öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi yaptırabilirler.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24 üncü maddeyi okutuyorum :

Meslekî eğitime katılma payı

MADDE 24. — 50 ve daha fazla işçi çalıştıran ve Bakanlıkça işletmelerde meslekî eğitim kapsamına alınan, ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgarî ücretin 2/3'ü nisbetinde fon hesabına para yatırmakla yükümlüdürler.

Meslekî eğitim şartlarına sahip olan işletmelere, bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmeler, fona katılma payı ödemezler.

Bu sayının tespitinde görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın işyerinde 1475 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalıştırılan personel sayısı dikkate alınır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25 inci maddeyi okutuyorum :

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücret, Sosyal Güvenlik ve İzin

Ücret ve sosyal güvenlik

MADDE 25. — Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar, işyeri sahibi ile aday çırak, çırak ve öğrencinin velisi veya vasisi, veya kişi reşit ise kendisi arasında düzenlenecek sözleşmeyle tespit edilir. Ancak işletmelerde meslek eğitimi gören öğrenci ve çırağa yaşına uygun asgarî ücretin % 30' undan aşağı ücret ödenemez.

Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere sözleşmenin akdedilmesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık sigortaları hükümleri uygulanır. Sigorta primleri 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesi gereğince bunların yaşına uygun asgarî ücretin % 50'si üzerinden Bakanlık bütçesine konulan ödenekle karşılanır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 23, 24, 35 ve 42 nci maddeleri hükümleri uygulanmaz. Ayrıca bunlara aynı Kanuna göre işgöremezlik ödenekleri bağlanacak sürekli işgöremezlik gelirine esas olacak günlük kazançların tespitinde sigorta primine esas tutulan ücret dikkate alınır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısının 25 inci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar; aday çırak veya çırağın velisi veya vasisi veya kişi reşit ise kendisi; öğrenciler için okul müdürlüğü ile işyeri sahibi arasında Bakanlıkça belirlenen esaslara göre düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde meslek eğitimi gören öğrenci, aday çırak ve çırağa yaşına uygun askarî ücretin yüzde 30'undan aşağı ücret ödenemez.

Aday çırak, çırak ve öğrencinin eğitimi sırasında işyerinin kusuru halinde meydana gelecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından işveren sorumludur.»

Osman Doğan	Birsel Sönmez
Şanlıurfa	Niğde
Nadir Pazarbaşı	Mahmut Karabulut
Çanakkale	Sivas

Ali Babaoğlu
Nevşehir

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

25 inci maddeyi, değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, dağıtılan gündemde, bu tasarının oylanmasının işaret oyuyla yapılacağı hususunda kayıt vardır; fakat tetkikimizden ve müzakerelerin devamından anlaşılmaktadır ki, bu tasarının da açık oylamaya tabi olması gerekmektedir. Bu tasarı açık oylamaya tabidir.

Bunu hatırlatmaya kendimi vazifeli kıldım.

26 ncı maddeyi okutuyorum :

İzin

MADDE 26. — Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl tatil aylarında bir ay ücretli izin verilir. Ayrıca mazeretleri kabul edilenlere okul müdürlüğünün görüşü alınarak ücretsiz izin de verilebilir.

BAŞKAN — 26 ncı madde üzerinde söz isteyen?.. Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 26 ncı maddede, işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl tatil aylarında bir ay ücretli izin veriliyor. Bunun dışında, okul müdürlüğünün görüşü alınmak suretiyle ücretsiz izin de verilebiliyor.

Ancak, bir sınır konmamış. Bu ücretsiz izin üç ay da olabilir, dört ay da olabilir. Halbuki işletmeden kopmaması gerekiyor.

Biz, bir önerge hazırladık ve bu önergemizde, «Bir aya kadar ücretsiz izin de verilebilir» dedik. Nitekim, diğer bazı yasalarda da kadınlara ve işçilere verilebilecek ücretler böyle zamanla sınırlandırılmıştır.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Madde üzerinde önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun Tasarısının 26 ncı maddesinin son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Arıkan Edirne	Nuri Üzel Eskişehir
S. Hüsamettin Konuksever Edirne	Hayrullah Olca İzmir

Doğan Kasaroğlu
İstanbul

«Ayrıca mazeretleri kabul edilenlere okul müdürlüğünün görüşü alınarak bir aya kadar ücretsiz izin de verilebilir.»

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Hükümet?..

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi, önergeyle değiştirilen yeni şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 26 ncı madde kabul edilmiştir.

2. — 1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/757) (S. Sayısı : 462) (Devam)

BAŞKAN — 1.9.1956 Tarihli ve 6850 sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısının açık oylamasına 290 milletvekili katılmış; 258 kabul, 24 ret, 7 çekinser, 1 geçersiz oy kullanılmıştır.

Bu suretle tasarı kanunlaşmıştır; hayırlı olsun.

3. — Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı ile Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın; Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler, Millî Eğitim; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/770; 2/16) (S. Sayısı : 458) (Devam)

BAŞKAN — 27 nci maddeyi okutuyorum :

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ustalık

Ustalık eğitimi

MADDE 27. — Kalfalık yeterliğini kazanmış olanların meslekî yönden gelişmelerini ve bağımsız işyeri açabilmelerini temin için gerekli yeterlikleri kazandırmak gayesiyle Bakanlıkça ustalık eğitimi kursları düzenlenir.

Bu kursların kapsam ve süreleri Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Kurslar çalışma saatleri dışında açılır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 27 nci madde kabul edilmiştir.

28 inci maddeyi okutuyorum :

Ustalık imtihanı

MADDE 28. — a) Ustalık imtihanı, adayın, kendi mesleğinde usta olarak çalışabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilir standartlara göre bağımsız olarak uygulayıp uygulayamadığını ölçmek amacı ile düzenlenir.

İmtihanın esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

b) Kalfaların ustalık imtihanlarına girebilmesi için mesleklerinde en az üç yıl çalışmış ve Bakanlıkça açılan ustalık eğitimi kurslarını başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.

c) Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık imtihanlarına doğrudan katılabilirler.

Bu imtihanları başarı ile tamamlayanlara ustalık belgesi verilir. Ustalık belgesi bulunmayanlar usta unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılamazlar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 28 inci madde kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum :

Meslek lisesi mezunları için ustalık

MADDE 29. — Meslek liselerinden mezun olanlar ustalık eğitimi kurslarına katılabilecekleri gibi doğrudan da ustalık imtihanlarına girebilirler. Ancak bu gibilerin mesleklerinde en az bir yıl çalışmış olmaları gerekir.

Bu kursların kapsam ve sureleri ile imtihan esas ve usülleri yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Bir önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının 29 uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederiz.

«Meslek lisesi mezunları için ustalık

Madde 29. — Lise dengi meslekî ve teknik öğretim kurumlarından mezun olanlara en az bir yıllık iş tecrübesi olduğunu belgelendirdikleri takdirde sınavsız ustalık belgesi verilir. İş tecrübe belgesinin esası ve usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.»

Mehmet Üner Kayseri	Fikri Sağlar İçel
Hayrettin Ozansoy Diyarbakır	H. Avni Güler İstanbul
Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak	A. Rıza Akaydın Çorum

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Komisyon katılmıyor Sayın Başkan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Üner.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; lise ve dengi teknik öğrenim gören teknik elemanların, ikinci bir kez ustalık için imtihana tabi tutulmaları, bence hiç de normal bir olay değil.

Buradan şu çıkıyor : Demek ki, ortaöğretimde teknik elemanlarımıza yeterli bir eğitim veremiyoruz. Eğer biz buradan imtihan şartını kaldıracak olursak, zaten teknik liselerdeki bu arkadaşlarımız okul safhasında muhtelif zamanlarda imtihan edildiklerinden, tekrar bir de ustalık için imtihan edilmemiş olurlar. Bu arkadaşların tekrar ustalık için imtihan edilmesi bence normal değildir.

Arz eder, teşekkürlerimi sunarım.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

29 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 29 uncu madde kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum :

İşyeri açma

MADDE 30. — Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilirler.

İşyeri açmaya izin veren merciler, işyeri açmak isteyenlerden ustalık belgesi istemek zorundadırlar.

İşyeri sahipleri ustalık belgelerini işyerlerine asarlar.

Ustalık belgesine sahip olanlar bu haklarını 18 yaşını tamamlayana kadar kullanamazlar.

Teknik lise mezunlarının bağımsız işyeri açabilmeleri için mesleklerinde en az bir yıl başarılı çalışmış olmaları şarttır. Bu şartı yerine getirenlere mesleklerinde bağımsız «işyeri açma belgesi» verilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının 30 uncu maddesinin son paragrafının madde metninden çıkarılmasını arz ederiz.

Mehmet Üner Kayseri	Fikri Sağlar İçel
Hayrettin Ozansoy Diyarbakır	H. Avni Güler İstanbul
Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak	A. Rıza Akaydın Çorum

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CENGİZ TUNCER (Kayseri) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmıyor.

Hükümet katılıyor mu efendim?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmıyorlar.

Sayın, Üner, buyurun efendim.

MEHMET ÜNER (Kayseri) — Verdiğimiz önergede bu madde metninin son paragrafının kaldırılmasını istiyoruz. Nedeni bu olay 29 uncu maddenin içinde kendiliğinden yerini almış oluyor. Böylece, işyeri açma belgesi gibi bir belge de ortadan kalkıyor ve kırtasiyeciliği azaltıyoruz.

Arz eder, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

30 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 30 uncu madde kabul edilmiştir.

31 inci maddeyi okutuyorum :

Usta öğreticilik

MADDE 31. — Ustalık yeterliğini kazanmış olanlar Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kurslarını başarıyla tamamladıkları takdirde kendilerine usta öğreticilik belgesi verilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

32 nci maddeyi okutuyorum :

BEŞİNCİ KISIM

Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu

Kuruluş

MADDE 32. — 1. Örgün, çıraklık ve yaygın eğitim yoluyla meslekî ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, yetiştirilen insan gücünün sayı ve kalite olarak artırılması, çıraklık eğitimi dahil örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimin bütün olarak desteklenip geliştirilmesi, meslekî ve teknik alanda iş öncesi ve hizmet içi eğitim programlarının kamu ve özel bütün işyerlerinde verimliliği artırıcı ilkeler gözetilerek yürütülmesini sağlamak gayesiyle;

Bakanlık emrinde ve Merkez Bankası nezdinde «Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu» kurulmuştur.

2. Fonun kaynaklarını;

a) Her yıl Bakanlık bütçesine bu maksatla konulacak ödenek,

b) 27.11.1984 tarihli ve 84/8800 sayılı Kararnamenin Eki Kararla kurulan «Geliştirme ve Destekleme Fonu» ndan Bakanlar Kurulunca bu fon gelirinin % 10'undan az olmamak üzere belirlenecek miktarda yapılacak aktarmalar,

c) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,

d) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen hâsılatlar,

e) Yıllık beyanname veren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin hesaplanan gelir veya kurumlar vergilerine ilave olarak ödeyecekleri yüzde birlik meblağ (mükelleflerce ödenen bu miktar vergi uygulamasında gider yazılamaz),

Gelir ve Kurumlar Vergisi olarak hesaplanan verginin % 1'i gelir ve kurumlar vergisinden ayrı ve Fona ait meblağ olarak mükellefler tarafından hesaplanır.

Bakanlar Kurulu bu oranı % 3'e kadar yükseltmeye yetkilidir.

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından Fona ödenecek meblağın tarh, tahakkuk ve ödenmesine ait usul ve esaslar hakkında, gelir ve kurumlar vergisinin tarh, tahakkuk ve ödenmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Bu bent uyarınca vergi daireleri ve saymanlıklarca tahsil edilen Fona ait paralar, tahsilatın yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde T.C. Merkez Bankasındaki Fon hesabına gönderilir.

f) 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 2567 sayılı Kanunla eklenen ek 3 üncü madde gereğince odalar, borsalar ve birlikler tarafından eğitim gayesiyle bütçelerinden ayrılan payların % 50'si,

g) 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununa 3153 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı madde gereğince, esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri, birlikleri, federasyonları ve konfederasyonları tarafından eğitim gayesiyle gayri safi gelirlerinden ayrılan payların % 50'si,

h) 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 44 üncü maddesine göre işçi sendika ve konfederasyonlarınca gelirlerinden eğitim maksadıyla ayrılan payların % 25'i,

i) 2821 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan işveren sendika ve konfederasyonlarının bir önceki yıl gayri safi gelirlerinin % 5'i nispetinde ayıracakları paylar,

j) 492 sayılı Harçlar Kanununun 108 inci maddesi ile aynı Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin VII numaralı pozisyonunda yazılı diploma harçları. Bu harçlar makbuz karşılığında ödenir. Bunun şeklini ve Fona ödenmesiyle ilgili usul ve esasları düzenlemeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

Mükellefler ve vergi sorumluları ile yukarıdaki f, g, h, i ve j bentlerinde sorumlu tutulanlar tarafından hesaplanarak ödenmesi gereken Fona ait meblağ hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

k) Fonun mal varlığından elde edilen gelirler,

l) Bağış, yardım ve diğer gelirler,

Teşkil eder.

Mükellef veya sorumlularca ödenen Fon, vergi uygulamasında gider yazılamaz.

3. Fon kaynaklarının kullanımı;

a) Çıraklık, Örgün ve Yaygın Meslekî ve Teknik Öğretim Kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman ve kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içi ve yurt dışında eğitilmeleri,

b) Meslekî ve teknik eğitim metotları ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,

c) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat satın alınması; gerektiğinde kiralanması, bunların tamir ve bakımı,

d) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına aslî görevi dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesi,

e) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlatılması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılması,

f) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlemesi,

g) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitimi,

h) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitim yapan kurumları teşvik,

i) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik araştırmaların desteklenmesi,

j) Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine yolluk ve huzur hakkı,

k) 3423 sayılı Kanunla kurulan meslekî ve teknik öğretim okulları döner sermayelerinin artırılması,

l) Meslek kurslarından, Bakanlıkça tespit edilen kurslara katılan kursiyerlere, kursa devam ettikleri sürece asgarî ücretin % 30'u oranında destekleme yardımı,

m) Bu Kanunla kurulan Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Döner Sermayesine tahsis edilecek sermaye,

Harcamalarında kullanılır.

4. Fondan yapılacak harcamalar, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi olmadan yapılır.

5. Fonun denetimi; Sayıştay ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Bakanlıkça belirlenecek birer üyeden meydana gelecek komisyon tarafından yapılır.

6. Fonun; yönetim, işleyiş ve kullanılma usul ve esasları ile fona ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

7. Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu;

a) Kurumlar Vergisinden, (iktisadî işletmeleri hariç)

b) Yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle Veraset ve İntikal Vergisinden,

c) Yapacağı her türlü muameleler dolayısıyla Damga Vergisinden,

d) Faiz gelirleri, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden,

Muaftır.

BAŞKAN — Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Memduh Yaşa, şahsı adınada Sayın Arıkan söz istemişlerdir.

Başkaca söz isteyen?..

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Memduh Yaşa; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar).

DYP GRUBU ADINA AHMET MEMDUH YAŞA (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hükümet olumlu bir tasarı getirmiştir ve bu tasarıyı biz de destekliyoruz. Daha evvelce de ifade etmiştik, yine burada bir fon söz konusudur; yani ihdas edilen hizmetin karşılanması için, Türkiye'de ve bütün dünyada bilinen bütçe ile tahsisat vermek, ödenek vermek yolu seçilmiyor, bunun için bir tahsisi varidat sistemi ihdas ediliyor. Yani hizmet, kendi içinden bir fon oluşturularak karşılanmış olacaktır.

Aslında fon için ihdas edilen gelirler bütçenin normal gelirleridir, kendi haline bırakılırsa bütün bu gelirler bütçeye aktarılabilir, bütçeden de bu hizmetin yerine getirilmesi için tahsisat verilir ve işler normal devlet prosedürü içinde ve normal bütçe usulü içerisinde cereyan eder.

Her hizmet ihdası için bir fon tahsis edilirse, o zaman bütçe denilen müesseseden, belli bir zaman sonra, eser kalmaz; zaten de kalmıyor. Devlet bütçesinin yarısına yakın bir kısmı, buraya bir iki senede getirilen fonlarla karşılanmış oluyor; yani fonların tutarı bütçenin yarısına baliğ olmuş oluyor. Bu iyi bir yol değil. Bir kere Meclis kontrolünü çok zayıflatıyor, demokratik bütçe yapma prosedürüne aykırı düşüyor, parlamentoların vücut sebebini ortadan kaldırıyor. Parlamentonun orijinindeki, temeldeki asıl görevi, kamu gelirlerini tespit etmek ve bunların harcanmasını kontrol etmektir. Şimdi biz bunu ortadan kaldırıyoruz.

Sonra bazı vergi kanunları bu fonlar yüzünden çok parçalı, çok dağınık bir hale geliyor; mesela, Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi... Bu vergilerin birer tarifeleri vardır. Bu tarifeler kendi kanunlarında gösterilmiştir. Benim yaptığım hesap eğer yanlış değilse, son birkaç ay zarfında getirilen kanunlarla bu vergilere üç defa zam yapılmıştır. Birincisi, zannediyorum Savunma Sanayii Fonuyla getirildi; ikincisi, Fakir - Fukara Fonuyla getirildi; üçüncüsü de, şimdi bu fonla getiriliyor. Bu, tek nispette de getirilmiyor; belli bir nispet ihdas ediliyor, bunun üç misline kadar çıkarılabileceği de yetki olarak alınmak isteniyor.

Şimdi bakın, yüzde 40 Gelir Vergisi nispeti üç defa ve yüzde 3 nispetinde artırılırsa, bu nispet aşağı yukarı yüzde 50'yi bulur. Şimdi, o gelir dilimi içinde Gelir Vergisini yüzde 50 olarak getirirsek, o zaman burada epey tartışma olur; kabul edilip edilmeyeceği de şüphelidir. Halbuki böyle parçalı kanunlarla getiriliyor ve durup dururken, o gelir grubu için Gelir Vergisi nispeti yüzde 50'ye çıkarılıyor veyahut da yüzde 30'dan yüzde 37'ye çıkarılıyor.

Aynı şey Kurumlar Vergisi için de geçerlidir. Şimdi, Kurumlar Vergisi nispeti gerçekte yüzde 46 mıdır, yoksa yüzde 54 müdür? Bunu bilmiyoruz. Yarın başka bir fon kanunu çıkar, bunu yüzde 56'ya çıkarır. Vergiler, ancak ve ancak vergi kanunlarıyla ihdas edilir. Vergi kanunu dışında kanunlarla vergi konmaz, vergi de kaldırılmaz. Bunlar sakim yollardır.

Artık fonlara alıştık, hiç değilse kabullendik; bu konuda bir takrir de verdik ve hiç değilse şu vergiyi kaldırın diyoruz. Bir sürü kaynak var, yani kırk elli kaynak vardır; mesela, işletme gelirleri vardır, diploma harçları vardır, şunlar var, bunlar vardır... Bunların belki bir eğitim hizmeti ile telifi mümkündür; ama gerçekte çıraklık müessesesinin yürütülmesi için Gelir Vergisine zam yapmayı izah etmek çok zordur.

Özür dilerim, kabul etmeyeceğinizi de biliyorum; ama belki bundan sonrası için bir faydası olur diye söylüyorum; Bundan sonra böyle bir kanun tasarısı veya teklifi gelirse, benden evvel siz direnirsiniz de, bu da burada kalır; bundan sonraki kuşaklar için bir faydası olur ve zabıtları okurlarsa, böyle bir sakim yolun, hiç değilse bazı kişiler tarafından tenkit edilmiş olduğunu görürler.

Sonra burada bir kontrol sistemi kurulmuştur. Eskilerden daha iyi; eski fonlarda bu kadar da yoktu. Burada, Maliye Bakanlığı ile Sayıştaydan birer kişinin kontrol vazifesiyle görevlendirileceği yazılı. Bu kişiler kimdir? Mesela, Sayıştaydaki kim? Uzman mı, uzman yardımcısı mı, üye mi, odacı mı, spor uzmanı mı, şoför mü; yani kimdir?.. Bu belli değil. Böyle bir fonun kontrolu için vazifelendireceğiniz kişide asgarî şartların aranması lazım. Bu şartlar yok; en azından bu şartları ihdas edin.

Bir noktayı daha söylemeden geçemeyeceğim : Fon, bizati kendisi kötü bir müessesedir. Siz bir hizmeti fon ile görüyorsunuz, sonra bir başka hizmet ihdas ediyorsunuz, bunu da fon ile karşılıyorsunuz, bu sefer de başka bir hüküm koyuyorsunuz ve bir fondan diğer bir fona nakil yapıyorsunuz. Burada var; Geliştirme Fonundan buraya nakil yetkisi istiyor bakanlık. O zaman fon, bütçe oluyor; yani fon yalnız o hizmet için tahsisat vermekle kalmıyor, başka hizmetlere de tahsisat veriyor; tıpkı bütçe gibi. Yani bunu herhangi bir tarafından izah etmek, herhangi bir tarafından meşrulaştırmak bana çok zor geliyor; yalnız politikacı olduğum için değil; ama inanın bu işin öğretim üyeliğini de yıllarca yaptığım için eza duyuyorum.

Hepinize saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Arıkan, Sayın Melen'den sonra mı söz istiyorsunuz?

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Melen.

FERİT MELEN (Van) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu konuyu birçok defa burada tartıştık. Artık anlaşılıyor ki, hükümet yavaş yavaş bütçe sistemini bir tarafa bırakma ve her hizmet için ayrı bir fon ayırıp, o fon yoluyla yapılan harcamaları da Millet Meclisinin denetimi dışına çıkarma yolunu bir politika olarak benimsemiştir ve bunu her vesileyle uygulamaktadır.

Bu hususta görüşümüz bellidir. Fon sistemi, malî sistem bakımından yanlıştır. Bu sistem, bizi Tanzimattan evvele götürür. Türk tarihini tetkik ederseniz görürsünüz ki, Tanzimattan evvel bütçe fikri yoktur. O vakit, her hizmet için bir gelir kaynağı bulunurmuş, devlet hizmetleri böyle yürütülürmüş. Tanzimatın yaptığı büyük inkılap, devlete bir bütçe sistemi sokmasıdır. Şimdi biz, yüzelli sene evvel reform olarak giren bütçe sistemini, bu fon sistemiyle yavaş yavaş kaldırıyoruz. Diyeceksiniz ki, bütçe kalkmadı; ama bu devam ederse, her bakan, her kanun getirdikçe bir fon götürüyor. Bugün fonlar artık, bütçe gelirinin aşağı yukarı yüzde 30'una, yüzde 40'ına varmıştır. Bu gidişle, yavaş yavaş bütçe kalkacak, Büyük Millet Meclisi denetimi dışında devlet harcamaları usulü, bir usul olarak memlekette cari olacaktır.

Dediğimiz gibi bu, modern malî sisteme ve Anayasaya sarahaten aykırıdır. Bunu zabıtlara geçsin diye arz ediyorum, yoksa politikanızı biliyorum; ne dersem kabul etmeyeceksiniz. Onun için önerge vermeye dahi ihtiyaç duymuyorum; ama, bu zapta geçsin, elbette günün birinde bunun hesabı sorulur.

Değerli arkadaşlarım, bilhassa denetim meselesi önemli. Üç kişilik bir komisyon kuruyorlar. Bu komisyonun raporu Meclise gelecek mi? Hayır. Bu demektir ki, Türkiye Büyük Millet Meclisinin elinden denetim hakkı alınıyor. Bu da sarahaten Anayasaya aykırıdır. Oyunuzu tabiî buna göre kullanırsınız.

Teşekkür ederim. (HDP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Arıkan; buyurun efendim. (HDP ve DYP sıralarından alkışlar)

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; fonistan ülkesine bir yavru fon daha geliyor; sayı, bununla birlikte 95 oluyor.

İzin verirseniz tekrarlayacağım : Bakanlıklardan bana gelen cevaplara göre, 1986 yılında 50 fonda toplanan para, halihazırda 3,5 trilyonu geçiyor. Fon sayısı 94 olduğuna göre, 1986 yılındaki para miktarı 4 trilyonu geçecek. Bunun 450 milyarı bütçe içinden aktarılmış ödeneklerdir. Demek ki, bütçe dışı kaynaklardan bu fonlara toplanan miktar 3,5 trilyonun üstünde ve 1986 bütçesinin yarısı. Halbuki, daha önceki açıklamalarımda bunu yüzde 42 olarak bildirmiştim; ama bakıyoruz ki, bu miktar, bu oran giderek yükseliyor.

Buradaki (e) bendine baktığımız zaman, vergi gelirleriyle ilgili bir kaynak görüyoruz. Daha önce Fak-

Fuk Fonuna da böyle bir kaynak getirdik; Savunma Sanayiini Geliştirme Fonunda, Çevre Kirliliğini Önleme Fonunda ve Tarım Bakanlığı ile ilgili bazı fonlarda, son olarak da Madencilik Fonunda böyle kaynaklar var. Aslında bu, bal gibi vergidir ve biz bunu tamamen vergi dışında tutuyoruz. Bu konu, meselenin birinci yönüdür.

İkinci yönü de şudur : Fondan yapılacak olan harcamalara baktığımız zaman, «Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman ve kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin yurt dışında eğitilmeleri için...» denilmektedir. Bunun yanında, laboratuvarlar için makine, araç, takım ve teçhizat satın alınması giriyor Ayrıca, bunlara bir de eğitimle ilgili normal ücretler ödeniyor. Yani, bunlar bir yerde kamu harcamaları oluyor. Sizlere Anayasanın 161 inci maddesini okuyorum : «Devletin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzelkişilerinin harcamaları, yıllık bütçelerle yapılır.» Yani, bu bir kamu harcaması olduğu için, Anayasa gereği olarak mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmesi gerekiyor. Halbuki bunlar, tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayı dışında kalıyor. Bunların denetimleri de -benden önce konuşan sayın milletvekillerinin de açıkladıkları gibi- üç kişilik gruplar tarafından yapılıyor ve denetim konusu tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmiyor.

Bu konuda bir önerge hazırladık ve kullanımını kolaylaştırma bakımından fonu ve denetimini değiştirmedik. Yalnız, bakanlık bütçesiyle birlikte, bu fon bütçesinin ve kesinhesabının Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilmesini önerdik. Böylece hem fon onaylanmış olur, hem de denetimi Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilmiş olur.

Sayın Bakanımız bu önergeyi kabul ederlerse, hiç değelse fonlarla ilgili bir yenilik de ilk defa kabul edilmiş ve böylece ileriye dönük düzeltmeler de Meclise getirilmiş olacaktır. Takdir, yüce Meclisindir.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Hür Demokrat Parti Grubu adına Sayın Şengün; buyurunuz efendim.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sayın Başkan, ben de söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Üzel, sayın bakan konuşursa, size üçüncü milletvekili olarak söz vereceğiz; şayet sayın bakan söz almazsa, tabiatıyla görüşme imkânınız olmayacak.

Buyurun Sayın Şengün.

HDP GRUBU ADINA İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Millî Eğitim Bakanı ile Plan ve Bütçe Komisyonunda iki yıl beraber olma imkânının onurunu taşıyorum. Kendileriyle olan bütün komisyon müzakerelerimizde, anlayışlarını, modern ekonomi ve muhasebe fikrine olan yatkınlıklarını yakınen biliyorum.

Bu fon meselesi bu tasarının bu maddesinde söz konusu edilmektedir ve sanıyorum ki, ekonomi ve maliye konularında eğitim görmüş veya genel olarak bu konularda fikir sahibi bulunan bütün milletvekilleri, buradaki tartışmaları ciddî bir ilgi ile takip etmektedirler.

Bu iki nedenle, sayın bakan bugün ekonominin, maliyenin dışında bir bakanlığın başında bulunmasına rağmen, Bakanlar Kurulu üyesi olduğu için, izninizle kısa bir öneride bulunmak istiyorum ve eğer imkân bulurlarsa, bu öneriyi Bakanlar Kurulu toplantısında - tabiî kendilerine yatkın gelirse - ortaya atmalarını istirham ediyorum :

Efendim, Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinde fonlar meselesinin ortaya çıkışının temel nedeni, Genel Muhasebe Kanunu ve bunun yanında Artırma Eksiltme Kanunudur. Eğer, hükümetimiz ciddî olarak bu iki kanunu yeniden ele alırsa, ciddî olarak bu iki kanunun bugüne kadarki pürüzlerini bütün Meclisin müştereken kabul edeceği şekilde gidermeye çalışırsa, sanıyorum bütçenin dışına çıkma fikirlerinden, görüşlerinden birisini büyük ölçüde gidermiş olacaktır. Bu nedenle, Genel Muhasebe Kanununu, bununla ilgili mevzuatı eğer hükümet ele alırsa, fon konusunda da, her gün bir çığ gibi büyüyen gelişme - önlenmiş ve dolayısıyla, Büyük Millet Meclisi denetiminin dışında kalma gibi, hakikaten şu üstteki «Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir» prensibiyle bizim bir türlü bağdaştıramadığımız uygulamaya da bir son verilmiş olacaktır diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (HDP ve DYP sıralarından alkışlar)

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Söz istemiştim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, şimdi iki milletvekili arkadaşımız şahısları adına konuştular; bu itibarla bir üçüncü kişiye söz veremiyorum.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Grupları adına konuştular efendim.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Melen ve Sayın Türkân Arıkan şahısları adına konuştular.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, soru sorabilir miyim?

BAŞKAN — Sayın Sadıklar, Sayın Türkân Arıkan, Sayın Üzel soru soracaklar.

Başka soru sormak istiyen arkadaşımız var mı? Yok.

Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, acaba yıllık olarak, ilk yıl için bu fonda ne kadar kaynak toplanacağı tahmin edilmiştir?

BAŞKAN — Bir tahmin yürütebilir mi Sayın Bakan?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Yaklaşık 25 milyar lira civarında efendim.

BAŞKAN — Sayın Sadıklar, buyurun efendim.

CAFER TAYYAR SADIKLAR (Çanakkale) — Sayın Başkan, çeşitli fonlar dolayısıyla Gelir Vergisi nispetlerini kaç defa yükselttiler ve bununla kaça yükseltilmiş oldu; nereye varıyorlar? Sadece yüzde 1, yüzde 2 değil; bir de aldıkları yetkiyle beraber yüzde kaça yükseltilmiş oluyor? Bunun zabıtlara geçmesi bakımından bir hesabını hükümetten rica ediyorum.

BAŞKAN — Anlaşılmıştır efendim.

Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Bu vesileyle bu fon konusunun, hükümetimizce ele alınan bir mesele olmadığını ifade etmek istiyorum.

Fazla uzun konuşmak niyetinde olmadığımdan kürsüye çıkmak istemedim; kısaca ifade edeyim : Sayın Arıkan dile getirdiler, «95 fon» dediler. Ben kendilerine müteşekkirim. Demek oluyor ki, fon fikri bizim hükümetimizin nev'i şahsına münhasır olarak ortaya koyduğu bir fikir değildir. Bu fikir; yani bütçe prensipleri dışında, mevcut Anayasa hükümlerine rağmen, ekonomik politikada bazı meselelerin fonlarla çözülmesi fikri çok eskidir; geçmiş hükümetler döneminde de ele alınmıştır. Bugün, bütçe sistemi bizim sistemimize benzeyen ülkeler tarafından da uygulanmaktadır; ama bir fark var ki, bizim hükümetimiz döneminde bu fonlar, sayısı 95 olan fonlar, -zannederim 8'e yaklaştı- işler hale getirilmiştir. Bu fonlar işler hale getirilince buradan bir endişe doğuyor; acaba Anayasaya aykırılık var mı, acaba Meclis denetiminin dışında bir uygulama var mı şeklinde tereddütler ortaya çıkıyor.

Şimdi, bugün gündemde olan fona bakalım. Ben kürsüden de arz ettim; yaklaşık on seneden beri, meslekî ve teknik yaygın eğitim fonu kurulacaktır, diye muhtelif meclislerde milletin iradesi tecelli etmiştir. Üçüncü Beş Yıllık Planda var, Dördüncü Beş Yıllık Planda var, Beşinci Beş Yıllık Planda var ve bunu hiç kimse, hiçbir hükümet, bugüne kadar şartları tahakkuk etmediği için realize edememiştir.

Şimdi, fon yoluyla meslekî ve teknik eğitime çare bulunması Anayasaya aykırı mıdır? Bir Kamu Ortaklığı Fonu çıkarıldı, zannederim o zaman muhalefet gruplarından birisi Anayasa Mahkemesine müracaat etti; fakat bu fonların Anayasaya aykırı olmadığı kararı çıktı.

Fonların işleyiş esprisi aşağı yukarı birbirine yakındır; ama Sayıştaydaki denetici kim olacak hususu vardır. Bu denetici, bu denetim yetkisini ve vasfını haiz bir üye olacaktır elbetteki; bunu Sayıştay tespit edecektir.

Bu bakımdan ben, fonların geniş manada Meclis denetiminin dışında olduğuna da inanmıyorum. Meclis, denetimini bütçeleme tekniği ile yapabilir; Meclis, denetimini siyasî denetim olarak da yapabilir; bu yüce Meclisin iradesi içerisinde olan bir hususdur. Bu bakımdan, Meclis denetiminin dışında bir harcama olduğu düşüncesine de pek katılamıyorum.

«Fonların miktarı, Gelir ve Kurumlar Vergisinde ne miktarda bir artış ortaya çıkarıyor?» Bunu şu anda tam olarak söyleyemiyorum. Bu şekilde olan Savunma Fonu var, Sosyal Yardımlaşma Fonu var, Çıraklık Fonu var, çevre kirliliği meselesi var... Yalnız, dikkatinizi çekmek isterim, buradaki oranlar, matrah üzerinden alınan oranlar değildir; Gelir ve Kurumlar Vergisi miktarı üzerinden alınan oranlardır. Her ne kadar yüzde 1 diyorsak da bu, Gelir ve Kurumlar Vergisinde yüzde 1 artırma manasına gelmez. Yaklaşık olarak -matraha göre değişiktir- yüzde 35-40 civarında değişebilir bu miktar. O bakımdan, o kadar da yüksek bir meblağ değildir. Aslında, siz bunu vergi olarak mütalaa ediyorsunuz. Bunu vergi olarak mütalaa ederseniz, bir iktidar, halkına hizmet götürürken belli bir külfet yüklüyorsa, mutlaka onun siyasî riskini de göz önüne alıyor demektir.

BAŞKAN — Sayın Bakan, lütfen tamamlayın.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Ben kürsüden ifade ettim; gerçekten alınan şu vergi, eğitim yapanlara iade ediliyor. Tasarıda var,

ileride madde geldiği zaman göreceğiz; yani yüzde 1 alıyoruz, bunun yüzde yarımını eğitim yapana iade ediyoruz. Bir nevi teşvik esası getirilmiştir. Diğer fonlardan bu yönüyle farklı bir teşvik mekanizması arz etmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Buyursunlar Sayın Üzel.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sayın Başkan, eğer söz verilmiş olsaydı, bu fonun kendine mahsus özellikleri hakkında konuşacaktım.

BAŞKAN — Efendim, sayın bakan soruya cevap verdiler. «Müzakere tamamlanmıştır» dedik, ondan sonra soru müessesesine geçtik. Bu itibarla ancak sual sorabilirsiniz.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sayın Başkan, bu nevi konuların dünya üzerindeki tatbikatı hakkında çok çeşitli misaller vermek suretiyle, bu fonun kendine mahsus özelliğine dair bazı bilgiler arz etmek fırsatını vermenizi istemiştim; bu imkânım olmadı.

Dünya tatbikatında da olduğu üzere, bu nevi fonların kaynakları, çalışan kesim, işveren kesimi ve devlet tarafından sağlanır; ancak, bu kaynakların sağlanmasında bir eşitlik ve denge, pek o kadar gözetilmez. Bu dengeler daha çok, devlet ve işverenler tarafından sağlanacak gelirlerle temin edilir; yani çalışan kesime olan yük azaltılır. Halbuki maddenin ikinci bölümünün, (f), (g), (h), (i) bentlerinde, bu kesimlerden gelecek kaynakların miktarları üzerinde tam bir mutabakat hâsıl olmuyor. (f) bendinde : «5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 2567 sayılı Kanunla eklenen ek 3 üncü madde gereğince odalar, borsalar ve birlikler tarafından eğitim gayesiyle bütçelerinden ayrılan payların yüzde 50'si» deniyor. Bu duruma göre, bunların bütçeleri düşük olursa, eğitim için bütçelerinden ayrılan paylar da düşük olacaktır.

İkinci husus : Yine, (g) bendinde zikredilen, esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri, birlikleri, federasyon ve konfederasyonlardan yüzde 50; (h) bendine göre ise, işçi sendika ve konfederasyonlarından yüzde 25 kesilecek. Halbuki, (i) bendine göre, işveren sendika ve konfederasyonlarından, bir önceki yıl gayri safî gelirlerinin yüzde 5'i nispetinde kesilecek. Bu duruma göre, nispetlerde son derece büyük eşitsizlik vardır. Bunun sebebi nedir?

BAŞKAN — Anlaşılmıştır Sayın Üzel.

Bu nispetsizlik konusunda cevabınız nedir Sayın Bakan?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Efendim, matrahlar farklıdır; yani işverenlerin vereceği yüzde 5, esnafların ve işçi kesiminin vereceği yüzde 5'in yüzde 50'si veya yüzde 25'inin çok çok üstündedir. Onu ifade etmek isterim. Matrahlar farklıdır.

BAŞKAN — Teşekkür ederim; soru cevaplandırılmıştır.

Önergeler vardır; okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 458 sıra sayılı Çıraklık ve Meslekî Eğitimi Kanun Tasarısının 32 nci maddesinin «3. Fon kaynaklarının kullanımı» kısmının (d) bendinin son kısmına «Sözleşmeli olarak çalıştırılacak atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına ücret ödenmesi» şeklindeki ibarenin eklenmesini arz ederiz.

Mehmet Üner Kayseri	Fikri Sağlar İçel
Hayrettin Ozansoy Diyarbakır	Ali Rıza Akaydın Çorum
Hüseyin Avni Güler İstanbul	Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısının 32 nci maddesinin ikinci fıkradaki son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

«Bağış ve yardımlar hariç mükellef veya sorumlularca fona yapılan ödemeler, vergi uygulamasında gider yazılamaz.»

Osman Doğan Şanlıurfa	Ali Babaoğlu Nevşehir
Birsel Sönmez Niğde	Nadir Pazarbaşı Çanakkale

Mahmut Karabulut
Sıvas

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısının 32 nci maddesinin ikinci fıkrasının (i)

bendinin ikinci satırında yer alan «gayri safî gelirlerinin» ifadesi yerine «aidat gelirlerinin» ifadesinin yazılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Doğan (Şanlıurfa) — Ali Babaoğlu (Nevşehir)

Birsel Sönmez (Niğde) — Nadir Pazarbaşı (Çanakkale)

Mahmut Karabulut (Sıvas)

Sayın Başkanlığa

458 sıra sayılı Kanun tasarısının 32 nci maddesinin beşinci bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Türkân Arıkan (Edirne) — Rıfat Bayazıt (Kahramanmaraş)

Turgut Kunter (Rize) — Sait Erol (Hakkâri)

Reşit Ülker (İstanbul)

5. Fonun onay ve denetimi : Fon, Sayıştay ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile bakanlıkça belirlenecek birer üyeden meydana gelecek komisyon tarafından 6 aylık sürelerle denetlenir.

Fona ait bütçe ve kesinhesap kanun tasarıları, bakanlık bütçesiyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur, aynı usullerle görüşülür ve karara bağlanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Yüce Mecliste görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının 32/2 nci maddesinin (e) fıkrasının metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Cafer Tayyar Sadıklar (Çanakkale) — Memduh Yaşa (İstanbul)

Türkân Arıkan (Edirne) — Ahmet Sarp (Diyarbakır)

Mustafa Çorapçıoğlu (Balıkesir)

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık derecesine göre okutup, oylarınıza sunacağım :

Çanakkale Milletvekili Cafer Tayyar Sadıklar ve arkadaşlarının önergesi :

Tasarının 32/2 maddesinin (e) fıkrasının metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan ve arkadaşlarının önergesi :

32 nci maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendinin ikinci satırında yer alan «gayri safî gelirlerinin» ifadesi yerine «aidat gelirlerinin» ifadesinin yazılmasını arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan ve arkadaşlarının önergesi :

Kanun tasarısının 32 nci maddesi ikinci fıkradaki son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

«Bağış ve yardımlar hariç mükellef veya sorumlularca fona yapılan ödemeler, vergi uygulamasında gider yazılamaz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmıyor, hükümet katılıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Kayseri Milletvekili Mehmet Üner ve arkadaşlarının önergesi :

Kanun tasarısının 32 nci maddesinin, «3. Fon kaynaklarının kullanımı» kısmının (d) bendinin son fıkrasına «Sözleşmeli olarak çalıştırılacak atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına ücret ödenmesi» şeklindeki ibarenin eklenmesini arz ederiz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan ve arkadaşlarının önergesi :

32 nci maddesinin beşinci bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

5. Fonun onay ve denetimi. Fon, Sayıştay ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile bakanlıkça belirlenecek birer üyeden meydana gelecek komisyon tarafından 6 aylık sürelerle denetlenir.

Fona ait bütçe ve kesinhesap kanun tasarıları, bakanlık bütçesiyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur, aynı usullerle görüşülür ve karara bağlanır.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz efendim.

Önergeye hükümet ve komisyon katılmıyor.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Arıkan.

TÜRKÂN TURGUT ARIKAN (Edirne) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maddede, «Fondan yapılacak harcamalar, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi olmadan yapılır» deniliyor. Denetimde de üç kişilik komisyon öngörülüyor. Biz bunlarda herhangi bir değişiklik yapmıyoruz; yani fonun toplanmasında ve kullanılmasında bir değişiklik yok. Bizim getirdiğimiz şu : Fon, bir bütçe ile hazırlansın, bakanlığın bütçesiyle birlikte ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulsun, fonun kesinhesapları da aynen bakanlık bütçesiyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine gelsin ve böylece Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesi; yani millî irade de yerine gelmiş olsun.

Biraz önce sayın bakan, «Türkiye Büyük Millet Meclisi denetiminden kaçış yok» dediler. Eğer gerçekten kaçış yoksa bu önergeyi kabul etmeleri lazımdır. Çünkü kullanımda, toplanmada herhangi bir değişiklik yapmıyoruz, sadece senede bir defa ve gerektiği zaman bu bütçe ve kesinhesapların Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmesini öngörüyoruz.

Yüce Meclise saygılar sunarım. (HDP, DYP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

53 üncü sayfada yer alan (j) bendindeki «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile» ibaresinden sonra «İl» kelimesinin ilave edilmesi hususunu komisyon ve hükümet uygun buluyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Evet.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Uygun buluyoruz efendim.

BAŞKAN — Maddî hatanın düzeltilmesi ve kabul edilen önergeler istikametindeki değişik şekliyle 32 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 32 nci madde kabul edilmiştir.

33 üncü maddeyi okutuyorum :

Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi teşvik

MADDE 33. — Bu Kanun kapsamına giren işyerlerinde kanunda belirtilen sınırlar içerisinde ve Bakanlıkça tespit edilen esas ve ölçülere göre çırak, teknik ve meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptıran gerçek ve tüzelkişilere Gelir ve Kurumlar Vergilerinden fona ödedikleri meblağın % 50'si teşvik primi olarak fondan iade olunur.

Bakanlar Kurulu bu oranı yükseltmeye ve indirmeye yetkilidir. Bu geri ödemede bir önceki vergilendirme döneminde fona ödenen meblağ esas alınır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

33 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34 üncü maddeyi okutuyorum :

ALTINCI KISIM

Çeşitli Hükümler

Sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumları

MADDE 34. — Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, bakanlıkla koordineli olarak sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumlarının yer almasına yardımcı olur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35 inci maddeyi okutuyorum :

Denklik

MADDE 35. — Aday çırak, çırak, kalfa ve ustaların eğitimleri sırasında kazandıkları bilgi ve beceriler meslek liselerine geçişte değerlendirilir.

Yabancı ülkelerden alınmış kalfalık, ustalık veya kurs belgeleri ile yurt içinde çırak okulları, pratik sanat okulları, meslekî ve teknik açıköğretim okulu, halk eğitimi merkezleri, yetişkinler teknik eğitim merkezleri ve benzeri kurumlardan alınmış belgeler çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine geçişte değerlendirilir.

Değerlendirmenin esas ve usulleri Bakanlıkça tespit edilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Buyurun Sayın Üzel.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; kalfalık ve ustalık imtihanlarının yapılmasından sonra kendilerine verilecek olan belgelerin derecelenmesi bakımından tasarıda herhangi bir hüküm göremedim. Bu hususu belki bakanlık mütalaa etmekte ve belki de bu mütalaasının sonuçlarını, hazırlanacak yönetmeliklerde göstermek düşüncesindedir. Maddenin gerekçesinde de bu hususta bir şey göremediğim için, denklik konusuyla bağlantılı taraflarıyla ilgili bir iki hususu arz etmek istiyorum.

Şayet, kalfalık ve ustalık belgelerinde derece gösterilirse, bunun yararları da vardır, zararları da vardır.

Derece gösterilmesinin, diğer ülkelerden gelen veya bizden giden işçilerimizin, o ülkelerdeki çalışma hayatına girmelerindeki tercihleri ve kolaylıkları bakımından yararı olabilir. Yurt içinde, belgelerde derecelerin gösterilmesi, kendilerini tercihte işverenlerin zorluk çıkarmalarına neden olabilir. Bu, yurt içine ait kısımlarla, yurt dışına ait kısımları çok iyi mütalaa etmek suretiyle bakanlıkça belki yönetmelikte halledilecektir.

Yalnız, şunu arz etmek istiyorum : Yabancı ülkelerden alınmış kalfalık, ustalık veya kurs belgeleriyle, yurt içindeki çırak okulları, pratik sanat okulları, meslekî ve teknik açıköğretim okulu, halk eğitimi merkezleri, yetişkinler teknik eğitim merkezleri ve benzeri kurumlardan alınmış belgeler var. Bizden alınmış belgelerin verileceği yerler çok değişik. Yabancı ülkelerde bu belgelerin nerelerden alınacağını, o ülkelerin yetiştirme kurumları itibariyle buradan kestiremiyoruz; fakat bilinebildiği ve yerinde müşahede ettiğimiz kadarıyla, bizde kalfalık ve çıraklık şeklinde belirtilen unvanlar, yabancı ülkelerden daha başka unvanlarla belirtilebilmektedir. İşçilikleri, bazı derecelere bağlamak suretiyle, birinci sınıf işçi, ikinci sınıf işçi, üçüncü sınıf işçi şeklinde göstermektedirler.

Özellikle Ortak Pazar ülkeleriyle temasa geçip, bunların denkliklerini sağlamak açısından, bizde de kalfalık ve ustalık belgelerinin verilmesinde derecelenmenin - diğer ülkelerde verilenlerle denkliği sağlayabilmek için - yapılabilmesi için tetkikler ve tespitler yapmak lazım gelecektir. Bilmiyorum bakanlıkta bu hususta bir tetkik yapılmış mıdır, bir hazırlık var mıdır; yoksa bundan sonra mı bu çalışma yapılacaktır? Eğer bundan sonra yapılacaksa, şu söylediğim hususlara sayın bakanın, Almanya seyahatinde ve bu tasarının hazırlanması sırasında diğer ülkelerden topladığı bilgiler arasında işaret etmiş olması veya dikkati çekmiş bulunması lazım gelir. Bunu gerekçede göremediğim için, bir hatırlatma ve özellikle Ortak Pazar ülkeleriyle olan işçi mübadelelerimizde ve şu anda da daima üzerinde durduğumuz; bu yılın sonunda açılmasını özellikle müdafaa ettiğimiz, işçilerin serbest dolaşımı konusunda bu denklik bize bir sıkışıklık ve zorluk getirmesin diye, buna dikkati çekmek istedim.

Saygılar sunarım.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sualim var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Başka sual soracak arkadaşımız var mı? Yok.

Buyurun Sayın Şengün.

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Sayın Başkan, bakanlık, fona ödenen meblağın belli bir kısmını, ödeyen müesseseye geri vermek imkânına sahip olacaktır.

Bunun için de tespit edilen esas ve ölçüler hesaba katılıyor. Acaba, bu esas ve ölçüler konusunda herhangi bir bilgi sayın bakan verebilir mi?

İkincisi ve en önemlisi, «Fona ödenen meblağın yüzde 50'si teşvik pirimi olarak iade olunabilir» derken; hemen altında, «bu oranı yükseltmeye ve indirmeye Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu» söyleniyor. İndirmek sıfıra kadar olabilir. Yani, tekrar hiç kimseye iade etmez; ama yükseltme olunca, yerine göre yüzde 100'ü hatta yüzde 200'ü de denilebilir. Acaba, bu sınır bakımından burada düşünülen nedir? Tamamı mı, yoksa tamamının üzerinde meblağ mı iade edilebilir?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Efendim, Gelir ve Kurumlar Vergisinden yüzde 1 alınıyordu. Eğer 50'den fazla işçi çalıştıran müesseseler...

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Ayrı ayrı mı?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Hayır, Gelir ve Kurumlar Vergisi beyanname verenlerden genel olarak alınıyor da; 50'den fazla işçi çalıştıran müesseseler, yüzde 5'in altına inmemek (onun sınırı 18 inci maddede vardı), yüzde 10 dan fazlayı da geçmemek suretiyle öğrenci istihdam edecek olurlarsa kendilerine, alınan bu yüzde 1'in yarısı; yani yüzde 50'si iade ediliyor. İngiltere'de buna benzer bir sistem vardır, vergi iadesi şeklinde; bir nevi teşvik edici unsur. Şimdi, bu yüzde 50, yüzde 80'e çıkarılabilir veya daha aşağısına indirilebilir; yani bu yüzde 1 içerisinde kalmak üzere bu miktar...

İSMAİL ŞENGÜN (Denizli) — Yüzde 100'ün üzerine çıkabilir mi?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Hayır, yüzde 100'ün üzerine çıkamaz. Çünkü burada bir espri de vardır; Fonun daima pasif vermesi amaçlanmıştır ama, teşvik unsuru olarak da yarısının iadesi öngörülmüştür.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36 ncı maddeyi okutuyorum :

Eğitim giderleri

MADDE 36. — Aday çırak, çırak, kalfa ve işletmelerde meslekî eğitimde kamu ve özel kuruluşlarca yapılan teorik ve pratik giderleri kendi kurum ve kuruluşlarınca, işyerlerinde yapılan pratik eğitimin giderleri ise işyerlerince karşılanır.

İşyerleri pratik eğitim için eğitim mahallî, imtihanlar için imtihan ortamı, araç ve gereç hazırlarlar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş bir önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı kanun tasarısının 36 ncı maddesinin birinci paragrafının sonuna aşağıdaki ibarenin eklenmesini arz ederiz.

«Bakanlığa bağlı çıraklık ve meslekî eğitim kurumlarının giderleri, Bakanlık bütçesine konulan ödeneklerden karşılanır.»

Mehmet Üner	Sabri Irmak
Kayseri	Konya
Muhteşem Vasıf Yücel	Musa Ateş
Zonguldak	Tunceli
Vehbi Batuman	Neriman Elgin
Adana	Ankara
Metin Üstünel	Yılmaz Demir
Adana	Bilecik

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

36 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi okutuyorum :

Meslek kursları

MADDE 37. — Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterliklere sahip olmayan kişileri iş hayatında istihdam imkânı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler. Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Bakanlık, kursların düzenlenmesinde ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38 inci maddeyi okutuyorum :

Geliştirme ve uyum kursları

MADDE 38. — Elli ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler çalıştırdığı personelin işindeki verimini yük-

seltmek, yeni teknolojilere uyumunu ve mesleklerinde gelişmelerini sağlamak amacıyla çalışma saatleri dışında çeşitli kurslar açarlar veya aynı amaca yönelik diğer kurumlarca açılan kurslara katılmalarını sağlarlar.

İşletmeler; kurs programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile işbirliği yaparlar. Kursların açılması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 38 inci madde kabul edilmiştir.

39 uncu maddeyi okutuyorum :

Özel eğitim kursları

MADDE 39. — Bakanlık, özel eğitime muhtaç kişilere iş hayatında geçerliliği olan görevlere hazırlayıcı özel meslek kursları düzenler. Kursların düzenlenmesinde ve uygulanmasında bu kişilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınır.

Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 39 uncu madde kabul edilmiştir.

40 ıncı maddeyi okutuyorum :

Yolluk ve huzur hakkı

MADDE 40. — Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine kamu ve özel kurumlarda çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın yolluk ve huzur hakkı ödenir.

Bu ödemelerin miktarı Bakanlıkça tespit edilir ve fondan karşılanır.

BAŞKAN — 40 ıncı madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41 inci maddeyi okutuyorum :

Denetleme ve ceza

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan meslekî eğitim Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir.

Denetlemenin esas ve usulleri bu bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası verilir. İhtarın tebliğinden itibaren 10 gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

Kanunun;

a) 9, 10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının yarısı kadar,

b) 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının üçte ikisi kadar,

Para cezası verilir.

Bu madenin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen asgarî ücret 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre tespit edilen asgarî ücrettir.

Fiilin tekrarı halinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi halinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Cezalar mahallin mülkî amirince uygulanır.

Verilen para cezalarına karşı cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edilebilir.

İtiraz edilmeyen cezalar kesinleşir.

İtiraz, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz.

Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu Kanunun 30 uncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallin mülkî amirince yedi gün içinde kapatılır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Verilmiş önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sayılı Kanun tasarısının 41 inci maddesinin (b) fıkrasının 3 üncü paragrafını, daha açık ve net olarak belirlemek bakımından aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen asgarî ücret 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü mad-

desine göre tespit edilen fil tarihindeki asgarî ücrettir.»

Mehmet Üner	Musa Ateş
Kayseri	Tunceli
Metin Üstünel	Yılmaz Demir
Adana	Bilecik
Neriman Elgin	Vehbi Batuman
Ankara	Adana
M. Vasıf Yücel	Sabri Irmak
Zonguldak	Konya

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz.

Hükümet?..

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Katılıyorsunuz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

41 inci maddeyi, önerge istikametindeki değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 41 inci madde kabul edilmiştir.

42 nci maddeyi okutuyorum :

Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi

MADDE 42. — Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitim konularında Bakanlıkça ihtiyaç duyulan planlama, araştırma, geliştirme ve üretim hizmetlerini yapmak veya yaptırmak amacıyla doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşu olarak «Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi» kurulmuştur.

Merkezin döner sermaye hizmetleri için başlangıç sermayesi olarak 100 milyon lira tahsis olunur. Bakanlar Kurulu bu sermayeyi artırmaya yetkilidir. Sermaye; «Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu» ndan karşılanır.

Merkezin kuruluş, yönetim, işleyiş ve döner sermaye hizmetlerine ilişkin hususlar ile merkezde görevlendirilecek personelin nitelik ve çalışma esas ve usulleri tüzükle düzenlenir.

Merkezde sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Merkezde görevli sözleşmeli personel dışındaki eğitim - öğretim sınıfı personeli; 2914 sayılı Yükseköğretim Kurulu Personel Kanunundaki esaslara göre Üniversitedeki emsalinin malî haklarından aynen faydalandırılır.

BAŞKAN — 42 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 42 nci madde kabul edilmiştir.

43 üncü maddeyi okutuyorum :

Döner sermaye

MADDE 43. — 3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanunun Birinci Maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Okulların Döner Sermayelerinin toplamı 5 milyar liraya çıkarılmıştır. Bu miktar Bakanlar Kurulunca 10 katına kadar artırılabilir. Sermaye artırımları Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonundan karşılanır. Döner sermaye işletme faaliyetlerinden elde edilecek kârın en çok üçte biri, bu kârın gerçekleşmesini sağlayan personele katkıları oranında «üretimi teşvik primi» olarak dağıtılır. Ancak, her personele verilecek primin yıllık tutarı en yüksek asgarî ücretin yıllık tutarından fazla olamaz. Primin dağıtım esas ve usulleri çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 43 üncü madde kabul edilmiştir.

44 üncü maddeyi okutuyorum :

Kaldırılan hükümler

MADDE 44. — a) 20.6.1977 tarih ve 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu;

b) 17.6.1938 tarih ve 3457 sayılı Sınaî Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun;

Yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1'i okutuyorum :

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Bakanlıkça tespit edilen meslek dallarında çalışmakta olup, Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içerisinde müracaat edenlerden;

1. 18 yaşını doldurmuş olanlar doğrudan,

2. 16 yaşını doldurmuş olanlar kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra,

Kalfalık imtihanlarına alınırlar. İmtihanlarda başarılı olanlara Kalfalık Belgesi verilir.

3. Kalfalık belgesini almış olup 22 yaşını doldurmuş olanlara ustalık imtihanlarını başarmaları şartı ile ustalık belgesi verilir.

b) 1. Bir işyeri sahibi olan ve bu işyerinde fiilen usta olarak çalışan ve Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içinde müracaat edenlere;

2. Lise dengi meslekî ve teknik öğretim kurumlarından 1985 - 1986 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara;

Doğrudan ustalık belgesi verilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önergeler vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının geçici 1 inci maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra;

«En az ilkokul mezunu olmak kaydıyla, kalfalık imtihanına alınırlar. İmtihanda başarılı olanlara kalfalık belgesi verilir.»

Mehmet Üner Kayseri	Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak
Vehbi Batuman Adana	Musa Ateş Tunceli
Sabri Irmak Konya	Yılmaz Demir Bilecik

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının geçici 1 inci maddesinin (b) fıkrasının son kısmına aşağıdaki ibarenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

«En az ilkokul mezunu olmak kaydıyla.»

Mehmet Üner Kayseri	Muhteşem Vasıf Yücel Zonguldak
Musa Ateş Tunceli	Vehbi Batuman Adana
Yılmaz Demir Bilecik	Sabri Irmak Konya

Metin Üstünel
Adana

BAŞKAN — Önergeleri aykırılık durumlarına göre tekrar okutup işleme koyacağım :

Kayseri Milletvekili Mehmet Üner ve arkadaşlarının önergesi :

Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra;

«En az ilkokul mezunu olmak kaydıyla, kalfalık imtihanına alınırlar. İmtihanda başarılı olanlara kalfalık belgesi verilir.»

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet katılıyor mu efendim?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmamaktadır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Kayseri Milletvekili Mehmet Üner ve arkadaşlarının önergesi :

«En az ilkokul mezunu olmak kaydıyla»

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılmıyor.

Hükümet katılıyor mu efendim?

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmamaktadır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Geçici 1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Geçici 1 inci madde kabul edilmiştir.

Geçici 2 nci maddeyi okutuyorum :

Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 2. — Kanun kapsamına alınmamış il ve mesleklerin Bakanlıkça kanun kapsamına alınması halinde alınma tarihinden itibaren bu il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgeleri bu Kanunun geçici 1 inci madde hükümlerine göre verilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 458 sıra sayılı Kanun tasarısının geçici 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Kanun kapsamına alınmamış il ve meslek alanlarında işyeri açmak isteyenler, Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Konfederasyonunun hazırlayacağı esaslara göre ve meslek kuruluşlarınca verilecek geçici ustalık belgeleri ile işyeri açabilirler. Sonra o il ve meslek alanı bakanlıkça kanun kapsamına alındığında geçici ustalık belgesi ilgili kurullarca verilecek esas ustalık belgesi ile değiştirilebilir.

Sabri Irmak	M. Vasıf Yücel
Konya	Zonguldak
Mehmet Üner	Musa Ateş
Kayseri	Tunceli
Vehbi Batuman	Yılmaz Demir
Adana	Bilecik
Metin Üstünel	Neriman Elgin
Adana	Ankara

BAŞKAN — Önergeye Komisyon ve Hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Geçici 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 2 nci madde kabul edilmiştir.

Geçici 3 üncü maddeyi okutuyorum :

Yapılan uygulamaların geçerliliği

GEÇİCİ MADDE 3. — 3457 sayılı Sınaî Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun ile 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa göre yapılan uygulamalar ve alınmış olan kalfalık ve ustalık belgeleri geçerlidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Sorum var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. NURİ ÜZEL (Eskişehir) — Efendim, bu geçici madde ile yalnız 3457 ve 2089 sayılı kanunlara göre yapılan uygulamaların ve belgelerinin geçerli olacağı belirtiliyor. Birçok belediyelerde, Belediyeler Kanununa göre kurulmuş ve belediyelerin teşkil ettiği birtakım komisyonlarla, çeşitli meslek dallarında ustalık yapabilir diye verilmiş belgeler vardır. Bunlar, Belediye Kanunu hükümleri içerisinde verilmiştir. Acaba belediyelerin verdikleri bu belgeler, şimdi kabul edilen geçici 1 inci maddenin (b) fıkrasının birinci bendine girer mi, girmez mi? Girmediği takdirde ne yapılacaktır?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Bu Kanun tasarısının kapsamına girmemektedir; ayrıca denklik işlemine tabi olacaktır.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Geçici 3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 3 üncü madde kabul edilmiştir.

Geçici 4 üncü maddeyi okutuyorum :

Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun 25 inci maddesine göre sigorta primlerinin ödenmesine bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden malî yılbaşından itibaren başlanır. Bu tarihe kadar olan sürede primlerin işyeri sahiplerince ödenmesine devam olunur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Geçici 4 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 5 inci maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanun gereğince çıkarılacak tüzük ve yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Geçici 5 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 5 inci madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, daha önceki birleşimde alınan karar gereğince (kararın 2 nci maddesine göre), görüşmekte olduğumuz tasarının müzakeresinden sonra Meclisimizin tatile girmesi kararlaştırılmıştır.

Çalışma saatimizin sonuna geldiğimiz şu sırada, geçici bir madde ile yürürlük maddeleri kalmıştır. Bu itibarla, tasarının müzakeresinin sonuna kadar -açık oylama dahil olmak üzere- müzakerelerin devamını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 6 ncı maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 6. — Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 1986 - 1987 öğretim yılında işletmelerde meslekî eğitimin başlatılabilmesi için işletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürlüğünce 1 Ağustos 1986 tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde önerge vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çırak ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısının geçici 6 ncı maddesinin üçüncü satırında yer alan, «İl Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürlüğünce» ifadesinin «Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğünce» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Osman Doğan	Ali Babaoğlu
Şanlıurfa	Nevşehir
Birsel Sönmez	Nadir Pazarbaşı
Niğde	Çanakkale

Mahmut Karabulut
Sivas

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ALAATTİN FIRAT (Muş) — Katılmıyoruz efendim.

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANI METİN EMİROĞLU (Malatya) — Katılıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet katılıyor, komisyon katılmıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Geçici 6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 6 ncı madde kabul edilmiştir.

Geçici 7 nci maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 7. — 32 nci maddenin 2 nci fıkrasının (e) bendi 1986 yılı kazançlarına uygulanır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Geçici 7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45 inci maddeyi okutuyorum :

Yürürlük

MADDE 45. — Bu Kanunun;

a) 32 nci maddesi 1.1.1987 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

46 ncı maddeyi okutuyorum :

Yürütme

MADDE 46. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı açık oylamaya tabidir. Açık oylamanın, kupaların sıralar arasında dolaştırılması suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oylama, kupalar sıralar arasında dolaştırılmak suretiyle yapılacaktır.

Oy pusulası bulunmayan arkadaşlar adını, soyadını, seçim bölgesini ve oyunun rengini yazıp, altına imzasını atmak suretiyle bir yazılı pusula ile oylarını kullanacaklardır. Bu ikazlarımıza rağmen, birçok arkadaşlarımızın imza atmadan oy attıkları ve oylarının geçersiz sayıldığı zabıtlardan anlaşılmaktadır.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan üyeler lütfen oylarını kullansınlar efendim.

Başka oyunu kullanmayan üye var mı efendim? Yok.

Oy toplama işlemi bitmiştir.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN — Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısının oylamasına 282 milletvekili arkadaşımız katılmış; 251 kabul, 14 ret, 17 çekimser oy kullanılmıştır. Bu suretle kanun tasarısı kanunlaşmıştır. Memleketimize ve milletimize hayırlı olsun. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Başbakan, Meclisimizin tatile girmesi vesilesiyle kısa bir konuşma yapmak arzusunda bulunmuşlardır. Kendilerine söz veriyorum.

Buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (İstanbul) — Sayın Başkan...

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, İçtüzüğün hangi hükmüne göre söz verdiniz?

BAŞKAN — Teamül efendim, teamül.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TURGUT ÖZAL (Devamla) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Türkiye

Büyük Millet Meclisimiz, saatleri epey uzun bir toplantı serisinden sonra tatile giriyor.

Hemen, muhterem arkadaşlarıma şunu özellikle belirtmek istiyorum ki, bu devre çıkarılmış olan kanun tasarıları, Türkiyemizin sosyal ve iktisadî hayatında önemli rol oynayacak kanun tasarılarıdır. Bu kanun tasarıları, şimdiye kadar birçok meclislerde bu şekilde detayla ele alınmamıştır. Bu bakımdan, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin bu kanun tasarılarını çıkarmaktan dolayı iftihar payı büyüktür. Buna iştirak etmiş olan, ister iktidar mensupları, ister muhalefet mensuplarının hepsine özellikle teşekkür etmek istiyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Bu kanunlarla hükümete verilmiş olan yetkiler var ise, bunları da en iyi bir şekilde, en dikkatli bir şekilde, yüce Meclisimize de gerekli bilgileri vererek, kullanacağımızı açıkça ifade ediyorum.

Yeni dönem başlamadan evvel, arkadaşlarımın, gelmekte olan bayramlarını tebrik ediyorum ve iyi bir tatil geçirmelerini temenni ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı olarak, milletvekili arkadaşlarıma tatil çalışmalarında başarılar, sağlık ve mutluluklar diliyor; gündemde bulunan konuları sırasıyla görüşmek için, Genel Kurulun 4.6.1986 tarihli 115 inci Birleşiminde alınan karar gereğince, 1 Eylül 1986 Pazartesi günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.15

VII. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum İline bağlı bazı köylerin elektrik sorununa ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudî Türel'in yazılı cevabı (7/1137)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasına aracılığınızı arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

Hilmi Nalbantoğlu
Erzurum

Erzurum İli ve ilçelerinde yapılması gerekli aşağıdaki işlerin yapımına öncelik verilmesi olanaklı mı?

Soru 1. Şenkaya : Gaziler Bucağı elektrik işi.
Soru 2. İspir : Çayırözü Köyü elektrik ister.
Soru 3. İspir : Ulutaş Köyü elektrik ister.
İspir : Özlüce Köyü elektrik ister.
İspir : Gülçimen Köyü elektrik ister.
Soru 4. Aşkale : Güneycam Köyü elektrik ister.
Aşkale : Gürkaynak Köyü elektrik ister.
Soru 5. Aşkale : Dallı Köyü elektrik ister.
Aşkale : Kurtmahmut Köyü elektrik ister.
Soru 6. Tekman : Erenceköy elektrik ister.
Tekman : Kayaboğaz Köyü elektrik ister.
Tekman : Kırıkhan Köyü elektrik ister.
Soru 7. Şenkaya : Aydoğdu Köyü elektrik ister.
Şenkaya : Değirmenli Köyü elektrik ister.
Şenkaya : Köşk Köyü elektrik ister.
Şenkaya : Gözalan Köyü elektrik ister.
Soru 8. Karayazı : Elmadağ Köyü elektrik ister.
Karayazı : Gülkomu Köyü elektrik ister.
Karayazı : Salyamaç Köyü elektrik ister.

TC
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
Ankara
Sayı : 71-053-2-1507/8678
Konu : Yazılı soru önergesinin cevabı

4 Haziran 1986

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 8.5.1986 gün ve 7/1137-6072/23267 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde Bakanlığıma intikal ettirilen Erzurum Milletvekili Sayın Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum İline bağlı bazı köylerin elektrik sorununa ilişkin yazılı soru önergesiyle ilgili cevaplar aşağıda sunulmuştur.

1. Şenkaya - Gaziler Bucağına 9.12.1985 tarihinde elektrik verilmiştir.

2, 3. İspir - Çayırözü, Ulutaş, Özlüce köylerinin tesis ihalesi yapılmış olup 1986 yılında elektriklendirilmesine çalışılmaktadır.

İspir - Gülçimen Köyüne ise 3.3.1984 tarihinde elektrik verilmiştir.

4. Aşkale - Güneyçam Köyüne 4.12.1984 tarihinde elektrik verilmiştir.

Aşkale - Gürkaynak Köyüne 4.12.1984 tarihinde elektrik verilmiştir.

5. Aşkale - Dallı Köyüne 6.2.1986 tarihinde elektrik verilmiştir.

Aşkale - Kurtmahmut Köyü yükleniciye ihale edilmiş olup 1986 yılında elektrik verilmesi için çalışılmaktadır.

6. Tekman - Erence Köye 4.9.1984 tarihinde elektrik verilmiştir.

Tekman - Karaboğaz Köyüne 1986 yılında elektrik verilmesine çalışılmaktadır.

Tekman - Kırıkhan Köyüne 9.11.1984 tarihinde elektrik verilmiştir.

7. Şenkaya - Aydoğdu Köyüne 17.12.1985 tarihinde elektrik verilmiştir.

Şenkaya - Değirmenlidere Köyüne 20.12.1985 tarihinde elektrik verilmiştir.

Şenkaya - Köşk Köyüne 27.12.1985 tarihinde elektrik verilmiştir.

Şenkaya - Gözalan Köyüne 11.12.1985 tarihinde elektrik verilmiştir.

8. Karayazı - Elmadağı Köyüne 4.11.1985 tarihinde elektrik verilmiştir.

Karayazı - Gülkomu Köyü (bu köy nüfus kitaplarında yer almamaktadır)

Karayazı - Salyamaş Köyü ihalesi yapılmış olup 1986 yılında elektrik verilmesine çalışılmaktadır.

Böylece, soru önergesinde söz konusu edilen ve yapımına öncelik verilmesi olanağı sorulan, Erzurum İlinin çeşitli ilçelerine bağlı 19 köyden 12'sinin elektrik tesisleri 1984, 1985 yıllarında ve 1986 yılının ilk aylarında ikmal edilerek, soru önergesinden önceki tarihlerde elektrik verilmiştir. Bir köyün ise kaydına rastlanmamıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sudi Türel
Enerji ve Tabiî
Kaynaklar Bakanı

2. — Ankara Milletvekili M. Seyfi Oktay'ın, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğün görevli bekçilere fazla mesai ücretlerinin ödenmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel'in yazılı cevabı (7/1140)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına müsaadelerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

M. Seyfi Oktay
Ankara

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünde çalışmakta olan bekçilerin mesai yapmalarına karşın, bu mesaileri karşılığı ücret alamadıkları, bunlar arasından bazılarının dava açarak bu haklarını sağladıkları, ancak halen bu müessesedeki bekçilerin ücretlerinin ödenmemekte olduğu öğrenilmiştir.

1. MTA Genel Müdürlüğünde görevli kaç bekçi vardır?

2. Bunlar günde kaç saat görev yapmaktadırlar?

3. Bir ay içerisinde yaptıkları mesaileri normal mesaiden ne miktar fazladır?

4. Genel Müdürlüğün, bekçilerin mesailerini ödememelerinin gerekçesi nedir?

5. Bakanlık olarak duruma nasıl bir çözüm düşünülmektedir?

T. C.
Enerji ve Tabiî Kaynaklar
Bakanlığı
Basın ve Halkla İlişkiler
Müşavirliği
Sayı : 71-053-2 - 1508 - 8679 4.6.1986
Konu : Yazılı soru önergesinin cevabı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 12.5.1986 gün ve 7/1140-6097/23278 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde Bakanlığıma intikal ettirilen Ankara Milletvekili Sayın Mehmet Seyfi Oktay'ın, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünde görevli bekçilere fazla mesai ücretlerinin ödenmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesiyle ilgili cevaplar aşağıda sunulmuştur.

1. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü merkez işyerinde halen 2'si memur statüsünde, 69'u işçi statüsünde olmak üzere toplam 71 bekçi görev yapmaktadır.

2. İşçi statülü 69 bekçinin 27'si haftada 5 işgünü çalışmakta ve normal çalışma süresi ara dinleme dahil günde 9 saat; diğer 42 bekçi ise postalar (Vardiyalı) halinde ve haftada 6 işgünü olmak üzere günde 7,5 saat çalıştırılmaktadırlar. Ayrıca günde 9 saat çalışan bekçiye yine günde 1,5'er saat fazla mesai yaptırılmaktadır. Vardiyalı çalışan 42 bekçiye ise dönüşümlü olarak I. vardiyada (07.00 - 14.30 vardiyasında) birer saat, III. vardiyada (22.30 - 06.00 vardiyasında) birbuçuk saat fazla mesai yaptırılmaktadır. Bununla birlikte 2 bekçibaşı dönüşümlü olarak ayda en fazla iki cumartesi günü çalıştırılmaktadır.

3. 1475 sayılı İş Kanununda çalışma süreleri günlük ve haftalık olarak tespit ve tahdit edilmiştir. Tüm işçilerde olduğu gibi bekçilere de gerektiğinde aynı Kanunun 35 inci maddesi ve Toplu İş Sözleşmesinin ilgili hükümlerine göre ücreti karşılığında ve muvafakatları alınarak fazla çalışma yaptırılmaktadır. Bir takvim yılında yapılan fazla çalışma saatinin 270 saati geçemeceyeği İş Kanununun amir hükmüdür ve bu hükme harfiyen uyulmaktadır.

4. Bekçilerin fazla mesai ücretleri mutlak suretle ödenmektedir. Ödenmeme diye bir husus mevzubahis değildir.

Bilgilerinize arz ederim.

Sudi Türel
Enerji ve Tabiî Kaynaklar
Bakanı

1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısına verilen oyların sonucu :

(Kanunlaşmıştır.)

Üye Sayısı	:	400
Oy Verenler	:	290
Kabul Edenler	:	258
Reddedenler	:	24
Çekinserler	:	7
Geçersiz Oylar	:	1
Oya Katılmayanlar	:	99
Açık Üyelikler	:	11

(Kabul Edenler)

ADANA
Ahmet Akgün Albayrak
Ledin Barlas
Vehbi Batuman
Mehmet Erdal Durukan
Ahmet Şevket Gedik
Yılmaz Hocaoğlu
Nurettin Yağanoğlu

ADIYAMAN
Mehmet Arif Atalay
Ahmet Sırrı Özbek

AFYON
Abdullah Altıntaş
Hamdi Özsoy
Nihat Türker
M. Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Hasan Fecri Alpaslan
Mehmet Yaşar

AMASYA
Arsan Savaş Arpacıoğlu
İsmet Özarslan
Hasan Adnan Tutkun

ANKARA
Eşref Akıncı
Hüseyin Cahit Aral
Kamil Tuğrul Coşkunoğlu
Osman Işık
Göksel Kalaycıoğlu
H. İbrahim Karal
Hazım Kutay
Alpaslan Pehlivanlı
Mehmet Sezai Pekuslu
Mehmet Sağdıç
İsmail Saruhan
Fatma Rezan Şahinkaya
Halil Şıvgın

ANTALYA
Kadri Altay
Mustafa Çakaloğlu
Sudi Neş'e Türel

ARTVİN
Nevzat Bıyıklı
Ahmet Doğru
Hüseyin Şen

AYDIN
Halil Nüshet Goral
Ertuğrul Gökgün
Mehmet Özalp
Nabi Sabuncu

BALIKESİR
Davut Abacıgil
Mustafa Çorapçıoğlu
İsmail Dayı
Fenni İslimyeli
Necat Tunçsiper
Cahit Tutum

BİLECİK
Recep Kaya

BİNGÖL
Hakkı Artukarslan
M. Ali Doğuşlu

BİTLİS
Faik Tarımcıoğlu

BOLU
Seçkin Fırat
Turgut Yaşar Gülez
Ahmet Şamil Kazokoğlu
Kâzım Oksay
Fuat Öztekin

BURDUR
Necip Oğuzhan Artukoğlu

BURSA
Ahmet K. Alptemoçin
İlhan Aşkın
M. Memduh Gökçen
M. Kemal Gökçora
Kemal İğrek
Fahir Sabuniş
Mustafa Ertuğrul Ünlü

ÇANAKKALE
Nadir Pazarbaşı
Cafer Tayyar Sadıklar
Ayhan Uysal

ÇANKIRI
Ahmet Özkan
Saffet Sakarya
İlker Tuncay

ÇORUM
Ali Rıza Akaydın
Ünal Akkaya
Mehmet Besim Göçer
İhsan Tombuş

DENİZLİ
Muzaffer Arıcı
Aycan Çakıroğulları
Halil İbrahim Şahin
İsmail Şengün

DİYARBAKIR
Mahmud Altunakar
Şeyhmus Bahçeci
Özgür Barutçu
Kadir Narin
Hayrettin Ozansoy
Ahmet Sarp

EDİRNE
S. Hüsamettin Konuksever
İsmail Üğdül

ELAZIĞ
Mehmet Özdemir
Naci Taşel
Nevzat Yağcı
Zeki Yavuztürk

ERZİNCAN
Yıldırım Akbulut
Metin Yaman

ERZURUM
Ebubekir Akay
İlhan Aras
Sabahattin Aras
Togay Gemalmaz
Mustafa Rıfkı Yaylalı

ESKİŞEHİR
Cemal Büyükbaş
İsmet Oktay
Mehmet Nuri Üzel

GAZİANTEP
Ahmet Ata Aksu
Feyzullah Yıldırır

GİRESUN
Yavuz Köymen
Ahmet Yılmaz

GÜMÜŞHANE
Akif Kocaman
Mahmut Oltan Sungurlu
İbrahim Turan

HAKKÂRİ
Mehmet Sait Erol
Lezgin Önal

HATAY
Abdurrahman Demirtaş
Kâmran Karaman
M. Murat Sökmenoğlu

ISPARTA
Metin Ataman
Mustafa Kemal Toğay
İbrahim Fevzi Yaman

İÇEL
İbrahim Aydoğan
Hikmet Biçentürk
Rüştü Kâzım Yücelen

İSTANBUL
Bülent Akarcalı
B. Doğancan Akyürek
Sabit Batumlu
Ömer Necati Cengiz
M. Vehbi Dinçerler
Hayrettin Elmas
Halil Orhan Ergüder
İsmail Safa Giray
Yılmaz İhsan Hastürk
Mehmet Kafkaslıgil
Doğan Kasaroğlu
R. Ercüment Konukman
Leyla Yeniay Köseoğlu
Feridun Şakir Öğünç
Turgut Özal
Namık Kemal Şentürk
Bilâl Şişman
Mustafa Tınaz Titiz
Saim Bülend Ulusu
İbrahim Ural
Reşit Ülker
Ahmet Memduh Yaşa
Fazıl Osman Yöney

İZMİR
Durcan Emirbayer
İsmet Kaya Erdem
Burhan Cahit Gündüz
Hayrullah Olca
Yılmaz Önen
Özdemir Pehlivanoğlu
Turgut Sunalp
Ahmet Süter
Rüştü Şardağ
Süha Tanık

KAHRAMANMARAŞ
Rıfat Bayazıt
Alaeddin Kısakürek
Mehmet Onur
Ali Topçuoğlu

KARS
İlhan Aküzüm
Sabri Aras
Aziz Kaygısız
Musa Öğün

KASTAMONU
Sadettin Ağacık
Hüseyin Sabri Keskin

KAYSERİ
Nuh Mehmet Kaşıkçı
İbrahim Özbıyık
Mustafa Şahin
Cengiz Tuncer
Mehmet Sedat Turan

KIRKLARELİ
Cemal Özbilen

KIRŞEHİR
Mehmet Budak
İsmet Ergül
Tevfik Güneş

KOCAELİ
Salih Güngörmez
Orhan Otağ

KONYA
Vecihi Akın
Abdurrahman Bozkır
Kadir Demir
Ziya Ercan
Salim Erel
Altınok Esen
Nihat Harmancı
Sabri Irmak
Emin Fahrettin Özdilek
Saffet Sert
Abdullah Tenekeci

KÜTAHYA
Ahmet Ekici
Mustafa Uğur Ener
Mustafa Kalemli
A. Necati Kara'a

MALATYA
İlhan Dinçel
Metin Emiroğlu
Ayhan Fırat
Ahmet İlhami Kösem
Fahri Şahin
Talat Zengin

MANİSA
Mehmet Timur Çınar
Mekin Sarıoğlu
Gürbüz Şakranlı

MARDİN
Mehmet Necat Eldem
Abdülkerim Yılmaz Erdem
Kenan Nuri Nehrozoğlu

MUĞLA
Mehmet Umur Akarca
Ahmet Altıntaş

MUŞ
Alaattin Fırat
Nazmi Önder

NEVŞEHİR
Ali Babaoğlu
Faruk Dırık
Hacı Turan Öztürk

NİĞDE
Mustafa Sabri Güvenç
Birsel Sönmez
Arif Toprak

ORDU
Ali Mazhar Haznedar
Nabi Poyraz
İhsan Nuri Topkaya
Bahriye Üçok
Şükrü Yürür

RİZE
Turgut Halit Kunter
Fehmi Memişoğlu
Ahmet Mesut Yılmaz

SAKARYA
Nihat Akpak
Mustafa Kılıçaslan
Mümtaz Özkök
A. Reyhan Sakallıoğlu
Turgut Sözer

SAMSUN
Hasan Altay
Muhlis Arıkan
Mehmet Aydın
Berati Erdoğan

SİİRT
Aydın Baran
Nejdet Naci Mimaroğlu
Rıza Tekin

SİVAS
Yılmaz Altuğ
Mahmut Karabulut
Ahmet Turan Soğancıoğlu
M. Mükerrem Taşçıoğlu

ŞANLIURFA
Mustafa Demir
Osman Doğan
Bahri Karakeçili

TEKİRDAĞ
Salih Alcan
Ali Rıfkı Atasever
Ahmet Karaevli

TOKAT
Metin Gürdere
Selim Koçaker
Talat Sargın

TRABZON
Eyüp Aşık
Osman Bahadır
Yusuf Ziya Kazancıoğlu
Fahrettin Kurt

UŞAK
Yusuf Demir
Mümtaz Güler
Mehmet Topaç

VAN
Hüseyin Aydın Arvasi
Mirza Kurşunluoğlu

YOZGAT
Mehmet Bağçeci
Hüseyin Mükerrem Hiç
Mahmut Orhon

ZONGULDAK
Hasan Pertev Aşçıoğlu
Veysel Atasoy
Engin Cansızoğlu
Muhteşem Vasıf Yücel

(Reddedenler)

ADANA
Metin Üstünel

ANKARA
Mehmet Seyfi Oktay

DENİZLİ
Mustafa Kâni Bürke

EDİRNE
Muhittin Yıldırım

ERZİNCAN
Veysel Varol

ERZURUM
Hilmi Nalbantoğlu

ESKİŞEHİR
Münir Sevinç

GAZİANTEP
Süleyman Koyuncugil

HATAY
Tevfik Bilal
Mustafa Çelebi

KARS
Ömer Kuşhan
Halis Soylu

KAYSERİ
Mehmet Üner

KIRKLARELİ
Erol Ağagil
Şükrü Babacan

MUĞLA
İdris Gürpınar

SİVAS
Ruşan Işın

TEKİRDAĞ
Selçuk Akıncı

TOKAT
Enver Özcan

TRABZON
Mehmet Kara

TUNCELİ
Musa Ateş
Ali Rıdvan Yıldırım

YOZGAT
Selahattin Taflıoğlu

ZONGULDAK
İsa Vardal

(Çekimserler)

AMASYA
Kâzım İpek

EDİRNE
Türkân Turgut Arıkan

İSTANBUL
Günseli Özkaya

İZMİR
Vural Arıkan

TOKAT
Cemal Özdemir

VAN
Fevzi Necdet Erdinç
Ferit Melen

(Geçersiz Oy)

ANKARA
Nejat Abdullah Resuloğlu

(Oya Katılmayanlar)

ADANA
Coşkun Bayram
Cüneyt Canver
Ahmet Remzi Çerçi
Nuri Korkmaz

ADIYAMAN
Arif Ağaoğlu
Mehmet Deliceoğlu

AFYON
Metin Balıbey

AĞRI
Paşa Sarıoğlu
İbrahim Taşdemir

ANKARA
Sururi Baykal
Ali Bozer
Necdet Calp
Hüseyin Barlas Doğu
Neriman Elgin
Ogan Soysal

ANTALYA
Ümit Halûk Bayülken
Abdullah Cengiz Dağyar
Ali Dizdaroğlu
Aydın Güven Gürkan

AYDIN
İskender Cenap Ege
Osman Esgin Tipi

BALIKESİR
Şerafettin Toktaş

BİLECİK
Yılmaz Demir

BİTLİS
Rafet İbrahimoğlu
Kâmran İnan

BURDUR
Fethi Çelikbaş

BURSA
Mehmet Azizoğlu
A. Sabahattin Özbek
İsmet Tavgaç

ÇANAKKALE
Onural Şeref Bozkurt

ÇORUM
Ali Ayhan Çetin

DİYARBAKIR
Cevdet Karakurt

ERZURUM
Sabahattin Eryurt
(Bşk. V.)

ESKİŞEHİR
Mustafa Balcılar

GAZİANTEP
M. Hayri Osmanlıoğlu
Mustafa Rüştü Taşar
Ünal Yaşar

GİRESUN
Burhan Kara
Cevdet Karslı
Turgut Sera Tirali

HATAY
İhsan Gürbüz
Hamit Melek

ISPARTA
Fatma Mihriban Erden

İÇEL
Ali İhsan Elgin
Mehmet Kocabaş
Edip Özgenç
Durmuş Fikri Sağlar

İSTANBUL
Behiç Sadi Abbasoğlu
Yaşar Albayrak
İmren Aykut
Hüseyin Avni Güler
Ömer Ferruh İlter
Altan Kavak
Tülay Öney
İbrahim Özdemir
Kemal Özer
Ali Tanrıyar
Arife Necla Tekinel

İZMİR
Hüseyin Aydemir
Fikret Ertan
Işılay Saygın
Ali Aşkın Toktaş

KAHRAMANMARAŞ
Mehmet Turan Bayezit
Ülkü Söylemezoğlu

KASTAMONU
Şaban Küçükoğlu
Erol Bülent Yalçınkaya

KAYSERİ
Muzaffer Yıldırım

KOCAELİ
Osman Nuri Akyol
Abdulhalim Aras (Bşk. V.)
Mustafa Batgün

KONYA
Haydar Koyuncu
Kemal Or

KÜTAHYA
Ahmet Büyükuğur

MANİSA
Abdullah Çakırefe
İsmet Turangil
Münir Fuat Yazıcı

MARDİN
Süleyman Çelebi
Beşir Çelebioğlu

MUĞLA
İdris Gürpınar
Muzaffer İlhan

MUŞ
Atilla Sın

NİĞDE
Haydar Özalp

ORDU
Hüseyin Avni Sağesen

RİZE
Arif Şevket Bilgin
(Bşk. V.)

SAMSUN
İlyas Aktaş
Fahrettin Uluç
Süleyman Yağcıoğlu

SİİRT
M. Abdurrezak Ceylan

SİNOP
Hilmi Biçer
Halit Barış Can
Özer Gürbüz (Bşk. V.)

SIVAS
Mustafa Kemal Palaoğlu
Şevki Taştan

ŞANLIURFA
Vecihi Ataklı
Aziz Bülent Öncel

TOKAT
Mehmet Zeki Uzun

TRABZON
Necmettin Karaduman
(Başkan)

YOZGAT
Lutfullah Kayalar (İ.A.)

ZONGULDAK
Rıza Öner Çakan
Cahit Karakaş

(Açık Üyelikler)

ANKARA	:	1
BİNGÖL	:	1
BURDUR	:	1
GAZİANTEP	:	1
İSTANBUL	:	1
İZMİR	:	1
MANİSA	:	2
NİĞDE	:	1
SAMSUN	:	1
ZONGULDAK	:	1

Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

(Kanunlaşmıştır.)

Üye Sayısı	:	400
Oy Verenler	:	282
Kabul Edenler	:	251
Reddedenler	:	14
Çekinserler	:	17
Geçersiz Oylar	:	—
Oya Katılmayanlar	:	107
Açık Üyelikler	:	11

(Kabul Edenler)

ADANA
Ahmet Akgün Albayrak
Ledin Barlas
Vehbi Batuman
Mehmet Erdal Durukan
Ahmet Şevket Gedik
Yılmaz Hocaoğlu
Metin Üstünel

ADIYAMAN
Mehmet Arif Atalay
Mehmet Deliceoğlu
Ahmet Sırrı Özbek

AFYON
Abdullah Altıntaş
Hamdi Özsoy
Nihat Türker
M. Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Hasan Fecri Alpaslan
İbrahim Taşdemir
Mehmet Yaşar

AMASYA
Arsan Savaş Arpacıoğlu
Kâzım İpek
İsmet Özarslan
Hasan Adnan Tutkun

ANKARA
Eşref Akıncı
Hüseyin Cahit Aral
Ali Bozer
Kamil Tuğrul Coşkunoğlu
Neriman Elgin
Osman Işık
Göksel Kalaycıoğlu
H. İbrahim Karal
Hazım Kutay
Mehmet Seyfi Oktay
Alpaslan Pehlivanlı
Mehmet Sezai Pekuslu
Mehmet Sağdıç
İsmail Saruhan
Fatma Rezan Şahinkaya
Halil Şıvgın

ANTALYA
Kadri Altay
Mustafa Çakaloğlu
Abdullah Cengiz Dağyar
Sudi Neş'e Türel

ARTVİN
Nevzat Bıyıklı
Ahmet Doğru
Hüseyin Şen

AYDIN
Halil Nüzhet Goral
Ertuğrul Gökgün
Mehmet Özalp

BALIKESİR
Davut Abacıgil
İsmail Dayı
Şerafettin Toktaş
Cahit Tutum

BİLECİK
Recep Kaya

BİNGÖL
Hakkı Artukarslan
M. Ali Doğuşlu

BİTLİS
Faik Tarımcıoğlu

BOLU
Seçkin Fırat
Ahmet Şamil Kazokoğlu
Kâzım Oksay
Fuat Öztekin

BURDUR
Necip Oğuzhan Artukoğlu

BURSA
Ahmet K. Alptemoçin
İlhan Aşkın
M. Memduh Gökçen
M. Kemal Gökçora
Kemal İğrek
Fahir Sabuniş
Mustafa Ertuğrul Ünlü

ÇANAKKALE
Onural Şeref Bozkurt
Nadir Pazarbaşı
Ayhan Uysal

ÇANKIRI
Ahmet Özkan
Saffet Sakarya
İlker Tuncay

ÇORUM
Ünal Akkaya
Mehmet Besim Göçer
İhsan Tombuş

DENİZLİ
Aycan Çakıroğulları
Halil İbrahim Şahin

DİYARBAKIR
Şeyhmus Bahçeci
Özgür Barutçu
Kadir Narin
Hayrettin Ozansoy

EDİRNE
Türkân Turgut Arıkan
S. Hüsamettin Konuksever
İsmail Üğdül

ELAZIĞ
Mehmet Özdemir
Naci Taşel
Nevzat Yağcı
Zeki Yavuztürk

ERZİNCAN
Yıldırım Akbulut
Metin Yaman

ERZURUM
Ebubekir Akay
İlhan Aras
Sabahattin Aras
Togay Gemalmaz
Mustafa Rıfkı Yaylalı

ESKİŞEHİR
İsmet Oktay
Münir Sevinç
Mehmet Nuri Üzel

GAZİANTEP
Ahmet Ata Aksu
Mustafa Rüştü Taşar
Ünal Yaşar

GİRESUN
Yavuz Köymen

GÜMÜŞHANE
Akif Kocaman
Mahmut Oltan Sungurlu
İbrahim Turan

HAKKÂRİ
Mehmet Sait Erol
Lezgin Önal

HATAY
Tevfik Bilal
Mustafa Çelebi
Abdurrahman Demirtaş
Kâmran Karaman

ISPARTA
Metin Ataman
Mustafa Kemal Toğay
İbrahim Fevzi Yaman

İÇEL
İbrahim Aydoğan
Hikmet Bicentürk
Ali İhsan Elgin
Durmuş Fikri Sağlar
Rüştü Kâzım Yücelen

İSTANBUL
Bülent Akarcalı
B. Doğancan Akyürek
Ömer Necati Cengiz
M. Vehbi Dinçerler
Hayrettin Elmas
Halil Orhan Ergüder
İsmail Safa Giray
Yılmaz İhsan Hastürk
Mehmet Kafkaslıgil
R. Ercüment Konukman
Leyla Yeniay Köseoğlu
Feridun Şakir Öğünç
Tülay Öney
Turgut Özal
Günseli Özkaya
Bilâl Şişman
Mustafa Tınaz Titiz
Saim Bülend Ulusu
İbrahim Ural
Reşit Ülker

İZMİR
Vural Arıkan
Durcan Emirbayer
İsmet Kaya Erdem
Burhan Cahit Gündüz
Hayrullah Olca
Yılmaz Önen
Özdemir Pehlivanoğlu
Turgut Sunalp
Süha Tanık

KAHRAMANMARAŞ
Rıfat Bayazıt
Mehmet Turan Bayezit
Alaeddin Kısakürek
Mehmet Onur

KARS
İlhan Aküzüm
Sabri Aras
Ömer Kuşhan
Halis Soylu

KASTAMONU
Erol Bülent Yalçınkaya

KAYSERİ
Nuh Mehmet Kaşıkçı
İbrahim Özbıyık
Mustafa Şahin
Cengiz Tuncer
Mehmet Üner

KIRKLARELİ
Erol Ağagil
Cemal Özbilen

KIRŞEHİR
Mehmet Budak
İsmet Ergül

KOCAELİ
Salih Güngörmez
Orhan Otağ

KONYA
Vecihi Akın
Abdurrahman Bozkır
Kadir Demir
Ziya Ercan
Salim Erel
Altınok Esen
Nihat Harmancı
Haydar Koyuncu
Emin Fahrettin Özdilek
Saffet Sert
Abdullah Tenekeci

MALATYA
İlhan Dinçel
Metin Emiroğlu
Ayhan Fırat
Talat Zengin

MANİSA
Abdullah Çakırefe
Mehmet Timur Çınar
Münir Fuat Yazıcı

MARDİN
Mehmet Necat Eldem
Abdülkerim Yılmaz Erdem

MUĞLA
Mehmet Umur Akarca
Ahmet Altıntaş

MUŞ
Alaattin Fırat
Nazmi Önder

NEVŞEHİR
Ali Babaoğlu
Faruk Dırık
Hacı Turan Öztürk

NİĞDE
Mustafa Sabri Güvenç
Haydar Özalp
Birsel Sönmez
Arif Toprak
Ahmet Mesut Yılmaz

ORDU
Nabi Poyraz
İhsan Nuri Topkaya
Şükrü Yürür

RİZE
Halit Turgut Kunter
Ahmet Mesut Yılmaz

SAKARYA
Mustafa Kılıçaslan
Mümtaz Özkök
Turgut Sözer

SAMSUN
İlyas Aktaş
Muhlis Arıkan
Mehmet Aydın
Berati Erdoğan
Fahrettin Uluç
Süleyman Yağcıoğlu

SİİRT
Aydın Baran
Rıza Tekin

SİNOP
Hilmi Biçer

SİVAS
Yılmaz Altuğ
Ruşan Işın
Ahmet Turan Soğancıoğlu
M. Mükerrem Taşçıoğlu

ŞANLIURFA
Mustafa Demir
Osman Doğan
Bahri Karakeçili
Aziz Bülent Öncel

TEKİRDAĞ
Selçuk Akıncı
Salih Alcan
Ali Rıfkı Atasever
Ahmet Karaevli

TOKAT
Metin Gürdere
Selim Koçaker
Talat Sargın

TRABZON
Eyüp Aşık
Fahrettin Kurt

TUNCELİ
Musa Ateş
Ali Rıdvan Yıldırım

UŞAK
Yusuf Demir
Mümtaz Güler
Mehmet Topaç

VAN
Hüseyin Aydın Arvasi
Fevzi Necdet Erdinç
Mirza Kurşunluoğlu

YOZGAT
Mehmet Bağçeci
Hüseyin Mükerrem Hiç
Lutfullah Kayalar
Mahmut Orhon

ZONGULDAK
Hasan Pertev Aşçıoğlu
Veysel Atasoy
Engin Cansızoğlu
İsa Vardal
Muhteşem Vasıf Yücel

(Reddedenler)

ADANA
Nuri Korkmaz

BALIKESİR
Fenni İslimyeli

ERZİNCAN
Veysel Varol

ERZURUM
Hilmi Nalbantoğlu

GAZİANTEP
Süleyman Koyuncugil

İZMİR
Fikret Ertan
Ahmet Süter

KIRKLARELİ
Şükrü Babacan

KIRŞEHİR
Tevfik Güneş

KÜTAHYA
A. Necati Kara'a

SAKARYA
A. Reyhan Sakallıoğlu

TRABZON
Osman Bahadır

VAN
Ferit Melen

YOZGAT
Selahattin Taflıoğlu

(Çekimserler)

BALIKESİR
Mustafa Çorapçıoğlu

BOLU
Turgut Yaşar Gülez

ÇANAKKALE
Cafer Tayyar Sadıklar

ÇORUM
Ali Ayhan Çetin

DENİZLİ
İsmail Şengün

DİYARBAKIR
Ahmet Sarp

GAZİANTEP
Feyzullah Yıldırır

HATAY
M. Murat Sökmenoğlu

İSTANBUL
Doğan Kasaroğlu
Namık Kemal Şentürk
Ahmet Memduh Yaşa

KAHRAMANMARAŞ
Ülkü Söylemezoğlu

KARS
Musa Öğün

MARDİN
Süleyman Çelebi

ORDU
Ali Mazhar Haznedar

RİZE
Fehmi Memişoğlu

SİİRT
M. Abdürrezak Ceylan

(Oya Katılmayanlar)

ADANA
Coşkun Bayram
Cüneyt Canver
Ahmet Remzi Çerçi
Nurettin Yağanoğlu

ADIYAMAN
Arif Ağaoğlu

AFYON
Metin Balıbey

AĞRI
Paşa Sarıoğlu

ANKARA
Sururi Baykal
Necdet Calp
Hüseyin Barlas Doğu
Nejat Abdullah Resuloğlu
Ogan Soysal

ANTALYA
Ümit Halûk Bayülken
Ali Dizdaroğlu
Aydın Güven Gürkan

AYDIN
İskender Cenap Ege
Nabi Sabuncu
Osman Esgin Tipi

BALIKESİR
Necat Tunçsiper

BİLECİK
Yılmaz Demir

BİTLİS
Rafet İbrahimoğlu
Kâmran İnan

BURDUR
Fethi Çelikbaş

BURSA
Mehmet Azizoğlu
A. Sabahattin Özbek
İsmet Tavgaç

ÇORUM
Ali Rıza Akaydın

DENİZLİ
Muzaffer Arıcı
Mustafa Kâni Bürke

DİYARBAKIR
Mahmud Altunakar
Cevdet Karakurt

EDİRNE
Muhittin Yıldırım

ERZURUM
Sabahattin Eryurt (Bşk. V.)

ESKİŞEHİR
Mustafa Balcılar
Cemal Büyükbaş

GAZİANTEP
M. Hayri Osmanlıoğlu

GİRESUN
Burhan Kara
Cevdet Karslı
Turgut Sera Tirali
Ahmet Yılmaz

HATAY
İhsan Gürbüz
Hamit Melek

ISPARTA
Fatma Mihriban Erden

İÇEL
Mehmet Kocabaş
Edip Özgenç

İSTANBUL
Behiç Sadi Abbasoğlu
Yaşar Albayrak
İmren Aykut
Sabit Batumlu
Hüseyin Avni Güler
Ömer Ferruh İlter
Altan Kavak
İbrahim Özdemir
Kemal Özer
Ali Tanrıyar
Arife Necla Tekinel
Fazıl Osman Yöney

İZMİR
Hüseyin Aydemir
Işılay Saygın
Rüştü Şardağ
Ali Aşkın Toktaş

KAHRAMANMARAŞ
Ali Topçuoğlu

KARS
Aziz Kaygısız

KASTAMONU
Sadettin Ağaçık
Hüseyin Sabri Keskin
Şaban Küçükoğlu

KAYSERİ
Mehmet Sedat Turan
Muzaffer Yıldırım

KOCAELİ
Osman Nuri Akyol
Abdulhalim Aras (Bşk. V.)
Mustafa Batgün

KONYA
Sabri Irmak
Kemal Or

KÜTAHYA
Ahmet Büyükuğur
Ahmet Ekici
Mustafa Uğur Ener
Mustafa Kalemli (B.)

MALATYA
Ahmet İlhami Kösem
Fahri Şahin

MANİSA
Mekin Sarıoğlu
Gürbüz Şakranlı
İsmet Turhangil

MARDİN
Beşir Çelebioğlu
Kenan Nuri Nehrozoğlu

MUĞLA
İdris Gürpınar
Muzaffer İlhan

MUŞ
Atilla Sın

ORDU
Hüseyin Avni Sağesen
Bahriye Üçok

RİZE
Arif Şevket Bilgin (Bşk. V.)

SAKARYA
Nihat Akpak

SAMSUN
Hasan Altay

SİİRT
Nejdet Naci Mimaroğlu

SİNOP
Halit Barış Can
Özer Gürbüz (Bşk. V.)

SİVAS
Mahmut Karabulut
Mustafa Kemal Palaoğlu
Şevki Taştan

ŞANLIURFA
Vecihi Ataklı

TOKAT
Enver Özcan
Cemal Özdemir
Mehmet Zeki Uzun

TRABZON
Mehmet Kara
Necmettin Karaduman (Başkan)
Yusuf Ziya Kazancıoğlu

ZONGULDAK
Rıza Öner Çakan
Cahit Karakaş

(Açık Üyelikler)

ANKARA	:	1
BİNGÖL	:	1
BURDUR	:	1
GAZİANTEP	:	1
İSTANBUL	:	1
İZMİR	:	1
MANİSA	:	2
NİĞDE	:	1
SAMSUN	:	1
ZONGULDAK	:	1

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

116 NCI BİRLEŞİM

5 . 6 . 1986 Perşembe

Saat : 14.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

6

SÖZLÜ SORULAR

1. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, ölümle sonuçlandığı iddia edilen bazı işkence olaylarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/671) (1)

2. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Menkul Kıymetler Tanzim Fonu'nun 1984 - 1985 yılları gelir ve giderlerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/672) (1)

3. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, İhracatı Teşvik Fonu'nun 1984 - 1985 yılları gelir ve giderlerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/673) (1)

4. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Faiz Farkı İadesi Fonu'nun 1984 - 1985 yılları gelir ve giderlerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/674) (1)

5. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Afetler Fonu'nun 1984 - 1985 yılları gelir ve giderlerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/675) (1)

6. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, D.P.T. Kalkınmada Öncelikli Yöreler Fonu'nun 1984 - 1985 yılları gelir ve giderlerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/676) (1)

7. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Serbest Bölgeleri Tesis ve Geliştirme Fonu'nun 1985 yılı gelir ve giderlerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/677) (1)

8. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, kamu kurum ve kuruluşlarınca özel firmalara hazırlattırılan projelere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/679) (1)

9. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, T.C. Merkez Bankasında çalıştırılan yabancı danışmanlara ve Bankanın dış borçlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/680) (1)

10. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, teşvik kredilerinin bölgeler itibariyle dağılımına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/681) (1)

11. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, kalkınmada öncelikli yörelere Devlet Planlama Teşkilatı 1985 yılı bütçesinden yapılan harcamaya ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/682) (1)

12. — İstanbul Milletvekili Günseli Özkaya'nın, Türkiye'de şeriatçılığa karşı ne gibi önlemler alındığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/596)

13. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, bazı vatandaşların işkence sonucunda sakat kaldığı ve öldüğü iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/598)

14. — İzmir Milletvekili Ali Aşkın Toktaş'ın, Aliağa Petro Kimya Kompleksine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/746) (1)

15. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, K.İ.T. ürünlerinin ihracına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/686) (1)

---

(1) İçtüzüğün 96 ncı maddesi uyarınca sözlü soruya çevrilmiştir.

16. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz'ın, hayalî ihracat iddiasıyla haklarında işlem yapılan firma ve kişilere ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/688) (1)

17. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, İhracatı Geliştirme Fonu'nun 1984 - 1985 yılları gelir ve giderlerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/689) (1)

18. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Akaryakıt Tüketim Fonu'nun 1984 - 1985 yılları gelir ve giderlerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/690) (1)

19. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, Savunma Sanayii Geliştirme Fonu'nun 1985 yılı gelir ve giderlerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/691) (1)

20. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, 1980 - 1985 yıllarında kullanılan ihracat teşviklerine ve gerçekleşen ihracata ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/692) (1)

21. — İçel Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, D.P.T. Uzman Yardımcılığı sınavına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/693) (1)

22. — Adana Milletvekili Metin Üstünel'in, Kahramanmaraş - Göksun Yem Fabrikasınca 1985 yılında gerçekleştirilen kırmızı biber alımlarına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/607)

23. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, 1984 yılında ithal ve ihraç edilen kütük ve demir - çelik mamullerinin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na etkisine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/698) (1)

24. — Diyarbakır Milletvekili Kadir Narin'in, Diyarbakır İlinde işkence sonucu meydana geldiği iddia edilen iki ölüm olayına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/610)

25. — Samsun Milletvekili Hasan Altay'ın, Samsun İli Merkezi ile Çarşamba İlçesi elektrik şebekelerinin ihale ve denetiminde yolsuzluk yapıldığı iddiasına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/614)

26. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Balıkesir Merkez Kocaavşar Köyü Kasırga Deresi üzerinde gölet yapılıp yapılmayacağına İlişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/616)

27. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin ortaklarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/699) (1)

28. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Su ve Şişeleme Anonim Şirketinin yerli ortaklarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/700) (1)

29. — Trabzon Milletvekili Osman Bahadır'ın, bir vatandaşı işkence ile öldürdükleri iddia edilen emniyet görevlilerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/702) (1)

30. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, 22.6.1984 - 31.12.1984 tarihleri arasında gerçekleştirilen canlı hayvan ihracatına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/703) (1)

31. — Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin'ın, Güney Anadolu Projesi nedeniyle yoğunlaşan toprak satışlarına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/621)

32. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz'ın, 1986 yılında dağıtılacak tarımsal krediye ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/624)

33. — Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın 15.6.1985 - 31.12.1985 tarihleri arasında gerçekleştirilen mercimek ve nohut ihracatına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/704) (1)

34. — Tokat Milletvekili Enver Özcan'ın, Sivas İli Gemerek İlçesindeki TUĞSAN Fabrikasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/631)

35. — Uşak Milletvekili Yusuf Demir'in, Uşak İli Banaz Orman Bölge Şefine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/632)

36. — İstanbul Milletvekili Yılmaz İhsan Hastürk'ün, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilen resmî taşıtlara ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/726) (1)

37. — Balıkesir Milletvekili Cahit Tutum'un, Ayvalık Koyunda kurulan midye üretme çiftliğine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/666)

38. — Zonguldak Milletvekili Muhteşem Vasıf Yücel'in, Ordu İli Aybastı İlçesi Belediye Başkanına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/667)

39. — İzmir Milletvekili Hüseyin Aydemir'in, sektörler arasındaki gelir dağılımına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/669)

40. — Kars Milletvekili Halis Soylu'nun, Kars - Iğdır - Karakale'deki Bez ve İplik Fabrikasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/757) (1)

41. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum depremzedelerinin kredi borçlarının ertelenmesine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/758) (1)

42. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Ankara İli Kayaş ve Gülveren semtindeki bir araziye ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/760) (1)

43. — Muğla Milletvekili İdris Gürpınar'ın, Gökova Kemerköy Termik Santralı toprak hafriyatına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/695)

44. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Bavyera Televizyonunda gösterilen bir filme ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/696)

45. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Personel Yönetmeliğine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/701)

46. — Kayseri Milletvekili Mehmet Üner'in, Kayseri İli Develi İlçesi Kızık Köyündeki afet konutları inşaatına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/705)

47. — Ordu Milletvekili Hüseyin Avni Sağesen'in, Petrol Ofisinin Tebriz'den yaptığı fuel - oil ithalatına ve taşımacılığına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/770) (1)

48. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Balıkesir İlindeki zeytin üreticilerinin bazı sorunlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/709)

49. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Erdek Belediyesi mücavir alanı içine alınan bazı köylerde vatandaşlara yapı ruhsatı verilmediği iddiasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/710)

50. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, emeklilere ait çeklerin bankalarca iskontoya tabi tutulmasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/711)

51. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Balıkesir yöresindeki tohum üreticilerinin alacaklarına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/712)

52. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Erdek Belediye Başkanına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/714)

53. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Balıkesir - İvrindi İlçesi Korucu Bucağı Madra Orman Bölgesindeki kestane ağaçlarının kesim nedenine ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/715)

54. — Muğla Milletvekili İdris Gürpınar'ın, Muğla İli Milas İlçesinin bazı köylerindeki fıstık çamları ürünlerinin toplanmasına ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/716)

55. — Sinop Milletvekili Barış Can'ın, petrol fiyatlarındaki düşüşün enflasyona etkisine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/771) (1)

56. — Sinop Milletvekili Barış Can'ın, Ülkemizde uygulanan kur politikasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/772) (1)

57. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz'ın, asgarî döviz varlığı bulundurmadığı iddia edilen bankalara ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/773) (1)

58. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Kahramanmaraş - Merkez - Kozlu Köyündeki elektrik satış fiyatına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/719)

59. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Turan Bayezit'in, Andırın - Kahramanmaraş karayolunun etüt, proje ve fizibilite hazırlıklarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/720)

60. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Sıkıyönetim Kanununa göre görevlerine son verilen öğretmen ve öğretim üyelerine ilişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından sözlü soru önergesi (6/739)

61. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Kerkük'de yaşayan Türk soydaşlarına baskı ve zulüm yapıldığı iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/741)

62. — İstanbul Milletvekili İbrahim Ural'ın, Avrupa güreş şampiyonasından önce Bolu kampında cereyan eden olaylara ve Güreş Federasyonu Başkanına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/742)

63. — İçel Milletvekili Ali İhsan Elgin'in, 1 Mayısın resmî bayram günü olarak ilan edilmesine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/748)

64. — Denizli Milletvekili Halil İbrahim Şahin'in, ülkemizdeki elektrik üretimi ve tüketimi ile tarım arazilerine ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/749)

65. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, nakliyecilerin bazı sorunlarına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/750)

66. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Balıkesir İlinde yapılması düşünülen Merkez Kültür Sitesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/751)

67. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, milletvekillerine verilen araba giriş kartlarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/755)

68. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, hakkındaki hapis cezası kesinleşen bir mahkûmun yakalanması için yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/752)

69. — Konya Milletvekili Salim Erel'in, Ordu İli Aybastı İlçesi Belediye Başkanına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/753)

70. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, Uşak - Merkez - Bozkuş Köyü okul müdürünün Uşak Valisince açığa alındığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/754)

71. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Darülacezenin durumuna ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü soru önergesi (6/761)

72. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Suriye'de yakalandığı iddia edilen iki vatandaşımıza ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/762)

73. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, sanıkların avukat tutma talepleriyle ilgili olarak genelge yayınlanıp yayınlanmadığına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/763)

74. — Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın Diyarbakırspor aleyhine Adana'da yapılan gösteri ve yürüyüşe ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/764)

75. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Topkapı Müzesinde çürümeye terk edildiği iddia edilen tarihî çadırlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/765)

76. — Hatay Milletvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, Hatay İlimizin Suriye Devleti tarafından kendi hudutları içinde gösterildiği iddiasına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/766)

77. — Tokat Milletvekili Enver Özcan'ın, davası devam eden bir gazete hakkındaki beyanına ilişkin Başbakandan sözlü soru önergesi (6/767)

78. — Adana Milletvekili Metin Üstünel'in, Çukurova Bölgesindeki yağışlardan dolayı ürünleri zarar gören üreticiler lehine alınacak önlemlere ilişkin Tarım Orman ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/768)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/776) (S. Sayısı : 463) (Dağıtma tarihi : 30.5.1986)

X 2. — 1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/757) (S. Sayısı : 462) (Dağıtma tarihi : 29.5.1986)

3. — Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanun Tasarısı ile Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın; Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler; Millî Eğitim; Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/770; 2/16) (S. Sayısı : 458) (Dağıtma tarihi : 29.5.1986)

4. — Giresun Milletvekili Burhan Kara ve 22 Arkadaşının; 5.5.1983 Tarih ve 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun 28.8.1983 Tarih ve 2882 Sayılı Kanunla Değişik 60 ıncı Maddesinin I inci Fıkrasının Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/327) (S. Sayısı : 459) (Dağıtma tarihi : 28.5.1986)

5. — Isparta Milletvekili Fatma Mihriban Erden'in; 4.11.1981 Tarih ve 2880 Sayılı Kanunla Değişik 58 inci Maddesinin (a) Bendinin 4 üncü Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu (2/339) (S. Sayısı : 460) (Dağıtma tarihi : 29.5.1986)

X 6. — Bazı İşlem ve Belgelerin Tasdikten Muaf Tutulmasına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/756) (S. Sayısı : 441) (Dağıtma tarihi : 30.5.1986)

7. — 1177 Sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bir Ek Madde İle Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/774) (S. Sayısı : 455) (Dağıtma tarihi : 23.5.1986)

8. — İstanbul Milletvekili Bilâl Şişman ve 7 Arkadaşının; 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 45 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/275) (S. Sayısı : 466) (Dağıtma tarihi : 3.6.1986)

X 9. — Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/764) (S. Sayısı : 465) (Dağıtma tarihi : 3.6.1986)

× *Açık oylamaya tabi işleri gösterir.*

Dönem : 17 Yasama : Yılı : 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (S. Sayısı : 463)

Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/776)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : K.K.Gn.Md. 18/101-1988/03324

21 . 5 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.5.1986 tarihinde kararlaştırılan «Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

ADANA İLİNDE SEYHAN ADIYLA BİR İLÇE KURULMASI HAKKINDA KANUN TASARISI GEREKÇESİ

Adana Merkez İlçesi nüfusu 1985 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre 853 900'dür. Bu nüfusun yaklaşık 200 000'i Karşıyaka semtinde bulunmaktadır. Merkez İlçenin nüfusunun böylesine fazla olması ve Merkez İlçeye bağlı köylerin çok oluşu nedeniyle alt yapı sorunlarının çözümlenmesinde, planlama, uygulama ve izleme aşamalarında zorluklarla karşılaşılmakta ve çeşitli yönetim güçlükleri ortaya çıkmaktadır.

Şehir merkezinin bu hızlı gelişmesinin önümüzdeki yıllarda da aynı tempoyla devam edeceği görülmektedir. Bu gelişmenin yarattığı diğer önemli bir sorun da belediye hizmetlerinde görülmektedir. Yeni bir ilçe kurulması halinde Adana Belediyesi 3030 sayılı Kanun kapsamına girecek ve Büyük Şehir Belediyesi statüsüna kavuşacaktır. Büyük Şehir bünyesindeki Seyhan İlçe Belediyesi, bu bölgede belediye hizmetlerini daha etkin bir şekilde halka götürme fırsatını bulacaktır.

Yukarıda da belirtildiği üzere; Merkez İlçeye bağlı 95 köyden, 63 köyün yeni kurulacak Seyhan İlçesine bağlanması ile Merkez İlçenin iş yükü azalacak ve bu köylere hizmetler daha etkin bir şekilde götürülmüş olacaktır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle Adana İlinde Seyhan adı ile bir ilçe kurulması, coğrafî durum, ekonomik şartlar ve kamu hizmetlerinin gerekleri açısından zorunlu görüldüğünden bu tasarı hazırlanmıştır.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/776
Karar No. : 14

28 . 5 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve gerekçesi Komisyonumuzun 28.5.1986 gün ve 11 inci birleşiminde ilgili Bakanlık Temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüş, söz konusu tasarının gerekçesi uygun görülerek maddelere geçilmesi kabul edilmiş, maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

Tasarının 1 inci maddesine ekli listedeki köylere Karataş İlçesine bağlı Doğankent Bucağının ve yirmi dört köyünün de ilavesi Komisyonumuzca uygun görülerek ilçe ismi «Yüreğir» olarak değiştirilmiş ve bu maddeye ikinci fıkra eklenerek Yüreğir İlçesi dışında kalan merkez ilçenin adı «Seyhan» olarak değiştirilmiş ve madde yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye paralel olarak bu maddeye bağlı liste başlığı «Adana İli Yüreğir İlçesine Bağlanacak Köyler» olarak değiştirilmiş ve listenin 29 uncu maddesindeki «Dervişler Köyü» Seyhan Nehri sağ sahilinde bulunduğundan listeden çıkarılmıştır.

Bu maddeye paralel olarak tasarının başlığı «Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı» şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde yer alan «Seyhan İlçesinde» tabiri Adana İlinde iki İlçe kurulduğundan «Seyhan ve Yüreğir İlçelerinde» olarak değiştirilmiştir.

Tasarının Geçici Maddesi diğer maddelerde yapılan değişikliğe uygunluk sağlanması bakımından yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 3 üncü ve 4 üncü maddeleri Bakanlar Kurulundan gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Osman Doğan	*Atilla Sın*	*Ziya Ercan*
Şanlıurfa	Muş	Konya
Kâtip	Üye	Üye
Mehmet Umur Akarca	*Metin Üstünel*	*Muzaffer Arıcı*
Muğla	Adana	Denizli
Üye	Üye	Üye
Mustafa Rıfkı Yaylalı	*Ahmet Ata Aksu*	*Fazıl Osman Yöney*
Erzurum	Gaziantep	İstanbul

Üye	Üye
Burhan Cahit Gündüz	*Nihat Akpak*
İzmir	Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Adana İlinde Seyhan Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Ekli listede adları yazılı kasaba ve köylerle, Adana Belediyesinin Seyhan Nehrinin doğusunda kalan bölümünü içine almak ve merkezi Karşıyaka semti olmak üzere Adana İlinde Seyhan adıyla bir ilçe kurulmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanunla kurulan Seyhan İlçesinde merkezi idare tarafından oluşturulacak teşkilata ait kadroları ihdas etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE — Seyhan İlçesindeki belediye seçimleri, Türkiye çapındaki ilk genel mahallî idareler seçimleriyle birlikte yapılır.

Bu süre içinde buradaki belediye hizmetleri Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Ekli 1 ve 2 listelerde adları yazılı kasaba ve köylerle, Adana Belediyesinin Seyhan Nehrinin doğusunda kalan bölümünü içine almak ve Merkezî Karşıyaka semti olmak üzere, Adana İlinde Yüreğir adıyla bir ilçe kurulmuştur.

Yeni kurulan Yüreğir ilçesi dışında kalan Merkez ilçenin adı «Seyhan» olarak değiştirilmiştir. Bağlı köyler ek listede gösterilmiştir.

MADDE 2. — Bu Kanunla kurulan Seyhan ve Yüreğir ilçelerinde merkezî idare tarafından oluşturulacak teşkilata ait kadroları ihdas etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE — Seyhan ve Yüreğir ilçelerindeki belediye seçimleri Türkiye düzeyinde yapılacak ilk genel mahallî idareler seçimleriyle birlikte yapılır.

Bu süre içinde 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanunda yazılı büyük şehir ve ilçe belediyelerine ait yetki ve görevlerin tümü Adana Belediyesi tarafından yürütülür.

Adana Belediyesinde halen görevde bulunan Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve Belediye Encümeni, ilk genel mahallî idare seçimine kadar Büyük Şehir Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve Belediye Encümeni olarak 3030 sayılı Kanunda yazılı görev ve yetkilere sahiptirler.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)	(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)
MADDE 3. — Bu Kanun 1.1.1987 tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Başbakan
T. Özal

16 . 5 . 1986

Devlet Bak. - Başbakan Yrd. *İ. K. Erdem*	Devlet Bakanı *K. Oksay*	Devlet Bakanı *A. M. Yılmaz*
Devlet Bakanı *M. V. Dinçerler*	Devlet Bakanı *A. Tenekeci*	Devlet Bakanı *M. T. Titiz*
Devlet Bakanı *A. Karaevli*	Adalet Bakanı *M. N. Eldem*	Millî Savunma Bakanı *Z. Yavuztürk*
İçişleri Bakanı *Y. Akbulut*	Dışişleri Bakanı *V. Halefoğlu*	Maliye ve Gümrük Bakanı *A. K. Alptemoçin*
Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı *M. Emiroğlu*	Bayındırlık ve İskân Bakanı *İ. S. Giray*	Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı V. *M. Kalemli*
Ulaştırma Bakanı *V. Atasoy*	Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı *H. H. Doğan*	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı *M. Kalemli*
Sanayi ve Ticaret Bakanı *H. C. Aral*	Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı *S. N. Türel*	Kültür ve Turizm Bakanı *M. M. Taşçıoğlu*

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE
BAĞLI EKLİ LİSTE

Adana İli Seyhan İlçesine Bağlanacak Köyler

	Adı	İlçesi	Bucağı
1.	Karşıyaka	Merkez	Merkez
2.	Abdioğlu	Merkez	Yakapınar
3.	Aflak	Merkez	Merkez
4.	Akkuyu	Merkez	Merkez
5.	Akpınar	Merkez	Yakapınar
6.	Alihocalı	Merkez	Merkez
7.	Avcılar	Merkez	Yakapınar
8.	Ayvalı	Merkez	Merkez
9.	Baklalı	Merkez	Yakapınar
10.	Bayramhacılı	Merkez	Merkez
11.	Belören	Merkez	Yakapınar
12.	Beyceli	Merkez	Merkez
13.	Boynuyoğun	Merkez	Merkez
14.	Buruk	Merkez	Merkez
15.	Büyük Kapılı	Merkez	Yakapınar
16.	Camili	Merkez	Merkez
17.	Cihadiye	Merkez	Yakapınar
18.	Çamlıca	Merkez	Yakapınar
19.	Çatalpınar	Merkez	Yakapınar
20.	Çarkıpara	Merkez	Merkez
21.	Çaylı	Merkez	Merkez
22.	Çelemli	Merkez	Yakapınar
23.	Çınarlı	Merkez	Merkez
24.	Çiçekli	Merkez	Merkez
25.	Çirişgediği	Merkez	Merkez
26.	Çotlu	Merkez	Merkez
27.	Dağcı	Merkez	Yakapınar
28.	Dedepınarı	Merkez	Merkez
29.	Dervişler	Merkez	Merkez
30.	Dutluca	Merkez	Merkez
31.	Düzce	Merkez	Merkez
32.	Esenler	Merkez	Yakapınar
33.	Geçitli	Merkez	Yakapınar
34.	Gerenli	Merkez	Merkez
35.	Gökbüvet	Merkez	Yakapınar
36.	Göztepe	Merkez	Yakapınar
37.	Güveloğlu	Merkez	Yakapınar
38.	Hakkıbeyli	Merkez	Merkez
39.	Hasanbeyli	Merkez	Yakapınar
40.	Herekli	Merkez	Yakapınar
41.	Hocalı	Merkez	Merkez

	Adı	İlçesi	Bucağı
42.	İncirlik (B. Şb. Md.)	Merkez	Merkez
43.	Karaömerli	Merkez	Merkez
44.	Kargakekeç	Merkez	Merkez
45.	Karlık	Merkez	Merkez
46.	Kaşlıca	Merkez	Yakapınar
47.	Kılbaş	Merkez	Merkez
48.	Kılıçlı	Merkez	Merkez
49.	Kızılkaş	Merkez	Merkez
50.	Köklüce	Merkez	Merkez
51.	Kütüklü	Merkez	Yakapınar
52.	Menekşe	Merkez	Merkez
53.	Mustafalar	Merkez	Merkez
54.	Mutlu	Merkez	Merkez
55.	Müminli	Merkez	Yakapınar
56.	Sarıçam	Merkez	Merkez
57.	Sofulu	Merkez	Merkez
58.	Suluca	Merkez	Yakapınar
59.	Turunçlu	Merkez	Merkez
60.	Ünlüce	Merkez	Yakapınar
61.	Yağızlar	Merkez	Merkez
62.	Yakapınar (Bucak Merkezi)	Merkez	Yakapınar
63.	Yarımca	Merkez	Yakapınar
64.	Yeniyayla	Merkez	Yakapınar
65.	Yukarı Çiçekli	Merkez	Merkez
66.	Yürekli	Merkez	Yakapınar

İÇİŞLERİ KOMİSYONU METNİNE BAĞLI LİSTELER

EK LİSTE I

Adana İli Yüreğir İlçesine Bağlanacak Köyler

	Adı	İlçesi	Bucağı
1.	Karşıyaka	Merkez	Merkez
2.	Abdioğlu	Merkez	Yakapınar
3.	Aflak	Merkez	Merkez
4.	Akkuyu	Merkez	Merkez
5.	Akpınar	Merkez	Yakapınar
6.	Alihocalı	Merkez	Merkez
7.	Avcılar	Merkez	Yakapınar
8.	Ayvalı	Merkez	Merkez
9.	Baklalı	Merkez	Yakapınar
10.	Bayramhacılı	Merkez	Merkez
11.	Belören	Merkez	Yakapınar
12.	Beyceli	Merkez	Merkez
13.	Boynuyoğun	Merkez	Merkez

Adı	İlçesi	Bucağı
14. Buruk	Merkez	Merkez
15. Büyük Kapılı	Merkez	Yakapınar
16. Camili	Merkez	Merkez
17. Cihadiye	Merkez	Yakapınar
18. Çamlıca	Merkez	Yakapınar
19. Çatalpınar	Merkez	Yakapınar
20. Çarkıpara	Merkez	Merkez
21. Çaylı	Merkez	Merkez
22. Çelemli	Merkez	Yakapınar
23. Çınarlı	Merkez	Merkez
24. Çiçekli	Merkez	Merkez
25. Çirişgediği	Merkez	Merkez
26. Çotlu	Merkez	Merkez
27. Dağcı	Merkez	Yakapınar
28. Dedepınarı	Merkez	Merkez
29. Dutluca	Merkez	Merkez
30. Düzce	Merkez	Merkez
31. Esenler	Merkez	Yakapınar
32. Geçitli	Merkez	Yakapınar
33. Gerenli	Merkez	Merkez
34. Gökbüvet	Merkez	Yakapınar
35. Göztepe	Merkez	Yakapınar
36. Güveloğlu	Merkez	Yakapınar
37. Hakkıbeyli	Merkez	Merkez
38. Hasanbeyli	Merkez	Yakapınar
39. Herekli	Merkez	Yakapınar
40. Hocalı	Merkez	Merkez
41. İncirlik (B. Şb. Md.)	Merkez	Merkez
42. Karaömerli	Merkez	Merkez
43. Kargakekeç	Merkez	Merkez
44. Karlık	Merkez	Merkez
45. Kaşlıca	Merkez	Yakapınar
46. Kılbaş	Merkez	Merkez
47. Kılıçlı	Merkez	Merkez
48. Kızılkaş	Merkez	Merkez
49. Köklüce	Merkez	Merkez
50. Kütüklü	Merkez	Yakapınar
51. Menekşe	Merkez	Merkez
52. Mustafalar	Merkez	Merkez
53. Mutlu	Merkez	Merkez
54. Müminli	Merkez	Yakapınar
55. Sarıçam	Merkez	Merkez
56. Sofulu	Merkez	Merkez
57. Suluca	Merkez	Yakapınar
58. Turunçlu	Merkez	Merkez

	Adı	İlçesi	Bucağı
59.	Ünlüce	Merkez	Yakapınar
60.	Yağızlar	Merkez	Merkez
61.	Yakapınar (Bucak Merkezi)	Merkez	Yakapınar
62.	Yarımca	Merkez	Yakapınar
63.	Yeniyayla	Merkez	Yakapınar
64.	Yukarı Çiçekli	Merkez	Merkez
65.	Yürekli	Merkez	Yakapınar

EK LİSTE II

Adana İli Yüreğir İlçesine Karataş İlçesinden Bağlanacak Köyler

1.	Doğankent (Mihmandar)	Karataş	Doğankent
2.	Ağzıbüyük	Karataş	Doğankent
3.	Akdam	Karataş	Doğankent
4.	Aydıncık (Kilavur)	Karataş	Doğankent
5.	Çağıran	Karataş	Doğankent
6.	Çine	Karataş	Doğankent
7.	Danışment	Karataş	Doğankent
8.	Denizkuyusu	Karataş	Doğankent
9.	Hacıali	Karataş	Doğankent
10.	Havutlu (Belediye)	Karataş	Doğankent
11.	Irmakbaşı	Karataş	Doğankent
12.	Kadıköy	Karataş	Doğankent
13.	Kayırlı (Kayarlı)	Karataş	Doğankent
14.	Karaahmetli	Karataş	Doğankent
15.	Paşaköy	Karataş	Doğankent
16.	Sağdıçlı (Araplar)	Karataş	Doğankent
17.	Sazak	Karataş	Doğankent
18.	Şahinağa	Karataş	Doğankent
19.	Şeyhmurat (Şıhmurat)	Karataş	Doğankent
20.	Taşçı	Karataş	Doğankent
21.	Yeniköy	Karataş	Doğankent
22.	Yerdelen	Karataş	Doğankent
23.	Yunusoğlu	Karataş	Doğankent
24.	Zağarlı	Karataş	Doğankent

EK LİSTE III

Adana İli Seyhan İlçesine Bağlanacak Köyler

	Adı	İlçesi	Bucağı
1.	Büyük Çıldırım	Merkez	Merkez
2.	Büyük Dikili	Merkez	Merkez
3.	Camuzcu	Merkez	Merkez
4.	Çakal Kuyusu	Merkez	Merkez
5.	Çaputçu	Merkez	Merkez
6.	Dervişler	Merkez	Merkez
7.	Dörtağaç	Merkez	Merkez
8.	Gökçeler	Merkez	Merkez
9.	Gölbaşı	Merkez	Merkez
10.	Hıdırlı	Merkez	Merkez
11.	Kabasakal	Merkez	Merkez
12.	Karahan	Merkez	Merkez
13.	Karakuyu	Merkez	Merkez
14.	Karayusuflu	Merkez	Merkez
15.	Karslılar	Merkez	Merkez
16.	Kayışlı	Merkez	Merkez
17.	Kireçocağı	Merkez	Merkez
18.	Koyuncu	Merkez	Merkez
19.	Köylüoğlu	Merkez	Merkez
20.	Kurttepe	Merkez	Merkez
21.	Koyuncular	Merkez	Merkez
22.	Küçükçıldırım	Merkez	Merkez
23.	Küçükdikili	Merkez	Merkez
24.	Mürseloğlu	Merkez	Merkez
25.	Salmanbeyli	Merkez	Merkez
26.	Sarıhamzalı	Merkez	Merkez
27.	Sarıhuğlar	Merkez	Merkez
28.	Şambayadı	Merkez	Merkez
29.	Yalmanlı	Merkez	Merkez
30.	Yenidam	Merkez	Merkez
31.	Yolgeçen	Merkez	Merkez
32.	Zeytinli	Merkez	Merkez

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 462

1 . 9 . 1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/757)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : K. K. Gn. Md.
18/101-1974/01759

3 . 4 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.4.1986 tarihinde kararlaştırılan «1.9.1956 tarihli ve 6850 sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salahiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Tasarının komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GEREKÇE

1956 Temmuz ayında üye ülkelerin ekonomik gelişmelerini sağlamak amacıyla özel sektörü teşvik için kurulmuş bulunan Milletlerarası Finansman Kurumuna Türkiye, 1.9.1956 tarih ve 6850 sayılı Kanun çerçevesinde üye olmuştur. Söz konusu kurumdan ilk kredinin sağlandığı 1964 yılından bugüne kadar toplam 199 640 000 dolarlık kaynak sağlanmıştır. Uygulanmakta olan ekonomik politikaların sonucunda özel sektörün faaliyet alanının genişlemesi ve ülkemize gelen yabancı sermayede ortaya çıkan belirgin artış nedeniyle Milletlerarası Finansman Kurumu ile ilişkilerimiz de canlanmaya başlamıştır. Ekonominin çeşitli sektörlerinde (Özellikle Turizm, Cam, Otomotiv Sanayii) geliştirilen projeler için önümüzdeki üç yıl içerisinde IFC'den yaklaşık 110,0 milyon dolarlık finansman sağlanması söz konusudur. IFC'den sağlanan kaynakların artırılması ve bu kaynakların özel sektöre ait kârlı ve verimli projelere etkin bir şekilde kanalize edilebilmesi için IFC ile sürekli temas halinde olunmasını sağlayacak bir IFC bürosunun İstanbul'da açılması ile ilgili işlemler de tamamlanmak üzeredir.

Milletlerarası Finansman Kurumu sermayesinin 650 000 000 ABD dolarından 1 300 000 000 ABD dolarına artırılması kararı anılan kurumun Guvernörler Kurulunca 26.12.1985 tarihi itibariyle oy çoğunluğu ile kabul edilmiştir. Söz konusu artış ile 1 hisse 1 000 ABD doları değerinde olmak üzere ilave 650 000 hisse yaratılmaktadır.

Bugüne kadar, IFC sermayesine katılma payımızın artırılması 6850 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 21.4.1978 tarih ve 2146 sayılı Kanunla değiştirilmesi ile gerçekleşmiştir. Bu yeni sermaye artışı çerçevesinde ülkemizin payı 3 063 hisseden, ilave 3 658 hisse ile, 6 721'e ulaşacaktır. 5 yıllık eşit taksitler halinde ödenmesi mümkün olan 3 658 hisse karşılığı 3 658 000 ABD dolarının ilk taksit tutarı $ 731 000'nın 1.2.1986 - 1.8.1986 tarihleri arasında ödenmesi gerekmektedir. Bu durumda, ülkemizin kararını bildirmesi ve zamanında ödemede bulunabilmesi için çok kısa bir süre içinde yasal düzenlemelerin tamamlanması gereği ortaya çıkmaktadır.

Bu çerçevede, söz konusu kuruluşla ekonomik ilişkilerimizi düzenleyen ve işlemlere izin veren 6850 sayılı Kanunun 2146 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesindeki ödenmesi gereken katkı payının 3 063 000 ABD dolarından 6 721 000 ABD dolarına yükseltilmesi ve önümüzdeki yıllardaki muhtemel artışları zamanında karşılayabilmek amacıyla bu limiti iki katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması zarureti hâsıl olmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 1/757
Karar No. : 39

28 . 5 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 2.4.1986 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilen «1.9.1956 tarihli ve 6850 sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 28 Mayıs 1986 tarihinde yaptığı 59 uncu Birleşimde ilgili Hükümet temsilcilerinin de katılmasıyla incelendi ve görüşüldü.

Üye ülkelerin ekonomik gelişmelerini sağlamak amacıyla özel sektörü teşvik için kurulmuş bulunan Milletlerarası Finansman Kurumundan Türkiye, üye bir ülke olarak bugüne kadar toplam 199 640 000 dolarlık kaynak sağlamıştır.

Özel sektör faaliyet alanının genişlemesi ve ülkemize gelen yabancı sermaye miktarında görülen artışlar, özellikle Turizm, Cam, Otomotiv Sanayiinde geliştirilen projeler için önümüzdeki üç yıl içerisinde IFC'den yaklaşık 110,0 milyon dolarlık finansman sağlanmasını gündeme getirmiştir.

Ayrıca, anılan Kurumun sermayesinin 650 000 000 ABD dolarından 1 300 000 000 ABD dolarına artırılması kararı ile bir hisse 1 000 ABD doları değerinde olmak üzere ilave 650 000 hisse yaratılmıştır. Bu yeni sermaye artışı çerçevesinde ülkemizin payı da 3 063 hisseden ilave 3 658 hisse ile 6 721 hisseye ulaşacaktır. 5 yıllık eşit taksitlerle ödenmesi mümkün olan 3 658 hisse karşılığı 3 658 000 ABD dolarının ilk taksidi olan 731 000 ABD dolarının 1.2.1986 - 1.8.1986 tarihleri arasında ödenmesi gerekmektedir.

Tasarı, 6850 sayılı Kanunun 2146 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesindeki ödemesi gereken katkı payının ve önümüzdeki yıllarda meydana gelebilecek muhtemel artışları zamanında karşılayabilmek amacıyla limitin iki katına kadar artırabilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesini öngörmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde tasarı ve gerekçesi uygun mütalaa edilmiş ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan *Cengiz Tuncer* Kayseri	Sözcü *Alaattin Fırat* Muş	Kâtip Üye *Kadir Demir* Konya
Mehmet Deliceoğlu Adıyaman	*Hazım Kutay* Ankara	*Nabi Sabuncu* Aydın
Hakkı Artukaslan Bingöl	*A. Şamil Kazokoğlu* Bolu	*İlhan Aşkın* Bursa
C. Tayyar Sadıklar Çanakkale İmzada bulunamadı	*Ünal Akkaya* Çorum	*Şeyhmuz Bahçeci* Diyarbakır
Metin Yaman Erzincan İmzada bulunamadı	*İlhan Aras* Erzurum	*Togay Gemalmaz* Erzurum
M. Oltan Sungurlu Gümüşhane	*İbrahim Fevzi Yaman* Isparta	*Halil Orhan Ergüder* İstanbul
Özdemir Pehlivanoğlu İzmir	M. Turan Bayezit Kahramanmaraş İmzada bulunamadı	*İbrahim Özbıyık* Kayseri
Mehmet Budak Kırşehir	*İsmet Ergül* Kırşehir	*Saffet Sert* Konya

Fehmi Memişoğlu Rize İmzada bulunamadı	*İsa Vardal* Zonguldak Tasarının acele görüşülmesi bakımından tümüne karşıyım

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ
1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı	**1.9.1956 Tarihli ve 6850 Sayılı Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı**
MADDE 1. — 1.9.1956 tarihli ve 6850 sayılı Kanunun 21.4.1978 tarihli ve 2146 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. «Madde 2. — Milletlerarası Finansman Kurumuna yapılması gereken ödemeler, gelecek yıllar bütçelerine konulacak ödeneklerden mahsup edilmek üzere, avans olarak yerine getirilebilir. Ancak, bu avansların toplamı 6 721 000 ABD doları karşılığını geçemez. Bakanlar Kurulu, bu miktarı gerektiğinde, iki katına kadar artırmaya yetkilidir.	MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

2 . 4 . 1986

Başbakan
T. Özal

Devlet Bak. Başbakan Yar. V. *K. Oksay*	Devlet Bakanı *K. Oksay*	Devlet Bakanı *A. M. Yılmaz*
Devlet Bakanı *M. V. Dinçerler*	Devlet Bakanı *A. Tenekeci*	Devlet Bakanı *M. T. Titiz*
Devlet Bakanı *A. Karaevli*	Adalet Bakanı *M. N. Eldem*	Millî Savunma Bakanı *Z. Yavuztürk*
İçişleri Bakanı *Y. Akbulut*	Dışişleri Bakanı *V. Halefoğlu*	Maliye ve Gümrük Bakanı *A. K. Alptemoçin*
Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı *M. Emiroğlu*	Bayındırlık ve İskân Bakanı *İ. S. Giray*	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı *M. Aydın*
Ulaştırma Bakanı *V. Atasoy*	Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı *H. H. Doğan*	Sanayi ve Ticaret Bakanı *H. C. Aral*
Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı V. *İ. S. Giray*	Kültür ve Turizm Bakanı *M. M. Taşcıoğlu*	

Dönem : 17 Yasama Yılı : 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 458

Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı ile Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın, Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler; Millî Eğitim; Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/770;2/16)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : K. K. Gn. Md.
18/101 - 1271/04061

15 . 5 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.5.1986 tarihinde kararlaştırılan «Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ KANUNU TASARISI GENEL GEREKÇESİ

Ülkemizde, meslek eğitiminin uzun bir geçmişi vardır. 19 uncu yüzyıla kadar meslek eğitimi geleneksel çıraklık sistemi ile yürütülmüştür. Halen faaliyet gösteren meslekî eğitim okul ve kurumlarından bir kısmı 19 uncu yüzyılın ortalarında kurulmuştur. Bu okul ve kurumların programlarında son yıllarda ülkenin endüstriyel alanlardaki gelişmelerine paralel olarak değişiklikler yapılmıştır.

Bilindiği üzere, Cumhuriyetten önce mahallî olarak kurulan ve yönetilen meslek eğitimi, Cumhuriyetle birlikte Devlet politikası olarak ele alınmıştır.

Cumhuriyet döneminde, meslek eğitimine verilen önem ve bu eğitimin geliştirilmesi için yapılan çalışmalar, dayandığı sağlam ilke ve temeller ve sağlanan imkânlar sistemin bugünkü seviyesine ulaşmasını sağlamıştır.

1923 - 1940 yılları arası, meslekî eğitim sistemimizin kuruluş dönemidir. 1940 - 1960 yılları arasını, meslekî ve teknik eğitimin hızlı gelişme gösterdiği yıllar olarak belirlemek mümkündür. Böylece, planlı kalkınma dönemi de dahil olmak üzere, Cumhuriyetten bu yana, meslek eğitimi sistemimiz, ülkemiz ihtiyacı olan vasıflı insangücünü yetiştirme çabası içine girmiştir.

Hızla gelişmekte olan ülkemizde eğitim, kalkınmanın en etkili araçlarından biri olarak kabul edilmiş ve bu alana oldukça büyük yatırımlar yapılmıştır.

Türkiye, 1963 yılında Planlı Kalkınma dönemine girmiş ve bu dönmede toplumun eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve Türk toplumunun ihtiyaç ve şartlarına uygun teknik insangücü yetiştirilmesine öncelik vermiştir.

Bu dönemde Türkiye'nin ekonomik ve toplum yapısında meydana gelen değişiklikler, eğitim sisteminin yapısını da etkilemiştir. Türkiye, geleneksel tarım ekonomisinden çıkarak, sanayileşme ve hızlı kalkınma çabasına girmiştir. Bu gelişme, teknik insangücünün eğitiminde bünye değişikliğini de, beraberinde getirmiştir.

Ekonomik gelişmede sanayileşmeye verilen ağırlık ve öncelik doğrultusunda, sanayi kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu vasıflı elemanların yetiştirilmesi için meslek eğitimine ağırlık verilmesi temel ilke olarak kabul edilmiştir.

Orta dereceli meslekî ve teknik eğitim kurumlarına devam eden öğrencilerin, genel eğitime devam edenlerden daha fazla olması öngörülmüştür. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1995 - 1996 yıllarında bu öğrenim derecesindeki öğrencilerin % 65'inin meslekî ve teknik, % 35'inin de genel eğitim görmelerini öngörmüştür.

Üçüncü plan döneminde önerilen meslekî ve teknik eğitim için % 55, genel öğretim için % 45 oranları da gerçekleştirilememiştir.

Dördüncü Plan döneminde de meslekî ve teknik öğretim okullarında öğrenci sayısının çağ nüfusu içindeki oranı, genel liselerin çağ nüfusu içindeki oranından daha düşük olmuştur.

Son yıllarda planların öngördüğü hedefler doğrultusunda endüstriyel teknik öğretim okullarına olan öğrenci talepleri artmış, buna karşılık özellikle fizikî kapasite ve donatımın yetersiz oluşu sebebiyle başvuran öğrencilerin tümünü bu okullara almak mümkün olamamıştır.

Beşinci plan dönemi, ortaöğretimdeki genel öğretim ağırlığının meslekî ve teknik öğretime kaydırılacağı dönem olarak belirlenmiştir. Bu yoldaki çalışmalar yatırım programları ile de desteklenmektedir.

5 inci plan döneminde :

Meslekî ve teknik eğitim yoluyla fertlere meslek kazandırmak, böylece yükseköğretim önünde yığılmayı önlemek, ihtiyaç duyulan insangücünü yetiştirmek, çalışma hayatına kısa yoldan atılmayı sağlamak için meslekî ve teknik eğitimin genel liselere tercih edilen öğretim türü olacağı; bu sebeple, kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikteki ara insangücünü, diğer bir ifadeyle, nitelikli çırak, kalfa, usta ve teknisyeni yetiştirmek suretiyle gençleri hayata ve yükseköğretime hazırlamak için gerekli program ve yapı değişikliğinin gerçekleştirileceği,

Ara insangücünün plan hedeflerine uygun yetiştirilmesi için meslek liselerinde gerekli düzenlemelerin, planın ilk yılında programlanıp, ikinci yılında uygulamaya başlatılacağı,

Yaygın ve örgün eğitimin aynı eğitim kurumları tarafından paralel ve içiçe programlarla piyasanın gerektirdiği yeni iş sahalarına göre eşit meslekî muhtevada planlanarak yürütüleceği; yaygın ve örgün eğitimde meslekî konularda eşit müfredat uygulanarak, yaygın ve örgün eğitimin seviyesinden mezun olanlara eşdeğer «meslek sertifikası» verileceği,

Çoğunluğu 12-25 yaş grubunda bulunduğu halde okula devam etmeyen ilkokul, ortaokul veya lise mezunu olup da iktisaden faal olmayan kişilerden, 150 bini endüstri ile ilgili dallarda olmak üzere, 650 binine, iş bulma imkânlarını artıracak meslekler kazandırılacağı,

Devlet - işçi - işverenin katılacağı hem yaygın eğitim hem hizmetiçi eğitim maksadıyla meslekî yaygın eğitif fonu kurulacağı,

Hedef alınmıştır.

Bu hedeflerden de anlaşılacağı üzere, ülkemiz tercihini sanayileşme yolunda yapmış, bunun da ürünleri alınmaya başlanmıştır. Nitekim, 1985 yılında ihraç ettiğimiz ürünlerin % 75'i sanayi mamulüdür.

Diğer taraftan nüfusumuz her yıl 1 milyondan fazla artmaktadır. Mevcutlara meslek kazandırmanın yanısıra, artan nüfusun büyük bir kısmına da meslek kazandırmak gerekmektedir. Ortaokul ve lise çağında olup da, okula gitmeyen nüfus okula gidenlerden fazladır.

1984 - 1985 öğretim yılı itibariyle, ortaokul çağı nüfusumuz 3 377 000 idi. Bunun % 52'si olan 1 761 060'ı ortaokullara devam etmektedir. Ortaokula devam eden öğrencilerin; % 47'si olan 1 586 754'ü genel ortaokullara, % 5'i olan 174 306'sı ise meslekî eğitim veren liselerin bünyesindeki ortaokullara devam etmektedir.

1984 - 1985 öğretim yılı itibariyle, lise çağı nüfusumuz 3 284 000 dir. Bunun % 30'u olan 961 451'i liselerimize devam etmektedir. Liselere devam eden öğrencilerin; % 18'i olan 583 803'ü genel liselere, % 12'si olan 377 648'i ise meslekî ve teknik liselerde eğitim görmektedir.

Ortaokul çağında olan 3 377 000 çocuğumuzdan, okula devam etmeyen 1 615 940'ına, lise çağında olan 3 284 000 gencimizden okula devam etmeyen 2 322 594'üne meslekî eğitim verilmesi gerektiği de ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de işsizlik bulunmaktadır. Diğer yandan kalifiye elemana ihtiyaç duyulduğu da bilinmektedir. İşsizliğin temelinde istihdam alanlarının ihtiyaçlarına uygun yeterli eğitimin verilememesi yatmaktadır.

Meslek eğitiminin istenilen seviyede gerçekleştirilememesinin başlıca iki sebebi vardır.

Birincisi; Devletin eğitime ayırabildiği kaynaklar yetersizdir. Devlet bütçesinden Millî Eğitime ayrılan payın 1940'lı yılların sonunda meslek eğitimine 1/4'ü ayrılabilirken, son yıllarda ancak 1/10'u ayrılabilmektedir. Bu yetersiz bütçe imkânları ile çok pahalıya mal olan meslek eğitimini, günün şartlarına uygun donatılmış okullarda yapma imkânı kalmamakta, okullarda ancak temel bilgiler verilebilmektedir.

İkincisi; Meslek eğitiminin yalnız Devlet eliyle okullarda yürütülmesi, bu eğitimi iş hayatından koparmaktadır. Ayrıca, okulda işyeri ortamı yaratılması güç olan meslekler için, temel bilgi ve beceriler okulda kazandırıldıktan sonra, bunların uygulamasının mutlaka işyerinde yapılması gerekmektedir.

Meslek eğitiminin yeterli seviyede yapılamayışı meslek eğitimi görenleri işyerlerinde cesaretsiz hale getirmektedir.

Bu gün çıraklık ve meslek eğitimine iş hayatı sınırlı olarak katılmakta, bu da çıraklık ve meslekî teknik eğitimin etkin hale gelmesinde yetersiz kalmaktadır.

Bunun sebebi; meslek eğitimi ile işyerindeki eğitimi düzenleyen «Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu» dışında temel ilkeleri ortaya koyup görevleri ve sorumlulukları tanımlayan bir mevzuatın bulunmamasıdır.

Ayrıca, 1977 yılında yürürlüğe giren 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununun uygulanmasında bazı aksaklıklar görülmüştür.

2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununun bütünüyle yeniden düzenlenmesine ihtiyaç hâsıl olmuştur. Kanunun yeniden düzenlenmesini gerektiren başlıca sebepler şunlardır.

— Kanun maddelerinin anlaşılmasında ve uygulanmasında güçlüklerle karşılaşılmaktadır.

— Kalfaların ve ustaların eğitimi konusunda yeterli açıklık yoktur.

— İmtihan komisyonlarının teşkilinde güçlükler vardır.

— Kurumların çıraklık eğitiminin gelişmesi için verebilecekleri aynî ve nakdî yardımların kabul edilmesi ve kullanılması bir esasa bağlanmamıştır.

— Çırakların işkazaları ve meslek hastalıkları ile hastalıklara karşı sigorta ettirilmesinde güçlükler ortaya çıkmıştır.

— Çıraklığa giriş yaşı 1475 sayılı İş Kanunundaki yaş esas alınarak düzenlenmemiştir.

— Çırakların işyerindeki eğitimiyle ilgili denetim belirgin değildir.

— Kanun hükümlerine aykırı davranışlara verilen cezalar caydırıcılığını kaybetmiştir.

— Geçici maddelerin uygulanmasında güçlükler ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, 1938 yılında çıkartılmış olan «3457 sayılı Sınaî Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun» ile «2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu» çırak, kalfa ve ustaların eğitiminde farklı düzenlemeler getirmiştir.

Söz konusu kanunda belirtilen hususların dışında düzeltilmesi ve iyileştirilmesi gereken bir çok hüküm bulunmaktadır. Çırak, kalfa ve ustalık eğitiminin uygulanabilirliği artırılarak, geleceğin bilgili, becerili, yurdunu seven, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsemiş, iyi ahlâklı, dürüst, yaptığını sağlam ve kaliteli yapan, tasarrufa önem veren sanatkârları yetiştirmeye devam etmek amacıyla 2089 sayılı Kanunun yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Türkiye'de bugün ilkokulu bitirmiş olup da okumayan ve çalışan nüfus 4 milyon civarında tahmin edilmektedir. Hiçbir meslekî eğitimden geçirilememiş bu nüfusu, bir yönü ile meslek sahibi yapmak, diğer yönden çalıştıkları işyerlerindeki üretimin verimini ve kalitesini yükseltmelerini sağlamak üzere, meslekî bilgi ve beceri kazandırıcı veya artırıcı kurslar düzenlenmesi faydalı olacaktır.

Bugün gelişmiş ülkeler, her seviyede yetişmiş insangücünün önemini zamanında kavrayarak işçiden en ileri seviyedeki mühendise kadar tüm teknik insangücünü yetiştirmeyi düzenleyen kanunları 50 yıldan bu yana çıkarıp uygulamaktadırlar. Böylece istenen işi, belirli kalite ve sürede yapabilmeyi başaran meslek elemanlarını gereken sayıda yetiştirmişler, bunun sonucu olarak da üstün bir üretim potansiyeli yaratmışlardır.

İş hayatımızın ihtiyacı olan nitelikli insangücünü yetiştirmek üzere;

— Meslekî ve teknik öğretim okul ve kurumlarındaki öğrencilerin beceri eğitimlerini işyerlerinde yapmaları,

— Öğretmenlerin işyerlerinde meslekî bilgi ve becerilerini artırmaları, inceleme ve araştırma yapmaları,

— İşyerlerinde, kendi alanlarında yetişmiş olan usta öğreticileri eğitim elemanı olarak görevlendirilmeleri,

— Çıraklık, meslekî ve teknik eğitim faaliyetlerinin düzenlenip, yürütülmesinde gerekli kurulların teşekkülü,

— Özel ve kamu işyerlerinin kendi personelinin bilgi ve becerilerini artırarak, meslekî gelişmelerini sağlamak amacıyla hizmetiçi eğitim yapmak üzere sorumlu tutulmaları,

— Çıraklık, meslekî ve teknik öğretim okul ve kurumlarının görev alanının genişletilerek işyerlerine kadar götürülmesi,

— Kamu ve özel işyerleri ile eğitim kurumlarının fertlere bir meslek kazandırmak amacıyla meslekî kurslar düzenlemeleri,

Gerekmektedir.

Çıraklık, meslekî ve teknik eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde karşılaşılan en büyük problemlerden biri yeterli finansman sağlanamamasıdır.

Beşinci 5 Yıllık Kalkınma Planında da bu problem dikkate alınmış, bu amaçla bir fon kurulması hükmü getirilmiştir. 1986 uygulama programında da bu hüküm yer almıştır.

Fonun faaliyete geçirilmesiyle, örgün, çıraklık ve yaygın eğitim yoluyla meslekî ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, yetiştirilen insangücünün sayı ve kalite olarak artırılması; çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimin bütün olarak desteklenip geliştirilmesi sağlanacaktır. Bu suretle ülkemizde çıraklık ve meslekî eğitimin finansmanına yeni bir boyut kazandırılacaktır.

Meslekî ve teknik öğretimi, gerçek iş ortamı içinde geliştirmek, eğitim personelinin işyerinde bilgi ve teorübelerini artırmak, eğitim için işyerinde görevli usta öğreticilerden yararlanmak ve bir meslek edinmek, mesleğinde gelişmek veya meslek değiştirmek isteyenlere imkân sağlamak üzere yeniden kanunî bir düzenleme yapılması zorunluluğu doğmuş ve bu amaçla «Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı» hazırlanmıştır.

Tasarı kanunlaştığı takdirde; okul içinde ve işyerindeki meslek eğitimi bir sistem bütünlüğüne kavuşacak, böylelikle etkili bir çıraklık ve meslek eğitimin yapılması sağlanacaktır.

ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ KANUNU TASARISI MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Amaç maddesidir.

Madde 2. — Kapsam maddesidir.

Madde 3. — Kanunda geçen aday çırak, çırak, öğrenci, kalfa, usta, usta öğretici, işletmelerde meslek eğitimi, fon ve Bakanlık ifadelerinden neyin anlaşılacağı açıklanmaktadır.

Madde 4. — Çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında çalışmalar yapmak üzere «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulması öngörülmüştür. Kurulun kimlerden meydana geleceği maddede belirtilmiştir. Kurulun toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenecektir.

Madde 5. — Bu maddede «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri belirtilmiştir.

Madde 6. — Bu madde ile «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» nun kuruluş ve işleyişi esasları belirtilmiştir.

Madde 7. — Bu maddede «İl Çıraklık ve Meslekî ğitim Kurulu» nun görevleri belirtilmiştir.

Madde 8. — Hangi İllerin ve bu İllerde hangi meslek dallarının bu Kanun kapsamına alınacağına Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanınca karar verilecektir. Kapsama alınan İllerde İlin kapsama alınma kararının yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» nun kurulacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 9. — Bu maddede kimlerin aday çıraklık eğitimi göreceği belirtilmektedir.

Madde 10. — Bu maddede çıraklığa giriş şartları belirtilmiştir. Ayrıca Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ilgili kuruluşların görüşlerini alarak bazı meslek dallarında çıraklığa giriş şartlarını belirleyecektir.

Madde 11. — Bu madde ile aday çırak ve çıraklar öğrenci olarak kabul edilmiştir. Aday çırak ve çıraklar işyerlerinde çalışanların sayısına dahil edilmeyecektir.

Madde 12. — Aday çırak ve çırakların eğitim ve çalışma esasları düzenlenmiştir.

Madde 13. — Aday çırak ve çırak olarak çalışabilmek için bunların veli veya vasisi ile işyeri sahipleri arasında çıraklık sözleşmesi yapma mecburiyeti getirilmiştir. Çırağın reşit olması veya işyeri sahibinin değişmesi hallerinde sözleşmenin fesih veya devam şartları belirtilmiştir.

Kanun kapsamına alınmış illerde uygulamanın yapıldığı meslek dallarında 818 sayılı Borçlar Kanununun; 18 yaşını geçen çıraklar hakkında ise 1475 sayılı İş Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 14. — Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanacaktır. Bu dönem mesleğin özelliğine göre bir aydan az üç aydan fazla olmayacağı gibi aday çıraklıktan gelenler deneme dönemini yapmış sayılacaklardır. Deneme döneminde ücret ödenecektir.

Bakanlık Çıraklık eğitimi süresinin mesleğin özelliğine göre ilgili kuruluşların görüşünü alarak tespit edecektir. Çıraklık eğitiminin düzenli devam etmesi esastır. Pratik eğitimdeki devamsızlıklar çıraklık süresine eklenecektir.

Madde 15. — Bu madde ile aday çırak ve çırakların pratik eğitimlerinin usta öğreticiler tarafından yapılacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 16. — Kalfalık imtihanının amaçları ile kimlerin bu imtihanlara gireceği belirtilmiştir. Çıraklara çıraklık dönemi sonunda mucbir sebepler dışında kalfalık imtihanlarına girme zorunluluğu getirilmiştir. Kalfalık imtihan komisyonlarının teşkili ve imtihan esasları yönetmelikle tespit edilecektir.

Çıraklık sözleşmesinin çıraklık döneminin bitimini takip eden ilk kalfalık imtihanının tamamlanmasıyla sona ereceği bunu takip eden aybaşından itibaren de sigorta primlerinin ödenmesine son verileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 17. — Kimlerin kalfa unvanını kullanabilecekleri belirtilmiş, 507 sayılı Kanun kapsamında bulunan işyerlerinde çalışarak kalfa olanların 1 yıl süreyle o işyerinde çalışacakları ve işyerinden çıkma izni olmadan ayrılan kalfaları başka işyerlerinin işe alamayacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 18. — Ülkemizin meslek eğitimi görmüş kalifiye eleman ihtiyacı artmıştır. Ancak, meslek eğitimi için okullara başvuran öğrencilerin tümünü almak, fizikî kapasite yetersizliğinden mümkün olamamaktadır. Bu sebeplerle, belli potansiyeli olan işletmelerde meslek eğitimi yapılması zarureti doğmuştur. Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca belirlenecek İl ve İş kollarında 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler çalıştırdıkları işçilerin % 5 inden az % 10 undan fazla olmamak üzere Meslek Lisesi öğrencilerinin beceri eğitimlerini işyerlerinde yaptırmaları ve öğrencileri eğitmek amacıyla usta öğreticileri görevlendirmeleri esası getirilmiştir.

Madde 19. — Meslek eğitiminden istihdam şartlarına uygun eleman yetiştirmesi beklenir. Bunu sağlayabilmek için, İşletmelerde uygulanacak meslek eğitimi programları «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» nun görüşü alınarak Bakanlıkça hazırlanacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 20. — Bir meslek sahibi olmak, yalnız belli işlemleri yapabilmek değildir. Kişinin mesleğinde gelişebilmesi için becerilerinin yanısıra mesleğinin teknolojisine ve mesleğini başarı ile uygulayacak diğer teknik bilgilere sahip olması gerekir. İşletmelerde beceri eğitimi gören meslek lisesi öğrencileri haftada 12-16 saat teorik eğitime tabi tutulacaklardır. İşletmeler teorik eğitim için öğrencilere izin vermek zorunda olacaktır. Bu eğitim meslekî ve teknik eğitim kurumlarında yapılabileceği gibi işletmelerin eğitim merkezlerinde de yapılabilecektir.

İşletmelerde ve meslek liselerinde yapılan meslekî eğitime ilişkin esas ve usuller ile imtihanların yapılış şekilleri yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Madde 21. — İşletmelerde beceri eğitimi gören meslek lisesi öğrencilerinin işyerlerinin şartlarına ve çalışma düzenine uyma zorunda olacakları esası getirilmiştir.

Madde 22. — Eğitimde süreklilik esastır. Bu sebeple, işletmeler; grev ve lokavt uygulamaları halinde dahi gerekli tedbirleri alarak meslekî eğitimin devamını sağlamaları tabiidir. İşletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler ile öğreticilerin toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kapsamı dışında kalmaları hükmü getirilmiştir.

İşletmede meslekî eğitim başladıktan sonra işçi sayısında azalma olması halinde dahi işletmede eğitime başlayan öğrenciler mezun oluncaya kadar işletmeler eğitimi devam ettirmek zorundadırlar.

Madde 23. — 18 inci madde de zorunlu olarak meslek eğitimi yaptıracak işletmeler tanımlanmıştır. Ancak, ülkemizde küçük işletmeler de yaygın olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu sebeple, 50 den az işçi çalıştıran işletmelerin, meslekî eğitim kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın isterlerse bu Kanun hükümlerine göre meslek lisesi öğrencilerinin beceri eğitimlerini yaptırabilecekleri esası getirilmiştir.

Madde 24. — Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca «meslekî eğitim» kapsamına alınan İl ve işkollarında 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler çalıştırdıkları işçilerin % 5'inden az % 10'undan fazla olmamak üzere öğrencilerin beceri eğitimlerini işletmelerinde yaptırmak zorundadırlar. Bu zorunluluğu yerine getirmeyen işletmeler eğitmesi gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay asgarî ücretin 2/3 si nispetindeki parayı fon hesabına meslek eğitimine katılma payı olarak yatırmakla yükümlü tutulmuştur.

İşletmelerde eğitilmesi gereken öğrenci sayısının tespitinde; görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın işyerinde 1475 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalışanların sayısı dikkate alınacaktır.

Meslekî eğitim şartlarına sahip olduğu Bakanlıkça tespit edilen işletmelere Bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmelerin fona para yatırmayacakları hükmü getirilmiştir.

Madde 25. — Bu madde de aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilere ödenecek ücretlerin işyeri sahibi ile aday çırak, çırak ve öğrencinin velisi, vasisi veya reşit ise kendisi arasında yapılacak sözleşmeyle belirlenecek. Ancak çırak ve öğrencilere yaşlarına uygun asgarî ücretin % 30 undan aşağı ücret ödenmeyecektir.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilerin işkazaları ve meslek hastalıkları ile hastalıklara karşı sigorta ettirileceği ve sigorta bedellerinin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinden karşılanacağı hükmüne yer verilmektedir.

Ayrıca; aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim görenlere 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun hangi maddelerinin uygulanmayacağı açıklanmıştır.

Madde 26. — Bu madde ile aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilerin izinlerine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 27. — Kalfalık yeterliliğini kazanmış olup usta olmak ve bağımsız işyeri açmak isteyenler için kapsam ve süreleri Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca belirlenecek ustalık eğitimi kurslarının düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 28. — Ustalık imtihanlarının düzenlenme amacı belirtilmiş olup, bu imtihanlara kimlerin gireceği ve ustalık unvanlarını kullanacaklar açıklanmıştır. İmtihanların yapılış esas ve usullerinin yönetmelikle düzenleneceği yer almıştır.

Madde 29. — Mesleklerinde en az 1 yıllık çalışmalarını belgelendiren meslek lisesi mezunları doğrudan ustalık imtihanlarına katılabilecekleri gibi isterlerse ustalık kurslarına katılarak ustalık belgesi alabilecekleri hükme bağlanmıştır. Bu kursların kapsam ve süreleri ile imtihan esas ve usullerinin yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Madde 30. — İşyeri açma hakkı ustalık belgesine sahip olanlara veya bu belgeye sahip olanı yanında çalıştıranlara aittir. Belgeye sahip olmayanların usta unvanı ile çalışması da yasaklanmıştır. İşyeri açma izni veren merciler ustalık belgesi istemek mecburiyetindedirler. Ustalık belgesine sahip olanlar bu haklarını 18 yaşından sonra kullanabileceklerdir. Teknik lise mezunlarının bağımsız işyeri açabilmeleri için mesleklerinde en az bir yıl başarılı çalışma şartı getirilmiştir.

Madde 31. — Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca açılacak iş pedagojisi kurslarını başarıyla tamamlayan ustalara usta öğreticilik belgesi verileceği esası getirilmiştir.

Madde 32. — Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında «Devlet, işçi ve işverenin katılacağı hem yaygın eğitim, hem hizmetiçi eğitim maksadıyla meslekî yaygın eğitim fonu kurulacaktır.» ifadesi yer almaktadır.

Beşinci Planın ilkelerine paralel olarak 1985 yılı İcra Planının 309 No.'lu tedbirinde ve 1986 yılı Programında «Malî kaynakların artırılması için özel kesimin de katkısını sağlayacak Meslekî ve Teknik Yaygın Eğitim Fonu oluşturulacaktır. Bu fonun kaynakları işbaşı, yaygın ve çıraklık eğitimi harcamalarında müştereken kullanılacaktır» hükmü yer almaktadır.

Böylece, gerek Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, gerekse icra planı ve yıllık programlarda bu konudaki çalışmaların tamamlanarak Fonun faaliyete geçirilmesi istenmiştir.

Fonun faaliyete geçirilmesiyle, örgün, çıraklık ve yaygın eğitim yoluyla meslekî ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, yetiştirilen insangücünün sayı ve kalite olarak artırılması, çıraklık eğitimi dahil örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimin bütün olarak desteklenip geliştirilmesi sağlanacaktır. Bu suretle, Türkiye'de meslekî ve teknik eğitimin finansmanına yeni bir boyut kazandırılmaktadır.

Fonu düzenleyen bu maddede; fonun kaynakları, fondan yapılacak harcamalar, fonun tabi olmayacağı kanunlar, fonun denetimi, fonun işleyişi ve diğer esasların yönetmelikle düzenleneceği, fonun mallarının tabi olacağı statü, fonun ve işlemlerin nelerden muaf olacağı belirtilmiştir.

Madde 33. — Kanun kapsamına giren işyerlerinde kanunda belirtilen esaslara göre çırak eğiten ve meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptıran işyerlerine fona ödedikleri meblağın % 50 sinin teşvik primi olarak fondan geri verileceği, gereğinde bu oranın yükseltilme veya indirilmesine Bakanlar Kurulunun karar vereceği belirtilmiştir.

Madde 34. — Bu madde de, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Sanayi sitelerinde Çıraklık Eğitimi Kurumlarının kurulmasını sağlayacağı belirtilmiştir.

Madde 35. — Çıraklık eğitimi sisteminde kazanılan bilgi ve becerilerin meslek liselerine geçişte; yurt içi ve yurt dışında yapılan çeşitli meslekî eğitim faaliyetlerinin ise bu kanuna göre denkliğinin esas ve usullerinin Bakanlıkça tespit edileceği hükmü getirilmiştir.

Madde 36. — Bu kanun esaslarına göre yapılacak eğitimlerin giderlerinin kime ait olacağı maddede belirtilmiş, ayrıca işyerlerinin pratik eğitim için eğitim mahalli, imtihanlar için imtihan ortamı, araç ve gereç hazırlama zorunda oldukları belirtilmiştir.

Madde 37. — Okul sisteminden çeşitli sebeplerle ayrılmış gençlere, gelir getirici, iş hayatında istihdam imkânı olan alanlara hazırlamak amacıyla meslek kurslarının Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca düzenleneceği ve bu kurslara katılanlar kurs müddetince çırak ve öğrencilere tanınan haklardan istifade edecekleri hükme bağlanmıştır.

Madde 38. — İşletmelerin, çalıştırdıkları personelin verimini yükseltmek, yeni teknolojilere uyumlarını sağlamak amacıyla meslekî kurslar açacağı veya açılan bu tür kurslara çalışmalarının katılmalarını sağlayacakları hükmü getirilmiştir.

Madde 39. — Özel eğitime muhtaç kişileri iş hayatına hazırlamak ve istihdamlarına yardımcı olmak amacıyla Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca özel meslek kurslarının düzenlenmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 40. — Yolluk ve Huzur Hakkı kimlere ve nasıl verileceği, yolluk ve huzur hakkı miktarının Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca tespit edileceği belirtilmiştir.

Madde 41. — Kanunun uygulanmasının denetlenmesi Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılacağı açıklanmış, cezaların miktarı belirtilmiş ve ustalık belgesine sahip olmadan açılan işyerlerinin yetkililerce devamına izin verilmeyerek kapatılması öngörülmüştür. Kanunun bazı maddelerine aykırı fiillerin sürmesi halinde meslekten geçici men cezası verilebileceği cezaların mahallin mülkî amirlerince uygulanacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 42. — «2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu» ile «3457 sayılı Sınaî Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun» ve bu kanunlarla ilgili diğer mevzuatın yürürlükten kaldırılması öngörülmektedir.

Geçici Madde 1. — Bu Kanunun yayımından önce bir meslek dalında işyeri sahibi olanlar ile meslek lisesi mezunlarına hangi esaslara göre ustalık belgesinin verileceği karara bağlanmış ve kimlerin kalfalık ve ustalık imtihanlarına alınacağı belirtilmiştir.

Geçici Madde 2. — Kanun kapsamında olmayan İl ve Meslek dallarında hangi esasa göre kalfalık ve ustalık belgelerinin verileceği açıklanmıştır.

Geçici Madde 3. — 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa göre yapılan uygulamalarla alınmış olan belgelerin geçerli sayıldığı belirtilerek müktesep haklar korunmuştur.

Geçici Madde 4. — Genel bütçeden karşılanacak sigorta primlerinin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden Malî Yılbaşından itibaren ödenmeye başlanacağı belirtilmekte, mevcut çırakların bu süredeki sigorta primleri işverenlerce ödenmeye devam edilecektir.

Geçici Madde 5. — Tüzük ve yönetmeliklerin çıkarılması esasa bağlanmıştır.

Geçici Madde 6. — 1986 - 1987 öğretim yılında işletmelerde meslekî eğitimin başlatılabilmesi için işletmelerin çalıştırdığı işçi sayısının İl çalışma ve sosyal güvenlik Müdürlüğünce 1 Eylül 1986 tarihine kadar Bakanlığa bildirilmesi hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 7. — 32 nci maddenin 2 nci fıkrasının (e) bendine göre fona gönderilecek gelirin 1986 yılı kazançlarına uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 43. — Yürürlük maddesidir.

Madde 44. — Yürütme maddesidir.

T.B.M.M. Halkçı Parti
Grup Başkanlığı
Sayı : 6

1 . 2 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çırak, kalfa ve ustalık hakkındaki Kanun teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

İsa Vardal
Zonguldak Milletvekili

ÇIRAK, KALFA VE USTALIK KANUN TEKLİFİNİN GENEL GEREKÇESİ VE MADDE GEREKÇELERİ

Ülkemizde mal ve hizmet üretim sürecinde bulunan bağımsız işyeri açabilecek veya çeşitli işyerlerinde benzer kademelerde çalışabilecek, ekonomik, sosyal ve teknolojik kalkınmaya katkıda bulunabilecek üretimin verimli ve kaliteli yapılmasını sağlayacak nitelikli insangücü yetiştirmek amacıyla Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu çıkarılmıştır.

Ancak; 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu kolay anlaşılır, sade ve düzenli bir biçimde hazırlanmamış, maddeler konulara göre yerli yerince düzenlenmemiş, aynı anlamda değişik kelime ve terimler kullanılmış ve önemli olan bazı konular ise tam açıklığa kavuşturulmayarak askıda kalmıştır.

Kanun kapsamı içinde bulunan kurumların eğitime katkısı ve çıraklık döneminden sonra kalfa ve ustaların eğitimi konusunda açık bir hüküm getirilmemiştir. Ceza ile ilgili hükümler geleceğe yönelik bir biçimle düzenlenmemiştir. Bunlara benzer nedenlerle kanunun gözden geçirilerek yeni bir kanun tasarısı hazırlanmasında yarar görülmüş ve hazırlanmıştır.

Yeni Kanun tasarısında özetle şu düzenlemeler yapılmıştır :

1. İlkokuldan mezun olanlar çıraklık sistemine alınmıştır.
2. Özel kuruluşlar da çırak okulu veya eğitim yeri açabileceklerdir.
3. Eğitim giderlerine, çırak çalıştıran işyerleri de katılacaklardır.
4. Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından mezun olanlar en az bir yıllık iş tecrübesinden sonra usta yeterlik belgesi alabileceklerdir.
5. Kalfa ve usta yeterlik belgesinin dağıtılması konusu açıklığa kavuşturulmuştur.
6. Merkez Çıraklık Kurulu ve İl Çıraklık Kurulları üyeleri yeniden düzenlenmiştir.
7. Çıraklık eğitiminden sonra kalfalık döneminde de eğitime devam edilecektir.
8. Yaptırımlar günün şartlarına ve geleceğe yönelik bir biçimde düzenlenmiştir.
9. Kalfalık ve ustalık sınav komisyonlarının oluşumu ve işleyişinde görülen eksiklikler giderilmiştir.
10. Kanunun uygulanmasına ilişkin denetime, etkinlik ve işlerlik getirilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Çeşitli işyerlerinde, örgüt eğitimden çeşitli nedenlerle ayrı kalarak, çalışan gençlerin çalışma ve yetişme durumlarının belirli bir düzene sokulması gerekmektedir. Bu yasa ileride işyeri açabilecek veya belirli kademede çalışacak gençlerin eğitiminin düzenlenmesi yanında bu kademelerde çalışanların aynı düzeyde (standart) yetişmeleri gereğini de ortaya koymaktadır.

Madde 2. — Kanun kapsamına, 507 ve 5590 sayılı kanunlara göre kurulmuş meslekî kuruluşlara kayıtlı işyerlerinde çalışanları ve döner sermayeli işyerlerini kapsamaktadır. Özelliği nedeniyle Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bağlı döner sermayeler ayrı tutulmuştur.

Madde 3. — Kanunda sözü edilen çırak, çırak adayı, Çıraklık Sözleşmesi, kalfa, usta, eğitici usta, işyeri sahibi, Sınav Komisyonları, Merkez Çıraklık Kurulu, İl Çıraklık Kurulu, Yeterlik Belgesi, Meslekî Uzmanlık Komisyonu, Çıraklık Okulu gibi deyimlerden ne anlaşıldığı açıklanmıştır.

Madde 4. — Merkez Çıraklık Kurulunun kurulması belirlenmiştir.

Madde 5. — Merkez Çıraklık Kurulunu oluşturan Bakanlıklar ve Kurumlar temsilcileri ve sayıları belirlenmiştir.

Madde 6. — Kurulun başkanı ve sekretarya işlerinin yürütülmesi belirlenmiştir.

Madde 7. — Kurulun olağan veya olağanüstü toplanma durumu belirlenmiştir.

Madde 8. — Merkez Çıraklık Kurulunun görevleri belirlenmiştir.

Madde 9. — İl Çıraklık Kurulunun, Merkez Çıraklık Kurulunca kurulmasına karar verildikten itibaren, hangi süre içinde kurulması gerekliliği belirlenmiştir.

Madde 10. — İl Çıraklık Kurulunu oluşturan kurumlar ve üye sayıları belirlenmiştir.

Madde 11. — İl Çıraklık Kurulu Başkanı, Başkan Yardımcısı belirlenmiş ve Kurul başkanı istediği takdirde, danışman üyelerin de katılabileceği benimsenmiştir.

Madde 12. — İl Çıraklık Kurulunun olağan veya olağanüstü toplanma durumu belirlenmiştir.

Madde 13. — İl Çıraklık Kurullarının yapacağı işler belirtilmiştir.

Madde 14. — İl Çıraklık Kurullarına mesleklerin gelişmesini sağlamak amacıyla, Meslekî Uzmanlık Komisyonları kurma yetkisi verilmesi uygun olarak düşünülmüştür.

Madde 15. — Çırak olabilme şartları belirlenmiştir. Ülkemizde zorunlu eğitim olan ilköğretimi bitirme yaşı kabul edilen 12 yaş çıraklığa başlama yaşı olarak alınmıştır. Bazı mesleklerin özelliğine göre başlama yaşının 12'den fazla olabileceği ve öğrenim durumunun da ilköğretimden yüksek olabileceği benimsenmiştir.

Madde 16. — Çıraklık süresi, yıl içindeki devamsızlık durumu, daha önceki çalışmalarının değerlendirilmesi, çırağın denenmesi süresi ve sözleşmenin kesinleşme durumu belirlenmiştir.

Madde 17. — Kimlerin yanına çırak alarak çalıştırabileceği açıklanmış, işyerinde eğitici usta bulunması zorunlu tutulmuştur.

Madde 18. — Çırağın bir öğrenci olduğu ve çıraklık süresince bir öğrenci gibi çalışması gerekliliği vurgulanmıştır. Çırağın işyerlerinde çalışan işçiler gibi çalışanlar sayısına dahil edilemeyeceği belirlenmiştir.

Madde 19. — Çırağa verilecek ücret belirlenmiş ve yaşına göre alınması gereken ücretin en az yüzde otuzu kadar ücret alması ve her yıl en az yüzde on kadar da artış sağlanması benimsenmiştir.

Çırak asgarî ücretin yüzde otuzunu olmasına rağmen tam ücret üzerinden ücret ödenmesi çırak alma işini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle alınan ücret üzerinden prim ödenmesinin uygun olacağı görüşüne varılmıştır.

Madde 20. — Çırağın çalışma şartları belirtilmiştir. Günde sekiz saatten fazla çalışamayacağı, işyeri durumu ve özelliğine göre işe başlama saati değişik olsa bile başlangıçtan itibaren sekiz saatten sonra çalıştırılamayacağı görüşü benimsenmiştir. Çıraklığın son yılında çırağın yalnız başına çalıştırılabileceği, İş Kanununa göre çırakları çalıştırma yasaklarına uyulacağı belirtilmiştir.

Madde 21. — Çıraklık süresi içinde çırağa verilecek izinler, ücretli ve ücretsiz izinlerin nasıl kullanılacağı belirtilmiştir.

Madde 22. — İşyeri sahibi veya yasal temsilcisinin çırağı çalıştırabilmesi için sözleşme yapma zorunluluğu getirilmiştir. 16 yaşından önce hiç kimsenin sözleşme yapmadan bir işyerinde çalıştırılamayacağı belirtilmiştir.

Madde 23. — Çırak, çıraklık süresi içinde reşit olursa çıraklığın ancak kendi rızası ile devam edebileceği görüşü benimsenmiştir.

Madde 24. — Çıraklık sözleşmesi yapıldıktan sonra il çıraklık kuruluna bildirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 25. — Çıraklık süresinin ne zaman sona ereceği belirtilmiştir.

Madde 26. — Çıraklık sözleşmesinin çırak ve işyeri sahibi yönünden taraflarca feshedilme durumları belirlenmiştir. Bu şartlarda herhangi bir tereddüdün çırağın lehine olarak kullanılması gerekmektedir. Herhangi bir anlaşmazlıkta, çözüme yardımcı olmak üzere il çıraklık kurulu yetkili durumda bulunmaktadır.

Madde 27. — İşyeri sahibinin değişmesi durumunda yeni işyeri sahibi de aynı mesleği sürdürüyorsa, sözleşmenin devam etmesi görüşü benimsenmiştir.

Madde 28. — İşyeri sahibinin çıraklık süresince çırağa karşı yükümlülüğü belirlenmiştir. Her türlü anlaşmazlıklarda çırak lehine bir çözüm getirilmesi benimsenmiştir.

Madde 29. — Çırağın işyeri sahibine karşı görev ve yükümlülükleri belirlenmiştir.

Madde 30. — Çıraklar için haftalık eğitim süresinin en az dört, en fazla sekiz saat olması uygun bulunmuş ve eğitim çalışmalarının süresi ne olursa olsun, ilk dört saatinin iş saati olması benimsenmiştir.

Madde 31. — Kalfalık sınavının yeri, tarihi ve kalfalık sınavlarının amaçları belirlenmiştir.

Madde 32. — Kalfalık sınav komisyonlarının oluşumu, komisyonda görev alamayacak kimseler ve komisyon başkanının nasıl seçileceği belirlenmiştir.

Madde 33. — Çırakların, kalfalık sınavlarına girme yeri belirlenmiş ancak İl Çıraklık Kurulunca uygun görülenlerin başka bir yerde sınava girebileceği benimsenmiştir.

Madde 34. — İlk kalfalık sınavına girme zorunlu tutulmuştur. Bu sınavda başarı gösteremeyen çıraklara takip eden üç sınav hakkı daha verilmektedir. Son sınavda da başarısız olanların çıraklık sistemi dışında kalacakları belirtilmiştir.

Madde 35. — Kalfalık sınavlarında başarı sağlayanlara verilecek belge, belgenin şeklinin belirlenmesi açıklanmıştır.

Madde 36. — Kalfa, Yeterlik Belgesi bulunmayanların kalfa unvanı ile çalışması yasaklanmıştır.

Madde 37. — Kalfa olabilme şartları belirlenmiştir. Çıraklık sistemi ile kalfa olunacağı gibi pratik meslek öğrenimi veren okul mezunlarının da sınavla kalfa olabileceği görüşü kabul edilmiştir.

Madde 38. — Kalfaların yetiştirilmesinde sözü edilen geliştirme kursları deyimi açıklığa kavuşturulmuş ve haftada en az dört en fazla altı saatlik eğitim görmeleri öngörülmüştür.

Madde 39. — Çırakların kalfa belgesi aldıktan sonra, işyeri sahibi veya kanunî temsilcisinin rızası olmadan başka bir işyerine gidemeyeceği, iki yıl süre ile aynı yerde çalışacağı görüşü benimsenmiştir. İşyeri sahibi eğitim giderlerine katkıda bulunduğuna göre kalfanın da bu yükümlülüğünün olması gerekli bulunmuştur. Ancak işyeri sahibi rıza gösterirse kalfa başka bir işyerinde çalışabilir.

Madde 40. — Ustalık sınavına katılabilme şartları belirlenmiştir.

Madde 41. — Ustalık sınavlarının yeri ve tarihlerinin saptanması görevi İl Çıraklık kurullarına verilmiştir. Ustalık sınavının amacı belirtilmiştir. Ayrıca kalfalık sınavında başarılı olamayanların daha sonra sınav için nasıl başvuracaklarını belirlemiştir.

Madde 42. — Ustalık Sınav komisyonlarının oluşumu, bu komisyonlarda görev alamayacak kimseler ve komisyon başkanının seçimi bir usule bağlanmıştır.

Madde 43. — Ustalık, sınavında başarı sağlayanlara verilecek belge, belgenin şekli, kimlerce imzalanıp ilgililere verileceği konularının kalfalık için getirilen hükmün aynı olduğu belirtilmiştir.

Madde 44. — Bağımsız işyeri açabilmenin şartı getirilmiştir. Ancak, usta yeterlik belgesine sahip olanların usta olarak bağımsız işyeri açabileceği ve bu belgelerin işyerine asılması zorunluluğu getirilmiştir. Usta Yeterlik Belgesi bulunanları istihdam edenlerin de işyeri açabilecekleri benimsenmiştir.

Madde 45. — Usta belgesine sahip olamayanların işyeri açmasının ve usta unvanı ile çalışmasının yasak olduğu hükmü getirilmiştir.

Madde 46. — Çıraklık Okulu ve eğitim yerlerinin hangi kurumlarca açılacağı belirtilmiştir. Devlete bağlı kurumlar ve kamu iktisadî teşebbüslerinin yanı sıra özel kuruluşların da okul ve eğitim yerleri açabileceği hükmü getirilmiştir. Bu kurumların yönetmeliklerinin ve programlarının Millî Eğitim Bakanlığı ile yapılacağı, özel kuruluşların okul ve eğitim yeri açma tekliflerinin merkez kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve Millî Eğitim Bakanlığının onayından sonra kesinleşeceği, denetimlerinin ise Millî Eğitim Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı ile birlikte yapılacağı görüşü benimsenmiştir.

Madde 47. — Eğitim programlarının Millî Eğitim Bakanlığınca yapılması, ancak bu programlar yapılırken Merkez Çıraklık Kurulu ve ilgili kuruluşların görüşlerinin alınması gerekliliği belirtilmiştir.

Madde 48. — Dış ülkelerden alınmış olan kalfalık ve ustalık belgelerinin denkliklerinin Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanması, ancak bu konuda Merkez Çıraklık Kurulu görüşünün de alınması gerekliliği getirilmiştir.

Madde 49. — Kanunun uygulanmasından doğacak aksaklık ve tereddüdün, meslek kolunun da görüşü alınmak suretiyle Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanacağı, eğer bir zorunluk olursa Merkez Çıraklık Kuruluna götürülebileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 50. — Çıraklık eğitiminin dışında kalarak bir meslekte çalışmış veya çalışmakta olanların da kalfa ve usta olabilmeleri için bu hüküm getirilmiştir. Hem kalfa hemde usta olabilmek için çalışılan süre belirlenmiş ve en az temel eğitimin beşinci sınıfını bitirme esası getirilmiştir.

Madde 51. — Çıraklık Eğitimine işyerlerinin katkısı açıklanmıştır. Kamu kuruluşlarının yaptığı eğitimde teorik eğitim giderlerinin bu kuruluşlarca, pratik eğitim giderlerinin de işyerlerince karşılanması; özel kuruluşların yaptığı eğitimde ise hem teorik hemde pratik eğitim giderlerinin bu kurumlarca karşılanması esası benimsenmiştir.

Madde 52. — İl Çıraklık Kurullarının eğitim harcamalarında kullanılmak üzere aynî ve nakdî yardım alabileceği hükmü getirilmiştir.

Madde 53. — İl Çıraklık Kurulları hesaplarının yılda iki defa Valilikçe denetlenmesi ve denetleme zamanları, denetleme sonuçlarının Millî Eğitim Bakanlığına gönderilme zorunluluğu belirtilmiştir.

Madde 54. — İl Çıraklık Kurullarına katılan başkan ve üyelere, Sınav Komisyonu başkanı ve üyelerine danışman ve meslekî uzmanlık komisyonu üyelerine verilecek yolluk, huzur hakkı ve fazla çalışma ücretleri bir esasa bağlanmıştır.

Madde 55. — Kanun ile ilgili yönetmelik düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 56. — Yaptırım maddesi olarak düzenlenmiştir.

Geçici Madde 1. — Eskiden Yeterlik Belgesi almış olanların yeni duruma uyumu açıklanmıştır.

Geçici Madde 2. — Kanunun uygulandığı tarihten önce usta ve işyeri sahibi olarak çalışanlar, Kamu ve özel kuruluşlarda çalışanların durumu açıklanmıştır.

Madde 57. — 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu yürürlükten kaldırılmak üzere bu madde düzenlenmiştir.

Madde 58. — Yürürlük maddesidir.

Madde 59. — Yürütme maddesidir.

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ İSA VARDAL'IN TEKLİFİ

Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; mal ve hizmet üretim sürecinde bulunan bağımsız işyeri açabilecek veya çeşitli işyerlerinde benzer kademelerde çalışabilecek, ekonomik, sosyal ve teknolojik kalkınmaya katkıda bulunacak, üretimin verimli ve kaliteli yapılmasını sağlayacak, belirli kademelere, nitelikli ve eş düzeyde elemanların yetiştirilmesi ve geliştirilmesi esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, 17 Temmuz 1964 tarih ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu ile 8 Mart 1950 tarih ve 5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Deniz Ticaret Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Borsaları Birliği» Kanuna göre kurulmuş meslekî kuruluşlara üye olan işyerlerini; mal ve hizmet üreten kamu kuruluşlarını; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bağlı işyerleri hariç olmak üzere, döner sermayeli işyerlerini ve bu işyerlerinde çalışan çırak, kalfa ve ustaları kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen;

a) «Çırak» bir meslek için hazırlanan teorik ve pratik eğitim programlarına göre iş ve eğitim yerlerinde, o mesleği öğrenmek amacı ile çıraklık sözleşmesi yaparak bir işyerinde hizmet alan kimseyi,

b) «Çırak adayı» çıraklık deneme dönemi içinde bulunan kimseyi,

c) «Çıraklık sözleşmesi» işyeri sahibi veya kanunî temsilcisi ile çırağın velisi veya kanunî temsilcisi tarafından karşılıklı imzalanan belgeyi,

d) «Kalfa» çıraklıkta çalışma süresini doldurarak kalfalık kademesine yükseliş sınavını kazanan ve bu unvanla ustanın gözetiminde mesleğinin değişik işlerini yalnız başına uygulayarak bir işyerinde çalışan, ustalığa aday olan kimseyi,

e) «Usta» bu Kanunla belirlenen şartları yerine getirerek, ustalık kademesine yükseliş sınavını kazanan ve bu unvanla mesleğinin gerektirdiği tüm bilgi, beceri ve yönetim yeteneğine sahip olarak bir işyerinde çalışan kimseyi,

f) «Eğitici Usta»; ustalık yeterliğinin yanı sıra eğiticilik kursuna katılarak başarı sağlayan veya buna denk sayılan öğretimi yapan, mesleğinde yetiştirmek için yanına çırak alan veya verilen kimseyi,

ğ) «Sınav komisyonları»; kalfalık ve ustalık sınavlarını yaparak başarıları değerlendiren ve belgelendiren komisyonları,

h) «Meslekî uzmanlık komisyonları»; mesleğin gelişmesini sağlamak amacıyla illerde kurulan komisyonları,

ı) «Yeterlik belgesi»; kalfalık veya ustalık sınavını kazananlara usulüne uygun olarak verilen kalfalık veya ustalık belgelerini,

j) «İşyeri sahibi»; kapsam maddesinde belirtilen işyerlerinin işveren olarak sahibi veya kanunî vekili ile döner sermayeli kurum amiri olan kişiyi,

k) «Merkez çıraklık kurulu»; çeşitli bakanlık ve kuruluşların katılması ile merkezde oluşan en üst düzeydeki kurulu,

l) «İl çıraklık kurulu»; uygulama kapsamına alınan illerde oluşturulan kurulları,

m) «Çıraklık okulu, çıraklık eğitim merkezi, eğitim yeri» çırak, kalfa ve ustaların eğitimlerinin veya çeşitli meslek kurslarının yapıldığı yerleri,

İfade eder.

İKİNCİ KISIM
Kuruluş ve Görevler

BİRİNCİ BÖLÜM
Merkez Çıraklık Kurulu

Kuruluş

MADDE 4. — Merkezde, ilgili bakanlık ve kuruluşların temsilcilerinin katılmasıyla «Merkez Çıraklık Kurulu» kurulur.

Merkez Çıraklık Kurulu

MADDE 5. — Merkez Çıraklık Kurulu aşağıda belirlenen üyelerden oluşur.

a) Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı,
b) Meslekî ve Teknik Eğitimle görevli Müsteşar Yardımcısı,
c) Millî Eğitim Bakanlığı Çıraklık Eğitimi Genel Müdürü veya yardımcısı,
d) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı temsilcisi,
e) Çalışma Bakanlığı temsilcisi,
f) İş ve İşçi Bulma Kurumu temsilcisi,
g) Ticaret Bakanlığı temsilcisi,
h) Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcisi,
ı) Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârları Konfederasyonu temsilcisi,
j) Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcisi,
k) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi,

Başkanlık

MADDE 6. — Kurulun Başkanı; Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarıdır. Başkanvekili Meslekî ve Teknik Eğitimle görevli Müsteşar Yardımcısıdır. Kurulun sekreterlik işleri Millî Eğitim Bakanlığı Çıraklık Eğitimi Genel Müdürlüğünce yürütülür.

Toplantı

MADDE 7. — Kurul; en az dört ayda bir defa başkanın çağrısı veya gerektiğinde üyelerden en az üçünün yazılı isteği üzerine toplanır. Kurul, gündemdeki konuları görüşerek karara bağlar. Toplantı üye sayısının üçte ikisinin katılmasıyla yapılır ve kararlar toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır.

Görevleri

MADDE 8. — Merkez Çıraklık Kurulu aşağıdaki işleri görür :

a) Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmelik hükümlerini uygulamak, izlemek, denetlemek, değerlendirmedeki esaslarını ve bu amaçla diğer bakanlık ve kuruluşlarla işbirliği esaslarını tespit etmek,

b) Çeşitli meslek kollarına göre çırağın, kalfanın ve ustanın nitelikleri, yetiştirilmesi, sınavlarının yapılması, sınav komisyonlarının kurulması ve çalışması ile ilgili yönetmelik taslaklarını hazırlamak ve Millî Eğitim Bakanlığına sunmak,

c) Gerekli görüldüğünde, Millî Eğitim Bakanlığına kısa ve uzun süreli uzmanlık komisyonlarının kurulmasını önermek ve onların çalışmalarını değerlendirmek,

d) Çıraklık sözleşmesinin örneğini hazırlamak,

e) Mesleklere ve kademelere göre sınav biçimini karara bağlamak,

f) Uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak yer ve mesleklerin belirlenmesi hakkında karar vermek,

g) Çıraklık süresini, yaş, meslek ve öğrenim durumlarına göre tespit etmek,

h) Bu Kanunun gerektirdiği diğer işleri yapmak,

İKİNCİ BÖLÜM
İl Çıraklık Kurulu

Kuruluş

MADDE 9. — Merkez çıraklık kurulunun uygun göreceği illerde kurulca verilecek kararın yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Millî Eğitim Bakanlığınca İl Çıraklık Kurullarının kurulması sağlanır.

İl Çıraklık Kurulları

MADDE 10. — İl Çıraklık Kurulları aşağıdaki kurumların temsilcilerinden oluşur.

a) Millî Eğitim Müdürü veya ilgili Millî Eğitim Müdürü yardımcısı,
b) Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri Birliği temsilcisi,
c) Mahallî Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri Birliği başkanlar meclisince seçilecek iki temsilci,
d) İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü temsilcisi,
e) İlgili Bölge Çalışma Müdürlüğü temsilcisi,
f) Sosyal Sigortalar Kurumu temsilcisi,
g) Ticaret ve Sanayi Odalarından iki temsilci,
h) Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürü,
ı) Valilikçe uygun görülecek bir Meslek Lisesi Müdürü,
j) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu il temsilcisi,

Başkanlık

MADDE 11. — İl Çıraklık Kurulunun birinci başkanı o yerin Millî Eğitim Müdürüdür. Bulunmadığı takdirde ilgili Millî Eğitim Müdür Yardımcısı başkanlık eder. İkinci başkanı mahallî Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri Birliği Başkanıdır.

Toplanma

MADDE 12. — İl Çıraklık Kurulları; ayda en az bir defa başkanın çağırısı veya gerektiğinde üç üyenin yazılı isteği üzerine toplanır. Toplantı, üye sayısının üçte ikisinin katılmasıyla yapılır ve kararlar toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın oy verdiği tarafın kararı geçerlidir. Kurulun sekreterya işleri Çıraklık Eğitimi Merkez Müdürlüklerince yürütülür.

Görevleri

MADDE 13. — İl Çıraklık Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Çıraklık süresi ile ilgili olarak, çıraklık öncesi meslekî çalışmaları değerlendirmek,
b) Sınav komisyonlarına üye vermek,
c) Kanunun ilde eksiksiz uygulanmasını sağlamak,
d) Taraflar arasında doğacak uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak,
e) Sınavların yer ve tarihlerini tespit etmek,
f) Belgelerin dağıtımını sağlamak,
g) Yapılan yardımları usulünce toplamak ve sarfetmek,
h) Yıllık çalışma raporunu hazırlamak ve Merkez Çıraklık Kuruluna sunmak,
ı) Bu Kanun hükümlerini il düzeyinde yerine getirmek üzere gerekli görülen diğer işleri yapmak.

Meslekî uzmanlık komisyonları

MADDE 14. — İl Çıraklık Kurulu, gerekli gördüğü durumlarda meslekî uzmanlık komisyonları kurarak, mesleğin gelişmesini sağlayıcı çalışmalar yaptırır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Çırak, Kalfa ve Ustaların Yetiştirilmesi

BİRİNCİ KISIM
Çıraklık

Çıraklık şartları

MADDE 15. — Çırak olabilmek için;

a) En az ilkokulu bitirmiş olmak,

b) Oniki yaşından küçük olmamak,

c) Gireceği mesleğin gerektirdiği sağlık şartlarını taşımak gerekir.

Bazı mesleklere alınacak çıraklarda aranacak öğrenim ve yaş durumu, en az yukarıda belirlenen şartları taşımak kaydıyla, Merkez Çıraklık Kurulunca tespit olunur.

Çıraklık süresi

MADDE 16. — Çıraklık süresi mesleklerin özelliğine göre iki ile dört yıl arasında değişir.

Çıraklık süresinin düzenli ve aralıksız olarak tamamlanması esastır.

Çırağın kabul edilebilir nedenlerle bir yıl içindeki devamsızlığı otuz iş gününden fazla olduğu hallerde, bu fazlalık çıraklık süresine eklenir.

Çırağın, bu Kanuna göre çırak olmadan önce mesleği ile ilgili olarak elde ettiği bilgi, beceri ve tecrübeler, İl Çıraklık Kurulunca belgeleri de dikkate alınıp değerlendirilerek çıraklık süresi kısaltılabilir.

Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanır. Bu dönem mesleğin özelliklerine göre bir aydan az üç aydan fazla olamaz. Bu süre içinde taraflardan biri çıraklık sözleşmesini İl Çıraklık Kuruluna önceden bildirmek şartıyla, ihbarsız olarak feshedebilirler. Deneme döneminin sona ermesi üzerine çıraklık sözleşmesi kesinleşir ve bu dönem çıraklık süresinden sayılır. Deneme döneminde çırak adayına ücret ödenir.

Çırak alma şartı

MADDE 17. — Çırak almak ve yetiştirmek için işyeri sahibi veya kanunî temsilcisinin bu Kanunda belirlenen hükümlere uygun olarak, eğitici usta yeterliğine sahip olması veya bu yeterliğe sahip olan kimseyi o işyerinde istihdam etmesi şarttır.

Mesleği öğrenme

MADDE 18. — Çırak bir öğrencidir. Çırağın mesleğini öğrenmesi için iş üzerinde bir öğrenci gibi çalışması esastır.

Çıraklar işyerlerinde çalışanların sayısına dahil edilmezler.

Çırağın ücreti

MADDE 19. — İşyeri sahibi, çırağa İş Kanununa göre tespit olunan asgarî ücretin yüzde 40'ından aşağı olmamak üzere ücret ödemekle yükümlüdür. Bu ücret, her yıl çırağın ücretinin yüzde onundan az olmamak üzere, kademeli olarak artırılır.

Çıraklar hakkında çıraklık süresince 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve hastalık sigortaları hükümleri uygulanır.

Çalışma şartları

MADDE 20. — Çıraklar, yetiştirilmek üzere hizmet aldıkları kimselerin çalışma saatlerine uygun olarak günde sekiz saati geçmemek üzere çalıştırılırlar. Çıraklar, çıraklık süresinin son yılı hariç sürekli olarak yalnız başlarına çalıştırılamazlar.

Çıraklara, 1475 sayılı İş Kanununun çocukları çalıştırma yasağı, gece çalıştırma yasağı, ağır ve tehlikeli işler ile ilgili hükümler uygulanır.

Çırağın izni

MADDE 21. — Çıraklık süresi içerisinde verilecek izinlerde aşağıdaki esaslara uyulur :

a) İşyeri sahibi çıraklara bir yıllık öğrenimden sonra, yılda bir ay ücretli izin vermekle yükümlüdür.

b) Yıllık ücretli izinler, çırağın eğitim çalışmalarının tatil edildiği aylarda verilir.

c) Kabul edilebilir özürleri nedeniyle işyeri sahibi çırağa ücretsiz izin verebilir; bu durumdaki izinler yılda otuz iş gününden fazla olduğu takdirde, bu fazlalık çıraklık süresine eklenir.

Sözleşme yapma zorunluğu

MADDE 22. — İşyeri sahibi veya temsilcisi çırak adayını çalıştırmaya başlamadan önce, çırağın kanunî temsilcisi ile yazılı çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır. Onsekiz yaşından önce hiç kimse bu Kanun hükümlerine göre çıraklık sözleşmesi yapmadan, çırak olarak, bir işyerinde çalıştırılamaz.

Reşit olmak

MADDE 23. — Çıraklık sözleşmesi, çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, rıza alınmak kaydıyla devam eder.

Sözleşme bildirimi

MADDE 24. — Kanunun uygulamaya alındığı yerlerde belirlenmiş olan meslekleri icra eden işyeri sahipleri veya kanunî temsilcileri çırak adayları ile yaptıkları sözleşme örneğini işyerinin bulunduğu mahaldeki il çıraklık kuruluna göndermekle yükümlüdürler.

Sürenin bitimi

MADDE 25. — Çıraklık sözleşmesi, çıraklık süresinin tamamlanmasıyla sona erer. Kalfalık sınavlarında başarı gösteremeyen çırakların çıraklık süresi, son sınav haklarını kullanıncaya kadar devam eder.

Sözleşmenin feshi

MADDE 26. — Aşağıdaki durumlarda çıraklık sözleşmesi taraflarca feshedilebilir.

a) Çırak yönünden :

1. İşyeri sahibi gerçek kişi ise ölümü, tüzelkişi ise tüzelkişiliğin sona ermesi, iflası;

2. İşyerinin grev, lokavt ve bunun gibi diğer zorunlu durumların dışında başka bir nedenle çalışmasına iki aydan fazla ara vermesi;

3. İşyerinin uzak bir yere taşınması nedeniyle çırağın işine devam etmesine imkân kalmaması veya ona ağır külfet yüklemesi;

4. Çırağın, ailesi ile birlikte veya yalnız olarak oturma yerini, işe devam etmesini imkânsız kılacak derecede uzak bir yere taşıma zorunda kalması;

5. Çırağa mesleğini öğreten ustanın aralıksız en az iki ay işyerine gelmemesi ve bu süre içerisinde başka ustanın getirilememesi;

6. İşyeri sahibi veya ustanın, çırağa kötü davrandığı veya çırağa karşı olan görev ve sorumluluğun yerine getirilmediğinin il çıraklık kurulunca tespit olunması;

7. Çırakta, hastalık ve benzeri nedenlerle mesleğini öğrenmesini devamlı olarak engelleyen bir halin meydana gelmesi;

8. Çırağın, yaptığı işin veya işyerindeki durumunun onun sağlığı ve ahlak bakımından sakıncalı olduğunun veya öğreneceği mesleğin dışındaki işlerde çalıştırıldığının il çıraklık kurulunca tespit olunması;

b) İşyeri sahibi yönünden :

1. Çırağın; işyerine, eğitim yerine izinsiz ve geçerli bir sebep olmaksızın iki ay devamsızlık etmesi;
2. Çırağın aralıksız dört ay veya daha fazla devamsızlığına sebep olan tedavisi uzun sürecek bir hastalığa tutulması;
3. Çırağın, işyeri sahibine karşı olan yükümlülüklerini yerine getirmemesi;
4. Çırağın; ısrarla işyeri sahibi veya ustanın koyduğu iş düzenini bozucu hareketlerde bulunması;
5. Kalfa olabilmek için gerekli ilgi ve çabayı göstermemekte ısrar etmesi.

İşyeri sahibinin değişmesi

MADDE 27. — İşyeri sahibinin değişmesi halinde, yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyor ise, çıraklık sözleşmesi devam eder.

İşyeri sahibinin yükümlülükleri

MADDE 28. — İşyeri sahibinin çırağa karşı olan görev ve yükümlülükleri şunlardır :

a) Çırağa sözleşmede belirtilen o mesleğe ait eğitim programını eksiksiz olarak uygulamak, onun çıraklık süresi sonunda yapılacak kalfalık sınavını başarabilecek şekilde yetiştirilmesini sağlamak;

b) Çırağı, mesleği ile ilgili eğitim görmek üzere okul ve eğitim yerine devamına izin vermek, devamını denetim altında bulundurmak;

c) Çırağı mesleğini öğrenmesi ile ilgili işlerde çalıştırmak;

d) Çırağın, kalfalık sınavına girmesini ve sınav için gerekli araç ve gereçleri sağlamak.

Çırağın yükümlülükleri

MADDE 29. — Çırağın işyeri sahibine karşı olan görev ve yükümlülükleri şunlardır :

a) Mesleğini, yetişme programına uygun olarak öğrenmeye ve yeter derecede bilgi, beceri ve davranış kazanmaya çaba göstererek süresi içerisinde kalfa olmaya çalışmak,

b) Gerek işyerindeki pratik çalışma işine ve gerekse mesleği ile ilgili teorik meslek derslerini görmek üzere belirlenen okul ve kurslara aralıksız olarak devam etmek,

c) Yetişme ve öğrenme durumu ile yeteneğini tespit etmek üzere kalfalık sınavına girmek,

d) İşyerine ait sır ve özellikleri başkalarına söylememek,

e) İşyeri sahibi, işyerinde çalışanlar ve işyerine gelenlere karşı saygılı davranmak.

Çıraklık eğitim süresi

MADDE 30. — Çıraklar için çıraklık okulu ve eğitim yerlerinde mesleklerin niteliğine göre haftada en az dört saat, en çok sekiz saatlik teorik ve pratik meslekî eğitim çalışmaları düzenlenir. Eğitim çalışmalarının dört saati iş saati içerisinde, kalan kısmı iş saati dışında yapılır. Zorunlu hallerde tamamı iş saatleri içinde yapılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Kalfalık

Kalfalık sınavı

MADDE 31. — Kalfalık sınavı, her meslek için il çıraklık kurullarınca tespit olunan tarihlerde ve yerlerde yapılır.

Sınavın amacı; mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri, davranış ve tecrübe ile işlerin güvenlik kurallarına uygun olarak ustanın gözetiminde yalnız başına usulünce yapılıp yapılmadığını tespit etmektir.

Kalfalık sınav komisyonları

MADDE 32. — a) Kalfalık sınavı komisyonları il çıraklık kurullarınca aşağıdaki kurumlardan aday gösterilecek on kişi arasından valilikçe seçilecek beş asil ve beş yedek üyeden oluşur.

1. Millî Eğitim Bakanlığı ile temsilcisi, iki asıl, bir yedek,
2. Adayın mesleği ile ilgili dernek temsilcisi, iki asıl, iki yedek,
3. İl çıraklık kurulundan bir asıl, bir yedek,

b) Sınav komisyonlarında aşağıda belirtilen kimseler görev alamazlar :

1. Çırağın velisi veya kanunî temsilcisi ile üçüncü dereceye kadar olan akrabalar,
2. Çırağın çalıştığı işyeri sahibi veya kanunî temsilcisi, çırağı yetiştiren ustası,

Yukarıda belirtilen üyeler sınav komisyonu toplanmadan önce durumlarını komisyon başkanına bildirmekle yükümlüdürler.

c) Komisyon üyeleri Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerinden birini başkan seçerler.

Sınav yeri

MADDE 33. — Çıraklar, kalfalık sınavlarına bulundukları illerde girmek zorundadırlar; il çıraklık kurulu gerekli gördüğü takdirde, başka bir ilde sınava girebilirler.

Sınava girme

MADDE 34. — Çıraklık eğitim süresinin sonunda kalfalık sınavına girmeye hak kazanan çıraklar, kendi mesleği için açılacak ilk kalfalık sınavına girme zorundadır. Bu sınavda başarılı olamayanlara bunu takip eden dönemlerde olmak üzere üç sınav hakkı daha verilir. Bunda da kalfalık belgesi alamayanların çıraklık hak ve sözleşmesi sona erer.

Kalfa yeterlik belgesi

MADDE 35. — Kalfa sınavını kazananlara, «Kalfalık Belgesi» verilir. Kalfalık belgesinin şekli, Merkez Çıraklık Kurulunca belirlenir. Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır.

Yeterlik belgesiz unvan kullanılamayacağı

MADDE 36. — Kalfa yeterlik belgesini almamış olanların, kalfa unvanı ile çalışmaları yasaktır.

Kalfalığa giriş

MADDE 37. — Kalfa olabilmek için aşağıdaki şartları ve nitelikleri taşımak gerekir :

a) Bu Kanuna göre kalfa yeterlik belgesini almış olmak;

b) En az ilkokula dayalı pratik meslek öğrenimi veren okulları bitirenlerden, okulun süresi, mesleğin özelliği ve adayın yaşı dikkate alınarak durumu Merkez Çıraklık Kurulunca uygun görülenlerden kalfalık sınavına girip başarı göstermek.

Kalfanın eğitimi

MADDE 38. — Kalfalık için mesleklerinin niteliğine göre haftada en az dört saat, en fazla altı saatlik uygulamalı ve teorik meslekî eğitim çalışmaları düzenlenir.

İşyeri değiştirme

MADDE 39. — 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamındaki işyerlerinde çalışan çıraklar kalfa belgesi aldıktan sonra, iki yıllık süre içinde çalıştığı işyeri sahibinin veya kanunî temsilcisinin olurunu almadan başka bir işyerine giremezler.

Bu süre içinde kalfanın ayrılmasını gerektiren zorunlu sebepler varsa konu ilgili il çıraklık kurulunca tespit olunur ve taraflara bildirilir.

Tespit olunan durum kalfanın ayrılmasını gerektirdiği takdirde işyeri sahibi veya kanunî temsilcisi kalfaya yazılı bir olur verir. Kalfa bu belgeyi aldıktan sonra işinden ayrılır ve çalışacağı işyeri sahibine adı geçen belgeyi vererek yeni işine başlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Ustalık

Ustalık sınavına katılma

MADDE 40. — Kalfa yeterlik belgesini aldıktan sonra, mesleğinde en az üç yıl fiilen kalfa olarak çalışmış olan ve bu süre içinde yapılacak geliştirme eğitimi çalışmalarına katılarak başarı göstermiş bulunanlara, kendi meslekleri için açılacak ustalık sınavına girebilirler.

Ustalık sınavı ve amacı

MADDE 41. — a) Ustalık sınavı her meslek için il çıraklık kurullarınca tespit olunacak tarihlerde ve yerlerde yapılır.

Ustalık sınavının amacı; adayın mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri ve yönetim yeteneği ile işlerin tamamının proje, resim veya iş programına ve güvenlik kurallarına uygun olarak usulünce ve kendi başına yapıp yapamayacağını tespit etmektir.

b) Sınavda başarı gösteremeyen kalfalar, daha sonra açılacak ustalık sınavına girmek istedikleri takdirde başvurularını İl Çıraklık Kuruluna yazılı olarak bildirirler.

Kurul bu başvuruları dikkate alarak sınav gününden en az otuz gün önce ilgiliye ve sınav komisyonu başkanına duyurur.

Ustalık sınav komisyonları

MADDE 42. — a) Ustalık sınav komisyonları il çıraklık kurulunca aşağıdaki kurumlardan aday gösterilecek on kişi arasından valilikçe seçilecek beş asıl, beş yedek üyeden oluşur.

1. Millî Eğitim Bakanlığı il temsilcisi iki asıl, iki yedek,
2. Adayın mesleğiyle ilgili dernek temsilcisi iki asıl, iki yedek,
3. İl çıraklık kurulundan bir asil, bir yedek,

b) Ustalık sınav komisyonlarında 32 nci maddenin (b) fıkrasında belirtilen kimseler görev alamazlar.

c) Komisyon üyeleri, Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerinden birini başkan seçerler.

Ustalık belgesi

MADDE 43. — Ustalık sınavını kazananlara, 35 inci maddede belirlenen esaslara göre «Ustalık Belgesi» düzenlenir ve ilgililere verilir.

Lise dengi meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olanlara, en az bir yıllık iş tecrübesi olduğunu belgelendirdikleri takdirde, sınavsız ustalık belgesi verilir.

İşyeri açma

MADDE 44. — Ustalık belgesine sahip olanlar, «usta» unvanı alır ve bağımsız işyeri açabilirler. Bu unvana sahip olmayanların işyeri açabilmeleri için üretim alanları ile ilgili en az bir usta çalıştırması gerekir.

İşyeri açmak isteyenler açma izni almak için ustalık belgesini ilgili yerlere ibraz etmek ve ayrıca bu belgeyi işyerine asmak zorundadırlar.

Belgesiz unvan kullanılamayacağı

MADDE 45. — Ustalık belgesine sahip olmayanların veya bu belgeye sahip olanları yanında çalıştırmayanların işyeri açmaları; usta unvanı ile çalışmaları ya da çalıştırılmaları yasaktır.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Çeşitli Hükümler

Çırak okulları, eğitim merkezleri ve yerleri

MADDE 46. — Çıraklık okulları, eğitim merkezleri ve yerlerinin açılma şartları şunlardır.

a) Millî Eğitim Bakanlığı gerekli gördüğü yerlerde çıraklık okulları, çıraklık eğitimi merkezleri ve yerleri açar.

b) Devlete bağlı kurumlarla, Kamu İktisadî Teşebbüsleri kendi bünyelerinde çıraklık okulları, eğitim merkezleri ve yerleri açabilirler. Buralarda uygulanacak yönetmelikler ve öğretim programları Millî Eğitim Bakanlığı ve ilgili kuruluşlarla birlikte hazırlanır.

c) Özel kuruluş da üretimleri ile ilgili alanlarda 625 sayılı Özel Öğretim Kanunu uyarınca okul, eğitim merkezi ve yeri açabilirler.

1. Bu kurumların okul, eğitim merkezi ve yeri açma istekleri, Merkez Çıraklık Kurulunca incelenerek karara bağlanır ve Millî Eğitim Bakanlığının onayından sonra kesinleşir.

2. Okul, eğitim merkezi ve yerlerinin yönetmelikleri, öğretim programları ilgili kuruluş ve Millî Eğitim Bakanlığı ile birlikte hazırlanır.

3. Bu eğitim kurumlarının denetimi Millî Eğitim Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı ile birlikte yapılır.

Eğitim programları

MADDE 47. — Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Çıraklık Kurulunun da görüşünü almak suretiyle eğitim ve tamamlama eğitim programları hazırlar ve uygulamaya koyar.

a) Uygulamaya alınan mesleğe ait pratik ve teorik yetiştirme programlarında her meslek için gerekli olan bilgi ve becerilerin birbirleri ile uyumlu olarak yürütülmesi sağlanır.

b) Bir işyerinin özelliği nedeniyle yapılamayan ve noksan kalan eğitimin tamamlanabilmesi için tamamlama programları düzenlenir. Bu programlar işyerlerinde veya eğitim merkezlerinde bloklaştırılmış olarak uygulanabilir.

c) Tam zamanlı teorik ve pratik eğitim programları düzenlenerek normal veya bloklaştırılmış olarak uygulanabilir.

Belgelerin denkliği

MADDE 48. — Yabancı ülkelerden alınmış olan kalfalık, ustalık veya dengi belgelerle, yurt içinde çırak okulları veya çeşitli kurslardan alınmış belgelerin, Merkez Çıraklık Kurulunun görüşü de alınarak, denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır.

Anlaşmazlıkların çözümü

MADDE 49. — Kanunun uygulanmasından doğacak tereddüt ve anlaşmazlıklar, meslek kolunun bağlı olduğu kuruluşun görüşü alınmak suretiyle Millî Eğitim Bakanlığınca karara bağlanır. Gerek ve zorunluluk hallerinde Millî Eğitim Bakanlığı konuyu Merkez Çıraklık Kuruluna götürebilir.

Dışarıdan sınavlara alınma

MADDE 50. — İl Çıraklık Kurullarının belirleyeceği tarihlerde kalfalık ve ustalık sınavlarına dışardan girebilmek için en az ilkokulu bitirmiş olmak şarttır.

Kalfalık veya ustalık sınavına girebilmek için, adayların sınava girecekleri meslekte bu Kanuna göre belirlenen çıraklık veya kalfalık süresinin en az birbuçuk katı çalışmış olduklarını belgelemeleri gerekir.

İlköğrenimin bitiminden sonraki meslekî ve teknik eğitim kurumlarında başarılı olunan her yıl veya yapılan meslekî eğitimler Merkez Çıraklık Kurulunca değerlendirilir.

Eğitim giderleri

MADDE 51. — Çırak, kalfa ve ustaların eğitiminde;

a) Devlete bağlı kurumlarla, kamu iktisadî teşebbüslerince açılan okul, eğitim merkezî ve yerlerinin teorik eğitim giderleri kendi kurumlarınca, pratik eğitim giderleri işyerlerince,

b) Özel kuruluşlarca açılan okul, eğitim merkezî ve yerlerinin teorik ve pratik eğitim giderleri kendi kuruluşlarınca,

Karşılanır.

Aynî ve nakdî yardım

MADDE 52. — İl Çıraklık Kurulları, eğitim çalışmalarında kullanılmak üzere aynî ve nakdî yardım alabilirler.

Harcamaların denetimi

MADDE 53. — İl Çıraklık Kurullarının hesapları her yıl aralık ayında veya gerektiğinde Valilikçe denetlenir. Denetleme sonuçları, Merkez Çıraklık Kurulunda incelenmek üzere, Millî Eğitim Bakanlığına gönderilir.

Yolluk, huzur hakkı, fazla çalışma ücreti

MADDE 54. — İl çıraklık kurulları toplantılarına katılan; başkan, ikinci başkan, üye, danışman üye, sınav ve meslekî uzmanlık komisyonu üyelerine, kamu veya özel hukuk hükümlerine tabi olan yerlerde ve işlerde çalışıp; çalışmadıklarına bakılmaksızın yolluk ve fazla çalışma ücreti, huzur hakları Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır. Bu ödemelerin miktarı Maliye ve Millî Eğitim bakanlıklarınca tespit olunur.

Yönetmelikler

MADDE 55. — Çıraklığa başvurma, işe alınma, sözleşmelerle ilgili işlemler ve gerekli belgelerin ne olacağı,

Çırak, kalfa ve ustanın yetiştirilmesi ve sınavları, sınav komisyonları, komisyona seçilecek üyelerin nitelikleri ve görev süreleri, başarı ve derecelerin tespit olunması sınav sonrası verilecek belgeler, belgelerin imzalanması, dağıtılması.

İl çıraklık kurulları, eğitici usta ve yetiştirilmeleri, kanun kapsamı içine girmeden alınan unvanların nasıl değiştirileceği gibi konular, Merkez Çıraklık Kurulunun hazırlayacağı ve Millî Eğitim Bakanlığının onaylayacağı yönetmelikle belirlenir.

Yönetmelik, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılır.

Cezalar

MADDE 56. — Bu Kanunun 17, 19, 20, 21, 22, 24, 28, 32, 36, 39, 44, 45, 51 inci maddelerindeki hükümleri yerine getirmeyenler, fiil tarihinde yürürlükteki asgarî ücretin bir aylık tutarından fazla olmamak üzere, para cezası ile cezalandırılır. Tekrarı halinde bu ceza üç katına çıkarılır. Para cezasının takdiri İl Çıraklık Kuruluna aittir.

Verilen cezaya yedi gün içinde Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edilebilir. İtiraz edilmeyen cezalar kesinleşir. Kesinleşen ceza onbeş gün içinde o yerin vergi dairesine ödenir.

Kırkdördüncü madde birinci fıkrasına aykırı olarak açılan işyerleri, durumun öğrenilmesinden itibaren bir ay içerisinde, mülkî amirlerce kapatılır.

Kalfalık belgesi olanlar

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanun ve bundan önce yürürlükte olan Kanunun uygulamaya girdiği tarihe kadar mevcut mevzuat esasları içinde kalfalık belgesi almış bulunanların belgelerinin değiştirilmesi sınav kurullarının kararı üzerine yapılır.

Bu durumda olanların okur - yazar olmaları yeterlidir. Ancak 38 inci madde hükmüne göre kalfalık eğitimine katılmak isteyenlerin ilkokulu bitirmiş olmaları şarttır.

Usta olarak çalışmakta olanlar

GEÇİCİ MADDE 2. — Halen mesleğinde çalışanların durumları aşağıda belirlendiği şekilde değerlendirilir.

a) Bu Kanun ve bundan önce yürürlükte olan Kanunun uygulamaya girdiği tarihe kadar mevcut mevzuat esasları içinde ustalık belgesi almış bulunanların belgelerinin değiştirilmesi sınav kurullarının kararı üzerine yapılır.

b) Bu Kanun ve bundan önce yürürlükte olan Kanunun uygulamaya girdiği tarihte mesleğini kendisi usta durumunda yöneten ve aynı zamanda işyeri sahibi olarak en az iki yıldan beri çalışmış ve çalışmakta olanlara sınavsız ustalık belgesi verilir.

c) Kamu ve özel kuruluşların işyerlerinde usta unvanı ile, uygulama alanında bulunan, mesleğinde en az dört yıl çalışmış olanlara sınavsız ustalık belgesi verilir.

d) Bu madde hükümlerine göre ustalık belgesi almak isteyenlerin durumlarını, meslekî kuruluşlardan alınacak ve İl Çıraklık Kurulunca uygun bulunacak şekilde, belgelendirmeleri şarttır.

Böylece ustalık belgesi almaya hak kazananlardan fiilen on yıl ve daha çok çalışanların okur - yazar olmaları yeterlidir.

Çalıştığı süreleri on yıldan az olanlardan ilkokulu bitirme şartı aranır. İlkokulu bitirmemiş olanlar iki yıl içinde bitirdiklerini ibraz ettikleri takdirde ustalık belgelerini alabilirler.

Kaldırılan hükümler

MADDE 57. — 20.6.1977 tarih, 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu ile bununla ilgili diğer mevzuat yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 58. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 59. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler
Komisyonu
Esas No. : 2/16
Karar No. : 17

15 . 11 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 3.2.1984 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın, Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi» Komisyonumuzun 15.11.1984 tarihli 9 uncu Birleşiminde Millî Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcisinin de katılmasıyla görüşülüp incelendi.

Teklif esas itibarıyle bir önceki Hükümet döneminde Danışma Meclisine sevkedilip fakat zaman yetersizliği nedeniyle kanunlaşamayan kanun tasarısının benzeri olduğundan; aradan geçen zaman zarfında yeni gelişmeler ışığında bu konuda yeni bir kanun tasarısı hazırlığının son aşamaya geldiği ve çok kısa bir zaman içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı açıklandığından Teklif Komisyonumuzca reddedilmiştir.

Raporumuz havalesi gereği Millî Eğitim Komisyonuna gönderilmek üzere saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Mustafa Balcılar	Burhan Kara	*Mahmut Orhon*
Eskişehir	Giresun	Yozgat
	(İmzada bulunamadı)	
Kâtip	Üye	Üye
Hamdi Özsoy	*Ahmet Şevket Gedik*	Günseli Özkaya
Afyon	Adana	İstanbul
		(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Mehmet Sedat Turan	*Osman Nuri Akyol*	Turgut Sözer
Kayseri	Kocaeli	Sakarya
		(İmzada bulunamadı)

Üye	Üye
Talat Sargın	*Rıza Öner Çakan*
Tokat	Zonguldak

Millî Eğitim Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. : 1/770 *22.5.1986*
Karar No. : 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı ile; Zonguldak Milletvekili İsa Vardal'ın, Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi Komisyonumuzun 21.5.1986 tarihli 6 ıncı birleşiminde hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle incelenip görüşülmüştür.

Komisyonumuz aynı mahiyette olması sebebiyle Tasarı ve Teklifi birleştirerek, daha kapsamlı olması sebebiylede Kanun Tasarısının görüşmelere esas alınmasını kararlaştırmıştır.

Komisyonumuz, tasarının tümü üzerindeki görüşmelerini tamamladıktan sonra, gerekçesini de uygun görerek maddelerinin görüşmesine geçmiştir. Maddeler üzerindeki kabul, ilave ve değişiklikler aşağıda açıklanmıştır.

1. Tasarının 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 inci maddeleri Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

2. Tasarının 16 ıncı maddesinin ikinci fıkrasının başındaki «çıraklık» kelimesi «çıraklar» olarak değiştirilmiş ve madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

3. Tasarının 17 nci maddesinin sonuna «Kalfaların işten ayrılmalarını gerektiren hususlar yönetmelikle belirlenir» ibaresi eklenmiş, madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

4. Tasarının 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25 inci maddeleri Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

5. Tasarının 26 ncı maddesinin ikinci satırında «her yıl» dan sonra «tatil aylarında», üçüncü satırındaki «kabul edilenlere» den sonra «Okul Müdürlüğünün görüşü alınarak» ibareleri eklenmiş, madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

6. Tasarının 27, 28, 29, 30 ve 31 inci maddeleri Komisyonumuzca da benimsenerek aynen kabul edilmiştir.

7. Tasarının 32 nci maddesinin 2 nci fıkrasının (e) bendi; «e. Yıllık beyanname veren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin ödeyeceği meblağ,

Mükellefler veya sorumluları hesaplanan gelir veya kurumlar vergisi dışında; bu vergiye ilaveten verecekleri verginin % 1'ini bu fon için, vergi dairelerine verginin ödenme süresi içinde öderler.

Saymanlıklar tahsil ettikleri % 1 leri; tahsil ettikleri ayı takip eden ay içinde Merkez Bankasında açılacak Fon Hesabına doğrudan gönderirler.

Bakanlar Kurulu % 1 oranının % 3'e kadar yükseltmeye yetkilidir.»

şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 32 nci maddesinin 2 nci fıkrasının (h) bendinin sonundaki «% 50», «% 25» olarak, (i) bendinin sonundaki «% 10», % 5 olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 32 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına (j) bendinden sonra, aşağıdaki (k), (l) ve (m) bendleri eklenmiştir.

«k) 3423 sayılı Kanunla kurulan Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayelerinin artırılması,

l) Meslek Kurslarından, Bakanlıkça tespit edilen kurslara katılan kursiyerlere, kursa devam ettikleri sürece asgarî ücretin % 30'u oranında destekleme yardımı,

m) Bu Kanunla kurulan Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Döner Sermayesine tahsis edilecek sermaye,»

Tasarının 32 nci maddesi yapılan bu değişikliklerle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

8. Tasarının 33 üncü maddesi Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

9. Tasarının 34 üncü maddesinin sonundaki, «kurulmasını sağlar» ibaresi çıkarılarak, «yer almasına yardımcı olur» ibaresi getirilmiş, madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

10. Tasarının 35 ve 36 ncı maddeleri Komisyonumuzca da benimsenerek aynen kabul edilmiştir.

11. Tasarının 37 nci maddesinin ikinci satırındaki, «gerekli yetkilere sahip» ibaresinden sonra, «olmayan» kelimesi ilave edilmiş, madde bu şekliyle aynen kabul edilmiştir.

12. Tasarının 38 inci maddesi Komisyonumuzca değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir : Buna göre;

«Madde 38. — Elli ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler çalıştırdığı personelin işindeki verimini yükseltmek, yeni teknolojilere uyumunu ve mesleklerinde gelişmelerini sağlamak amacıyla çalışma saatleri dışında çeşitli kurslar açarlar veya aynı amaca yönelik diğer kurumlarca açılan kurslara katılmalarını sağlarlar.

İşletmeler; kurs programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile işbirliği yaparlar. Kursların açılması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.»

38 inci madde değişik bu şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

13. Tasarının 39 ve 40 ıncı maddeleri Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

14. Tasarının 41 inci maddesi ikinci fıkrasında, «usulleri» kelimesinden sonra «bu» kelimesinin ilavesi yapılmış, yine aynı maddenin beşinci fıkrasındaki «para cezası hükmolunur» «para cezası verilir» olarak değiştirilmiş;

Madde yapılan bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

15. Komisyonumuz Tasarı metnine;

Meslekî ve Teknik Eğitimin, iş dünyasındaki ve teknolojideki değişmelere göre sürekli geliştirilmesi gerekmektedir. Gelişen iş dünyasında meslek çeşitleri artmakta, öğretim muhtevası değişmektedir. İş hayatına uygun çeşitli meslekî ve teknik eğitim programlarının hazırlanması, ders araç ve gerecinin geliştirilmesi, işletme ve okullardaki meslekî ve teknik eğitimin izlenmesi ve değerlendirilmesi için «Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi» kurulması amacıyla, «Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi» başlıklı maddeyi yeni bir metin olarak ilave etmiş ve 42 nci madde olarak kabul etmiştir.

16. Komisyonumuz tasarı metnine;

3423 sayılı Kanunla kurulmuş olan Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayeleri için tahsis olunan paranın, günümüz ihtiyaçlarına göre yeniden düzenleyerek, sermaye artırımına giden; ayrıca idareci ve öğretmenleri teşvik bakımından döner sermaye kararından faydalandırılmasını yeniden düzenleyen, «Döner Sermaye» başlıklı maddeyi, yeni bir metin olarak ilave etmiş ve 43 üncü madde olarak kabul etmiştir.

17. Tasarı metnine ilave edilen 42 ve 43 üncü maddeler dolayısıyla, tasarının 42 nci maddesi, 44 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

18. Tasarının Geçici 1 ve Geçici 2 nci maddeleri Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

19. Tasarının Geçici 3 üncü maddesinin başına; «3457 sayılı Sınaî Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun ile» ifadesi eklenmiş, madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

20. Tasarının Geçici Madde 4 ve Geçici Madde 5 Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

21. Tasarının Geçici Madde 6'sının sonundaki «1 Eylül» «1 Ağustos» olarak değiştirilmiş, madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

22. Tasarının Geçici 7 nci maddesi Komisyonumuz ca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

23. Tasarının başlık kısmında, sehven yazılamayan, «Tasarısı» kelimesi eklenmiştir.

24. Tasarının yürürlük maddesi olan 43 üncü ve yürütme maddesi olan 44 üncü maddeleri de, tasarı metnine ilave edilen maddeler nedeniyle 45 ve 46 ncı maddeler olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyrulmak üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkanvekili *İsmet Özarslan* Amasya	Sözcü *İsmail Dayı* Balıkesir	Kâtip *Mümtaz Güler* Uşak
Üye *Osman Işık* Ankara	Üye Abdullah Altıntaş Afyon (İmzada bulunamadı)	Üye *Prof. Dr. F. Rezan Şahinkaya* Ankara
Üye *M. Ali Doğuşlu* Bingöl	Üye *Hamit Melek* Hatay	Üye *F. Mihriban Erden* Isparta
Üye *Ö. Necati Cengiz* İstanbul	Üye *Alaeddin Kısakürek* Kahramanmaraş	Üye *Ziya Ercan* Konya
Üye *Bahriye Üçok* Ordu	Üye *Yusuf Demir* Uşak	Üye *Besim Göçer* Çorum

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 1/770, 2/16
Karar No. : 40

28 . 5 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 15 Mayıs 1986 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan «Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı» ile Zonguldak Milletvekili İsa Vardal tarafından hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan «Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu Teklifi» ön havaleleri uyarınca Millî Eğitim Komisyonunda İçtüzüğün 36 ncı maddesi uyarınca birleştirilerek görüşüldükten sonra Komisyonumuza gönderilmiş ve Komisyonumuzun 28 Mayıs 1986 tarihinde yaptığı 59 uncu birleşimde ilgili teklif sahibi ve hükümet temsilcilerinin de katılmasıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi ülkemizde, meslek eğitiminin uzun bir geçmişi vardır. Halen faaliyet gösteren meslekî eğitim okul ve kurumlarından bir kısmı 19 uncu yüzyıl ortalarında mahallî olarak kurulup yönetilmiş, Cumhuriyet döneminde ise devlet politikası olarak ele alınmış ve zamanımıza kadar da ülkemizin ihtiyacı olan vasıflı insan gücü yetiştirme çabası içerisinde olmuştur. Geçmişte, hükümetler, ekonomik gelişmede sanayileşmeye verilen ağırlık ve öncelik doğrultusunda, sanayi kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu vasıflı elemanların yetiştirilmesi için meslek eğitimine ağırlık vermeyi temel ilke olarak kabul etmişlerdir. Bu sebepledir ki, 3 üncü ve 4 üncü Beş Yıllık Kalkınma Planlarına alınmış, ancak günümüze kadar bu konuda köklü bir çözüm getirilememiştir. 5 inci Beş Yıllık Kalkınma Planında da, ortaöğretimdeki genel öğretim ağırlığının meslekî ve teknik öğretime kaydırılması ve bu yoldaki çalışmaların yatırım programları ile desteklenmesine ağırlık verilmesine rağmen,

mevcut «3457 sayılı Sınaî Müesseseler ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun» ile «2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu»nun getirdiği farklı düzenlemeler sebebiyle, meslekî ve teknik eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde önemli problemler ortaya çıkmıştır.

Tasarı ile meslekî ve teknik öğretimi, gerçek iş ortamı içerisinde geliştirmek, eğitilen personelin işyerinde bilgi ve tecrübesini artırmak, eğitim için işyerinde görevli usta öğreticilerden yararlanmak ve meslek edinmek, mesleğinde gelişmek veya mesleğini değiştirmek isteyenlere imkân tanınabilmesi için zorunlu kanunî düzenleme öngörülmektedir.

Komisyonumuzda; meslekî ve teknik eğitimin ülke ekonomisinin gelişmesine olumlu katkısının tartışılamayacağı gibi kalifiye eleman ihtiyacının da ancak yaygın meslekî ve teknik eğitimle giderilebileceği; Konuya ilişkin mevcut kanunî düzenlemelerin artık ülke ihtiyacına karşılık veremez hale geldiği ifade edilmiş ve 5 inci Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamına alınan ve ayrıca iş hayatımızın ihtiyacı olan nitelikli insan gücü yetiştirmeye yönelik tasarı ve gerekçesi benimsenmiş ve Millî Eğitim Komisyonu metni esas alınmak suretiyle maddelerine geçilmiştir.

Tasarının Millî Eğitim Komisyonunca aynen kabul edilen «Kurul» başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan «görüş ve tavsiyeler» ibaresi, fıkraya açıklık getirmek amacıyla «tavsiye kararları almak ve görüş» şeklinde değiştirilmiş; aynı maddenin (h) bendi anlaşmazlığa mahal vermeyecek şekilde «En çok işvereni temsil eden İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi» olarak yeniden düzenlenmiş, ayrıca (i) bendinden sonra gelmek üzere, Yüksek Öğretim Kurulunca gönderilecek temsilciye ilişkin yeni bir hüküm (j) bendi olarak maddeye eklenmiştir.

«İl Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kurulu» başlıklı İkinci Bölümde yer alan tasarının 6 ncı maddesinin (b) bendi ile, İl Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürüne verilen İl Çıraklık Kurulunun kurulmasına ilişkin görev, söz konusu kuruluşun taşra teşkilatının bölge müdürlüğü sistemine göre kurulması sebebiyle, aynı Bakanlığa bağlı bulunan ve taşra teşkilatına sahip İş ve İşçi Bulma Kurumu Şube Müdürüne verilecek şekilde yeniden düzenlenmiş, ayrıca (i) bendinden sonra gelmek üzere söz konusu kurulun teşkilinde, en fazla işçiyi temsil eden Konfederasyonun o il için göstereceği işçi sendikası temsilcisinin katılmasını öngören yeni bir (j) bendi eklenmiştir.

Tasarının Üçüncü Kısım Birinci Bölümünde «Sözleşme Yapılması» başlıklı 13 üncü maddesinin 1 inci fıkrasından sonra gelmek üzere, 507 sayılı Kanuna tabi işyerlerinde Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 19 yaşından gün almamış kimselerin çıraklık sözleşmesi yapılmadan çalıştırılamayacağına ilişkin yeni bir fıkra eklenmiş; aynı bölümde yer alan «Kalfalık İmtihanı» başlıklı 16 ncı maddenin son fıkrasındaki «..ilk kalfalık imtihanının tamamlanmasıyla» ibaresi «..ilk kalfalık imtihanını izleyen ikinci kalfalık imtihanının tamamlanması ile» şeklinde değişttirilmiştir.

İkinci Bölümde «Eğitim Programları» başlığı altında yer alan 19 uncu madde kapsamına «ağır ve tehlikeli işlerde yapılacak eğitim» de dahil edilmiş, «Eğitimin Devamı» başlıklı 22 nci maddenin 1 inci fıkrasının ikinci cümlesi «işletmelerdeki meslek eğitimi gören öğrenciler toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kapsamı dışında kalır» şeklinde değiştirilmiş, ayrıca eğitimci personelin de grev ve lokavt kapsamı dışında kalacağını belirten yeni bir hüküm ilave edilmiş; «Meslekî Eğitime Katılma Payı» başlıklı 24 üncü maddenin 1 inci fıkrasındaki «..eğitim süresince her ay» ibaresinden sonra gelmek üzere «onsekiz yaşını bitirenlere ödenen» ibaresi eklenmiştir.

«Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu»na ilişkin Beşinci Kısımda «Kuruluş» başlığı altında yer alan 32 nci maddenin 2 nci fıkrasının (e) bendi, vergi daireleri veya saymanlıklarca toplanacak olan bedellerin süratli bir şekilde fona aktarılmasını sağlamak, söz konusu fonun tahsil ve takibine ilişkin usul ve esasları açıklığa kavuşturmak amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

«Çeşitli Hükümler»e ilişkin Altıncı Kısımda «Denetleme ve Ceza» başlıklı 41 inci maddenin 3 üncü fıkrasında yer alan «hükmolunur» ibaresi «verilir» şeklinde değiştirilmiş; 43 üncü maddenin başında yer alan «Döner Sermaye» ibaresi ise metinden çıkartılmıştır.

Tasarının geçici 1 inci maddesinin (a) fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan «19 yaş», kanun tasarısında daha önce yapılan uyarmalarla paralellik arz etmesi açısından «18 yaş» olarak düzeltilmiştir.

Tasarının 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 44, Geçici 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 45 ve 46 ncı maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip Üye
Cengiz Tuncer	*Alaattin Fırat*	*Kadir Demir*
Kayseri	Muş	Konya
Mehmet Deliceoğlu	*Hazım Kutay*	*Nabi Sabuncu*
Adıyaman	Ankara	Aydın
Hakkı Artukarslan	*A. Şamil Kazokoğlu*	*İlhan Aşkın*
Bingöl	Bolu	Bursa
C. Tayyar Sadıklar	*Ünal Akkaya*	Şeyhmus Bahçeci
Çanakkale	Çorum	Diyarbakır
Fon maddesine karşıyım.		(İmzada bulunamadı)
Metin Yaman	*İlhan Aras*	*Togay Gemalmaz*
Erzincan	Erzurum	Erzurum
M. Oltan Sungurlu	*İbrahim Fevzi Yaman*	*Halil Orhan Ergüder*
Gümüşhane	Isparta	İstanbul
Özdemir Pehlivanoğlu	*M. Turan Bayezit*	*İbrahim Özbıyık*
İzmir	Kahramanmaraş	Kayseri
	Fon tesisine karşıyım	
Mehmet Budak	*İsmet Ergül*	*Saffet Sert*
Kırşehir	Kırşehir	Konya

Fehmi Memişoğlu	*İsa Vardal*
Rize	Zonguldak
3 üncü maddede sözü edilen bütçe dışı fona muhalifim.	Fon kurulmasına karşıyım

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun;

a) 17 Temmuz 1964 tarih ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu ve bu kanunda değişiklik yapan 3153 sayılı Kanun ile, 8 Mart 1950 tarih ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu ve bu Kanunda değişiklik yapan 2567 sayılı Kanuna göre kurulmuş meslekî kuruluşlar ile bu kuruluşlara üye işyerlerini, mal ve hizmet üreten kamu kuruluşlarını; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bağlı işyerleri ile Dışişleri Bakanlığına bağlı Devlet Konukevleri hariç olmak üzere döner sermayeli işyerlerini; bu işyerlerinde çalışan çırak, kalfa ve ustaları;

b) Bu maddenin (a) fıkrasında yazılı işyerlerinde, meslekî ve teknik liselerde eğitim gören öğrencileri;

Kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen;

a) «Bakanlık» Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığını;

b) «Aday çırak» çıraklığa başlama yaşını doldurmamış ve çıraklık döneminden önce kendisine işyeri ortamı tanıtılan, sanat ve mesleğinin ön bilgileri verilen kişiyi;

c) «Çırak», çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştirilen kişiyi;

d) «Öğrenci», işletmelerde, meslekî ve teknik liselerde eğitim görenleri;

e) «Kalfa», bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bu meslekle ilgili iş ve işlemleri ustanın gözetimi altında kabul edilebilir standartlarda yapabilen kişiyi;

f) «Usta», bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş, hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılaşılabilecek problemleri çözümleyebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişiyi;

g) «Usta öğretici», ustalık yeterliğini kazanmış; aday çırak, çırak, kalfa ile meslek lisesi öğrencilerinin işyerindeki eğitiminden sorumlu; meslek eğitimi tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi;

h) «İşletmelerde Meslek Eğitimi», meslekî ve teknik öğretim kurumu öğrencilerinin beceri eğitimlerinin işletmelerde, teorik eğitimlerinin ise meslekî ve teknik eğitim kurumlarında veya işletme veya kurumlarca tesis edilen eğitim merkezlerinde yapılan eğitim uygulamalarını;

ı) «Fon», Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonunu;

İfade eder.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN	PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ
Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı	**Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu Tasarısı**
BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler	**BİRİNCİ KISIM** Genel Hükümler
Amaç	*Amaç*
MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.	MADDE 1. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
Kapsam	*Kapsam*
MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.	MADDE 2. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
Tanımlar	*Tanımlar*
MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.	MADDE 3. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İKİNCİ KISIM
Kurullar

BİRİNCİ BÖLÜM
Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 4. — Çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin; planlaması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında görüş ve tavsiyeler bildirmek üzere bir «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur. Bu kurulun kararları Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanının onayı ile uygulanır.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu Bakanlık meslekî ve teknik eğitimle görevli Müsteşar Yardımcısının başkanlığında,

a) Bakanlıkça görevlendirilecek ilgili Genel Müdür;
b) Maliye ve Gümrük Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;
c) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;
d) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;
e) Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanı;
f) Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârları Konfederasyonu temsilcisi;
g) Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcisi;
h) Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi;
ı) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisinden;

Teşekkül eder.

Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda meslekî ve teknik eğitimle ilgili Genel Müdür ve Daire Başkanlarını toplantıya davet eder.

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı gerekli gördüğü durumlarda kurul toplantılarına başkanlık eder.

Kurulun sekreterya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ KISIM
Kurullar

BİRİNCİ BÖLÜM
Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

İKİNCİ KISIM
Kurullar

BİRİNCİ BÖLÜM
Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 4. — Çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin; planlaması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında tavsiye kararları almak ve görüş bildirmek üzere bir «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur. Bu kurulun kararları Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanının onayı ile uygulanır.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu Bakanlık meslekî ve teknik eğitimle görevli Müsteşar Yardımcısının başkanlığında,

a) Bakanlıkça görevlendirilecek ilgili Genel Müdür;

b) Maliye ve Gümrük Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;

c) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;

d) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;

e) Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanı;

f) Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârları Konfederasyonu temsilcisi;

g) Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcisi;

h) En çok işvereni temsil eden İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi;

i) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi;

j) Meslekî ve Teknik Eğitim alanından görevlendirilecek Yükseköğretim Kurulu temsilcisinden;

Teşekkül eder.

Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda meslekî ve teknik eğitimle ilgili Genel Müdür ve Daire Başkanlarını toplantıya davet eder.

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı gerekli gördüğü durumlarda kurul toplantılarına başkanlık eder.

Kurulun sekreterya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Görevleri

MADDE 5. — Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Gerek bu Kanun ve gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını takip etmek ve değerlendirmesini sağlamak.

b) Muhtelif sektör ve branşda çıraklık eğitimi ile meslek eğitimi konusunda eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek ve Bakanlığa bildirmek.

c) Çıraklık ve meslekî eğitim programlarının esasları ve süreleri hakkında Bakanlığa görüş bildirmek.

d) Çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitim imtihan komisyonlarının kurulması ve çalışması ile imtihanların yapılış usullerine ilişkin yönetmelik taslaklarını hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

e) Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler için sözleşme modellerini hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

f) Lüzumu halinde çıraklık ve meslekî eğitim ile ilgili konuların incelenmesi için ihtisas komisyonları kurmak.

g) Çıraklık ve meslekî eğitimle ilgili Bakanlıkça gönderilecek konuları incelemek ve görüş bildirmek.

h) Bu Kanuna göre yapılacak çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitimde; uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak yer ve meslekleri belirlemek ve Bakanlığa görüş bildirmek.

i) İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurullarının yıllık çalışma raporlarını değerlendirmek.

j) Teknolojik gelişmelerin ve iş hayatındaki değişmelerin meslek eğitimine etkilerini izlemek ve Bakanlığa bildirmek.

İKİNCİ BÖLÜM
İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 6. — İllerde çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında Valiliğe görüş ve tavsiyeler bildirmek üzere «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur.

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu;

a) İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürü;

b) İl Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürü;

c) İl Sanayi ve Ticaret Müdürü;

d) İl Esnaf ve Küçük Sanatkârları Dernekleri Birliği Başkanı ve Çıraklık ve Meslekî Eğitimin yapıldığı mesleklerle ilgili olarak Esnaf ve Sanatkârlar Dernekleri Birliği Başkanlığınca seçilecek 3 üye;

e) İl Ticaret Odası Başkanı;

f) İl Sanayi Odası Başkanı;

g) İlin çıraklık ve meslekî teknik eğitimden sorumlu Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdür Yardımcısı;

h) Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürü;

ı) Valilikçe görevlendirilecek bir meslek lisesi müdüründen;

Teşekkül eder.

Gerekirse kurul toplantılarına başkanın isteği üzerine müşavir üyeler de alınabilir.

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

Kurulun Başkanı İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürüdür.

Kurulun kararları Valinin onayı ile uygulanır. Vali gerekli gördüğü hallerde kurula başkanlık eder.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Görevleri

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Görevleri

MADDE 5. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 6. — İllerde çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında valiliğe görüş ve tavsiyeler bildirmek üzere «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur.

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu;

a) İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürü;

b) İl İş ve İşçi Bulma Kurumu Şube Müdürü;

c) İl Sanayi ve Ticaret Müdürü;

d) İl Esnaf ve Küçük Sanatkârları Dernekleri Birliği Başkanı ve Çıraklık ve Meslekî Eğitimin yapıldığı mesleklerle ilgili olarak Esnaf ve Sanatkârlar Dernekleri Birliği Başkanlığınca seçilecek 3 üye;

e) İl Ticaret Odası Başkanı;

f) İl Sanayi Odası Başkanı;

g) İlin çıraklık ve meslekî teknik eğitimden sorumlu Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdür Yardımcısı;

h) Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürü;

i) Valilikçe görevlendirilecek bir meslek lisesi müdürü;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Görevleri

MADDE 7. — İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Muhtelif sektör ve branşdaki çıraklık ve meslekî eğitim ihtiyacını il seviyesinde tespit etmek ve Bakanlığa sunmak.

b) Bakanlıkça gönderilen çıraklık ve meslekî eğitim çerçeve programlarının il ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi için Bakanlığa görüş bildirmek.

c) Çıraklık ve meslekî eğitim uygulamalarında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak.

d) Bu Kanun hükümlerinin il seviyesinde eksiksiz yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri almak.

e) Çıraklık ve Meslekî Eğitim konularında Valilikçe gönderilecek konuları incelemek ve sonuçlandırmak.

f) İldeki çıraklık ve meslekî eğitim uygulamalarını takip etmek ve değerlendirmek. Bu konu ile ilgili yıllık çalışma raporunu hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

Kapsama alma

MADDE 8. — İlin Bakanlıkça Kanun kapsamına alınma kararının yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Çıraklık, Kalfalık ve İşletmelerde Meslekî Eğitim

BİRİNCİ BÖLÜM
Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi

Aday çırak

MADDE 9. — İlkokulu bitirmiş olanlar, bir mesleğe hazırlık amacı ile çıraklık dönemine kadar işyerlerinde aday çırak olarak eğitilirler.

Çıraklık şartları

MADDE 10. — Çırak olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

a) 13 yaşını doldurmuş, 19 yaşından gün almamış olmak.

b) En az ilkokul mezunu olmak.

c) Bünyesi ve sağlık durumu gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olmak.

Ağır, tehlikeli veya özellik arz eden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

j) En fazla işçiyi temsil eden konfederasyonun o il için göstereceği işçi sendikası temsilcisinden;

Teşekkül eder.

Gerekirse kurul toplantılarına başkanın isteği üzerine müşavir üyeler de alınabilir.

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

Kurulun Başkanı İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürüdür.

Kurulun kararları valinin onayı ile uygulanır. Vali gerekli gördüğü hallerde kurula başkanlık eder.

Görevleri

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Görevleri

MADDE 7. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kapsama alma

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kapsama alma

MADDE 8. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Çıraklık, Kalfalık ve İşletmelerde Meslekî Eğitim

BİRİNCİ BÖLÜM

Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi

Aday çırak

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Aday çırak

MADDE 9. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çıraklık şartları

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çıraklık şartları

MADDE 10. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Aday çırak ve çırakların statüleri

MADDE 11. — Aday çırak ve çırak, öğrenci statüsünde olup, öğrencilik haklarından yararlanır. Bunlar işyerinde çalışan işçi sayısına dahil edilmezler.

Eğitim ve çalışma

MADDE 12. — Aday çırak ve çıraklar, mesleğin özelliğine göre haftada 8 saatten az olmamak üzere 10 saate kadar genel ve meslekî eğitim görürler. Bu eğitime katılmaları için aday çırak ve çıraklara ücretli izin verilir.

Aday çırak ve çıraklar pratik eğitimlerini işyerlerinde veya çıraklık eğitimi merkezlerinde; teorik eğitimlerini ise eğitim kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen eğitime elverişli işyerlerindeki eğitim ünitelerinde yaparlar. Bu iki eğitim birbirlerini tamamlayacak şekilde planlanır ve yürütülür.

Pratik eğitim, hazırlanmış eğitim programlarına göre, işyerinin ve mesleğin özelliklerine uygun olarak usta öğreticinin gözetiminde yapılır. Pratik eğitimde 1475 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesi hükmü göz önünde bulundurulur.

Çıraklık eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Sözleşme yapılması

MADDE 13. — İşyeri sahibi, aday çırağı ve çırağı çalıştırmaya başlamadan önce bunların velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi ile yazılı çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır.

Çıraklık sözleşmesi; çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çırağın rızasıyla, işyeri sahibinin değişmesi halinde yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla devam eder, aynı mesleği sürdürmüyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çırağın önceki çalışmaları geçerli olup; yeni yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.

Bu Kanunun uygulandığı yer ve meslek dallarında Borçlar Kanununun çıraklık sözleşmesine dair hükümleri ile onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar hakkında 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Çıraklığa başlama ve çıraklık süresi

MADDE 14. — Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanır. Bu dönem mesleğin özelliğine göre bir aydan az, üç aydan fazla olamaz. Bu süre Bakanlıkça tespit edilir. Deneme döneminden sonra taraflar 10 gün içinde ilgili çıraklık eğitimi merkezî müdürlüğüne başvurmadığı taktirde çıraklık sözleşmesi kesinleşir ve bu dönem çıraklık süresinden sayılır. Deneme döneminde ücret ödenir. Aday çıraklıktan çıraklığa geçenler deneme dönemini yapmış sayılırlar.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Aday çırak ve çırakların statüleri

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eğitim ve çalışma

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sözleşme yapılması

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çıraklığa başlama ve çıraklık süresi

14. — Tasarının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Aday çırak ve çırakların statüleri

MADDE 11. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eğitim ve çalışma

MADDE 12. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sözleşme yapılması

MADDE 13. — 507 Sayılı Kanuna tabi işyerleri, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 19 yaşından gün almamış kimseleri çıraklık sözleşmesi yapmadan çalıştıramazlar.

İşyeri sahibi, aday çırağı ve çırağı çalıştırmaya başlamadan önce bunların velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi ile yazılı çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır.

Çıraklık sözleşmesi; çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çırağın rızasıyla, işyeri sahibinin değişmesi halinde yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla devam eder, aynı mesleği sürdürmüyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çırağın önceki çalışmaları geçerli olup; yeni yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.

Bu Kanunun uygulandığı yer ve meslek dallarında Borçlar Kanununun çıraklık sözleşmesine dair hükümleri ile onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar hakkında 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Çıraklığa başlama ve çıraklık süresi

MADDE 14. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Çıraklık süresi 3 - 4 yıldır. Bu süre mesleklerin özelliğine göre ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir. Bu süre kesintisiz olarak devam eder, yıllık izin dışındaki devamsızlıklar çıraklık süresine eklenir.

Usta öğretici bulundurma şartı

MADDE 15. — Aday çırak ve çırak almak için işyerinde usta öğretici bulunması şarttır.

Kalfalık imtihanı

MADDE 16. — Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup, olmadığı kalfalık imtihanı ile tespit edilir.

Çıraklık kabul edilebilir mazeretleri dışında çıraklık eğitimi süresi sonunda açılacak ilk kalfalık imtihanına girmek zorundadırlar.

Bir işyerinde mesleği ile ilgili çıraklık süresinin birbuçuk katı kadar çalıştıklarını belgelendirenler doğrudan kalfalık imtihanına girebilirler.

İmtihan komisyonunun teşkili ile imtihanın esasları ve usülleri yönetmelikle düzenlenir.

Çıraklık sözleşmesi ilk kalfalık imtihanının tamamlanmasıyla sona erer. Sözleşmenin sona ermesini takip eden aybaşından itibaren Bakanlıkça çıraklar için ödenen her türlü sigorta primlerinin ödenmesine son verilir.

Kalfa unvanını kullanma ve işyeri değiştirme

MADDE 17. — Bu Kanuna göre kalfalık hakkını elde edenlere kalfalık belgesi verilir. Kalfalık belgesi bulunmayanlar kalfa unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılamazlar. Bu belgeye sahip olanlar, kalfalık unvanı kullanılmayan işyerlerinde dengi işlerde çalıştırılırlar.

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamındaki işyerlerinde çalışarak kalfa olanlar en az bir yıl o işyerinde çalışırlar.

Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Usta öğretici bulundurma şartı

MADDE 15. — Tasarının 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kalfalık İmtihanı

MADDE 16. — Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık imtihanı ile tesbit edilir.

Çıraklar kabul edilebilir mazeretleri dışında çıraklık eğitimi süresi sonunda açılacak ilk kalfalık imtihanına girmek zorundadırlar.

Bir işyerinde mesleği ile ilgili çıraklık süresinin birbuçuk katı kadar çalıştıklarını belgelendirenler doğrudan kalfalık imtihanına girebilirler.

İmtihan komisyonunun teşkili ile imtihanın esasları ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Çıraklık sözleşmesi ilk kalfalık imtihanının tamamlanmasıyla sona erer. Sözleşmenin sona ermesini takip eden aybaşından itibaren Bakanlıkça çıraklar için ödenen hertürlü sigorta primlerinin ödenmesine son verilir.

Kalfa unvanını kullanma ve işyeri değiştirme

MADDE 17. — Bu Kanuna göre kalfalık hakkını elde edenlere kalfalık belgesi verilir. Kalfalık belgesi bulunmayanlar kalfa unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılamazlar. Bu belgeye sahip olanlar, kalfalık unvanı kullanılmayan işyerlerinde dengi işlerde çalıştırılırlar.

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamındaki işyerlerinde çalışarak kalfa olanlar en az bir yıl o işyerinde çalışırlar.

Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar.

Kalfaların işten ayrılmalarını gerektiren hususlar yönetmelikle belirlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Usta öğretici bulundurma şartı

MADDE 15. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kalfalık imtihanı

MADDE 16. — Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık imtihanı ile tespit edilir..

Çıraklar kabul edilebilir mazeretleri dışında çıraklık eğitimi süresi sonunda açılacak ilk kalfalık imtihanına girmek zorundadırlar.

Bir işyerinde mesleği ile ilgili çıraklık süresinin birbuçuk katı kadar çalıştıklarını belgelendirenler doğrudan kalfalık imtihanına girebilirler.

İmtihan komisyonunun teşkili ile imtihanın esasları ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Çıraklık sözleşmesi ilk kalfalık imtihanını izleyen ikinci kalfalık imtihanının tamamlanması ile sona erer. Sözleşmenin sona ermesini takip eden aybaşından itibaren Bakanlıkça çıraklar için ödenen her türlü sigorta primlerinin ödenmesine son verilir.

Kalfa unvanını kullanma ve işyeri değiştirme

MADDE 17. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Meslek Eğitimi

MADDE 18. — 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları işçi sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere, meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptırırlar.

Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tama iblağ olunur.

Bu Kanun kapsamına giren illerde 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler İl Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürlüğünce her yıl Şubat ayı içerisinde İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kuruluna bildirilir.

İşletmelerdeki işçi sayısının tespitinde her yılın Ocak ayı esas alınır. Beceri eğitimi uygulamasına da öğretim yılı başında başlanır.

Hangi iş kollarında ve hangi illerde işletmelerin bu eğitim uygulaması kapsamına alınacağı, Bakanlıkça tespit edilir.

Meslek lisesi öğrencisine beceri eğitimi yaptıracak işletmeler, ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi görmüş usta öğreticileri beceri eğitimi için görevlendirirler.

Eğitim programları

MADDE 19. — İşletmelerde uygulanacak meslek eğitimi programları Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Teorik eğitim

MADDE 20. — İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi Bakanlığın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında veya işletmelerin eğitim merkezlerinde yapılır. İşletmeler teorik eğitim için öğrencilere çalışma saatleri içinde izin vermek zorundadırlar. Çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitim haftada 12 saatten az 16 saatten fazla olamaz. Bu eğitim yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir.

Meslek liselerinde ve işletmelerde yapılan eğitime ilişkin esas ve usuller ile imtihanların yapılış şekilleri yönetmelikle düzenlenir.

İşyeri şartlarına uyma

MADDE 21. — İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciler, işyerlerinin şartlarına ve çalışma düzenine uyarlar.

Eğitimin devamı

MADDE 22. — İşletmelerde grev ve lokavt uygulamaları halinde eğitimin devamı için işyeri gerekli tedbirleri alır. İşletmelerdeki eğitici personel ve öğrenciler toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kapsamı dışında kalırlar.

İşletmeler beceri eğitimi başladıktan sonra işçi sayısında azalma olması halinde de, eğitime alınan öğrenciler okuldan mezun oluncaya kadar eğitimi devam ettirirler.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Meslek Eğitimi

MADDE 18. — Tasarının 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eğitim programları

MADDE 19. — Tasarının 19 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teorik eğitim

MADDE 20. — Tasarının 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşyeri şartlarına uyma

MADDE 21. — Tasarının 21 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eğitimin devamı

MADDE 22. — Tasarının 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Meslek Eğitimi

MADDE 18. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eğitim programları

MADDE 19. — İşletmelerde uygulanacak ağır ve tehlikeli işlerde yapılacak eğitim dahil meslek eğitimi programları Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Teorik eğitim

MADDE 20. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşyeri şartlarına uyma

MADDE 21. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 21 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eğitimin devamı

MADDE 22. — (Tasarı) İşletmelerde grev ve lokavt uygulamaları halinde eğitimin devamı için işyeri gerekli tedbirleri alır. İşletmelerdeki meslek eğitimi gören öğrenciler toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kapsamı dışında kalırlar. Eğitici personel grev ve lokavt kapsamı dışındadır.

İşletmeler beceri eğitimi başladıktan sonra işçi sayısında azalma olması halinde de, eğitime alınan öğrenciler okuldan mezun oluncaya kadar eğitimi devam ettirirler.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler

MADDE 23. — Bakanlıkça «işletmelerde meslek eğitimi» kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın 50 den az işçi çalıştıran işletmeler de, teknik lise ve meslek lisesi öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi yaptırabilirler.

Meslekî eğitime katılma payı

MADDE 24. — 50 ve daha fazla işçi çalıştıran ve Bakanlıkça işletmelerde meslekî eğitim kapsamına alınan, ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay asgarî ücretin 2/3'ü nispetinde fon hesabına para yatırmakla yükümlüdürler.

Meslekî eğitim şartlarına sahip olan işletmelere, Bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmeler fona katılma payı ödemezler.

Bu sayının tespitinde görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın işyerinde 1475 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalıştırılan personel sayısı dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücret, Sosyal Güvenlik ve İzin

Ücret ve Sosyal Güvenlik

MADDE 25. — Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar, işyeri sahibi ile aday çırak, çırak ve öğrencinin velisi veya vasisi, veya kişi reşit ise kendisi arasında düzenlenecek sözleşmeyle tespit edilir. Ancak işletmelerde meslek eğitimi gören öğrenci ve çırağa yaşına uygun asgarî ücretin % 30'undan aşağı ücret ödenemez.

Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere sözleşmenin akdedilmesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık sigortaları hükümleri uygulanır. Sigorta primleri 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesi gereğince bunların yaşına uygun asgarî ücretin % 50'si üzerinden Bakanlık bütçesine konulan ödenekle karşılanır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 23, 24, 35 ve 42 nci maddeleri hükümleri uygulanmaz. Ayrıca bunlara aynı Kanuna göre işgörmezlik ödenekleri bağlanacak sürekli işgörmezlik gelirine esas olacak günlük kazançların tespitinde sigorta primine esas tutulan ücret dikkate alınır.

İzin

MADDE 26. — Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl bir ay ücretli izin verilir. Ayrıca mazeretlerini kabul edilenlere ücretsiz izinde verilebilir.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler

MADDE 23. — Tasarının 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslekî eğitime katılma payı

MADDE 24. — Tasarının 24 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücret, Sosyal Güvenlik ve İzin

Ücret ve sosyal güvenlik

MADDE 25. — Tasarının 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İzin

MADDE 26. — Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl tatil aylarında bir ay ücretli izin verilir. Ayrıca mazeretleri kabul edilenlere okul müdürlüğünün görüşü alınarak ücretsiz izinde verilebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler

MADDE 23. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslekî eğitime katılma payı

MADDE 24. — 50 ve daha fazla işçi çalıştıran ve Bakanlıkça işletmelerde meslekî eğitim kapsamına alınan, ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgarî ücretin 2/3'ü nisbetinde fon hesabına para yatırmakla yükümlüdürler.

Meslekî eğitim şartlarına sahip olan işletmelere, bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmeler, fona katılma payı ödemezler.

Bu sayının tespitinde görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın işyerinde 1475 sayılı İş Kanununa tabî olarak çalıştırılan personel sayısı dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücret, Sosyal Güvenlik ve İzin

Ücret ve sosyal güvenlik

MADDE 25. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İzin

MADDE 26. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ustalık

Ustalık eğitimi

MADDE 27. — Kalfalık yeterliğini kazanmış olanların meslekî yönden gelişmelerini ve bağımsız işyeri açabilmelerini temin için gerekli yeterlikleri kazandırmak gayesiyle Bakanlıkça ustalık eğitimi kursları düzenlenir.

Bu kursların kapsam ve süreleri Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Kurslar çalışma saatleri dışında açılır.

Ustalık imtihanı

MADDE 28. — a) Ustalık imtihanı, adayın, kendi mesleğinde usta olarak çalışabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilir standartlara göre bağımsız olarak uygulayıp uygulayamadığını ölçmek amacı ile düzenlenir.

İmtihanın esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

b) Kalfaların ustalık imtihanlarına girebilmesi için mesleklerinde en az üç yıl çalışmış ve Bakanlıkça açılan ustalık eğitimi kurslarını başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.

c) Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık imtihanlarına doğrudan katılabilirler.

Bu imtihanları başarı ile tamamlayanlara ustalık belgesi verilir. Ustalık belgesi bulunmayanlar usta unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılamazlar.

Meslek lisesi mezunları için ustalık

MADDE 29. — Meslek liselerinden mezun olanlar ustalık eğitimi kurslarına katılabilecekleri gibi doğrudan da ustalık imtihanlarına girebilirler. Ancak bu gibilerin mesleklerinde en az bir yıl çalışmış olmaları gerekir.

Bu kursların kapsam ve süreleri ile imtihan esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

İşyeri açma

MADDE 30. — Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilirler.

İşyeri açmaya izin veren merciler, işyeri açmak isteyenlerden ustalık belgesi istemek zorundadırlar.

İşyeri sahipleri ustalık belgelerini işyerlerine asarlar.

Ustalık belgesine sahip olanlar bu haklarını 18 yaşını tamamlayana kadar kullanamazlar.

Teknik lise mezunlarının bağımsız işyeri açabilmeleri için mesleklerinde en az bir yıl başarılı çalışmış olmaları şarttır. Bu şartı yerine getirenlere mesleklerinde bağımsız «işyeri açma belgesi» verilir.

Usta öğreticilik

MADDE 31. — Ustalık yeterliğini kazanmış olanlar Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kurslarını başarıyla tamamladıkları takdirde kendilerine usta öğreticilik belgesi verilir.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ustalık

Ustalık eğitimi

MADDE 27. — Tasarının 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ustalık imtihanı

MADDE 28. — Tasarının 28 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslek lisesi mezunları için ustalık

MADDE 29. — Tasarının 29 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşyeri açma

MADDE 30. — Tasarının 30 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Usta öğreticilik

MADDE 31. — Tasarının 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ustalık

Ustalık eğitimi

MADDE 27. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ustalık imtihanı

MADDE 28. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 28 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslek lisesi mezunları için ustalık

MADDE 29. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 29 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşyeri açma

MADDE 30. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 30 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Usta öğreticilik

MADDE 31. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

BEŞİNCİ KISIM

Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Gelişme ve Yaygınlaştırma Fonu

Kuruluş

MADDE 32. — 1. Örgün, çıraklık ve yaygın eğitim yoluyla meslekî ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, yetiştirilen insangücünün sayı ve kalite olarak artırılması, çıraklık eğitimi dahil örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimin bütün olarak desteklenip geliştirilmesi, meslekî ve teknik alanda iş öncesi ve hizmetiçi eğitim programlarının kamu ve özel bütün işyerlerinde verimliliği artırıcı ilkeler gözetilerek yürütülmesini sağlamak gayesiyle;

Bakanlık emrinde ve Merkez Bankası nezdinde «Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu» kurulmuştur.

2. Fonun kaynaklarını;

a) Her yıl Bakanlık bütçesine bu maksatla konulacak ödenek,

b) 27.11.1984 tarihli ve 84/8800 sayılı Kararnamenin eki kararla kurulan «Geliştirme ve Destekleme Fonu»ndan Bakanlar Kurulunca bu fon gelirinin % 10'undan az olmamak üzere belirlenecek miktarda yapılacak aktarmalar,

c) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,

d) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen hâsılatlar,

e) Yıllık beyanname veren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin ödeyeceği meblağ,

Mükellefler veya sorumluları hesaplanan gelir veya kurumlar vergisi dışında; ayrıca verginin % 1'ini bu fon için, vergi dairelerine verginin ödenme süresi içinde öderler.

Saymanlıklar tahsil ettikleri % 1'leri, tahsil ettikleri ayı takip eden ay içinde Merkez Bankasında açılacak Fon Hesabına doğrudan gönderirler.

f) 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 2567 sayılı Kanunla eklenen ek 3 üncü madde gereğince odalar, borsalar ve birlikler tarafından eğitim gayesiyle bütçelerinden ayrılan payların % 50'si,

g) 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununa 3153 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı madde gereğince, esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri, birlikleri, federasyonları ve konfederasyonları tarafından eğitim gayesiyle gayri safi gelirlerinden ayrılan payların % 50'si,

h) 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 44 üncü maddesine göre işçi sendika ve konfederasyonlarınca gelirlerinden eğitim maksadıyla ayrılan payların % 50'si,

i) 2821 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan işveren sendika ve konfederasyonlarının bir önceki yıl gayri safi gelirlerinin % 10'u nispetinde ayıracakları paylar,

j) 492 sayılı Harçlar Kanununun 108 inci maddesi ile aynı Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin VII numaralı pozisyonda yazılı diploma harçları. Bu harçlar makbuz karşılığında ödenir. Bunun şeklini ve Fona ödenmesiyle ilgili usul ve esasları düzenlemeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

Mükellefler ve vergi sorumluları ile yukarıdaki f, g, h, i ve j bentlerinde sorumlu tutulanlar tarafından hesaplanarak ödenmesi gereken fona ait meblağ hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarını Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

k) Fonun mal varlığından elde edilen gelirler,

l) Bağış, yardım ve diğer gelirler,

Teşkil eder.

Mükellef veya sorumlularca ödenen Fon, vergi uygulamasında gider yazılamaz.

3. Fon kaynaklarının kullanımı;

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ KISIM

Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu

Kuruluş

MADDE 32. — 1. Örgün, çıraklık ve yaygın eğitim yoluyla meslekî ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, yetiştirilen insangücünün sayı ve kalite olarak artırılması, çıraklık eğitimi dahil örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimin bütün olarak desteklenip geliştirilmesi, meslekî ve teknik alanda iş öncesi ve hizmetiçi eğitim programlarının kamu ve özel bütün işyerlerinde verimliliği artırıcı ilkeler gözetilerek yürütülmesini sağlamak gayesiyle;

Bakanlık emrinde ve Merkez Bankası nezdinde «Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu» kurulmuştur.

2. Fonun Kaynaklarını :

a) Her yıl Bakanlık bütçesine bu maksatla konulacak ödenek,

b) 27.11.1984 tarihli ve 84/8800 sayılı Kararnamenin Eki Kararla kurulan «Geliştirme ve Destekleme Fonu»ndan Bakanlar Kurulunca bu fon gelirinin % 10'undan az olmamak üzere belirlenecek miktarda yapılacak aktarmalar.

c) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,

d) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen hâsılatlar,

e) Yıllık beyanname veren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin ödeyeceği meblağ,

Mükellefler veya sorumluları hesaplanan gelir veya kurumlar vergisi dışında; bu vergiye ilaveten verecekleri, verginin % 1'ini bu fon için, vergi dairelerine verginin ödenme süresi içinde öderler.

Saymanlıklar tahsil ettikleri % 1'leri; tahsil ettikleri ayı takip eden ay içinde Merkez Bankasında açılacak Fon Hesabına doğrudan gönderirler.

Bakanlar Kurulu % 1 oranını % 3'e kadar yükseltmeye yetkilidir.

f) 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 2567 sayılı Kanunla eklenen ek 3 üncü madde gereğince odalar, borsalar ve birlikler tarafından eğitim gayesiyle bütçelerinden ayrılan payların % 50'si.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

BEŞİNCİ KISIM

Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu

Kuruluş

MADDE 32. — 1. Örgün, çıraklık ve yaygın eğitim yoluyla meslekî ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, yetiştirilen insan gücünün sayı ve kalite olarak artırılması, çıraklık eğitimi dahil örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimin bütün olarak desteklenip geliştirilmesi, meslekî ve teknik alanda iş öncesi ve hizmetiçi eğitim programlarının kamu ve özel bütün işyerlerinde verimliliği artırıcı ilkeler gözetilerek yürütülmesini sağlamak gayesiyle;

Bakanlık emrinde ve Merkez Bankası nezdinde «Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu» kurulmuştur.

2. Fonun kaynaklarını;

a) Her yıl Bakanlık bütçesine bu maksatla konulacak ödenek,

b) 27.11.1984 tarihli ve 84/8800 sayılı Kararnamenin Eki Kararla kurulan «Geliştirme ve Destekleme Fonu»ndan Bakanlar Kurulunca bu fon gelirinin % 10'undan az olmamak üzere belirlenecek miktarda yapılacak aktarmalar,

c) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,

d) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen hâsılatlar,

e) Yıllık beyanname veren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin hesaplanan gelir veya kurumlar vergilerine ilave olarak ödeyecekleri yüzde birlik meblağ (mükelleflerce ödenen bu miktar vergi uygulamasında gider yazılamaz),

Gelir ve Kurumlar Vergisi olarak hesaplanan verginin % 1'i gelir ve kurumlar vergisinden ayrı ve Fona ait meblağ olarak mükellefler tarafından hesaplanır.

Bakanlar Kurulu bu oranı % 3'e kadar yükseltmeye yetkilidir.

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından Fona ödenecek meblağın tarh, tahakkuk ve ödenmesine ait usul ve esaslar hakkında, gelir ve kurumlar vergisinin tarh, tahakkuk ve ödenmesine ilişkin hükümler uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman ve kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içi ve yurt dışında eğitilmeleri,

b) Meslekî ve teknik eğitim metotları ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,

c) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizatın satın alınması; gerektiğinde kiralanması, bunların tamir ve bakımı,

d) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına aslî görevi dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesi,

e) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlatılması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılması,

f) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesi,

g) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitimi,

h) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitim yapan kurumları teşvik,

i) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik araştırmaların desteklenmesi,

j) Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine yolluk ve huzur hakkı,

Harcamalarında kullanılır.

4. Fondan yapılacak harcafalar, 1050 sayılı Muhasebeî Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi olmadan yapılır.

5. Fonun denetimi; Sayıştay ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Bakanlıkça belirlenecek birer üyeden meydana gelecek komisyon tarafından yapılır.

6. Fonun; yönetim, işleyiş ve kullanılma usül ve esasları ile fona ilişkin diğer usül ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

7. Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu;

a) Kurumlar Vergisinden, (iktisadî işletmeleri hariç),

b) Yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden,

c) Yapacağı her türlü muameleler dolayısıyla Damga Vergisinden,

d) Faiz gelirleri, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden,

Muaftır.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

g) 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununa 3153 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı madde gereğince, esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri, birlikleri, federasyonları ve konfederasyanları tarafından eğitim gayesiyle gayri safi gelirlerinden ayrılan payların % 50'si.

h) 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 44 üncü maddesine göre işçi sendika ve konfederasyonlarınca gelirlerinden eğitim maksadıyla ayrılan payların % 25'i,

i) 2821 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan işveren sendika ve konfederasyonlarının bir önceki yıl gayri safi gelirlerinin % 5'i nispetinde ayıracakları paylar,

j) 492 sayılı Harçlar Kanununun 108 inci maddesi ile aynı Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin VII numaralı pozisyonunda yazılı diploma harçları. Bu harçlar makbuz karşılığında ödenir. Bunun şeklini ve Fona ödenmesiyle ilgili usul ve esasları düzenlemeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

Mükellefler ve vergi sorumluları ile yukarıdaki f, g, h, i ve j bentlerinde sorumlu tutulanlar tarafından hesaplanarak ödenmesi gereken Fona ait meblağ hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır,

k) Fonun mal varlığından elde edilen gelirler,

l) Bağış, yardım ve diğer gelirler,

Teşkil eder.

Mükellef veya sorumlularca ödenen Fon, vergi uygulamasında gider yazılamaz.

3. Fon Kaynaklarının Kullanımı;

a) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman ve kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içi ve yurt dışında eğitilmeleri,

b) Meslekî ve teknik eğitim metotları ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,

c) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat satın alınması; gerektiğinde kiralanması, bunların tamir ve bakımı,

d) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına asli gö-

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Bu bent uyarınca vergi daireleri ve saymanlıklarca tahsil edilen Fona ait paralar, tahsilatın yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde T.C. Merkez Bankasındaki Fon hesabına gönderilir.

f) 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 2567 sayılı Kanunla eklenen ek 3 üncü madde gereğince odalar, borsalar ve birlikler tarafından eğitim gayesiyle bütçelerinden ayrılan payların % 50'si,

g) 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununa 3153 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı madde gereğince, esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri, birlikleri, federasyonları ve konfederasyonları tarafından eğitim gayesiyle gayri safi gelirlerinden ayrılan payların % 50'si.

h) 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 44 üncü maddesine göre işçi sendika ve konfederasyonlarınca gelirlerinden eğitim maksadıyla ayrılan payların % 25'i,

i) 2821 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan işveren sendika ve konfederasyonlarının bir önceki yıl gayri safi gelirlerinin % 5'i nispetinde ayıracakları paylar,

j) 492 sayılı Harçlar Kanununun 108 inci maddesi ile aynı Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin VII numaralı pozisyonunda yazılı diploma harçları. Bu harçlar makbuz karşılığında ödenir. Bunun şeklini ve Fona ödenmesiyle ilgili usul ve esasları düzenlemeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

Mükellefler ve vergi sorumlular ile yukarıdaki f, g, h, i ve j bentlerinde sorumlu tutulanlar tarafından hesaplanarak ödenmesi gereken Fona ait meblağ hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

k) Fonun mal varlığından elde edilen gelirler,

l) Bağış, yardım ve diğer gelirler,

Teşkil eder.

Mükellef veya sorumlularca ödenen Fon, vergi uygulamasında gider yazılamaz.

3. Fon kaynaklarının kullanımı;

a) Çıraklık, Örgün ve Yaygın Meslekî ve Teknik Öğretim Kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman ve kadrolu ve kadrosuz usta öğretici-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

revi dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesi,

e) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlatılması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılması,

f) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlemesi,

g) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitimi,

h) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitim yapan kurumları teşvik,

i) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik araştırmaların desteklenmesi,

j) Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu İle Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine yolluk ve huzur hakkı,

k) 3423 sayılı Kanunla kurulan Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları döner sermayelerinin arttırılması,

l) Meslek kurslarından, Bakanlıkça tespit edilen kurslara katılan kursiyerlere, kursa devam ettikleri sürece asgarî ücretin % 30'u oranında destekleme yardımı,

m) Bu Kanunla kurulan Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Döner Sermayesine tahsis edilecek sermaye,

Harcamalarında kullanılır.

4. Fondan yapılacak harcamalar, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu, 2986 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi olmadan yapılır.

5. Fonun denetimi; Sayıştay ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Bakanlıkça belirlenecek birer üyeden meydana gelecek komisyon tarafından yapılır.

6. Fonun; yönetim, işleyiş ve kullanılma usül ve esasları ile fona ilişkin diğer usül ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

7. Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu;

a) Kurumlar Vergisinden, (iktisadî işletmeleri hariç),

b) Yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden,

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

lerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içi ve yurt dışında eğitilmeleri,

b) Meslekî ve teknik eğitim metotları ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,

c) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat satın alınması; gerektiğinde kiralanması, bunların tamir ve bakımı,

d) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına aslî görevi dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesi,

e) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlatılması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılması,

f) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlemesi,

g) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitimi,

h) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitim yapan kurumları teşvik,

i) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik araştırmaların desteklenmesi,

j) Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye. imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine yolluk ve huzur hakkı,

k) 3423 sayılı Kanunla kurulan meslekî ve teknik öğretim okulları döner sermayelerinin artırılması,

l) Meslek kurslarından, Bakanlıkça tespit edilen kurslara katılan kursiyerlere, kursa devam ettikleri sürece asgarî ücretin % 30'u oranında destekleme yardımı,

m) Bu Kanunla kurulan Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Döner Sermayesine tahsis edilecek sermaye,

Harcamalarında kullanılır.

4. Fondan yapılacak harcamalar, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi olmadan yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi teşvik

MADDE 33. — Bu Kanun kapsamına giren işyerlerinde kanunda belirtilen sınırlar içerisinde ve Bakanlıkça tespit edilen esas ve ölçülere göre çırak, teknik ve meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptıran gerçek ve tüzelkişilere Gelir ve Kurumlar Vergilerinden fona ödedikleri meblağın % 50'si teşvik primi olarak fondan iade olunur.

Bakanlar Kurulu bu oranı yükseltmeye ve indirmeye yetkilidir. Bu geri üdemede bir önceki vergilendirme döneminde fona ödenen meblağ esas alınır.

ALTINCI KISIM

Çeşitli Hükümler

Sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumları

MADDE 34. — Sanayi ve Ticaret Bakanlığı; Bakanlıkla koordineli olarak sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumlarının kurulmasını sağlar.

Denklik

MADDE 35. — Aday çırak, çırak, kalfa ve ustaların eğitimleri sırasında kazandıkları bilgi ve beceriler meslek liselerine geçişte değerlendirilir.

Yabancı ülkelerden alınmış kalfalık, ustalık veya kurs belgeleri ile yurt içinde çırak okulları, pratik sanat okulları, meslekî ve teknik açıköğretim okulu, halk eğitimi merkezleri, yetişkinler teknik eğitim merkezleri ve benzeri kurumlardan alınmış belgeler çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine geçişte değerlendirilir.

Değerlendirmenin esas ve usülleri Bakanlıkça tespit edilir.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Yapacağı her türlü muameleler dolayısıyla Damga Vergisinden,

d) Faiz gelirleri, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden,

Muaftır.

Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi teşvik

MADDE 33. — Tasarının 33 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ALTINCI KISIM

Çeşitli Hükümler

Sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumları

MADDE 34. — Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, bakanlıkla koordineli olarak sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumlarının yer almasına yardımcı olur.

Denklik

MADDE 35. — Tasarının 35 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

5. Fonun denetimi; Sayıştay ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Bakanlıkça belirlenecek birer üyeden meydana gelecek komisyon tarafından yapılır.

6. Fonun; yönetim, işleyiş ve kullanılma usul ve esasları ile fona ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

7. Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu;

a) Kurumlar Vergisinden, (iktisadî işletmeleri hariç),

b) Yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle Veraset ve İntikal Vergisinden,

c) Yapacağı her türlü muameleler dolayısıyla Damga Vergisinden,

d) Faiz gelirleri, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden,

Muaftır.

Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi teşvik

MADDE 33. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 33 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir

ALTINCI KISIM

Çeşitli Hükümler

Sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumları

MADDE 34. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 34 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Denklik

MADDE 35. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 35 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Eğitim giderleri

MADDE 36. — Aday çırak, çırak, kalfa ve işletmelerde meslekî eğitimde kamu ve özel kuruluşlarca yapılan teorik ve pratik eğitim giderleri kendi kurum ve kuruluşlarınca, işyerlerinde yapılan pratik eğitimin giderleri ise işyerlerince karşılanır.

İşyerleri pratik eğitim için eğitim mahalli, imtihanlar için imtihan ortamı, araç ve gereç hazırlarlar.

Meslek kursları

MADDE 37. — Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterliklere sahip kişileri iş hayatında istihdam imkânı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler. Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Bakanlık, kursların düzenlenmesinde ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

Geliştirme ve uyum kursları

MADDE 38. — İşletmeler çalıştırdığı personelin işdeki verimini yükseltmek, yeni teknolojilere uyumunu ve mesleklerinde gelişmelerini sağlamak amacıyla çeşitli kurslar açarlar. Aynı amaca yönelik diğer kurslara çalışanlarının katılmalarını sağlarlar.

İşletmeler; kursların programların hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık ve İş ve İşçi Bulma Kurumu ile işbirliği yaparlar.

Özel eğitim kursları

MADDE 39. — Bakanlık, özel eğitime muhtaç kişilere iş hayatında geçerliliği olan görevlere hazırlayıcı özel meslek kursları düzenler. Kursların düzenlenmesinde ve uygulanmasında bu kişilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınır.

Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Yolluk ve huzur hakkı

MADDE 40. — Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine kamu ve özel kurumlarda çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın yolluk ve huzur hakkı ödenir.

Bu ödemelerin miktarı Bakanlıkça tespit edilir ve fondan karşılanır.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Eğitim giderleri

MADDE 36. — Tasarının 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslek kursları

MADDE 37. — Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterliklere sahip olmayan kişileri iş hayatında istihdam imkânı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler. Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Bakanlık, kursların düzenlenmesinde ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

Geliştirme ve uyum kursları

MADDE 38. — Elli ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler çalıştırdığı personelin işindeki verimini yükseltmek, yeni teknolojilere uyumunu ve mesleklerinde gelişmelerini sağlamak amacıyla çalışma saatleri dışında çeşitli kurslar açarlar veya aynı amaca yönelik diğer kurumlarca açılan kurslara katılmalarını sağlarlar.

İşletmeler; kurs programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile işbirliği yaparlar. Kursların açılması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

Özel eğitim kursları

MADDE 39. — Tasarının 39 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yolluk ve huzur hakkı

MADDE 40. — Tasarının 40 ıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Eğitim giderleri

MADDE 36. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Meslek kursları

MADDE 37. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geliştirme ve uyum kursları

MADDE 38. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 38 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Özel eğitim kursları

MADDE 39. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 39 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yolluk ve huzur hakkı

MADDE 40. — Millî Eğitim Komisyonu metninin 40 ıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Denetleme ve ceza

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan meslekî eğitim Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir.

Denetlemenin esas ve usulleri Bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası hükmolunur. İhtarın tebliğinden itibaren 10 gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

Kanunun;

a) 9, 10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının yarısı kadar,

b) 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının üçte ikisi kadar,

Para cezası hükmolunur.

Bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen asgarî ücret 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre tespit edilen asgarî ücrettir.

Fiilin tekrarı halinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi halinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Cezalar mahallin mülkî amirince uygulanır.

Verilen para cezalarına karşı cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesinde itiraz edilebilir.

İtiraz edilmeyen cezalar kesinleşir.

İtiraz verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz.

Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu Kanunun 30 uncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren il çıraklık ve meslekî eğitim kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallin mülkî amirince yedi gün içinde kapatılır.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Denetleme ve ceza

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan meslekî eğitim Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir.

Denetlemenin esas ve usulleri bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası hükmolunur. İhtarın tebliğinden itibaren 10 gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

Kanunun;

a) 9, 10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının yarısı kadar,

b) 12, 13, 14, ,15 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının üçte ikisi kadar,

Para cezası verilir.

Bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen asgarî ücret 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre tespit edilen asgarî ücrettir.

Fiilin tekrarı halinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi halinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Cezalar mahallin mülkî amirince uygulanır.

Verilen para cezalarına karşı cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edilebilir.

İtiraz edilmeyen cezalar kesinleşir.

İtiraz verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz.

Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu Kanunun 30 uncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallin mülkî amirince yedi gün içinde kapatılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Denetleme ve ceza

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan meslekî eğitim Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir.

Denetlemenin esas ve usulleri bu bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası verilir. İhtarın tebliğinden itibaren 10 gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

Kanunun;

a) 9, 10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının yarısı kadar,

b) 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının üçte ikisi kadar,

Para cezası verilir.

Bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen asgarî ücret 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre tespit edilen asgarî ücrettir.

Fiilin tekrarı halinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi halinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Cezalar mahallin mülkî amirince uygulanır.

Verilen para cezalarına karşı cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edilebilir.

İtiraz edilmeyen cezalar kesinleşir.

İtiraz verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz.

Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu Kanunun 30 uncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren İl çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallin mülkî amirince yedi gün içinde kapatılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi

MADDE 42. — Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitim konularında Bakanlıkça ihtiyaç duyulan planlama, araştırma, geliştirme ve üretim hizmetlerini yapmak veya yaptırmak amacıyla doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşu olarak «Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi» kurulmuştur.

Merkezin döner sermaye hizmetleri için başlangıç sermayesi olarak 100 milyon lira tahsis olunur. Bakanlar Kurulu bu sermayeyi artırmaya yetkilidir. Sermaye; «Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu»ndan karşılanır.

Merkezin kuruluş, yönetim, işleyiş ve döner sermaye hizmetlerine ilişkin hususlar ile merkezde görevlendirilecek personelin nitelik ve çalışma esas ve usulleri tüzükle düzenlenir.

Merkezde sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Merkezde görevli sözleşmeli personel dışındaki eğitim - öğretim sınıfı personeli; 2914 sayılı Yükseköğretim Kurulu Personel Kanunundaki esaslara göre Üniversitedeki emsalinin malî haklarından aynen faydalandırılır.

Döner sermaye

MADDE 43. — 3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanunun Birinci Maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Okulların Döner Sermayelerinin toplamı 5 milyar liraya çıkarılmıştır. Bu miktar Bakanlar Kurulunca 10 katına kadar artırılabilir. Sermaye artırımları Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu'ndan karşılanır. Döner sermaye işletme faaliyetlerinden elde edilecek kârınençok üçte biri, bu kârın gerçekleşmesini sağlayan personele katkıları oranında «üretimi teşvik primi» olarak dağıtılır. Ancak, her personele verilecek primin yıllık tutarı en yüksek asgarî ücretin yıllık tutarından fazla olamaz. Primin dağıtım esas ve usulleri çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi

MADDE 42. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Döner sermaye

MADDE 43. — 3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanunun Birinci Maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Okulların Döner Sermayelerinin toplamı 5 milyar liraya çıkarılmıştır. Bu miktar Bakanlar Kurulunca 10 katına kadar artırılabilir. Sermaye artırımları Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonundan karşılanır. Döner sermaye işletme faaliyetlerinden elde edilecek kârın en çok üçte biri, bu kârın gerçekleşmesini sağlayan personele katkıları oranında «üretimi teşvik primi» olarak dağıtılır. Ancak, her personele verilecek primin yıllık tutarı en yüksek asgarî ücretin yıllık tutarından fazla olamaz. Primin dağıtım esas ve usulleri çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kaldırılan hükümler

MADDE 42. — a) 20.6.1977 tarih ve 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu;

b) 17.6.1938 tarih ve 3457 sayılı Sınaî Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun;

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Bakanlıkça tespit edilen meslek dallarında çalışmakta olup, Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içerisinde müracaat edenlerden;

1. 19 yaşını doldurmuş olanlar doğrudan,

2. 16 yaşını doldurmuş olanlar kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra, Kalfalık imtihanlarına alınırlar. İmtihanlarda başarılı olanlara kalfalık belgesi verilir.

3. Kalfalık belgesini almış olup 22 yaşını doldurmuş olanlara ustalık imtihanlarını başarmaları şartı ile ustalık belgesi verilir.

b) 1. Bir işyeri sahibi olan ve bu işyerinde fiilen usta olarak çalışan ve Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içinde müracaat edenlere;

2. Lise dengi meslekî ve teknik öğretim kurumlarından 1985 - 1986 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara;

Doğrudan ustalık belgesi verilir.

Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 2. — Kanun kapsamına alınmamış il ve mesleklerin Bakanlıkça kanun kapsamına alınması halinde alınma tarihinden itibaren bu il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgeleri bu Kanunun geçici 1 inci madde hükümlerine göre verilir.

Yapılan uygulamaların geçerliliği

GEÇİCİ MADDE 3. — 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa göre yapılan uygulamalar ve alınmış olan kalfalık ve ustalık belgeleri geçerlidir.

Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun 25 inci maddesine göre sigorta primlerinin ödenmesine bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden malî yılbaşından itibaren başlanır. Bu tarihe kadar olan sürede primlerin işyeri sahiplerince ödenmesine devam olunur.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kaldırılan hükümler

MADDE 44. — Tasarının 42 nci maddesi 44 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici 1 inci Maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının Geçici 2 nci Maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yapılan uygulamaların geçerliliği

GEÇİCİ MADDE 3. — 3457 sayılı Sınaî Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun ile 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa göre yapılan uygulamalar ve alınmış olan kalfalık ve ustalık belgeleri geçerlidir.

Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması

GEÇİCİ MADDE 4. — Tasarının Geçici 4 üncü Maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Kaldırılan hükümler

MADDE 44. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 44 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Bakanlıkça tesbit edilen meslek dallarında çalışmakta olup, Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içerisinde müracaat edenlerden;

1. 18 yaşını doldurmuş olanlar doğrudan,

2. 16 yaşını doldurmuş olanlar kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra,

Kalfalık imtihanlarına alınırlar. İmtihanlarda başarılı olanlara Kalfalık Belgesi verilir.

3. Kalfalık belgesini almış olup 22 yaşını doldurmuş olanlara ustalık imtihanlarını başarmaları şartı ile ustalık belgesi verilir.

b) 1. Bir işyeri sahibi olan ve bu işyerinde fiilen usta olarak çalışan ve Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içinde müracaat edenlere;

2. Lise dengi meslekî ve teknik öğretim kurumlarından 1985 - 1986 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara;

Doğrudan ustalık belgesi verilir.

Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 2. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin Geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yapılan uygulamaların geçerliliği

GEÇİCİ MADDE 3. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin Geçici 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması

GEÇİCİ MADDE 4. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin Geçici 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanun gereğince çıkarılacak tüzük ve yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 1986 - 1987 öğretim yılında işletmelerde meslekî eğitimin başlatılabilmesi için işletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısı il çalışma ve sosyal güvenlik müdürlüğünce 1 Eylül 1986 tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.

GEÇİCİ MADDE 7. — 32 nci maddenin 2 nci fıkrasının (e) bendi 1986 yılı kazançlarına uygulanır.

Yürürlük

MADDE 43. — Bu Kanunun;
a) 32 nci maddesi 1.1.1987 tarihinde,
b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 44. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
T. Özal

2 . 5 . 1986

Devlet Bak. Başbakan Yrd. *İ. K. Erdem*	Devlet Bakanı *K. Oksay*	Devlet Bakanı *A. M. Yılmaz*
Devlet Bakanı *M. V. Dinçerler*	Devlet Bakanı *A. Tenekeci*	Devlet Bakanı *M. T. Titiz*
Devlet Bakanı *A. Karaevli*	Adalet Bakanı *M. N. Eldem*	Millî Savunma Bakanı *Z. Yavuztürk*
İçişleri Bakanı *Y. Akbulut*	Dışişleri Bakanı *V. Halefoğlu*	Maliye ve Gümrük Bakanı *A. K. Alptemoçin*
Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı *M. Emiroğlu*	Bayındırlık ve İskân Bakanı *İ. S. Giray*	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı *M. Aydın*
Ulaştırma Bakanı *V. Atasoy*	Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı *H. H. Doğan*	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı *M. Kalemli*
Sanayi ve Ticaret Bakanı *H. C. Aral*	Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı *S. N. Türel*	Kültür ve Turizm Bakanı *M. M. Taşçıoğlu*

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)	(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)
GEÇİCİ MADDE 5. — Tasarının Geçici 5 inci Maddesi aynen kabul edilmiştir.	GEÇİCİ MADDE 5. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin Geçici 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
GEÇİCİ MADDE 6. — Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 1986 - 1987 öğretim yılında işletmelerde meslekî eğitimin başlatılabilmesi için işletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısı İl Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müdürlüğünce 1 Ağustos 1986 tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.	GEÇİCİ MADDE 6. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin Geçici 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.
GEÇİCİ MADDE 7. — Tasarının Geçici 7 nci Maddesi aynen kabul edilmiştir.	GEÇİCİ MADDE 7. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin Geçici 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
Yürürlük	*Yürürlük*
MADDE 45. — Tasarının 43 üncü maddesi 45 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.	MADDE 45. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 45 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
Yürütme	*Yürütme*
MADDE 46. — Tasarının 44 üncü maddesi 46 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.	MADDE 46. — Millî Eğitim Komisyonu Metninin 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.